ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

—

ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

(IV. ÚPLNÁ AKTUALIZACE 2016)

SPRÁVNÍ ÚZEMÍ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ

zpracovatel:

Městský úřad Nové Město nad Metují

Odbor výstavby a regionálního rozvoje

Nové Město nad Metují, prosinec 2016

1 OBSAH

1 OBSAH 1

2 ZPRACOVATEL 7

3 SEZNAM ZKRATEK 9

4 SEZNAM OBRÁZKŮ 11

5 SEZNAM TABULEK 17

6 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ 21

7 PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ – ÚDAJE O ÚZEMÍ 25

8 ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ – TÉMATICKÉ ROZBORY 27

8.1 HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ A GEOLOGIE 29

8.1.1 REGIONÁLNĚ GEOLOGICKÝ PŘEHLED 29

8.1.2 HYDROGEOLOGIE 32

8.1.3 RADONOVÉ RIZIKO 33

8.1.4 STABILIZACE SKAL V NOVÉM MĚSTĚ NAD METUJÍ 37

8.1.5 SWOT ANALÝZA 41

8.2 VODNÍ REŽIM 43

8.2.1 ZÁKLADNÍ HYDROLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA 43

8.2.2 VODNÍ NÁDRŽ ROZKOŠ 45

8.2.3 RIZIKO POVODŇOVÝCH ŠKOD 45

8.2.4 ZDROJE PODZEMNÍ VODY 50

8.2.5 CHRÁNĚNÁ OBLAST PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD 51

8.2.6 SKLONITOST ORNÉ PŮDY 52

8.2.7 ZRANITELNÉ OBLASTI 55

8.2.8 ZAVLAŽOVACÍ A ODVODŇOVACÍ SYSTÉM V NIVĚ ŘEKY METUJE 56

8.2.9 SWOT ANALÝZA 57

8.3 HYGIENA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 59
8.3.1 KONTAMINACE SLOŽEK PROSTŘEDÍ – STAV POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD 59
8.3.2 KONTAMINACE SLOŽEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE 59
8.3.3 KONTAMINACE SLOŽEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ 60
8.3.4 ÚZEMÍ V DOSAHU LINIOVÝCH ZDROJŮ EMISÍ A HLUKU 62
8.3.5 PRODUKCE A VYUŽITÍ ODPADŮ 64
8.3.6 SWOT ANALÝZA 69
8.4 OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY 71
8.4.1 KRAJINNÝ RÁZ V ŠIRŠÍCH SOUVISLOSTECH – ZÚR KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 71
8.4.2 PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMÍ ORP NMNM 73
8.4.3 EKOLOGICKÁ FRAGMENTACE KRAJINY NĚKTERÝMI LINIOVÝMI STAVBAMI 85
8.4.4 NATURA 2000 88
8.4.5 PŘÍRODNÍ REZERVACE 96
8.4.6 REGISTROVANÝ VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK ROZKOŠ – VÝCHODNÍ ZÁTOKY 97
8.4.7 ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY 98
8.4.8 PAMÁTNÉ STROMY 100
8.4.9 VÝZNAMNÉ PŘÍRODNÍ LOKALITY 102
8.4.10 VÝZNAMNÉ STROMY 104
8.4.11 KOEFICIENT EKOLOGICKÉ STABILITY 104
8.4.12 SWOT ANALÝZA 107
8.5 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA 109
8.5.1 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND 115
8.5.2 POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA 121
8.5.3 SWOT ANALÝZA 125
8.6 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA 127
8.6.1 SILNIČNÍ DOPRAVA 129
8.6.2 ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA 133
8.6.3 LETECKÁ DOPRAVA 135
8.6.4 CYKLODOPRAVA 136
8.6.5 SWOT ANALÝZA 138
8.7 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA 139
8.7.1 ZÁSOBOVÁNÍ VODOU 139
8.7.2 KANALIZACE A ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD 143
8.7.3 ZÁSOBOVÁNÍ PLYNEM 144
8.7.4 ZÁSOBOVÁNÍ ELEKTRICKOU ENERGIÍ 146

8.7.5 ZÁSOBOVÁNÍ TEPLEM 147
8.7.6 TELEKOMUNIKACE 148
8.7.7 SWOT ANALÝZA 150
8.8 SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY 151
8.8.1 HUSTOTA ZALIDNĚNÍ 151
8.8.2 VÝVOJ POČTU OBYVATEL 152
8.8.3 VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA 158
8.8.4 VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATELSTVA 162
8.8.5 SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO SENIORY 166
8.8.6 ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ 168
8.8.7 ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ 168
8.8.8 PODÍL OBYVATEL V SÍDLECH V DOSTUPNOSTI MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY 170
8.8.9 PODÍL ZASTAVITELNÝCH PLOCH PRO BYDLENÍ V DOSTUPNOSTI MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY 172
8.8.10 ANALÝZA DOSTUPNOSTI MATEŘSKÝCH A ZÁKLADNÍCH ŠKOL V NMNM 175
8.8.11 OSTATNÍ OBČANSKÁ VYBAVENOST 180
8.8.12 SWOT ANALÝZA 182
8.9 BYDLENÍ 185
8.9.1 SWOT ANALÝZA 195
8.10 REKREACE 197
8.10.1 SWOT ANALÝZA 203
8.11 HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY 205
8.11.1 EKONOMICKÁ AKTIVITA 205
8.11.2 BILANČNÍ ROVNOVÁHA MEZI POPULAČNÍ A PRACOVIŠTNÍ VELIKOSTÍ 206
8.11.3 NEZAMĚSTNANOST 208
8.11.4 STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI 211
8.11.5 VYJÍŽĎKA DO ZAMĚSTNÁNÍ 212
8.11.6 SWOT ANALÝZA 215
8.12 HODNOTY ÚZEMÍ 216
8.12.1 NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY 216
8.12.2 MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ REZERVACE 220
8.12.3 VÁLEČNÉ HROBY 224
8.12.4 DALŠÍ HODNOTY ÚZEMÍ 227
8.13 ZÁMĚRY V ÚZEMÍ 230
8.13.1 ZÁMĚRY VYPLÝVAJÍCÍ Z POLITIKY ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY 2008 230
8.13.2 ZÁMĚRY VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 231

8.13.3 ZÁMĚRY VYPLÝVAJÍCÍ Z ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍCH DOKUMENTACÍ OBCÍ 236
8.13.4 DALŠÍ ZÁMĚRY VYPLÝVAJÍCÍ Z ÚDAJŮ O ÚZEMÍ 237

9 VYHODNOCENÍ ROZBORU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ 238

9.1 METODIKA 240
9.2 ZAČLENĚNÍ TÉMAT ANALÝZ SWOT DO JEDNOTLIVÝCH PILÍŘŮ 242
9.2.1 ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ 242
9.2.2 SOCIÁLNÍ PILÍŘ 248
9.2.3 EKONOMICKÝ PILÍŘ 253
9.3 VÝBĚR KLÍČOVÝCH FAKTORŮ A INDIKÁTORŮ 260
9.3.1 ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ 260
9.3.2 SOCIÁLNÍ PILÍŘ 261
9.3.3 EKONOMICKÝ PILÍŘ 261
9.4 URČENÍ PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ A INDIKACE STŘETŮ V ÚZEMÍ 264
9.4.1 URBANISTICKÉ ZÁVADY 266
9.4.2 DOPRAVNÍ ZÁVADY 268
9.4.3 HYGIENICKÉ ZÁVADY 268
9.4.4 VODOHOSPODÁŘSKÉ ZÁVADY 269
9.4.5 EKOLOGICKÉ ZÁVADY 269
9.4.6 OHROŽENÍ ÚZEMÍ 270
9.4.7 STŘETY ZÁMĚRŮ V ÚZEMÍ 271
9.5 ZHODNOCENÍ STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK 274
9.5.1 BOHUSLAVICE 276
9.5.2 ČERNČICE 280
9.5.3 JESTŘEBÍ 282
9.5.4 LIBCHYNĚ 284
9.5.5 MEZILESÍ 286
9.5.6 NAHOŘANY 288
9.5.7 NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ 292
9.5.8 PROVODOV-ŠONOV 296
9.5.9 PŘIBYSLAV 300
9.5.10 SENDRAŽ 302
9.5.11 SLAVĚTÍN NAD METUJÍ 304
9.5.12 SLAVOŇOV 306
9.5.13 VRŠOVKA 308
9.5.14 ZHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH PILÍŘŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ 310
9.6 VYVÁŽENOST ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ 314

10 POZNÁMKY PRO PŘÍŠTÍ ÚPLNOU AKTUALIZACI 316

2 ZPRACOVATEL

Mgr. Adam Balcar
Odbor výstavby a regionálního rozvoje
Městský úřad Nové Město nad Metují
balcar@novemestonm.cz
tel. 491 419 681
mobil 739 452 100

Městský úřad Nové Město nad Metují
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují
IČ 00272876
tel. 491 419 611
podatelna@novemestonm.cz
http://www.novemestonm.cz

Použité softwarové vybavení

ESRI ArcMap v. 10.1
ESRI ArcCatalog v. 10.1
GEOVAP GeoStoreV6 v. 6.5
GEOVAP CityWare v. 3.60.0
Microsoft Malování v. 6.1
Microsoft Office Excel 2010
Microsoft Office Picture Manager
Microsoft Office Word 2010
Google Chrome
Autodesk Pixlr editor
Microsoft Windows 7 Professional

3 SEZNAM ZKRATEK

BD	bytový dům
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
ČOV	čistírna odpadních vod
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
HEIS	Hydroekologický informační systém
KES	koeficient ekologické stability
k.ú.	katastrální území
KH kraj	Královéhradecký kraj
MKR	místo krajinného rázu
MSSS OÁZA	Městské středisko sociálních služeb OÁZA
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí ČR
NMnM	Nové Město nad Metují
OKR	oblast krajinného rázu
ORP	obec s rozšířenou působností
PP	pracovní příležitost
PÚR	politika územního rozvoje
RD	rodinný dům
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území
ÚAP	územně analytické podklady
ÚP VÚC	Územní plán velkého územního celku

ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
VTL	vysokotlaký
VÚV T.G.M.	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M.
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje

4 SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 1. SPRÁVNÍ ÚZEMÍ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ. 21
OBR. 2. MAPA ADMINISTRATIVNÍHO ČLENĚNÍ SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM. 23
OBR. 3. VÝŘEZ Z GEOLOGICKÉ MAPY (ZDROJ: ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA). 29
OBR. 4. VÝŘEZ Z HYDROGEOLOGICKÉ MAPY (ZDROJ: ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA; LEGENDA JE PŘÍSTUPNÁ NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH HTTP://MAPY.GEOLOGY.CZ/WEBSITE/GEOINFO/). 32
OBR. 5. VÝŘEZ Z MAPY RADONOVÉHO RIZIKA, BAREVNĚ ODLIŠENA NÍZKÁ-PŘECHODNÁ-STŘEDNÍ-VYSOKÁ KATEGORIE RADONOVÉHO INDEXU GEOLOGICKÉHO PODLOŽÍ (ZDROJ: ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA). 36
OBR. 6. KARTOGRAM PRŮMĚRNÝCH KATEGORIÍ RADONOVÉHO INDEXU PRO JEDNOTLIVÉ OBCE. 37
OBR. 7. MAPA GEOLOGICKY NESTABILNÍCH LOKALIT V OKOLÍ CENTRA NMNM. 38
OBR. 8. SCHEMATICKÝ GEOLOGICKÝ PROFIL NÁMĚSTÍM VE SMĚRU JIHOZÁPAD – SEVEROVÝCHOD (ZDROJ: ING. JIŘÍ PETERA, NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ: SKÁLY – GENEREL, 2003). 39
OBR. 9. SANACE SKALNÍCH PILÍŘŮ POD VĚŽÍ ZÁZVORKOU V ROCE 2015 (FOTO J. PETERA). 40
OBR. 10. VODNÍ REŽIM VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: VÚV T.G.M.). 44
OBR. 11. PŘEHLED ZÁPLAVOVÝCH ÚZEMÍ V RÁMCI SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ OPR NMNM (ZDROJ: VÚV T.G.M.). 46
OBR. 12. STAVEBNÍ OBJEKTY V ZÁPLAVOVÉ ZÓNĚ V NMNM (ZDROJ: VÚV T.G.M., VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 47
OBR. 13. POVODEŇ NA ŘECE METUJI, JARO 2006, MAXIMÁLNÍ PRŮTOK 101,0 M^3/S ODPOVÍDAJÍCÍ 10-TI AŽ 20-TI LETÉ VODĚ (FOTO A. BALCAR, M. HÁJEK). 48
OBR. 14. STAVEBNÍ OBJEKTY V ZÁPLAVOVÉ ZÓNĚ V SLAVĚTÍNĚ NAD METUJÍ (ZDROJ: VÚV T.G.M., VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 49
OBR. 15. STAVEBNÍ OBJEKTY V ZÁPLAVOVÉ ZÓNĚ V NAHOŘANECH A ČERNČICÍCH (ZDROJ: VÚV T.G.M., VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 50
OBR. 16. KARTOGRAM VÝSKYTU CHRÁNĚNÉ OBLASTI PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD VÝCHODOČESKÁ KŘÍDA V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: VÚV T.G.M.). 52
OBR. 17. ÚTVARY POVRCHOVÝCH VOD S ROZVODNICEMI, SKLONITOST TERÉNU. 53
OBR. 18. PŘÍKLAD VODNÍ EROZE ORNÉ PŮDY V KATASTRÁLNÍM ÚZEMÍ VRCHOVINY (FOTO A. BALCAR, HASIČI NMNM). 54
OBR. 19. KARTOGRAM PRŮMĚRNÉ SKLONITOSTI ORNÉ PŮDY PRO JEDNOTLIVÉ OBCE. 54
OBR. 20. KARTOGRAM ZRANITELNÉ OBLASTI PRO JEDNOTLIVÉ OBCE. 55
OBR. 21. MAPA SÍTĚ ZAVLAŽOVACÍCH KANÁLŮ V NIVĚ ŘEKY METUJE NA ÚZEMÍ OBCÍ ČERNČICE, NAHOŘANY, NMNM A SLAVĚTÍN NAD METUJÍ (ZDROJ: VÚV T.G.M., VLASTNÍ PODKLADY). 56

OBR. 22. STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: MŽP ČR)..60
OBR. 23. KVALITA OVZDUŠÍ S VYHODNOCENÍM PŘEKROČENÍ IMISNÍCH LIMITŮ PRO OCHRANU ZDRAVÍ LIDÍ (ZDROJ: MŽP ČR). 62
OBR. 24. KARTOGRAM INTENZITY DOPRAVY PRO JEDNOTLIVÉ OBCE. 63
OBR. 25. VÝVOJ PRODUKCE KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ A MÍRY SEPARACE V ČR V LETECH 2009–2014 (ZDROJ: STATISTICKÁ ROČENKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2014, MŽP)....64
OBR. 26. GRAF PRODUKCE KOMUNÁLNÍHO ODPADU V ROCE 2015 PŘEPOČÍTANÝ NA JEDNOHO OBYVATELE A ROK V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 66
OBR. 27. GRAF MÍRY SEPARACE KOMUNÁLNÍHO ODPADU V ROCE 2015 V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 66
OBR. 28. KARTOGRAM PRODUKCE KOMUNÁLNÍHO ODPADU NA OBYVATELE V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 67
OBR. 29. KARTOGRAM MÍRY SEPARACE KOMUNÁLNÍHO ODPADU V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 68
OBR. 30. VÝŘEZ Z VÝKRESU OBLASTÍ SE SHODNÝM KRAJINNÝM TYPEM ZÚR HK KRAJE, ZÁPADNÍ ČÁST – OBLAST OPOČENSKO, VÝCHODNÍ ČÁST – OBLAST ORLICKO (ZDROJ: KRAJSKÝ ÚŘAD HK KRAJE)....72
OBR. 34. KARTOGRAM BARIÉROVOSTI ÚZEMÍ JEDNOTLIVÝCH OBCÍ SE ZNÁZORNĚNÝMI BARIÉRAMI (ZDROJ: VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 87
OBR. 35. SOUSTAVA NATURA 2000 VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR).....89
OBR. 36. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA DUBNO – ČESKÁ SKALICE – LETECKÝ POHLED. 90
OBR. 37. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA HALÍN – LETECKÝ POHLED. 91
OBR. 38. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA TUŘÍ RYBNÍK – LETECKÝ POHLED. 92
OBR. 39. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA PEKLO – LETECKÝ POHLED.....94
OBR. 40. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA ZBYTKA – LETECKÝ POHLED. 96
OBR. 41. REGISTROVANÝ VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK ROZKOŠ – VÝCHODNÍ ZÁTOKY – LETECKÝ POHLED.....98
OBR. 42. PŘEHLED ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR). 100
OBR. 43. PŘEHLED PAMÁTNÝCH STROMŮ VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM (VŠE NA ÚZEMÍ NMNM). 101
OBR. 45. KARTOGRAM PODÍLU ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY Z CELKOVÉ VÝMĚRY JEDNOTLIVÝCH OBCÍ (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD).....110
OBR. 46. KARTOGRAM MÍRY URBANIZACE V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA).....111
OBR. 47. GRAF OBYTNÉ HUSTOTY A MÍRY PLÁNOVANÉHO RŮSTU ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ GIS ANALÝZA).....113

OBR. 48. KARTOGRAM MÍRY PLÁNOVANÉHO RŮSTU ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 114
OBR. 49. GRAF VZTAHU MÍRY PLÁNOVANÉHO RŮSTU ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ A RELATIVNÍ ZMĚNY POČTU OBYVATEL MEZI ROKY 2004–2015, VELIKOST BUBLIN ODPOVÍDÁ POČTU EKONOMICKY AKTIVNÍCH OBYVATEL V OBCI. 115
OBR. 50. KARTOGRAM ZORNĚNÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 117
OBR. 51. KARTOGRAM PODÍLU TRVALÉHO TRAVNÍHO POROSTU ZE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 118
OBR. 52. TŘÍDY OCHRANY BONITOVANÝCH PŮDNĚ EKOLOGICKÝCH JEDNOTEK (ZDROJ: VÝZKUMNÝ ÚSTAV MELIORACÍ A OCHRANY PŮDY, VLASTNÍ GIS ANALÝZA) A PLOCHY S MELIORACÍ (ZDROJ: ZEMĚDĚLSKÁ VODOHOSPODÁŘSKÁ SPRÁVA). 119
OBR. 53. KARTOGRAM RELATIVNÍHO ZASTOUPENÍ BONITOVANÝCH PŮD S I. A II. TŘÍDOU OCHRANY (ZDROJ: VÝZKUMNÝ ÚSTAV MELIORACÍ A OCHRANY PŮDY, VLASTNÍ ANALÝZA). 121
OBR. 54. KARTOGRAM LESNATOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 123
OBR. 55. POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM DLE JEDNOTLIVÝCH KATEGORIÍ LESA. 124
OBR. 56. VÝŘEZ Z VÝKRESU PLOCH A KORIDORŮ NADMÍSTNÍHO VÝZNAMU ZÚR KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE (ZDROJ: KRAJSKÝ ÚŘAD HK KRAJE). 128
OBR. 57. ZÁKLADNÍ SILNIČNÍ SÍŤ VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR). 130
OBR. 58. INTENZITA DOPRAVY NA SILNICÍCH I. A II. TŘÍDY V RÁMCI SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM A PODROBNĚJI V NMNM DLE SČÍTÁNÍ V ROCE 2010 (ZDROJ: ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR, VLASTNÍ ÚPRAVA). 132
OBR. 59. ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM. 134
OBR. 60. LETIŠTĚ NMNM S VEŠKERÝMI OCHRANNÝMI PÁSMY (ZDROJ: AEROKLUB NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ). 135
OBR. 61. SCHÉMA VODOVODNÍ SÍTĚ VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM. 141
OBR. 62. SCHÉMA SÍTĚ KANALIZAČNÍCH STOK VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP NMNM. 144
OBR. 63. SCHÉMA VEDENÍ PLYNOVODU VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP NMNM. 145
OBR. 64. SCHÉMA VEDENÍ ELEKTRIZAČNÍ SOUSTAVY VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP NMNM. 147
OBR. 65. KARTOGRAM HUSTOTY ZALIDNĚNÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 152
OBR. 66. DLOUHODOBÝ VÝVOJ POČTU OBYVATEL V OBCÍCH (ZDROJ: HISTORICKÝ LEXIKON OBCÍ ČR, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 154
OBR. 67. VÝVOJ POČTU OBYVATEL V OBCÍCH V LETECH 1992–2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 155

OBR. 68. KARTOGRAM RELATIVNÍHO VÝVOJE POČTU OBYVATEL V OBCÍCH V LETECH 1992 AŽ 2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 156
OBR. 69. KARTOGRAM INDEXU STÁŘÍ ZA ROK 2015 V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 159
OBR. 70. KARTOGRAM POROVNÁNÍ INDEXU STÁŘÍ MEZI LETY 2001 A 2015 V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD).....160
OBR. 71. VÝVOJE INDEXU STÁŘÍ ORP NMNM, KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE A ČR (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 162
OBR. 72. KARTOGRAM POMĚRNÉHO ZASTOUPENÍ OBYVATEL SE STŘEDOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 164
OBR. 73. KARTOGRAM ZASTOUPENÍ OBYVATEL S VYSOKOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 165
OBR. 74. GRAF STRUKTURY OBYVATELSTVA ORP NMNM DLE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ, ROK 2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 166
OBR. 75. KARTOGRAM PODÍLU OBYVATELSTVA ŽIJÍCÍHO V SÍDLE S MATEŘSKOU ŠKOLOU (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 171
OBR. 76. KARTOGRAM PODÍLU OBYVATELSTVA ŽIJÍCÍHO V SÍDLE SE ZÁKLADNÍ ŠKOLOU (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 172
OBR. 77. KARTOGRAM PODÍLU ZASTAVITELNÝCH PLOCH PRO BYDLENÍ V DOSTUPNOSTI DO 400 M OD MATEŘSKÝCH ŠKOL (VLASTNÍ GIS ANALÝZA, 2011). 174
OBR. 78. KARTOGRAM PODÍLU ZASTAVITELNÝCH PLOCH PRO BYDLENÍ V DOSTUPNOSTI DO 600 M OD ZÁKLADNÍCH ŠKOL (VLASTNÍ GIS ANALÝZA, 2011).....175
OBR. 79. MATEŘSKÉ ŠKOLY A DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST DO 400 M V NMNM (VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 177
OBR. 80. ZÁKLADNÍ ŠKOLY A DOCHÁZKOVÁ VZDÁLENOST DO 600 M V NMNM (VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 178
OBR. 81. ZOBRAZENÍ JEDNOTLIVÝCH BUDOV V NMNM ROZČLENĚNÝCH PODLE JEJICH POLOHY VZHLEDEM K MATEŘSKÝM A ZÁKLADNÍM ŠKOLÁM (VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 179
OBR. 82. DLOUHODOBÝ VÝVOJ POČTU DOMŮ (ZDROJ: HISTORICKÝ LEXIKON OBCÍ ČR, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, PRAHA 2006). 186
OBR. 84. KARTOGRAM RELATIVNÍ INTENZITY BYTOVÉ VÝSTAVBY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V LETECH 2005–2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 188
OBR. 85. STRUKTURA BYTŮ V OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD)..190
OBR. 86. KARTOGRAM POMĚRU NEOBYDLENÝCH BYTŮ K CELKOVÉMU POČTU BYTŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 191
OBR. 87. STRUKTURA BYTŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001, PROCENTUÁLNÍ PODÍLY Z CELKOVÉHO POČTU BYTŮ (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 192

OBR. 88. PODÍL TRVALE OBYDLENÝCH BYTŮ PODLE OBDOBÍ VÝSTAVBY A PODLE VELIKOSTI V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 193
OBR. 89. PŘEHLED PĚŠÍCH A CYKLISTICKÝCH (ČÁRKOVANĚ) TURISTICKÝCH TRAS (ZDROJ: KLUB ČESKÝCH TURISTŮ). 200
OBR. 90. ZASTOUPENÍ PĚŠÍCH TURISTICKÝCH TRAS V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH DLE PŘEPOČTU NA DÉLKU TRASY NA KM^2 ÚZEMÍ OBCE (ZDROJ: KLUB ČESKÝCH TURISTŮ, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 202
OBR. 91. ZASTOUPENÍ CYKLO TURISTICKÝCH TRAS V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH DLE PŘEPOČTU NA DÉLKU TRASY NA KM^2 ÚZEMÍ OBCE (ZDROJ: KLUB ČESKÝCH TURISTŮ, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 202
OBR. 92. KARTOGRAM MÍRY EKONOMICKÉ AKTIVITY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 206
OBR. 93. KARTOGRAM BILANČNÍ ROVNOVÁHY MEZI POPULAČNÍ A PRACOVIŠTNÍ VELIKOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 208
OBR. 94. VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V OBDOBÍ 2004–2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 209
OBR. 95. KARTOGRAM MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 210
OBR. 96. STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 212
OBR. 97. VYJÍŽĎKA DO ZAMĚSTNÁNÍ PODLE ČASU V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 213
OBR. 98. KARTOGRAM MÍRY VYJÍŽĎKY DO ZAMĚSTNÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 214
OBR. 99. NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY A MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ REZERVACE S OCHRANNÝMI PÁSMY V NMNM (ZDROJ: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV). 222
OBR. 100. JÁDRO MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE NMNM – ČERVENĚ KULTURNÍ PAMÁTKY, ORANŽOVĚ NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA (ZDROJ: NPÚ, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 223
OBR. 101. PŘEHLED VÁLEČNÝCH HROBŮ VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM. 225
OBR. 102. PŘEHLED VÁLEČNÝCH HROBŮ V KATASTRÁLNÍM ÚZEMÍ PROVODOV A ŠONOVU U NOVÉHO MĚSTA NAD METUJÍ. 226
OBR. 103. URBANISTICKÉ HODNOTY VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM. 228
OBR. 104. SCHÉMA PLYNÁRENSTVÍ DLE POLITIKY ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY 2008. 230
OBR. 105. VÝŘEZ Z VÝKRESU PLOCH A KORIDORŮ NADMÍSTNÍHO VÝZNAMU ZÚR KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE (ZDROJ: KRAJSKÝ ÚŘAD HK KRAJE). 232
OBR. 106. VÝŘEZ Z VÝKRESU ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY ZÚR HK KRAJE (ZDROJ: KRAJSKÝ ÚŘAD HK KRAJE). 233

OBR. 107. ZNÁZORNĚNÍ NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH ZASTAVITELNÝCH PLOCH DLE ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 237
OBR. 108. KARTOGRAM SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 310
OBR. 109. KARTOGRAM SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO SOCIÁLNÍ PILÍŘ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 311
OBR. 110. KARTOGRAM SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO EKONOMICKÝ PILÍŘ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 312
OBR. 111. POROVNÁNÍ KARTOGRAMŮ SOUHRNNÝCH STAVŮ ÚZEMNÍCH PODMÍNEK VŠECH PILÍŘŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH. 313
OBR. 112. KARTOGRAM VZTAHU ÚZEMÍ OBCÍ PODLE VYHODNOCENÍ VYVÁŽENOSTI ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ (LEGENDA VIZ POSLEDNÍ SLOUPEC PŘEDCHOZÍ TABULKY). 315

5 SEZNAM TABULEK

TAB. 1. ZÁKLADNÍ GEOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ OBCE ORP NMNM K 31. 12. 2015. 22

TAB. 2. KLASIFIKACE ZÁKLADOVÝCH PŮD Z HLEDISKA RADONOVÉHO INDEXU (ZDROJ: ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA). 34

TAB. 3. ZÁKLADNÍ HYDROLOGICKÉ ÚDAJE PRO HLÁSNÝ PROFIL KRČÍN V NMNM NA VODNÍM TOKU METUJE, JEDNOTKY M^3/S (ZDROJ: ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV). 44

TAB. 4. PRODUKCE A SEPARACE KOMUNÁLNÍHO ODPADU ZA ROK 2015 (DATA ZA OBEC VRŠOVKA JSOU ZA ROK 2010). 65

TAB. 5. UKAZATEL BARIÉROVOSTI PRO ÚZEMÍ JEDNOTLIVÝCH OBCÍ (ZDROJ: VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 87

TAB. 6. PŘEHLED PŘÍRODNÍCH REZERVACÍ VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM. 97

TAB. 7. ZÁKLADNÍ STRUKTURA PŮDNÍHO FONDU SPRÁVNÍHO OBVODU ORP NMNM (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015). 109

TAB. 8. VÝMĚRY ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ, ZASTAVITELNÝCH PLOCH A MÍRA PLÁNOVANÉHO RŮSTU ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 112

TAB. 9. PLOCHY RŮZNÝCH TYPŮ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, DATA K 31. 12 .2015). 116

TAB. 10. PLOCHY ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY DLE STUPNĚ TŘÍDY OCHRANY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: VÝZKUMNÝ ÚSTAV MELIORACÍ A OCHRANY PŮDY, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 120

TAB. 11. LESNATOST NA ÚZEMÍ JEDNOTLIVÝCH OBCÍ (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 122

TAB. 12. CELOROČNÍ PRŮMĚRNÁ INTENZITA DOPRAVY (POČET VOZIDEL ZA 24 HOD.) VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM V ROCE 2010 (ZDROJ: ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR). 131

TAB. 13. HUSTOTA ZALIDNĚNÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 151

TAB. 14. DLOUHODOBÝ VÝVOJ POČTU OBYVATEL V OBCÍCH A JEJICH ČÁSTECH (ZDROJ: HISTORICKÝ LEXIKON OBCÍ ČR, PRAHA 2006, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD 2015.) 153

TAB. 15. VÝVOJ POČTU OBYVATEL V OBCÍCH V LETECH 1992–2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 155

TAB. 16. HODNOTY VYBRANÝCH DEMOGRAFICKÝCH UKAZATELŮ PRO SPRÁVNÍ ÚZEMÍ ORP NMNM V LETECH 2006–2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 157

TAB. 17. HODNOTY VYBRANÝCH DEMOGRAFICKÝCH UKAZATELŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH ZA ROK 2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 157

TAB. 18. VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 158
TAB. 20. VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM V ROZMEZÍ LET 1995–2015, SROVNÁNÍ INDEXU STÁŘÍ S KRÁLOVÉHRADECKÝM KRAJEM A ČESKOU REPUBLIKOU (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 161
TAB. 21. STRUKTURA OBYVATELSTVA ORP NMNM DLE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ, ROK 2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 163
TAB. 22. PODÍLY OBYVATELSTVA ŽIJÍCÍHO V SÍDLE S MATEŘSKOU A ZÁKLADNÍ ŠKOLOU (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 171
TAB. 23. PODÍL ZASTAVITELNÝCH PLOCH PRO BYDLENÍ V DOSTUPNOSTI MATEŘSKÉ RESP. ZÁKLADNÍ ŠKOLY V OKRUHU 400 M RESP. 600 M (VLASTNÍ GIS ANALÝZA, 2011). 173
TAB. 24. POČTY DĚTÍ V NMNM V JEDNOTLIVÝCH VĚKOVÝCH KATEGORIÍCH A DLE DOSAHU JEJICH BYDLIŠTĚ K MATEŘSKÝM ČI ZÁKLADNÍM ŠKOLÁM (ZDROJ: REGISTR OBYVATEL, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 180
TAB. 25. OBČANSKÁ VYBAVENOST V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM. 181
TAB. 26. DLOUHODOBÝ VÝVOJ POČTU DOMŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: HISTORICKÝ LEXIKON OBCÍ ČR, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, PRAHA 2006). 185
TAB. 27. POČTY DOKONČENÝCH BYTŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ ORP NMNM V LETECH 2005–2015 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 187
TAB. 28. STRUKTURA DOMŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 189
TAB. 29. STRUKTURA BYTŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 190
TAB. 30. PODROBNÁ STRUKTURA BYTŮ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 PODLE OBDOBÍ VÝSTAVBY, POČTU MÍSTNOSTÍ A JEJICH TECHNICKÉHO VYBAVENÍ (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 193
TAB. 31. PŘEHLED UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM. 199
TAB. 32. DÉLKY PĚŠÍCH A CYKLO TURISTICKÝCH TRAS V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: KLUB ČESKÝCH TURISTŮ, VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 201
TAB. 33. MÍRA EKONOMICKÉ AKTIVITY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 205
TAB. 34. STRUKTURA EKONOMICKY AKTIVNÍCH OBYVATEL (EAO), PRACOVNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ (PP) A UKAZATEL BILANČNÍ ROVNOVÁHY MEZI POPULAČNÍ A PRACOVIŠTNÍ VELIKOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, VLASTNÍ ANALÝZA). 207
TAB. 35. VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI (%) V OBDOBÍ 2004–2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 209
TAB. 36. VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI (%) V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V OBDOBÍ 2005–2011 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 210

TAB. 37. STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 211
TAB. 38. VYJÍŽĎKA DO ZAMĚSTNÁNÍ PODLE ČASU V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH V ROCE 2001 (ZDROJ: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD). 213
TAB. 40. STRUKTURA VYBRANÝCH ZASTAVITELNÝCH PLOCH VE SPRÁVNÍM ÚZEMÍ ORP NMNM DLE FUNKČNÍHO VYUŽITÍ (VLASTNÍ GIS ANALÝZA). 236
TAB. 41. ZAČLENĚNÍ TÉMAT ANALÝZ SWOT DO JEDNOTLIVÝCH PILÍŘŮ POSOUZENÍ PODMÍNEK UDRŽITELNÉHO ROZVOJE. 242
TAB. 42. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE BOHUSLAVICE. 278
TAB. 43. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE ČERNČICE. 281
TAB. 44. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE JESTŘEBÍ. 283
TAB. 45. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE LIBCHYNĚ. 285
TAB. 46. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE MEZILESÍ. 287
TAB. 47. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE NAHOŘANY. 290
TAB. 48. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ NOVÉHO MĚSTA NAD METUJÍ. 294
TAB. 49. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE PROVODOV-ŠONOV. 298
TAB. 50. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE PŘIBYSLAV. 301
TAB. 51. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE SENDRAŽ. 303
TAB. 52. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE SLAVĚTÍN NAD METUJÍ. 305
TAB. 53. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE SLAVOŇOV. 307
TAB. 54. ZHODNOCENÍ SOUHRNNÉHO STAVU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK NA ÚZEMÍ OBCE VRŠOVKA. 309
TAB. 55. ZAŘAZENÍ OBCÍ DO KATEGORIÍ VYVÁŽENOSTI VZTAHU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ. 314

6 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Správní území obce s rozšířenou působností Nové Město nad Metují (ORP NMnM) se nachází v jihovýchodním cípu okresu Náchod. Na jihu sousedí se správním územím ORP Dobruška (okres Rychnov nad Kněžnou), na západu se správním územím ORP Jaroměř, na severozápadu, severu a severovýchodu se správním územím ORP Náchod.

Celková rozloha správního území ORP NMnM je 98,1 km^2, ke konci roku 2015 v něm žilo 14 365 obyvatel. Z územního hlediska je to po Nové Pace druhé nejmenší správní území obce s rozšířenou působností v Královéhradeckém kraji.

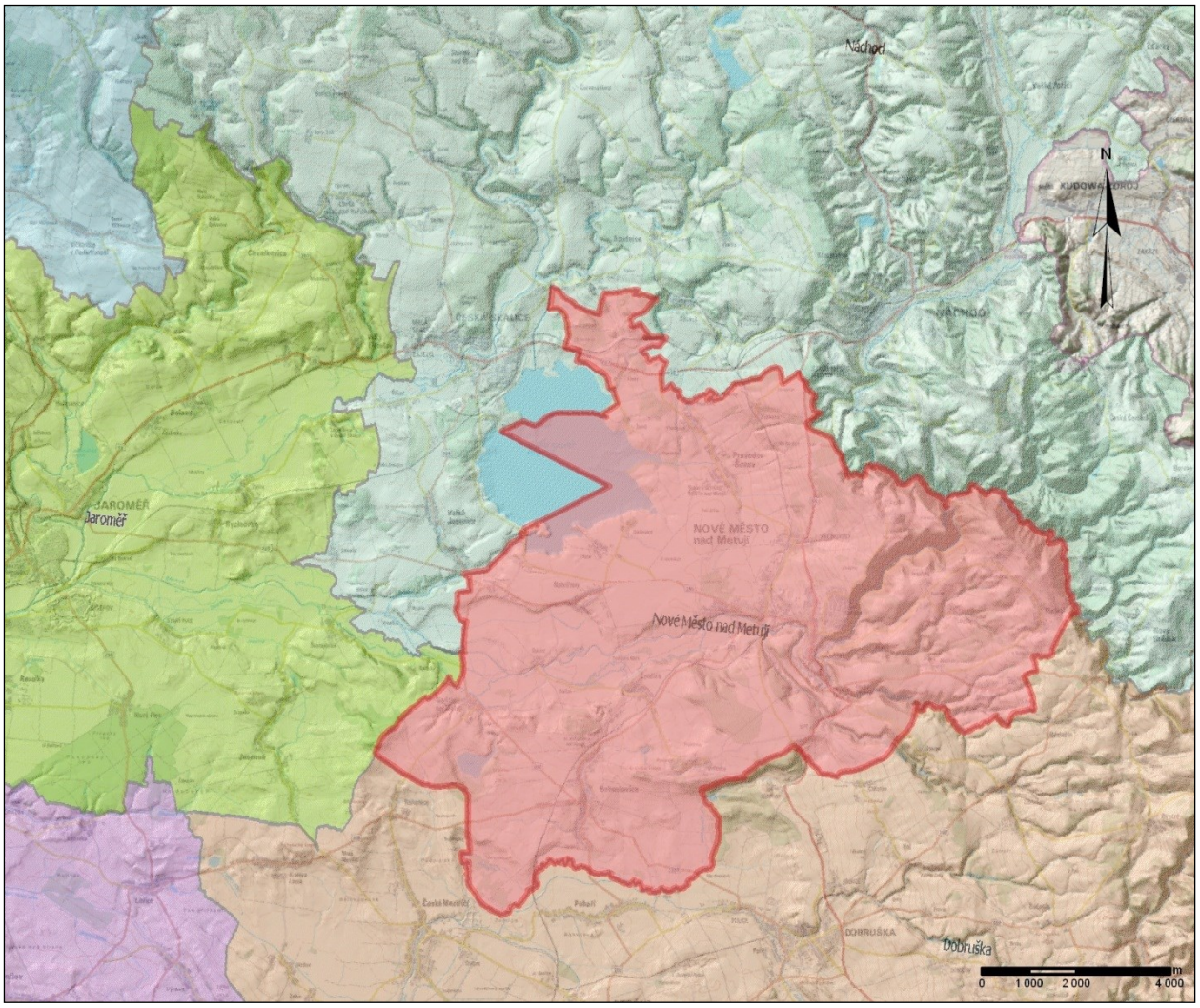

Obr. 1. Správní území obce s rozšířenou působností Nové město nad Metují.

Správní území ORP NMnM je tvořeno 13 sídly s celkem 24 katastrálními územími. Jedná se o obce Bohuslavice (k.ú. Bohuslavice nad Metují), Černčice (k.ú. Černčice), Jestřebí (k.ú. Jestřebí nad Metují), Libchyně (k.ú. Libchyně), Mezilesí (k.ú. Mezilesí u Náchoda), Nahořany (k.ú. Dolsko, Lhota u Nahořan, Městec u Nahořan, Nahořany nad Metují), Nové Město nad Metují (k.ú. Krčín, Nové Město nad Metují, Spy, Vrchoviny), Provodov-Šonov (k.ú. Domkov, Kleny, Provodov, Šeřeč, Šonov u Nového Města nad Metují), Přibyslav (k.ú. Přibyslav nad Metují), Sendraž (k.ú. Sendraž), Slavětín nad Metují (k.ú. Slavětín nad Metují), Slavoňov (k.ú. Slavoňov, Blažkov u Slavoňova) a Vršovka (k.ú. Vršovka).

Tab. 1. Základní geografické charakteristiky správního území obce ORP NMnM k 31. 12. 2015.

Obec	Rozloha (ha)	Počet obyvatel	Hustota zalidnění (obyv./km^2)
ORP NMnM	**9 809**	**14276**	**147**
Bohuslavice	1 413	1007	70
Černčice	565	484	86
Jestřebí	429	166	38
Libchyně	119	68	63
Mezilesí	236	229	89
Nahořany	1 416	576	39
Nové Město nad Metují	2 313	9550	420
Provodov-Šonov	1 618	1225	74
Přibyslav	350	198	55
Sendraž	185	101	54
Slavětín nad Metují	555	263	49
Slavoňov	393	277	70
Vršovka	217	132	62

Podle geomorfologického členění ČR se správní území ORP NMnM nachází v provincii České vysočiny, soustavě České tabule a podsoustavě Východočeská tabule, na východním okraji celku Orlické tabule.

Klimaticky se správní území ORP NMnM řadí do teplé klimatické oblasti, k okrsku A5 (podle atlasu Podnebí ČSSR, 1958), který je mírně teplý, vlhký, pahorkatinový a rovinový s mírnou zimou a poměrně krátkým trváním sněhové pokrývky.

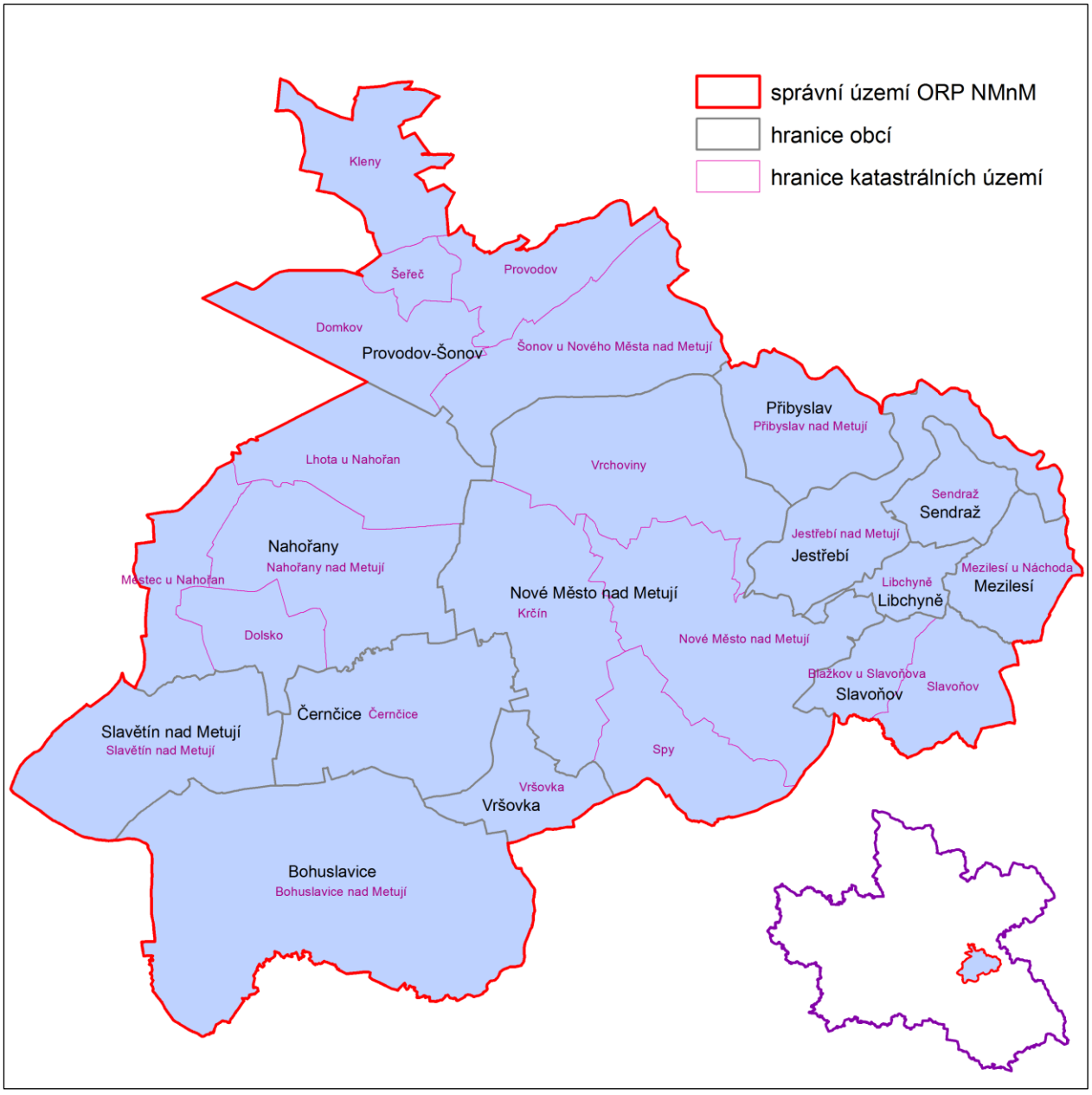

Obr. 2. Mapa administrativního členění správního území ORP NMnM.

Průměrná roční teplota vzduchu měřená v klimatické stanici Hradec Králové, Nový Hradec Králové (278 m n.m.) za období 1961–1990 je 8,5°C s maximem 18,1°C v červenci a minimem 2,1°C v lednu. Průměrná teplota vzduchu v Královehradeckém kraji ve výškovém pásmu 300 m n.m. činí 8,2°C.

Nejvyšším místem správního území ORP NMnM je Sendražský kopec s výškou 618 m n.m., nejnižší místo je u Slavětína nad Metují při výtoku Metuje ze správního území ORP NMnM ve výšce cca 266 m n.m.

Nové Město nad Metují je jediným městem na celém správním území ORP NMnM (54°33‘ severní šířky a 19°33‘ východní délky), nachází se 27 km severovýchodně od Hradce Králové, 7 km jižně od Náchoda a 22 km severoseverozápadně od Rychnova nad Kněžnou. Počet obyvatel města tvoří 63 % obyvatel správního obvodu ORP NMnM. Průměrná nadmořská výška města je 332 m n. m., členitost terénu dosahuje výškového rozdílu až 90 m. Městem protéká řeka Metuje, která společně se skalnatým ostrohem historického centra představuje typickou dominantu města. Město bylo založeno roku 1501 Janem Černčickým z Kácova. Nové Město nad Metují je přirozeným spádovým střediskem Novoměstského regionu. Je centrem vzdělávání, zaměstnanosti, průmyslu, obchodu a služeb pro okolní obce a administrativním sídlem správního obvodu obce s rozšířenou působností. Rovněž je sídlem Dobrovolného svazku obcí Region Novoměstsko.

Z hlediska Politiky územního rozvoje České republiky leží správní území ORP NMnM mimo vymezené rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti, nedotýkají se ho vymezené koridory a plochy dopravy. Územím prochází koridor pro propojovací plynovod VVTL DN 500 PN 63 vedoucí z okolí obce Olešná v kraji Vysočina na hranici ČR–Polsko do okolí hraničního přechodu Náchod–Kudowa Zdrój.

7 PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ – ÚDAJE O ÚZEMÍ

Základními podklady pro zpracování Rozboru udržitelného rozvoje území (RURÚ) jsou údaje o území, jejichž obsah pořizovaný v rámci územně analytických podkladů (ÚAP) je dán vyhláškou č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, respektive je obsažen v příloze č. 1 k této vyhlášce.

Dalším důležitým podkladem pro zpracování RURÚ jsou vlastní průzkumy a rozbory a jako podklad jsou rovněž použity materiály Městského úřadu Nové Město nad Metují, včetně údajů z Registru obyvatel, a další dostupné informace, zejména informace umístěné na internetových stránkách (např. stránky Českého statistického úřadu). Rovněž byl využit dokument Typologie území České republiky, zpracovaný v červnu 2014 společností Ekotoxa s.r.o.

8 ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ – TÉMATICKÉ ROZBORY

8.1 Horninové prostředí a geologie

Na celém správním území ORP NMnM se nenachází žádný dobývací prostor, nenachází se zde žádné chráněné ložiskové území ani ložisko nerostných surovin.

8.1.1 Regionálně geologický přehled

Základ geologické stavby řešeného území tvoří převážně složitě provrásněné horniny starohor a starších prvohor. Souvrství mladších prvohor (paleozoikum) a druhohor (mezozoikum) jsou zvrásněna jen zčásti. Na nich leží nezvrásněné vrstvy mladších geologických útvarů třetihor (terciér) a čtvrtohor (kvartér). Podle stáří hornin, způsobu jejich vzniku a podle jejich prostorového umístění rozeznáváme ve správním území ORP NMnM určité celky – regionálně geologické jednotky: orlicko-sněžnické krystalinikum, vnitrosudetskou pánev, podkrkonošskou pánev a českou křídovou pánev. Dále jsou to relikty terciéru a kvartérní sedimenty (usazeniny).

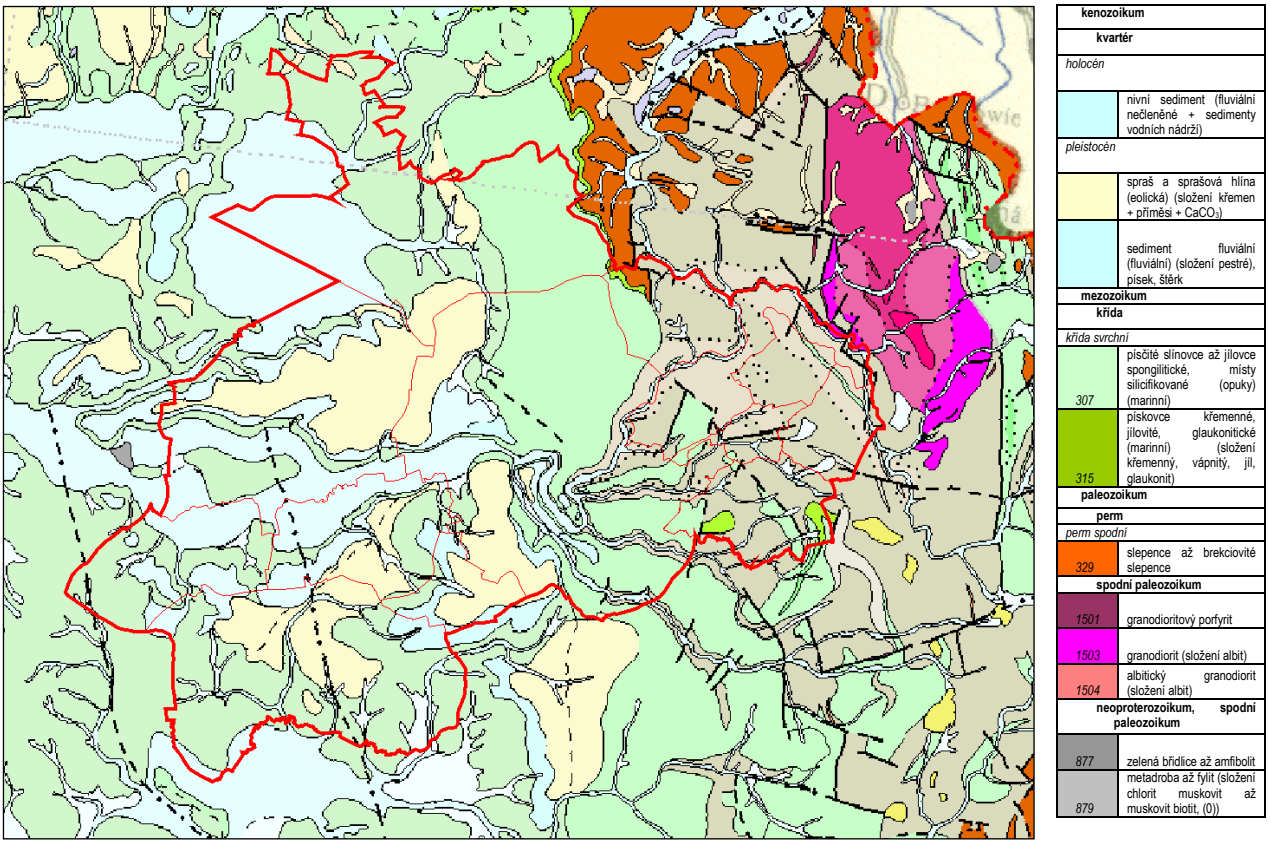

Obr. 3. Výřez z geologické mapy (zdroj: Česká geologická služba).

Orlicko-sněžnické krystalinikum

Nejstarší geologickou jednotkou řešeného území je Orlicko-sněžnické krystalinikum. Tato geologická jednotka představuje několikanásobně zvrásněné a metamorfované (tj. přeměněné tlakem a teplotou během dlouhé geologické historie jejich vzniku) horniny proniknuté granitovými (žulovými) magmatickými (vyvřelými) horninami.

Nejsevernější část orlicko-sněžnického krystalinika (jinými názvy též orlicko-kladská klenba či krystalinikum) se vyskytuje v území mezi Náchodem, Českou Čermnou, Novým Městem nad Metují a Novým Hrádkem. Vyskytují se zde horniny tzv. novoměstské skupiny, do kterých pronikají granitoidy novohrádeckého masívu. Proti sedimentům permu jsou horniny krystalinika omezeny většinou tektonicky. V okolí Nového Města nad Metují jsou horniny novoměstské skupiny přikryté křídovými sedimenty. Novoměstská skupina má v údolí Metuje u Pekla klasickou lokalitu, kde jsou tyto horniny dobře odkryty a kde je možné pozorovat intenzívní zvrásnění těchto hornin.

Vnitrosudetská pánev

Vnitrosudetská pánev (někdy označovaná také jako dolnoslezská pánev) se rozkládá severovýchodně od Nového Města nad Metují, kde tvoří podstatnou část geologické stavby Broumovské vrchoviny s přesahem do polského území, kde je na severovýchodě ohraničena, většinou zlomově, staršími metamorfovanými horninami. Na jihovýchodě hraniční vnitrosudetská pánev s pánví podkrkonošskou podle tektonické linie hronovsko-poříčského zlomu. Tento zlom tvoří také jižní ohraničení pánve oproti starším horninám orlicko-sněžnického krystalinika. Ve střední části je překryta pruhem křídových sedimentů polické pánve.

Vnitrosudetská pánev je vyplněna mladopaleozoickými sedimenty karbonu a permu a raně druhohorními sedimenty triasu. Pánevní výplň dosahuje mocnosti až 10 km. Tvoří ji na českém území akumulace písčitých a jílovitých říčních a jezerních sedimentů. Pánev má asymetrickou mísovitou (synklinální) stavbu. Vrstvy sedimentů jsou mírně zvlněny do mělkých vrás, které jsou často porušeny zlomy. Během historie pánve došlo k uložení mocných uhlonosných sedimentů. Součástí pánve jsou proto i uhelné revíry svatoňovický a hronovský (žďárecký). Vedle sedimentů se ve výplni pánve uplatňují i tělesa vulkanických hornin – ryolitů a andezitů.

Podkrkonošská pánev

Podkrkonošská pánev se nachází na jižním úpatí krkonošsko-jizerského krystalinika. Je protažena východo-západním směrem a její maximální délka činí 55 km. Na severním okraji

Nového města nad Metují je tato pánev zastoupena pouze svoji jihovýchodní okrajovou částí, označovanou často jako dílčí pánev trutnovsko-náchodská. Její plošný rozsah je dán výskytem permských a triasových sedimentů mezi okrajem české křídové pánve (na spojnici Nové Město nad Metují – Červený Kostelec), orlicko-sněžnickým krystalinikem a hronovsko-poříčským zlomem. Permské sedimenty jsou zastoupeny červenými slepenci, místy s brekciemi (tzv. náchodské slepence), v jejichž nadloží se objevují červené pískovce, jílovce a narůžovělé dolomitické pískovce. Triasové sedimenty, vystupující v úzkém pruhu sledujícím okraj české křídové pánve, mají stejný charakter jako ve vnitrosudetské pánvi.

Česká křídová pánev

V širším okolí Nového Města nad Metují představují křídové uloženiny severovýchodní část české křídové pánve, která je známa pod označením podorlická křída. Křídové sedimenty, reprezentované převážně opukami, spočívají na zvrásněných podložních novoměstských fylitech zřetelně diskordantně (nesouhlasně). To je velmi dobře patrné v silničních zářezech na Horském předměstí NMnM, kde je zachován ojedinělý záznam mořského příboje v době křídové (cenomanské) záplavy. Při okraji podorlické křídy jsou opuky lemovány pruhem hrubozrnných pískovců cenomanského stáří.

Relikty terciéru

Sedimenty terciéru netvoří plošně rozsáhlejší výskyty. Jde o pozůstatky výplní meandrujících říčních koryt, zachovaných v nadmořských výškách 450 až 550 m n. m. Mocnost jílovitých a písčitých sedimentů terciéru místy přesahují i 10 m (např. u Rokole).

Kvartér

Nejrozsáhlejšími a nejmocnějšími kvartérními sedimenty jsou štěrkopískové říční (fluviální) uloženiny a sprašové hlíny (tzv. cihlářské hlíny). Říční uloženiny vytvářejí terasové systémy v různých výškových úrovních terénu nad údolní nivou Metuje. Na jihozápadu od Nového Města nad Metují má kvartérní fluviální akumulace charakter výplavového kužele (viz obrázek 3). Často se však, především na povrchu křídových sedimentů, vyskytují pouze ojedinělé (reziduální) valouny. Sprašové hlíny jsou přítomny do nadmořské výšky 300 m n. m. Dosahují mocnosti nejvýše 5 m (cihelna Krčín). Vedle těchto sedimentů se vyskytují hlinito-kamenité a jílovito-písčito-kamenité svahoviny na úpatí strmých erozních svahů. Nejmladšími kvartérními sedimenty jsou rašeliny a slatiny.

8.1.2 Hydrogeologie

Z hlediska hydrogeologické rajonizace spadá správní území ORP NMnM do rajonu Poorlická křída, ve kterém je vyvinut převážně jednokolektorový systém vázaný na vápnitopísčité slínovce – prachovce (opuky) a dále Krystalinikum Orlických hor. Hydrogeologické podmínky v řešeném území jsou odvislé od geologické situace, kterou zhruba kopírují (viz následující obrázek).

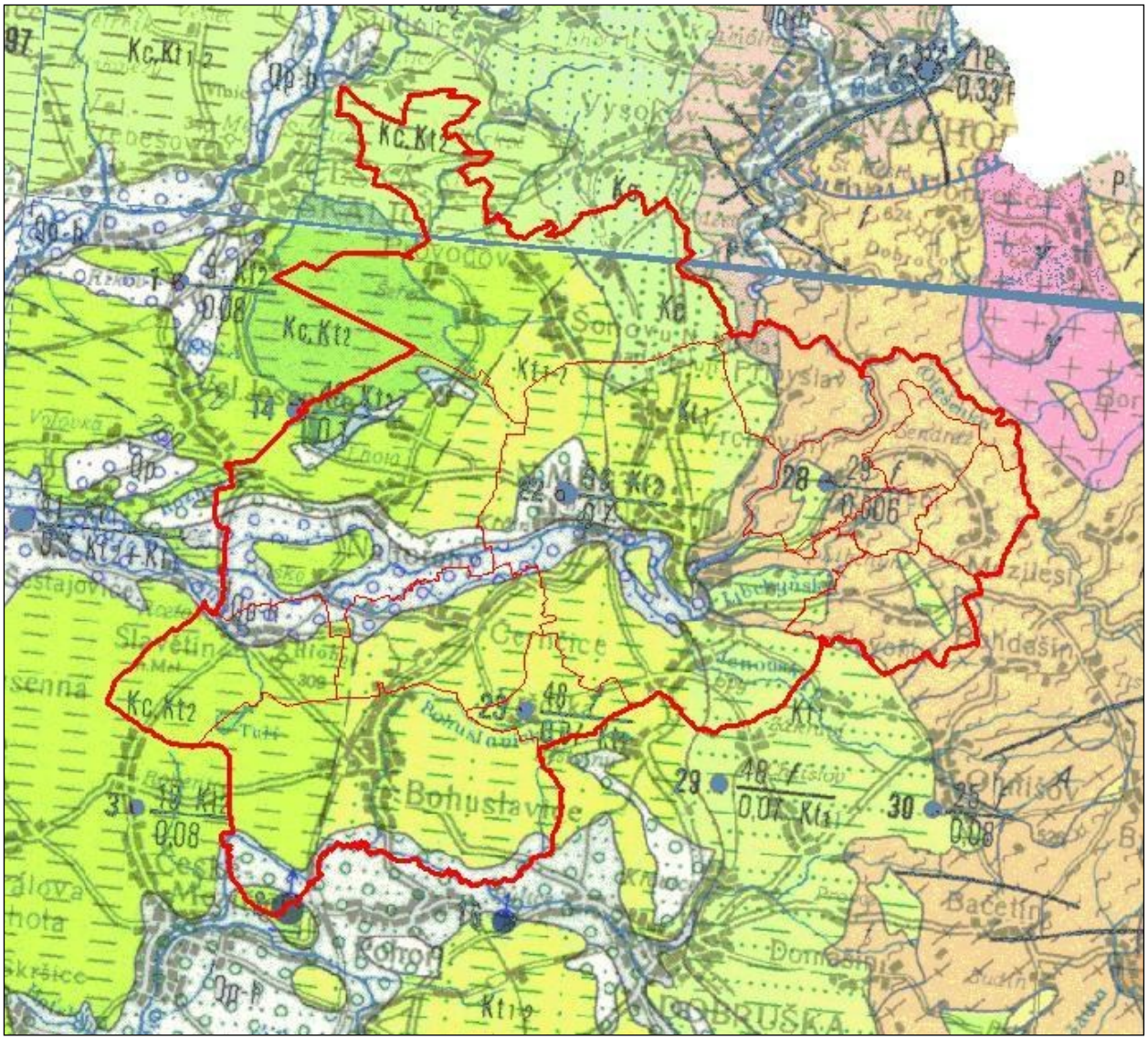

Obr. 4. Výřez z hydrogeologické mapy (zdroj: Česká geologická služba; legenda je přístupná na webových stránkách http://mapy.geology.cz/website/geoinfo/).

Tyto podmínky určují původ, výskyt, fyzikální a chemické vlastnosti podzemních vod, jejich pohyb a interakci s okolním prostředím. Dále je na nich závislá výše hladiny podzemních vod (tj. rozhraní mezi saturovanou a nesaturovanou zónou v horninovém prostředí), ale také

zásadním způsobem ovlivňují hydrologickou bilanci území včetně infiltrace srážkových a povrchových vod.

Se znalostmi hydrogeologických podmínek je spojena rovněž ochrana zdrojů podzemních vod, popřípadě řešení vzniklých kontaminací a sanace starých ekologických zátěží.

8.1.3 Radonové riziko

Radon v přírodním prostředí

Radon Rn-222 (nejběžnější izotop radonu) vzniká radioaktivní přeměnou uranu U-238, přičemž koncentrace uranu se v jednotlivých typech hornin velmi liší. Obecně lze říci, že v sedimentárních (tj. usazených) horninách jsou koncentrace uranu nižší než v horninách metamorfovaných. Nejvyšší koncentrace uranu jsou však nejčastěji v horninách magmatických (vyvřelých), které byly obohaceny uranem primárně již v době svého vzniku (jako jsou např. granity – žuly). Nicméně sedimentární horniny vzniklé usazením starších metamorfovaných a magmatických hornin jsou tvořeny minerály z těchto hornin pocházejících a proto nelze vyloučit, že při jejich vzniku došlo k lokálnímu nahromadění minerálů s vyšším obsahem uranu.

Geologické podloží České republiky je z více než ze dvou třetin tvořeno metamorfovanými a magmatickými horninami. Z toho vyplývá, že radonu pocházejícímu z geologického podloží a pronikajícímu do objektů je nutno věnovat zvýšenou pozornost.

Radon může pronikat do objektů jednak z hornin a zemin, které vycházejí na povrch v jejich základech, jednak z pitné vody, dodávané do objektů a ze stavebních materiálů, jejichž základem jsou obvykle přírodní materiály. Stavební materiály jsou však v současnosti sledovány z hlediska radioaktivity, případy jejich použití z minulosti jsou známy a proto je pravděpodobnost přítomnosti radonu z nich podstatně menší než z geologického podloží. Rovněž zdroje pitné vody jsou v současnosti sledovány z hlediska koncentrace radonu a proto je malá pravděpodobnost, že by radon unikající z vody dodávané do objektů mohl výraznějším způsobem ovlivnit objemovou aktivitu radonu v objektu. Hlavním zdrojem radonu tedy zůstává geologické podloží.

Uvolňování radonu z geologického podloží

Uran je v horninách přítomen v samostatných uranových minerálech nebo v tzv. horninotvorných minerálech, které běžně tvoří základní hmotu hornin a zemin (např. slídy v žulách). Záleží na tom, jak jsou zrna minerálů v hornině uspořádána. Čím je hornina jemnozrnnější, tím vzrůstá

celkový povrch zrn, z něhož může být radon přeměnou z uranu uvolňován do mezivrstevních prostor a mikrotrhlin v hornině. Odtud radon postupuje do rozvětralých partií horniny směrem k povrchu do svrchních půdních horizontů. Tento proces migrace radonu je závislý na propustnosti půd a zemin i na tlakových a teplotních gradientech v půdě. Pokud je půda dobře propustná (např. štěrkovitá nebo písčitá), migraci radonu nejsou kladeny překážky a může snadno pronikat k povrchu a odtud do objektů. Pokud je půda hlinitá až jílovitá, radon je zadržován v blízkosti svého vzniku v hlubších horizontech půdy. Půdní profil obvykle není homogenní a sestává z více vrstev s rozdílnou propustností. Pokud je svrchní partie půdy nepropustná a hlubší horizonty jsou propustnější, radon se může pod ní hromadit a migrovat nikoliv směrem k povrchu, ale do stran a uvolňuje se teprve v místech s nižší propustností svrchního horizontu. Když základy budovaného objektu proniknou svrchní nepropustnou vrstvou a základová deska je založena v dobře propustných horninách, může celý objekt působit jako ventil, kterým uniká radon z hlubšího podloží.

V České republice je používána standardní jednotná metodika a radonový index se klasifikuje podle tabulky 2.

Tab. 2. Klasifikace základových půd z hlediska radonového indexu (zdroj: Česká geologická služba).

Kategorie radonového indexu	Objemová aktivita radonu (kBq/m^3) při propustnosti podloží		
	nízká	střední	vysoká
1. nízké	< 30	< 20	< 10
2. střední	30–100	20–70	10–30
3. vysoké	> 100	> 70	> 30

Radon v horninových typech

Na základě většího množství měření radonu v určitém typu horniny je možno odhadnout přibližný rozsah hodnot objemové aktivity radonu v půdním plynu. Tento odhad se však týká standardních geologických podmínek, tzn., že měřená plocha reprezentuje horninový typ v homogenním vývoji, bez příměsí ostatních hornin, relativně celistvou, bez významného ovlivnění tektonickými poruchami, drcením vlivem tlaku při vzniku horniny apod. Proto jsou lokality určené pro sestavování map radonového rizika vybírány podle těchto podmínek. Běžná měření radonu na stavebních plochách pak doplňují statisticky soubor o plochy, v nichž jsou měření vybírána zcela náhodně podle požadavků stavebníků a reprezentují náhodný výběr měření objemové aktivity radonu v určitém horninovém typu.

Dalším jevem, který může ovlivnit kategorii radonového indexu, je tektonické porušení hornin. Přítomnost zlomů a drcených poruchových zón v hornině se projevuje zvýšením hodnot objemové aktivity radonu, protože tektonicky oslabené zóny jsou obvykle rozpukanější a propustnější pro migrování radonu. Zvýšení hodnot radonu se může projevit i na kontaktech hornin s výrazně rozdílnou propustností zvětralinového pláště. Vyšší radonový index je obvyklý i v horninách s nízkým indexem (např. křídové pískovce), v případech, kdy v jejich podloží vystupují horniny s vyššími hodnotami objemové aktivity radonu (žuly). V případě určování kategorie radonového indexu, např. na stavebním pozemku, je proto vhodné využít všech dostupných geologických podkladů, protože zvýšení hodnot objemové aktivity radonu vlivem tektoniky nebo kontaktu hornin se může projevit i v malém měřítku plochy velikosti stavebního pozemku.

Vysoký radonový index v geologickém podloží však neznamená, že v objektu na něm situovaném změříme vysoké hodnoty objemové aktivity radonu. Velmi záleží na stavebně technickém stavu objektu, zejména jeho izolace od podloží může výrazně ovlivnit výslednou hodnotu obsahu radonu v objektu.

Z uvedených poznatků vyplývá, že geologické podloží je nejvýznamnějším zdrojem radonu, který ovlivňuje úroveň objemové aktivity radonu v objektu. Navržení ochrany objektu před pronikáním radonu z podloží proto vyžaduje detailní znalost hodnot objemové aktivity radonu přímým měřením na stavebním pozemku.

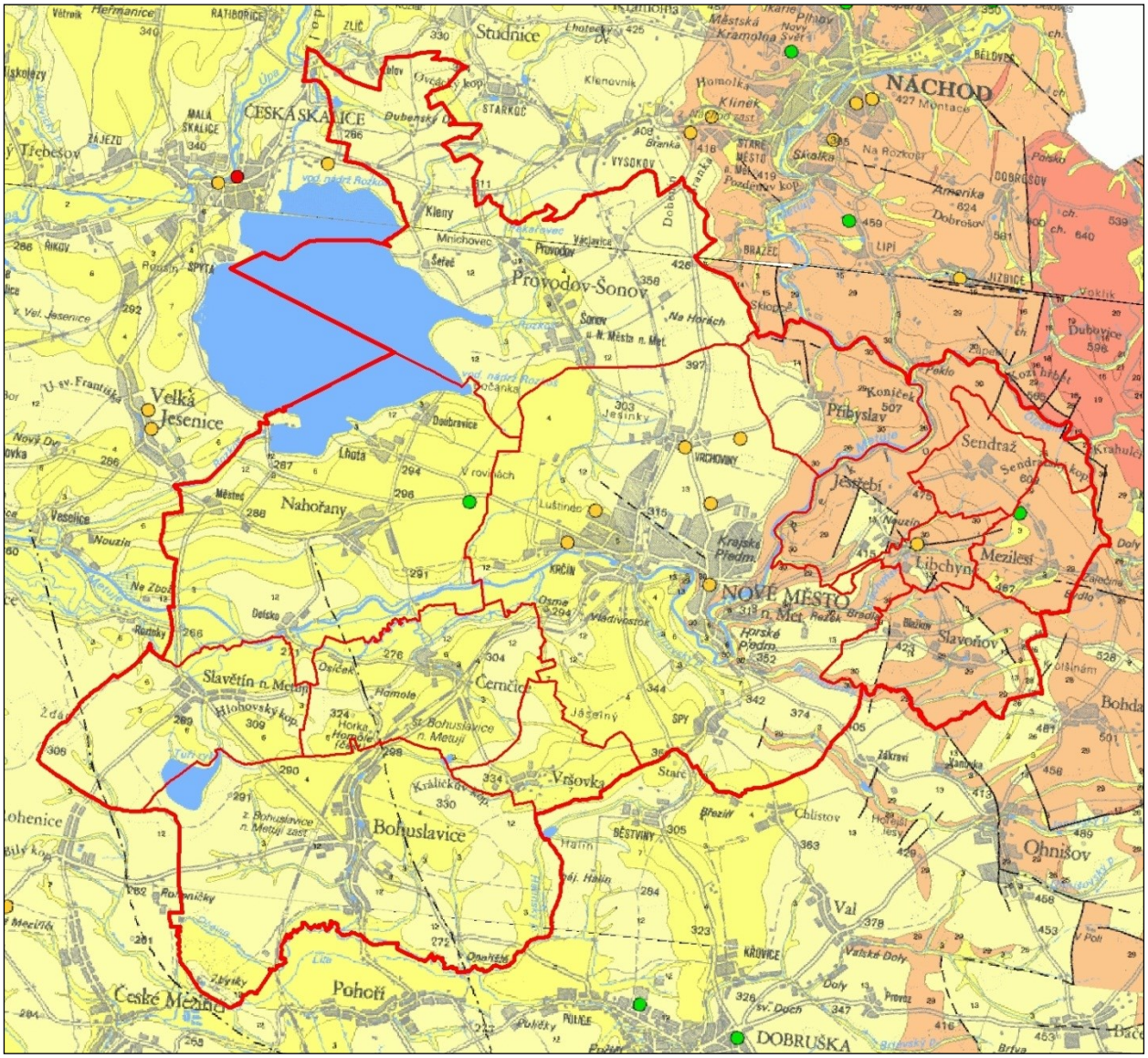

Obr. 5. Výřez z mapy radonového rizika, barevně odlišena nízká-přechodná-střední-vysoká kategorie radonového indexu geologického podloží (zdroj: Česká geologická služba).

Na základě mapy radonového rizika byl stanoven průměrný radonový index pro celá území jednotlivých obcí, který je znázorněn na následujícím obrázku. Je patrné, že jednoznačně vyšší radonové riziko je na území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a Slavoňov.

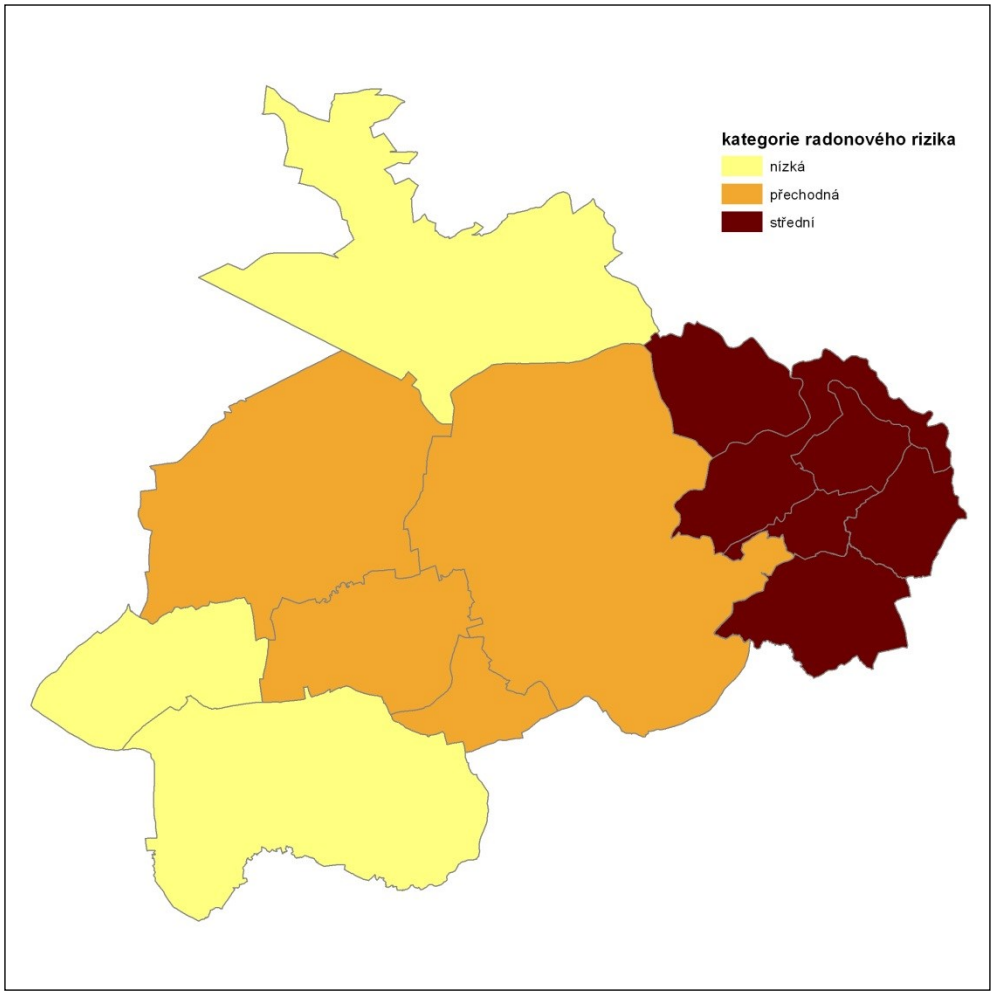

Obr. 6. Kartogram průměrných kategorií radonového indexu pro jednotlivé obce.

8.1.4 Stabilizace skal v Novém Městě nad Metují

Na území města NMnM, jehož celé centrum se nachází na ostrohu řeky Metuje, dochází k vážným problémům se stabilitou skalních masívů, které si vyžadují náročné zásahy v podobě jejich sanování a dlouhodobého monitoringu.

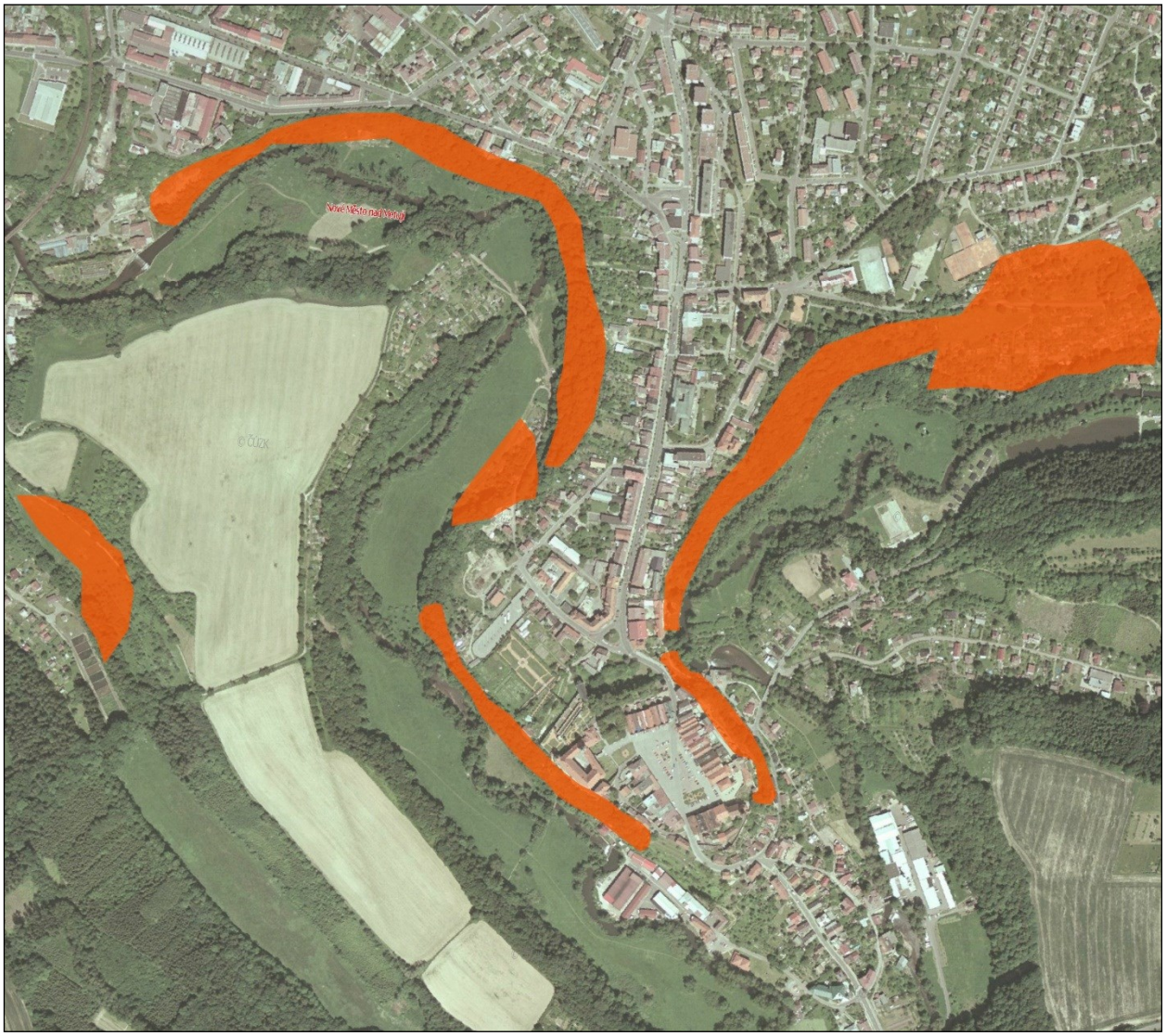

Obr. 7. Mapa geologicky nestabilních lokalit v okolí centra NMnM.

Geologické poměry předmětných lokalit jsou charakterizovány výskytem několika desítek metrů mocné opukové desky (masivu), která je uložena na podloží z geologicky velmi starých hornin (metamorfitů – fylitů). Tektonickými procesy (zlomy) byla opuková deska i její podloží rozdělena na bloky (kry), z nichž na okrajových částech vystupují výchozy ve viditelné výšce od několika metrů až po cca 20 m. Vnitřní partie opukové desky je možno považovat za plně stabilní geologické prostředí, jelikož je zakonzervováno nadložím a okrajovými partiemi.

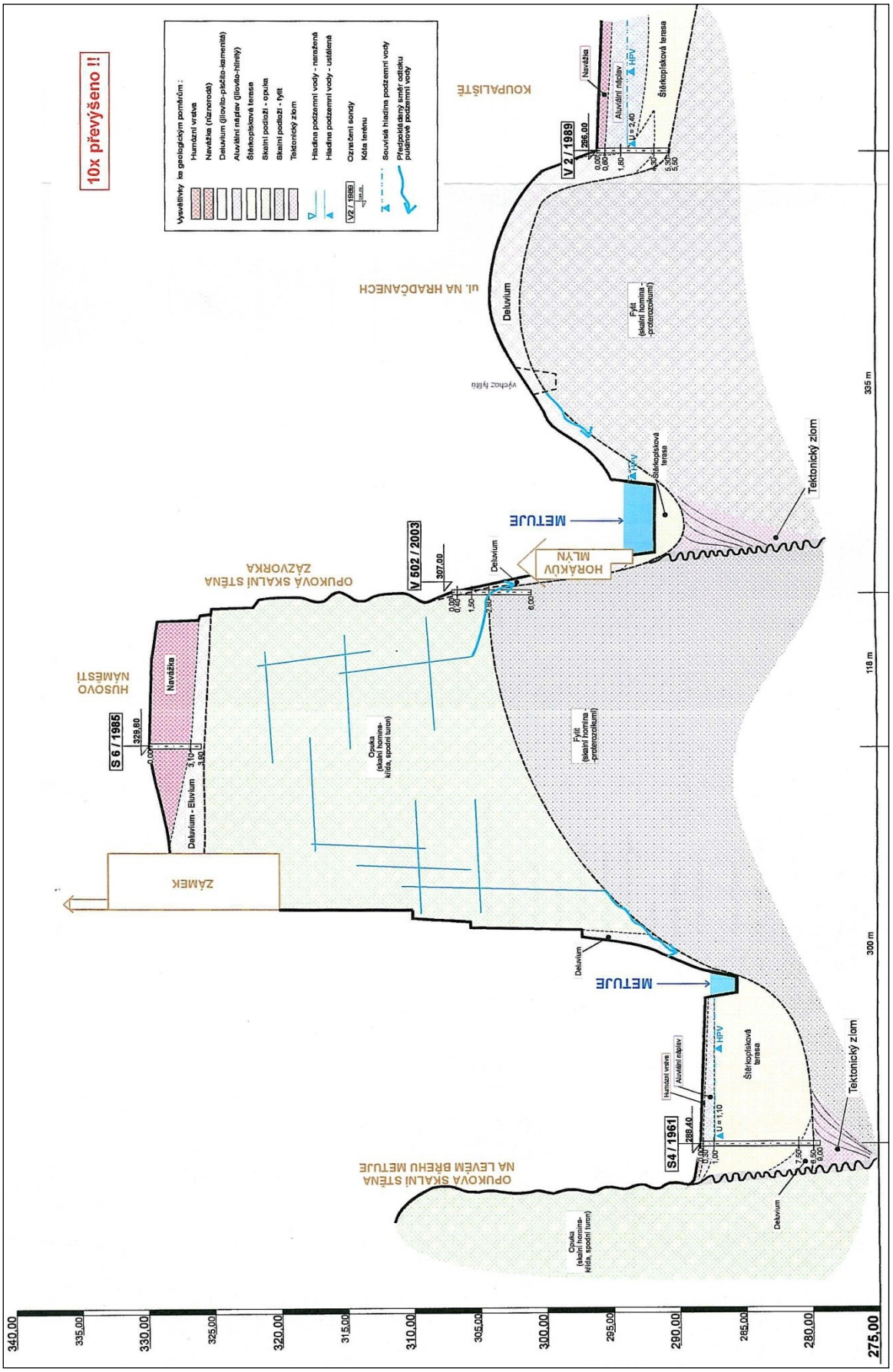

Obr. 8. Schematický geologický profil náměstím ve směru jihozápad – severovýchod (zdroj: Ing. Jiří Petera, Nové Město nad Metují: skály – generel, 2003).

Obr. 9. Sanace skalních pilířů pod věží Zázvorkou v roce 2015 (foto J. Petera).

Celá řešená problematika stability je tedy vázána na okrajové partie opukové desky. Tyto partie jsou exponovány mnoha vlivy, podle jejichž účinku lze zhodnotit lokality jako více či méně stabilní. Mezi nejčastější a nejzávažnější porušení skal patří tektonická predispozice – porušení horninového prostředí systémem diskontinuit (trhlin), vliv infiltrované vody sestupující systémem trhlin a vystupující na povrch v místě pramenitých vývěrů (zpravidla v místě vertikálního rozhraní opuka-fylit), vliv atmosférické vody rozrušující méně odolný jílovito-vápnitý horninový tmel (eroze – koroze), vliv tepelných změn v povrchové partii skal (oslunění, mráz), rozvolňování povrchu skal kořenovým systémem stromů a keřů.

8.1.5 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• není evidován dobývací prostor, chráněné ložiskové území ani ložisko nerostných surovin • bohatá geomorfologie od rovinatých území v západní části území až po příkré a hluboké údolí řeky Metuje • nízké radonové riziko v obcích Bohuslavice, Provodov-Šonov a Slavětín nad Metují	• nestabilní skalní podloží na území města NMnM (lokality přilehlé k historickému centru města), nutnost sanací a dlouhodobého monitoringu • vyšší radonové riziko v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a Slavoňov
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• dokončit stabilizaci skalních masivů na území města NMnM	• potenciální nebezpečí svahových deformací na severním okraji obce Černčice • možnost svahových deformací až řícení skalních bloků na území města NMnM včetně ohrožení urbanizovaného území

8.2 Vodní režim

8.2.1 Základní hydrologická charakteristika

Průměrné roční srážky ve správním území ORP NMnM se pohybují okolo 770 mm. Významným tokem, který odvodňuje místní povodí a převážnou většinu správního území ORP NMnM, je řeka Metuje. Hydrogeologické povodí Metuje má číslo 1-10-003 (II.). Řeka pramení v Broumovské vrchovině 1,5 km severovýchodně od obce Hodkovice v nadmořské výšce 585 m n. m. Do Labe ústí zleva v Jaroměři ve výšce 248 m n. m. a dále jsou její vody odváděny do Severního moře. Plocha povodí činí 607,6 km^2, z toho ve správním území ORP NMnM 80,5 km^2. Délka toku činí 77,2 km, z toho na správním území OPR NMnM 19,1 km. Průměrný průtok vody v ústí je 5,73 m^3/s.

Horní tok protéká soutěskovitými údolími Adršpašsko-teplických skal, dále protéká Poličskou vrchovinou, Náchodskou vrchovinou, přitéká na Úpsko-metujskou tabuli a v nejsevernějším výběžku Pardubické kotliny se vlévá do Labe.

V pramenné oblasti je tok řeky součástí přírodní rezervace Adršpašsko-teplických skal, kde se nachází i ochranné pásmo vodárenských zdrojů. Dále rovněž protéká i ochranným pásmem léčivých zdrojů u lázní Běloves.

Mezi významnější přítoky zde patří potok Olešenka, ústící v osadě Peklo, Libchyňský potok, Bohdašínský potok a Janovský potok ústící v Novém Městě nad Metují. Všechny tyto přítoky jsou levostranné.

Tab. 3. Základní hydrologické údaje pro hlásný profil Krčín v NMnM na vodním toku Metuje, jednotky m^3/s (zdroj: Český hydrometeorologický ústav).

$Q_{prům.}$	Q_1	Q_5	Q_{10}	Q_{50}	Q_{100}	Stupně povodňové aktivity		
						bdělost	pohotovost	ohrožení
5,04	38,6	76,6	95,5	144	167	23,5	42,1	65,6

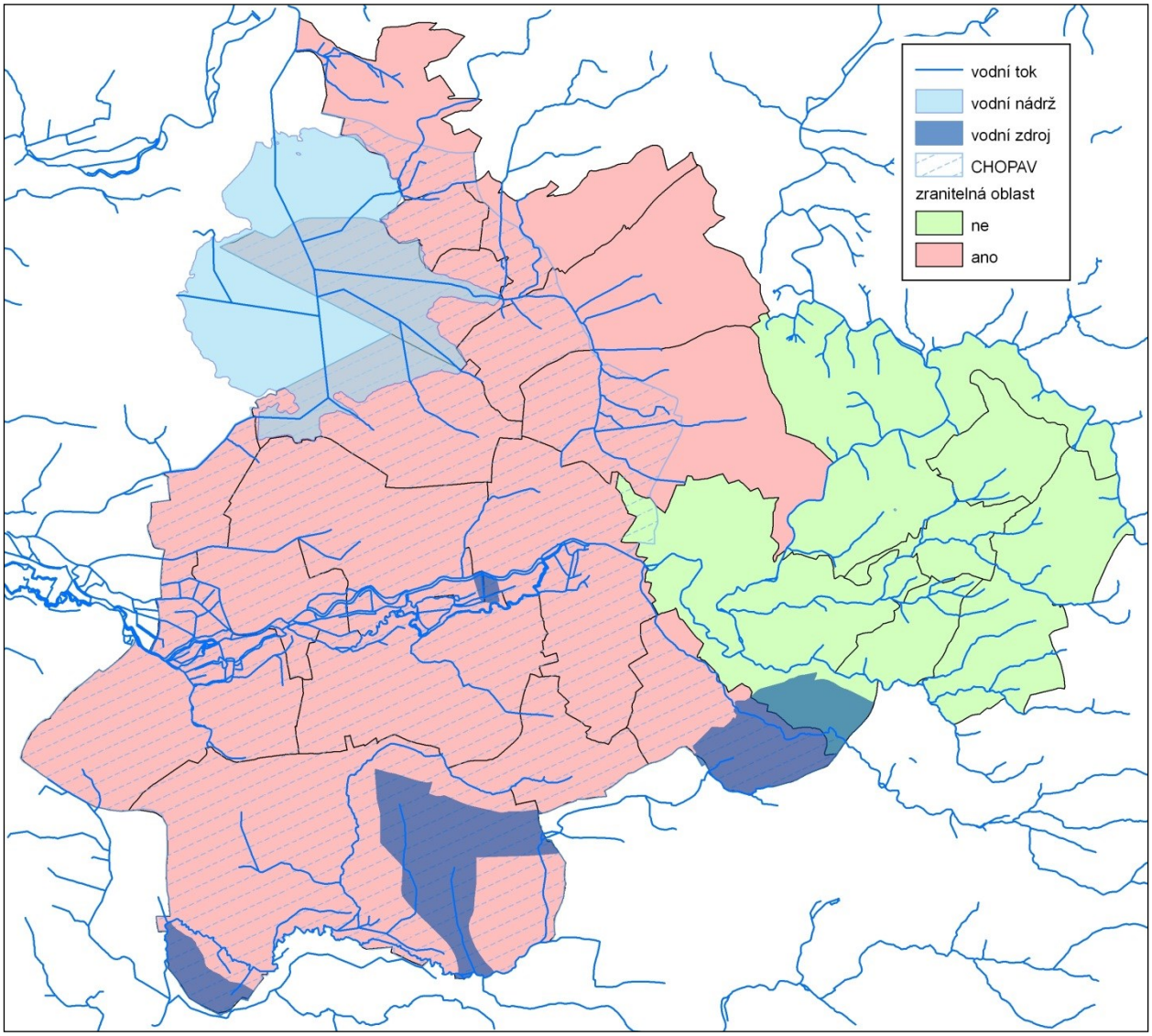

Obr. 10. Vodní režim ve správním území ORP NMnM (zdroj: VÚV T.G.M.).

Zbytek území – většina území obce Bohuslavice, přibližně dvě třetiny území obce Vršovka, část území obce Černčice a část k.ú. Spy náleží do povodí říčky Dědiny. Z významnějších toků se v tomto povodí vyskytuje Halínský potok a Bohuslavický potok, které jsou oba pravostranné

přítoky Dědiny. Ta protéká asi 8 km jižně od Nového Města nad Metují. Pramení na západním svahu Sedloňovského vrchu v Orlických horách ve výšce 922 m n.m. Plocha povodí Dědiny č. 1-02-03-008 (III.) činí 333,2 km^2, délka toku je 54 km, průměrný průtok u ústí je 2,28 m^3/s.

8.2.2 Vodní nádrž Rozkoš

V severozápadní části správního území ORP NMnM se nachází vodní nádrž Rozkoš, s nadsázkou též přezdívaná „Východočeské moře“, která je vodním dílem na potoku Rozkoš v Úpsko-metujské tabuli. Podle rozlohy je osmou největší přehradou v České republice. Účelem vodního díla je protipovodňová ochrana, nadlepšení průtoků v Labi, rekreace, vodní sporty a chov ryb pro sportovní i komerční využití. Ochrannou funkci plní ve vztahu k řece Úpě, která se vlévá do Labe. Rozkoš je též zastávkou tažného ptactva.

Maximální vodní plocha je 1001,3 ha a celkový objem nádrže je 76,154 mil. m^3. Hlavní výtoková hráz je v koruně 412,5 m dlouhá a vede po ní 6 m široká asfaltová silnice. Samotná koruna je 8,5 m široká a její výška nad základem je 26,4 m. Vodní nádrž nemá bezpečnostní přeliv, jeho funkci plní vzdouvací objekt ve Zlíči. Samotná nádrž je rozdělena tzv. Rovenskou hrází do dvou částí, hráz je 1,7 km dlouhá a na západní straně u Spyty je opatřena 200 m dlouhým betonovým přelivem. Nádrž je napájena Rovenským potokem, Rozkošským potokem a přivaděčem z Úpy. Přivaděč z Úpy je dlouhý 2,34 km. Stavba přehrady byla započata v roce 1951 a dostavěna byla roku 1969. Přivaděč z Úpy byl dobudován v roce 1972. Přehrada je ve správě Povodí Labe, s.p.

8.2.3 Riziko povodňových škod

Ve správním území ORP NMnM je stanoveno několik záplavových území – na tocích Dědina, Metuji a Rozkošském potoce. Dále jsou na tocích Metuje a Rozkošském potoce stanoveny aktivní zóny záplavového území a pod vodní nádrží Rozkoš je rovněž stanoveno území zvláštní povodně pod vodním dílem (viz následující obrázek).

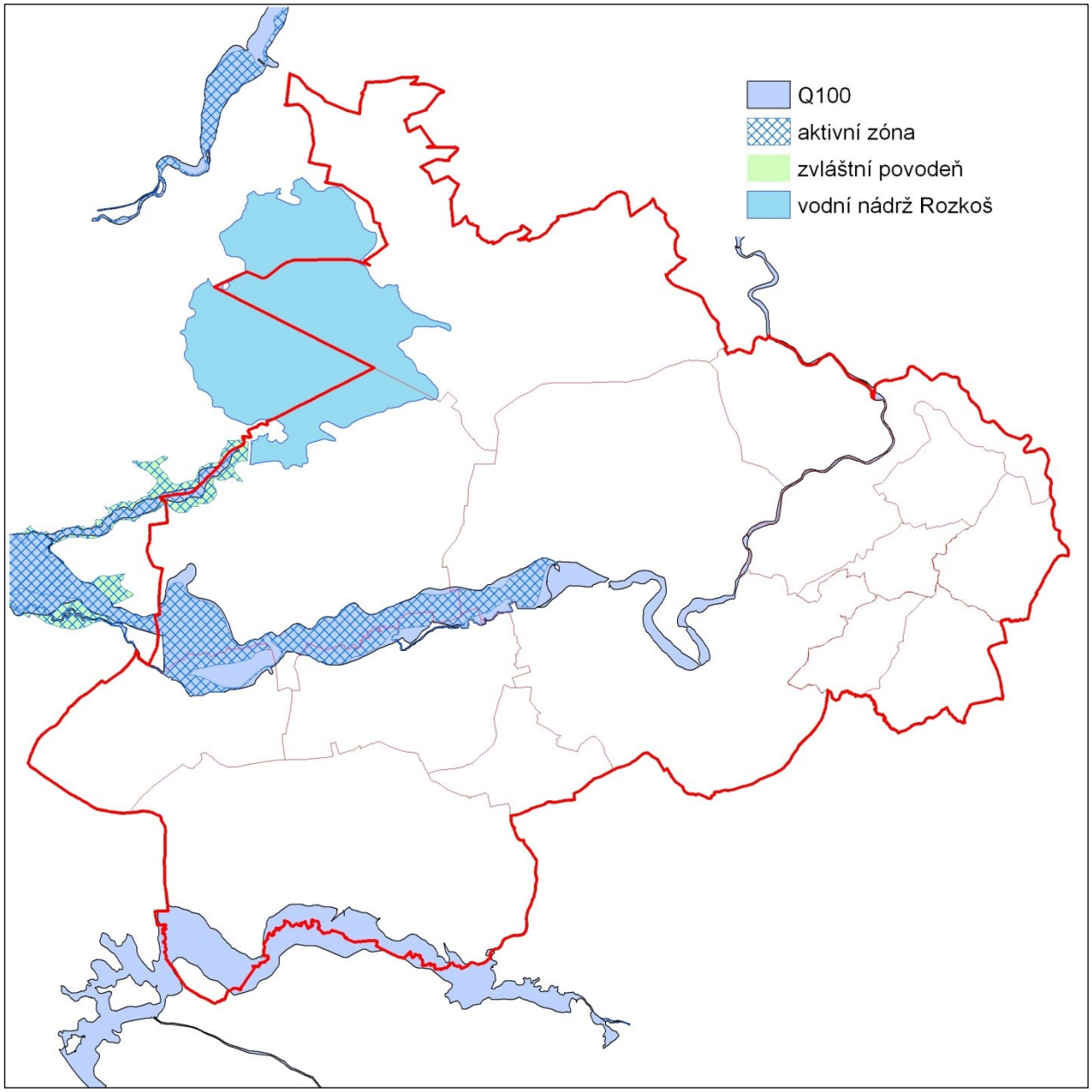

Obr. 11. Přehled záplavových území v rámci správního území OPR NMnM (zdroj: VÚV T.G.M.).

Největší riziko vzniku povodňových škod je jednoznačně v NMnM, kde se nachází celkem 173 stavebních objektů v záplavové zóně – dosahu stoleté vody. Jednak je to oblast okolo ostrohu, na kterém je historické centrum města s náměstím, a dále se jedná o lokalitu v místní části Krčín, kde řeka Metuje již opouští relativně úzké sevřené údolí (viz následující obrázek).

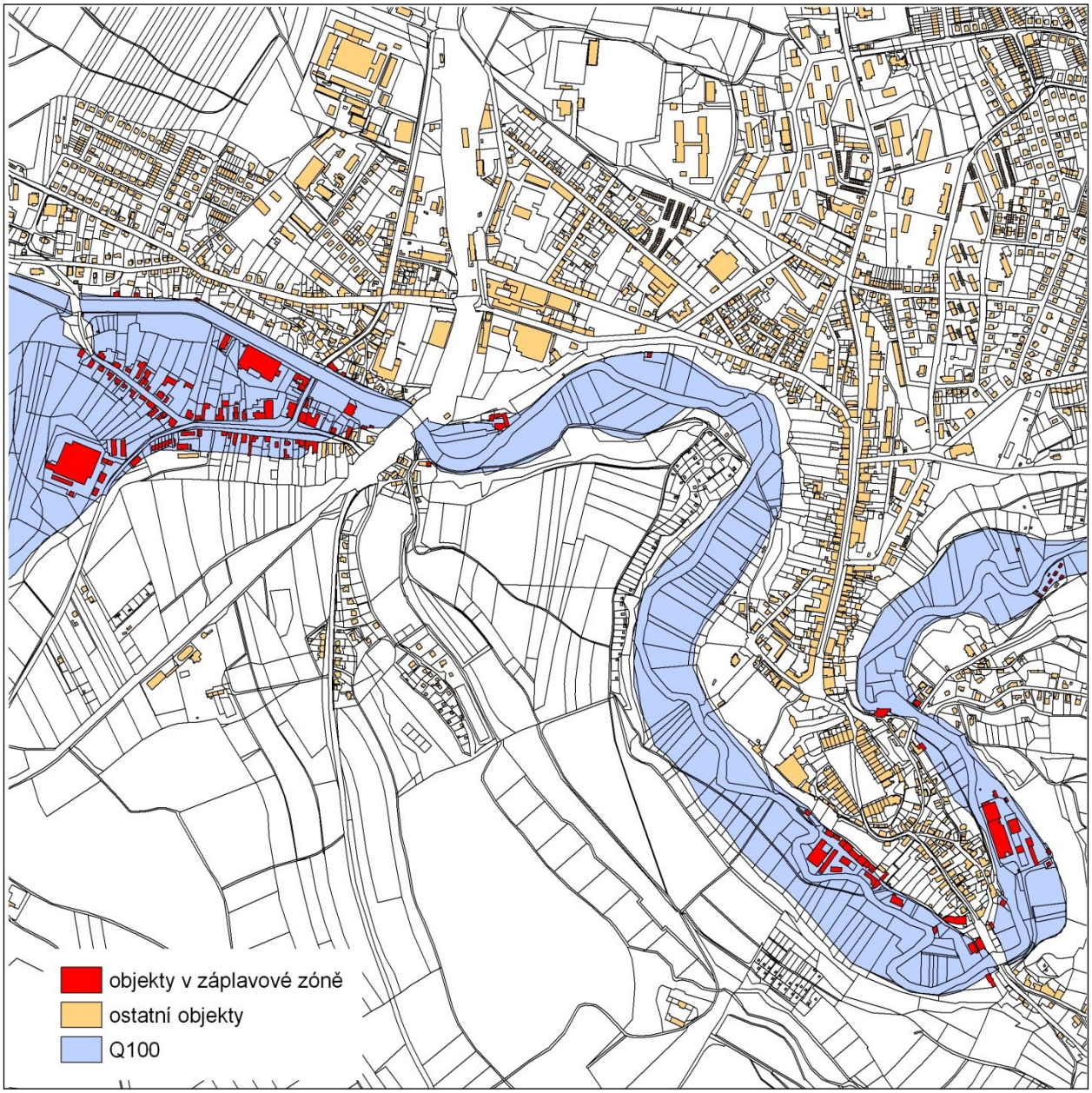

Obr. 12. Stavební objekty v záplavové zóně v NMnM (zdroj: VÚV T.G.M., vlastní GIS analýza).

Většina dotčených objektů v obou těchto místech se nachází v ploše údolní nivy řeky Metuje. Zejména v lokalitě pod historickým náměstím bylo zásadní chybou minulých let umisťování stavem v tomto území. Nachází se zde dokonce polygrafický podnik, který představuje potenciální hrozbu pro životní prostředí. Vážného problému rizika vzniku povodňových škod si je vědomo i vedení města, které si stanovilo za cíl realizaci výstavbu a údržbu protipovodňových a protierozních opatření. Současně by jednoznačně měla být zastavena další stavební činnost v tomto území, které by se mělo nechat maximálně volné a umožňovat rozliv velkých vod.

Obr. 13. Povodeň na řece Metuji, jaro 2006, maximální průtok 101,0 m^3/s odpovídající 10-ti až 20-ti leté vodě (foto A. Balcar, M. Hájek).

Dále je povodňovým rizikem postižena obec Slavětín nad Metují, kde se v záplavové zóně nachází 5 objektů. Nicméně v této lokalitě je dosah úrovně Q100 totožný se stanovenou aktivní zónu a obě zóny se dotýkají velké části zastavěného území podél celé obce. Případná větší povodeň by tak již výrazněji zasáhla do tohoto území a pravděpodobně způsobila značné škody (viz obrázek). Současně je tímto směrem jednoznačně limitován rozvoj obce.

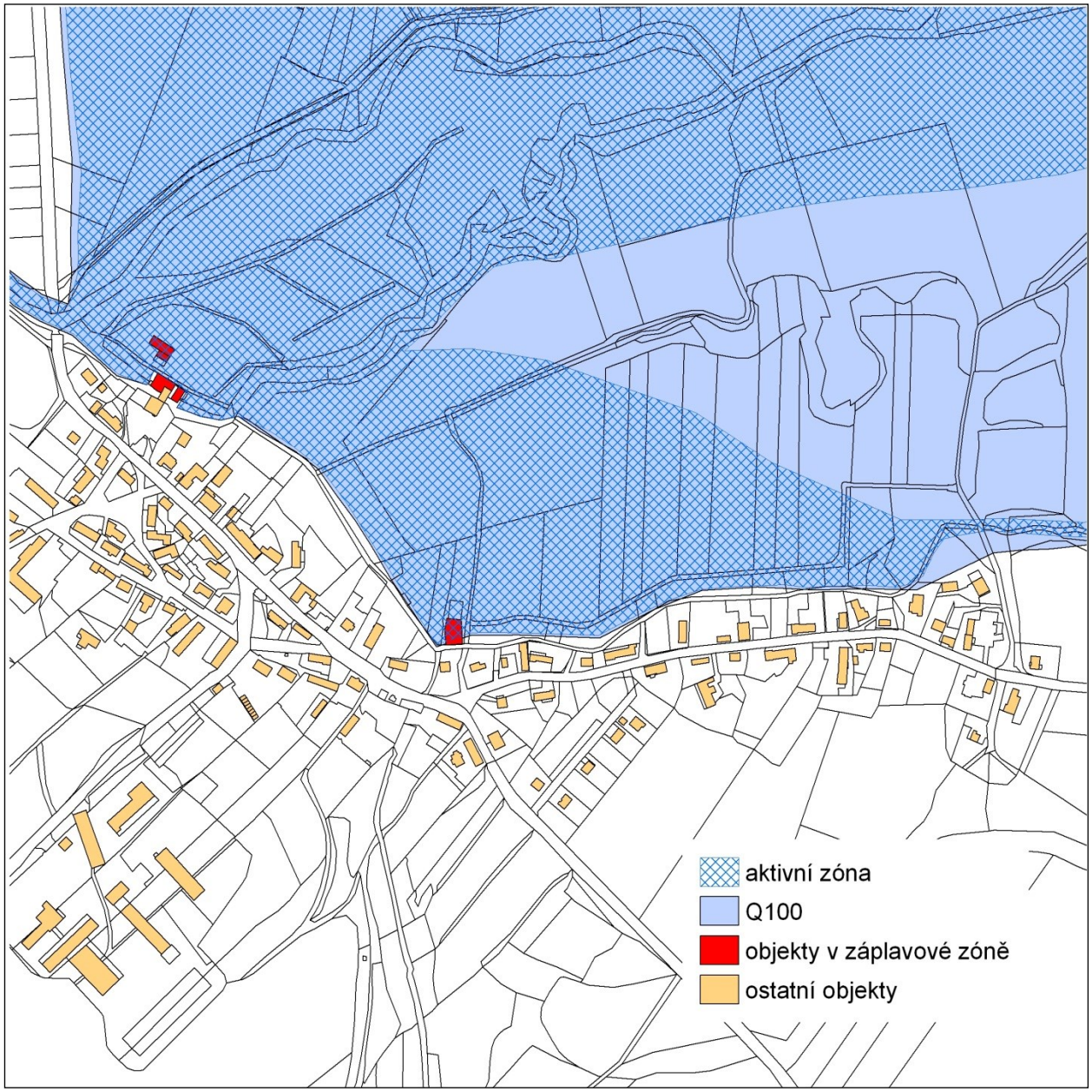

Obr. 14. Stavební objekty v záplavové zóně v Slavětíně nad Metují (zdroj: VÚV T.G.M., vlastní GIS analýza).

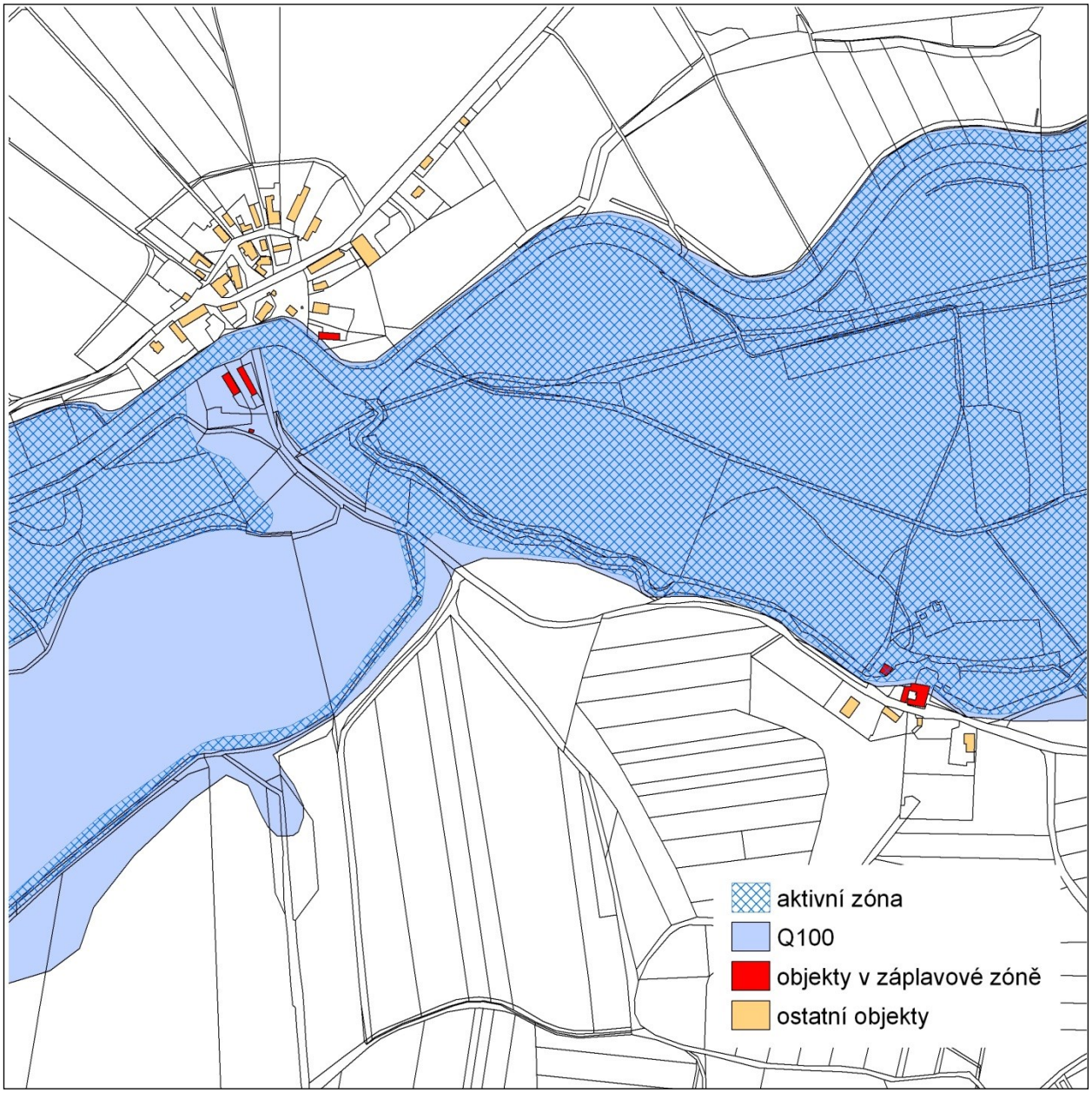

Obr. 15. Stavební objekty v záplavové zóně v Nahořanech a Černčicích (zdroj: VÚV T.G.M., vlastní GIS analýza).

Záplavové území i jeho aktivní zóna se rovněž týkají zastavěného území místní části Dolsko obce Nahořany a osady Osíček náležející k obci Černčice (viz obrázek).

8.2.4 Zdroje podzemní vody

Ve správním území ORP NMnM se nacházejí ochranná pásma zdrojů podzemní vody různého stupně. Ochranné pásmo stupně PHO2b se vyskytuje v k.ú. Bohuslavice nad Metují, Nové Město nad Metují, Spy a Vršovka. Ochranné pásmo I. stupně se vyskytuje v k.ú. Bohuslavice (lokalita

Zbytka). Dále se zde vyskytují ochranná pásma I. stupně jednotlivých zdrojů v k.ú. Bohuslavice (3x), Černčice (osada Osíček), Lhota u Nahořan (hráz na Rozkoši), Městec a Slavětín nad Metují.

Dále se v k.ú. Černčice nachází vrt (zdroj LT4), který se aktivně nečerpá, ale je napojen na dálkový vodovod do Hradce Králové a je s ním počítáno jako se záložním zdrojem pro případné krizové situace.

V blízkém okolí NMnM se nacházejí vodárenské zdroje pro město (jímací vrty), které jsou situovány především jihozápadně od NMnM. Jedná se především o jímací vrty N-1 až N-4, NM1, NM2. Vrty N-1 až N-4 jsou o celkové vydatnosti 28 l/s. Tyto byly určeny pro jímání podzemní vody mělkého kvartérního oběhu z fluviálních sedimentů řeky Metuje. Vrty NM-1, NM-2, stejně tak jako další vrty nacházející se západně od Dobrušky, byly vyhloubeny až na paleozoické podloží.

Od konce 80. let minulého století byla v těchto vrtech zjištěna přítomnost chlorovaných uhlovodíků, které jsou v čerpané podzemní vodě přítomny v nízkých koncentracích do současnosti. Z tohoto důvodu se tyto kontaminované vrty přestaly využívat pro vodárenské účely. V současné době je NMnM zásobováno pitnou vodou z vodovodního systému města Náchod přes vodojem Na Brance (zdrojem vody je Polická křídová pánev).

8.2.5 Chráněná oblast přirozené akumulace vod

Přibližně dvě třetiny řešeného území (jeho západní část) se nachází v chráněné oblasti přirozené akumulace vod Východočeská křída (CHOPAV), která byla vyhlášena nařízením vlády č. 85/1981 Sb. CHOPAV jsou podle vodního zákona (ustanovení § 28 zákona č. 254/2001 Sb.) definovány jako oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod.

V těchto oblastech se vodním zákonem zakazuje: zmenšovat rozsah lesních pozemků, odvodňovat lesní pozemky, odvodňovat zemědělské pozemky, těžit rašelinu, těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod, těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny a ukládat radioaktivní odpady.

Zcela mimo tuto oblast se nacházejí území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Sendraž, Slavoňov. Částečně do něj zasahují území obcí Nové Město nad Metují, Provodov-Šonov a Přibyslav. Zcela uvnitř této oblasti se nacházejí území obcí Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka.

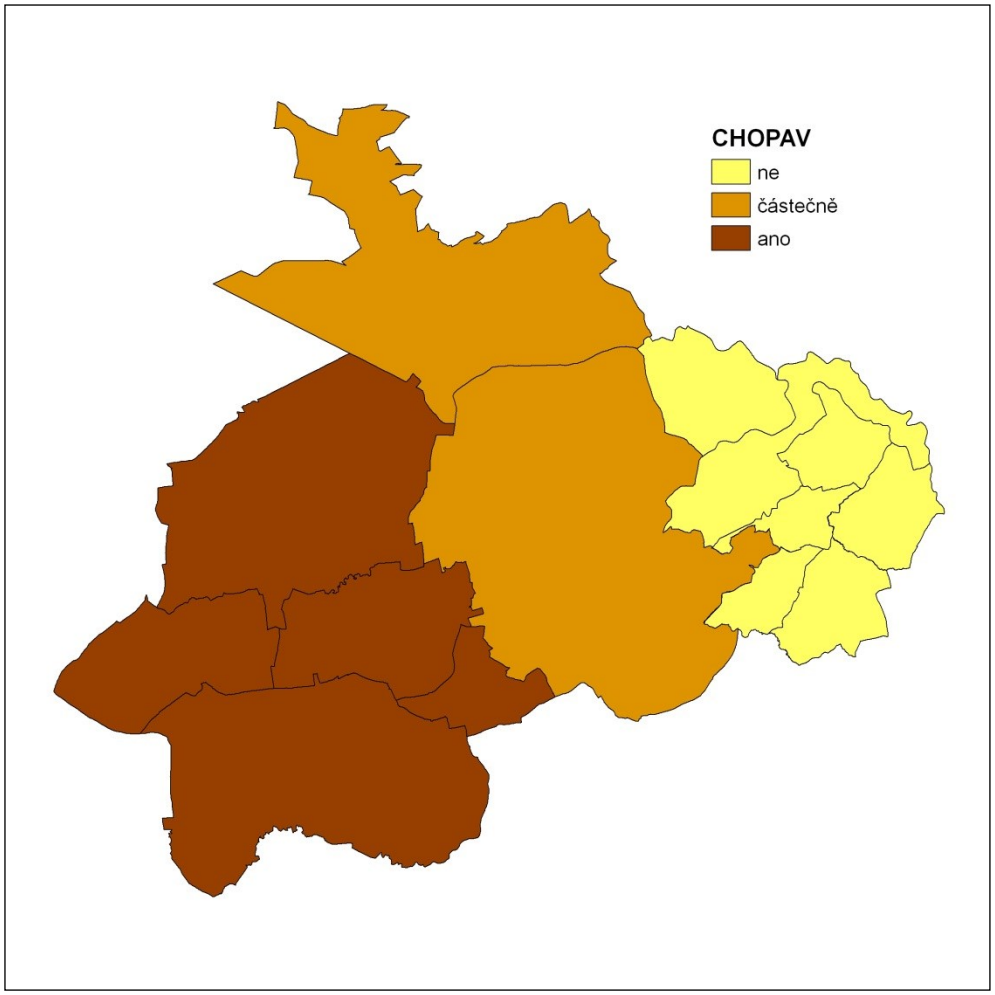

Obr. 16. Kartogram výskytu Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Východočeská křída v jednotlivých obcích (zdroj: VÚV T.G.M.).

8.2.6 Sklonitost orné půdy

Jako významný indikátor pro zhodnocení vodního režimu řešeného území se jeví indikátor sklonitosti orné půdy. Důvodem je skutečnost, že nejhorší kombinace pro přirozený vodní režim v krajině je intenzivní zemědělská činnost na svažitém území. Tomu tedy odpovídá definice orné půdy na sklonitých pozemcích. Důsledkem této kombinace je zvýšené riziko vzniku lokálních povodní nebo vysychání a degradace půdy. Dle metodik je považován z hlediska zrychleného odtoku pro ornou půdu kritický sklon nad 7°. Z těchto důvodů je tento typ kultury a sklonitosti předpokladem ke zhoršování přirozeného vodního režimu v krajině.

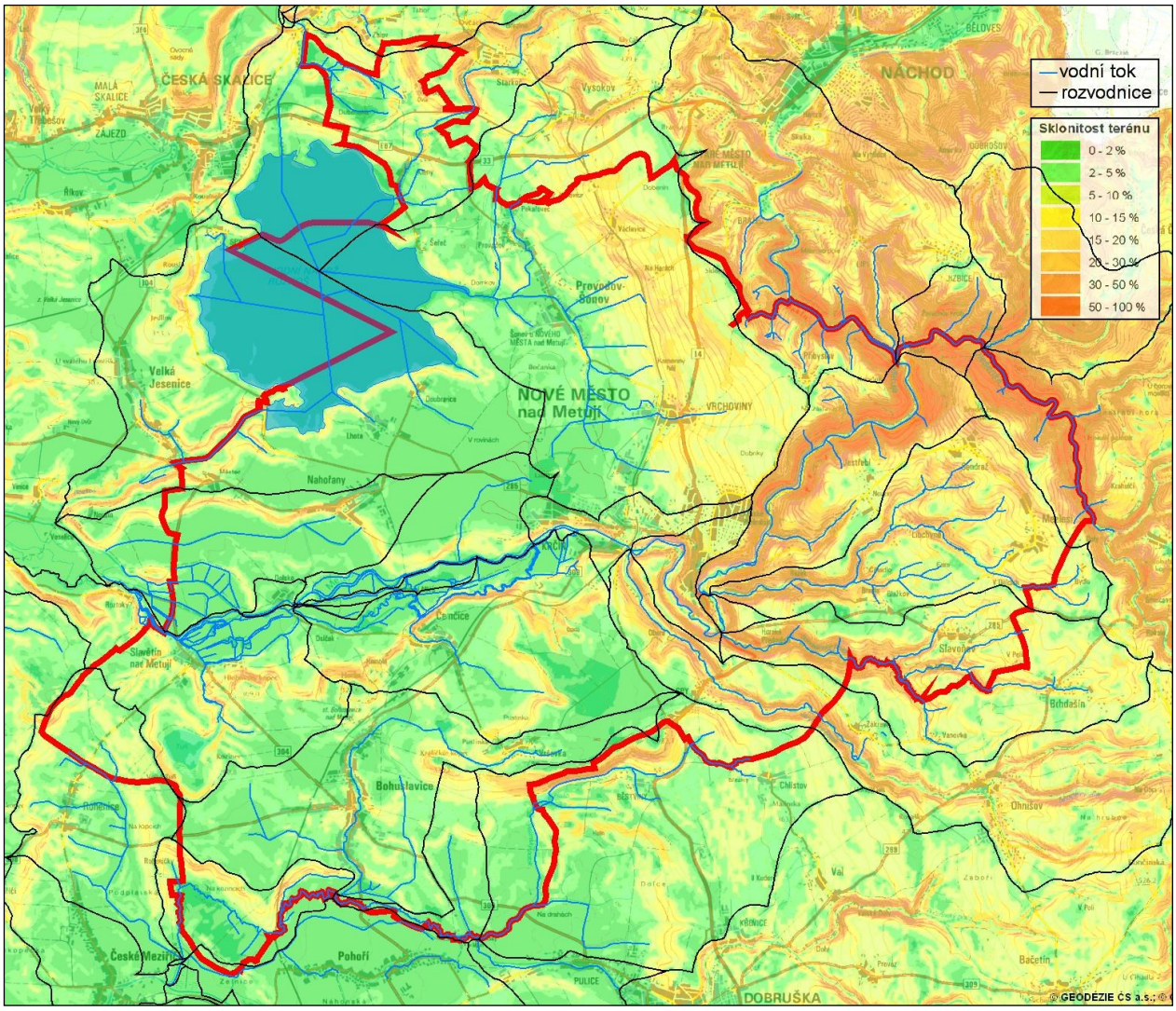

Obr. 17. Útvary povrchových vod s rozvodnicemi, sklonitost terénu.

Z provedené analýzy vyplývá, že kritické jsou v tomto ohledu území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Sendraž a Slavoňov – tedy obce nacházející se již v podhůří Orlických hor, ale také území obce Přibyslav, východní část území obce Provodov-Šonov, jižní část k.ú. Spy, a východní část k.ú. Vrchoviny.

Obr. 18. Příklad vodní eroze orné půdy v katastrálním území Vrchoviny (foto A. Balcar, Hasiči NMnM).

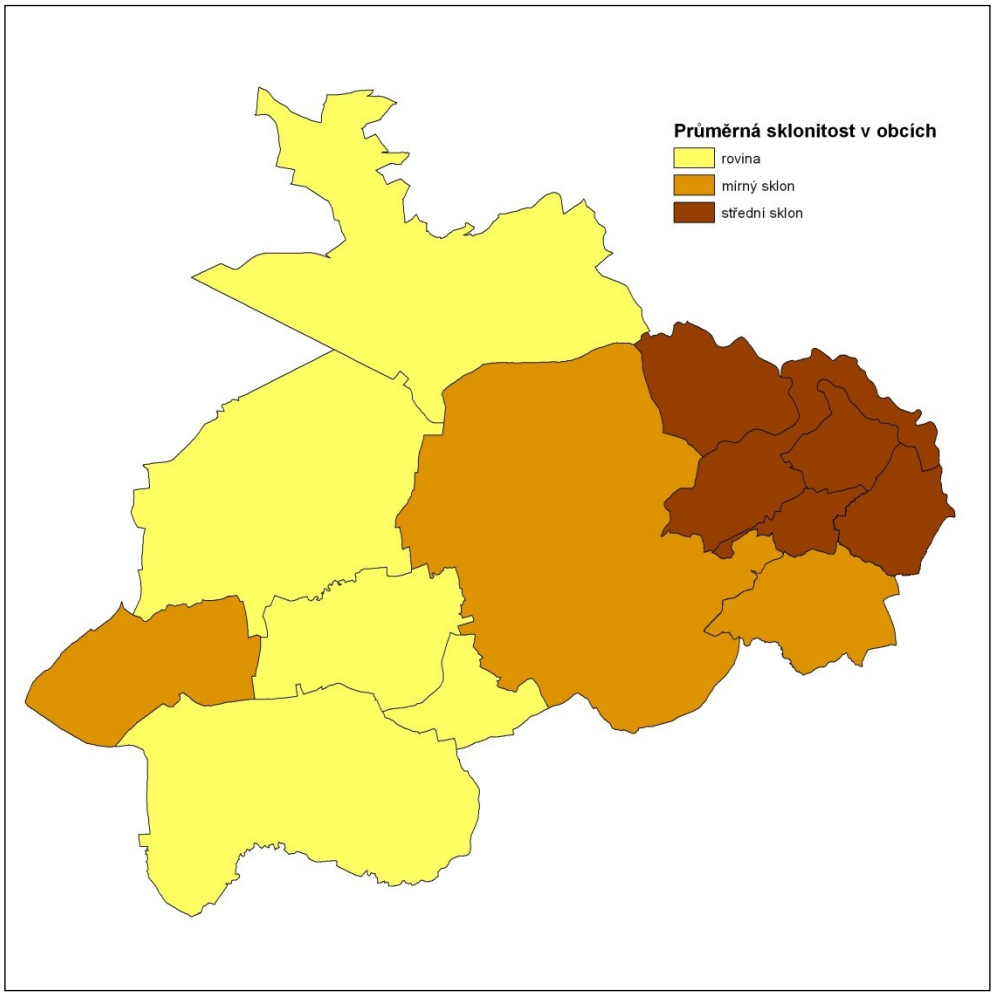

Obr. 19. Kartogram průměrné sklonitosti orné půdy pro jednotlivé obce.

8.2.7 Zranitelné oblasti

Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují a) povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout, nebo b) povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody. Vláda nařízením stanoví zranitelné oblasti a v nich upraví používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření (ustanovení § 33 zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona).

Zranitelné oblasti se vymezují po katastrech a jejich výskyt je patrný z obrázku č. 9 a na následujícím obrázku je příslušný kartogram.

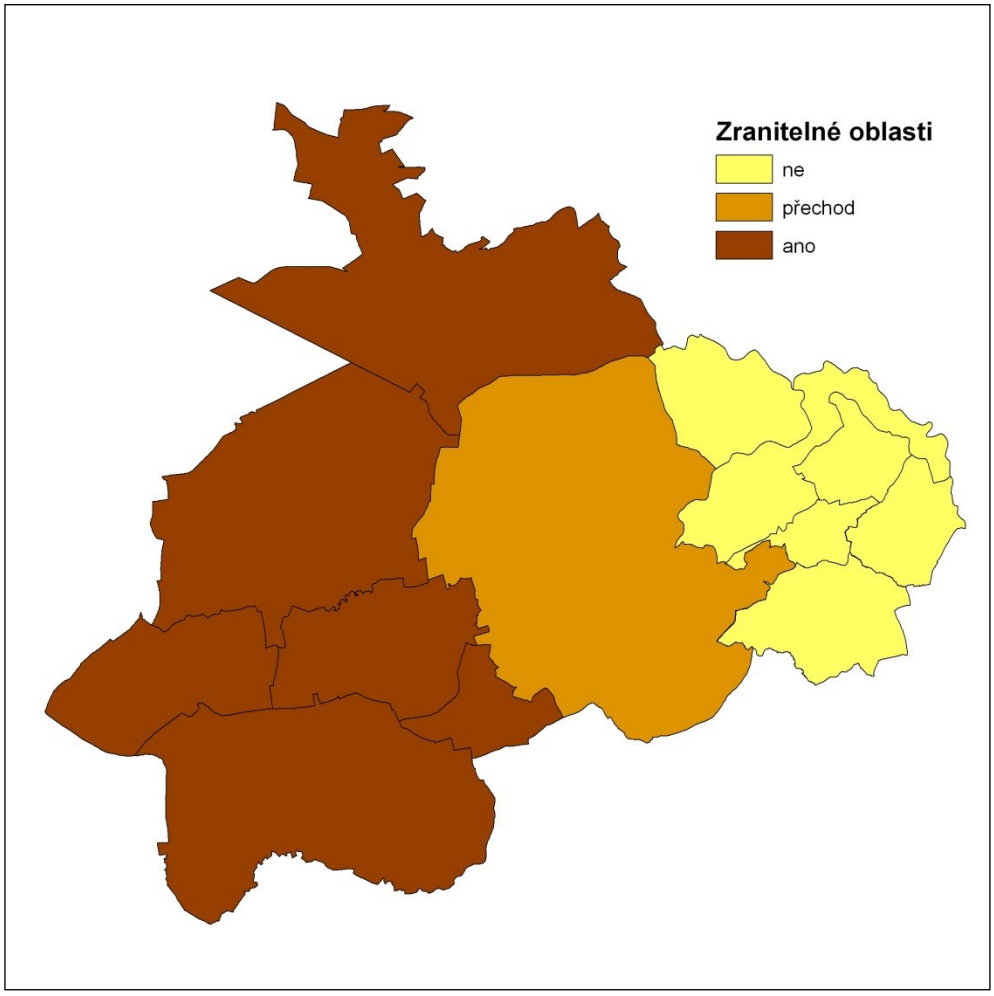

Obr. 20. Kartogram zranitelné oblasti pro jednotlivé obce.

8.2.8 Zavlažovací a odvodňovací systém v nivě řeky Metuje

Řeka Metuje vytváří v oblasti pod Novým Městem v terénu jednoznačně čitelnou a geomorfologicky vymezenou údolní nivu, která se táhne až k městu Jaroměř. V této nivě se nachází řada zavlažovacích a odvodňovacích kanálů, které však v současné době nejsou povětšině funkční.

V Územním plánu velkého územního celku Trutnovsko-náchodsko (ÚP VÚC) byla zakotvena právní ochrana tohoto významného a v rámci ORP NMnM unikátního systému. Nicméně vydáním Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje (ZÚR) tato ochrana pozbyla platnost. Většina zavlažovacích kanálů je obsažena v údajích VÚV T.G.M. jako vodní útvary povrchových tekoucích vod. O odvodňovacích kanálech pak se pak zpracovateli ÚAP nepodařilo získat více informací, než grafické znázornění tohoto systému na mapě v držení odboru životního prostředí Městského úřadu NMnM.

Tento systém, v minulosti jistě vysoce významný, představuje důležitou hodnotu daného území a zejména se zvyšováním četnosti extrémních meteorologických podmínek (střídání sucha a intenzivních srážek) lze očekávat u růst jeho významu v příštích letech až desetiletích. Z tohoto důvodu by bylo vhodné jeho ochranu zakotvit v územně plánovacích dokumentacích příslušných obcí.

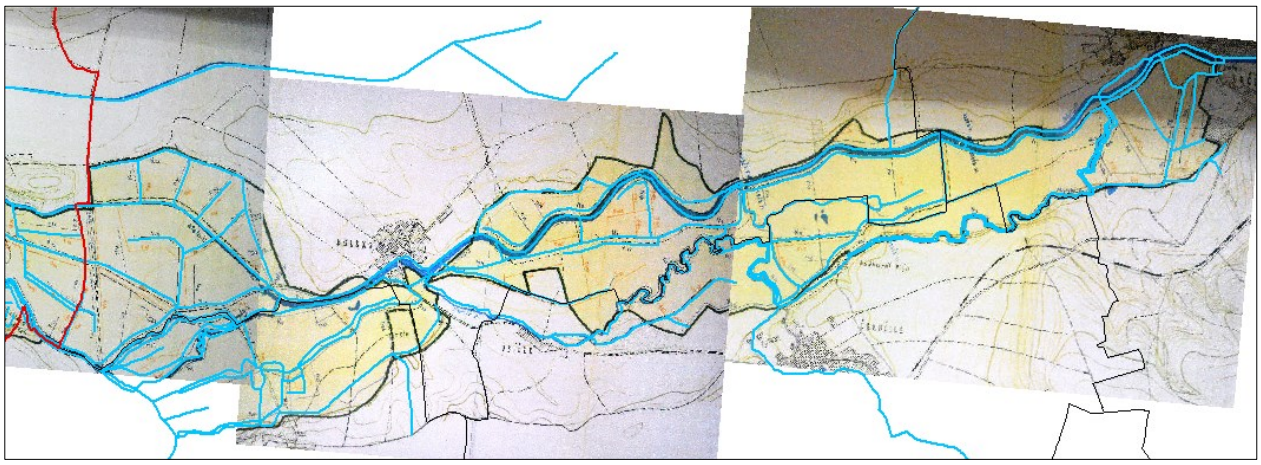

Obr. 21. Mapa sítě zavlažovacích kanálů v nivě řeky Metuje na území obcí Černčice, Nahořany, NMnM a Slavětín nad Metují (zdroj: VÚV T.G.M., vlastní podklady).

8.2.9 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• velká část území (zejména obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka) se nachází uvnitř chráněné oblasti přirozené akumulace vod • územím protéká významný vodní tok – řeka Metuje • existence vodní nádrže Rozkoš • existence zdrojů podzemní vody • výskyt nivních půd okolo řeky Metuje západně od města NMnM a okolo Dědiny v jižní části území obce Bohuslavice • existence zavlažovacího a odvodňovacího systému v nivě řeky Metuje (Černčice, Nahořany, NMnM, Slavětín nad Metují)	• velké rozlohy sklonité orné půdy na územích obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavoňov a na východní části území obce Provodov-Šonov, jižní a severní části města NMnM (k.ú. Spy a Vrchoviny) • území obcí Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Provodov-Šonov, Slavětín nad Metují a Vršovka jsou klasifikována jako zranitelná oblast • absence obecních ČOV u většiny obcí • obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Provodov-Šonov, Slavětín nad Metují a Vršovka spadají do zranitelné oblasti • výskyt záplavových území v obcích Nové Město nad Metují, Černčice, Nahořany (část Dolsko) a Slavětín nad Metují

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• zlepšení vodního režimu, snížení rizika lokálních povodní a odnosu půdy v územích s plochami zemědělsky využívané půdy na sklonitých pozemcích (volbou tvaru a velikosti pozemku, vegetačních pásů mezi pozemky, budováním ochranných hrázek, protierozních nádrží a protierozních cest) • dostavba chybějících centrálních obecních ČOV • stavba protipovodňových poldrů • zamezení možnosti nové výstavby v oblastech ohrožených povodněmi – zejména v obcích Nové Město nad Metují a Slavětín nad Metují • vymezení údolní nivy jako nezastavitelného území	• zvýšené riziko vzniku lokálních povodní, zejména v souvislosti s klimatickými změnami a častějším výskytem přívalových srážek • vznik povodňových škod, zejména v obcích Nové Město nad Metují, Černčice a Slavětín • vysychání, degradace a odnos půdy v územích s plochami sklonité orné půdy • ohrožení nivních půd nevhodným zemědělským obhospodařováním nebo dokonce zastavěním • riziko znečištění povrchových vod v důsledku absence obecních ČOV u většiny obcí (ČOV má NMnM – mimo městských částí Spy a Vrchoviny, Provodov-Šonov, Slavětín) • riziko dalšího kontaminace zdrojů podzemních vod starými ekologickými zátěžemi • v současné době problematické odběry vody v lokalitě Zbytka (potřeba vody pro zásobování obyvatelstva vs. hrozba narušení vodního režimu)

8.3 Hygiena životního prostředí

8.3.1 Kontaminace složek prostředí – stav povrchových a podzemních vod

Jakost vody se na území ČR sleduje pomocí státní sítě provozované Českým hydrometeorologickým ústavem (ČHMÚ). Na základě naměřených hodnot vybraných ukazatelů vyhodnocuje Výzkumný ústav vodohospodářský (VÚV T.G.M.) jakost vody v tocích. Vyhodnocení je prováděno dle ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod. Výsledky jsou poskytovány prostřednictvím Hydroekologického informačního systému (HEIS) spravovaného VÚV T.G.M. Hlavní tok protékající územím – řeka Metuje spadá podle posledních dat do třídy III – znečištěná voda: stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému.

8.3.2 Kontaminace složek životního prostředí – staré ekologické zátěže

Stejně jako téměř na celém území České republiky i ve správním území ORP NMnM se nachází řada starých ekologických zátěží. Zejména se jedná o skládky různého druhu odpadu, většinou vzniklé nelegálně (tzv. „černé“) a s neznámým obsahem. Na území NMnM se v současné době monitorují dvě takovéto skládky – jedná se o lokalitu Na Popluží a Železova louka.

Zásadním problémem celého řešeného území je stará ekologická zátěž na území NMnM. V roce 1988 byla v podniku ELTON řešena ropná havárie, kdy ze skladu šrotového hospodářství unikaly ropné látky (řezné oleje). Tyto úniky byly pravděpodobně dlouhodobého charakteru. Havárie byla zjištěna během prací při výkopu kanalizace v blízkosti skladu šrotového hospodářství. V rámci odstraňování kontaminace byly vyhloubeny nové vrty, v kterých byla následně zjištěna nejen kontaminace ropnými látkami, ale také chlorovanými uhlovodíky. Po ukončení sanačních prací spojených s kontaminací způsobenou řeznými oleji nepřekročila koncentrace ropných látek v sledovaných objektech (odebrané vzorky podzemní vody z vrtů) příslušné limity. Zdrojem současného znečištění byl dlouhodobý a/nebo havarijní únik skladovaných chlorovaných uhlovodíků.

V současné době se v saturované zóně jihozápadně od předpokládaného místa úniku nachází ohnisko kontaminace. Kontaminace nesaturované zóny v místě předpokládaného úniku a blízkém okolí zůstává relativně vysoká. V místě ohniska kontaminace podzemní vody v západní části

průmyslového areálu a západně od něj bylo potvrzeno přetrvávající znečištění podzemní vody spodnoturonského kolektoru chlorovanými uhlovodíky. V současné době je prováděn doprůzkum znečištění, při kterém je zkoumán nejen rozsah znečištění ale i zkoušeny metody odstranění kontaminace.

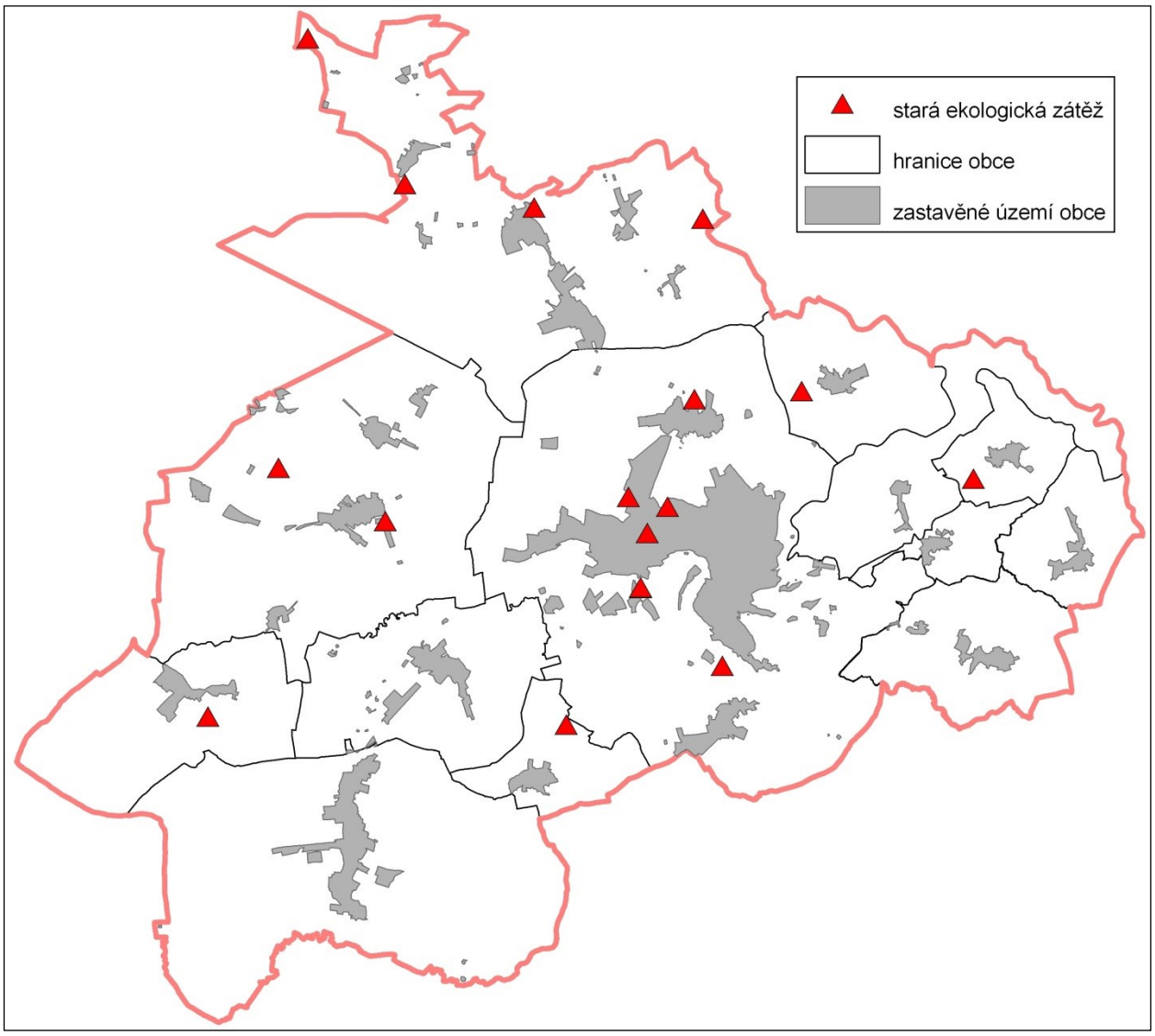

Obr. 22. Staré ekologické zátěže ve správním území ORP NMnM (zdroj: MŽP ČR).

8.3.3 Kontaminace složek životního prostředí – znečištění ovzduší

Znečištění venkovního ovzduší se nejčastěji skládá ze směsi znečišťujících látek pocházejících (emitovaných) z mnoha zdrojů. Tyto zdroje jsou obecně členěné na tři kategorie – bodové zdroje (lokální topeniště, objekt výroby apod.), plošné zdroje (zpravidla souhrn několika malých lokálních zdrojů, např. lokálních topenišť) a doprava. Vedle přítomných zdrojů znečištění

ovzduší přispívá k celkovému znečištění ovzduší v dané lokalitě rovněž znečišťující látky přenášené ze středních i dlouhých vzdáleností.

Parametry pro hodnocení kvality ovzduší jsou vyhodnocením překročení imisních limitů pro ochranu zdraví lidí (bez a s přidanou hodnotou meze tolerance) a imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace.

Vyjma území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a část území obce Slavoňov jsou v celém správním území ORP NMnM překročeny imisní limity stanovené pro ochranu zdraví lidí (SO_2, CO, PM_{10}, Pb; benzen a NO_2). Nikde však nejsou překročeny tyto imisní limity navýšené o mez tolerance.

Na území města NMnM jsou dále překročeny cílové imisní limity pro arsen (As), kadmium (Cd), nikl (Ni), benzo(a)pyren, a ozón (O_3).

Dále nejsou v celém správním území ORP NMnM překročeny stanovené imisní limity pro ochranu ekosystémů a vegetace, pokud se nebere v potaz ozón, jehož imisní limit pro ochranu ekosystému a vegetace je naopak překročen v celém správním území ORP NMnM.

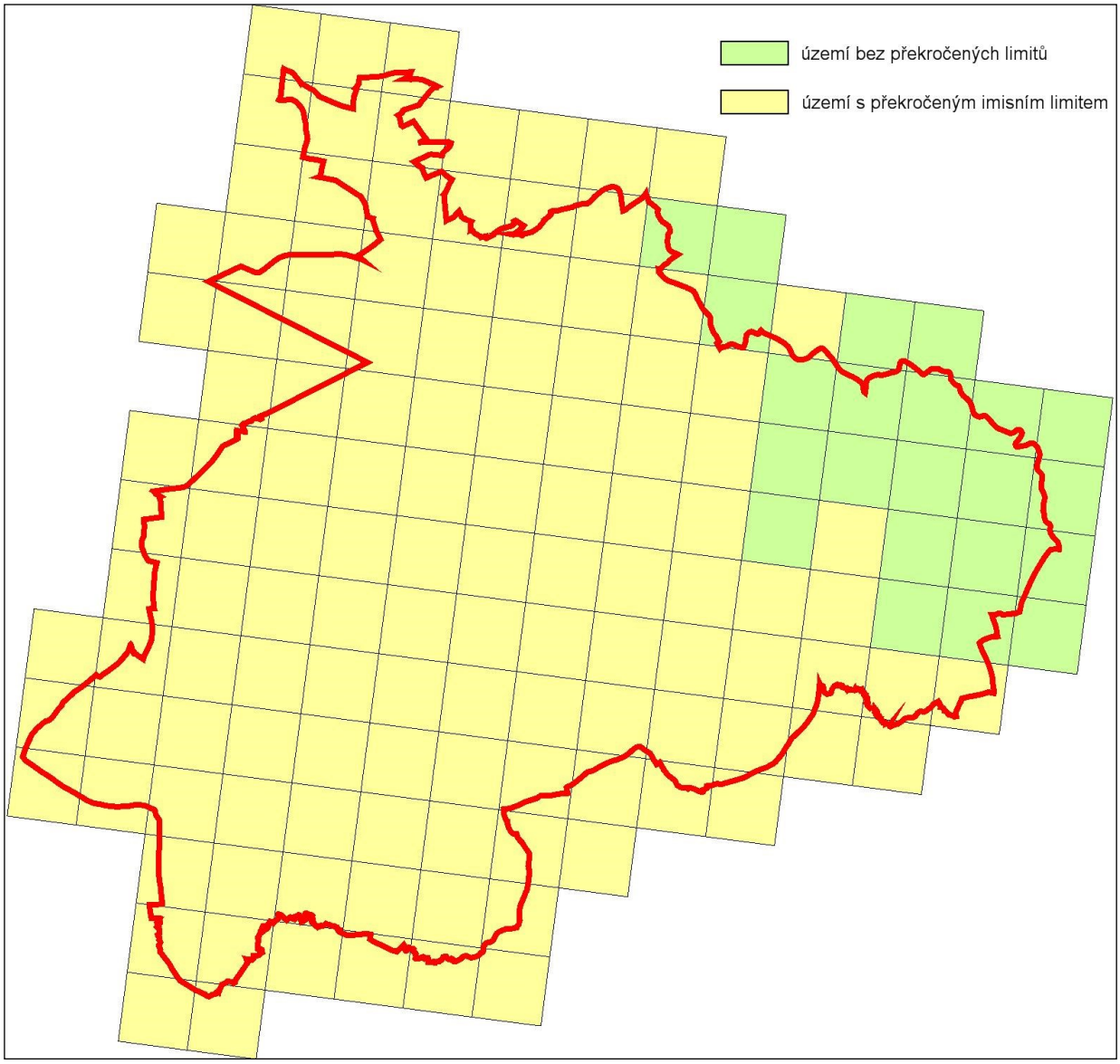

Obr. 23. Kvalita ovzduší s vyhodnocením překročení imisních limitů pro ochranu zdraví lidí (zdroj: MŽP ČR).

8.3.4 Území v dosahu liniových zdrojů emisí a hluku

Základní komunikací procházející správním územím ORP NMnM je silnice I. třídy č. I/14 (ve směru Liberec – Trutnov – Nové Město nad Metují – Ústní nad Orlicí – Česká Třebová). Dále částí území prochází silnice I. třídy č. I/33 (ve směru Hradec Králové – Náchod). Dalšími významnými komunikacemi jsou silnice II. třídy č. II/285, II/304, II/308 a II/309 (podrobněji viz kapitola 8.6.1 Silniční doprava, kde jsou také uvedeny podrobné údaje o intenzitě dopravy). Z údajů je zřejmé, že v těsné blízkosti těchto významných komunikací lze předpokládat vyšší pravděpodobnost vlivu emisí a hluku z dopravy na obyvatelstvo, zejména v Novém Městě nad

Metují (včetně místních částí Krčín, Spy a Vrchoviny), Klenech (místní část Provodova-Šonova), Černčicích a Bohuslavicích.

Dále řešeným územím procházejí trasy regionálních železničních tratí č. 026 (ve směru Týniště nad Orlicí – Otovice zastávka) a č. 032 (ve směru Jaroměř – Trutnov). Tyto tratě procházejí zastavěným územím obcí Bohuslavice, Černčice, Nové Město nad Metují a Provodov-Šonov – místní část Václavice (podrobněji viz kapitola 8.6.2 Železniční doprava).

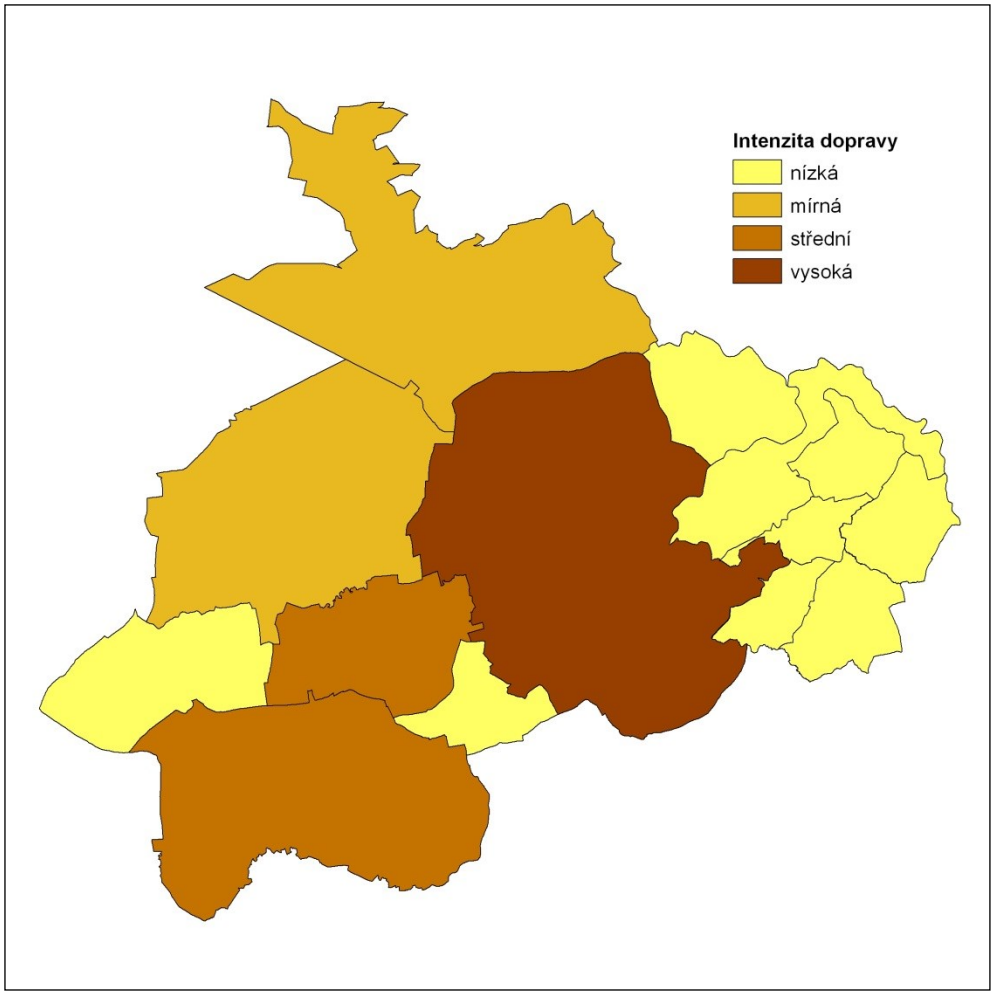

Obr. 24. Kartogram intenzity dopravy pro jednotlivé obce.

Na základě výše uvedeného (tj. hustoty liniových dopravních staveb a intenzity dopravy na nich) lze obce správní obvodu ORP NMnM rozčlenit podle intenzity zatížení dopravou (zejména vliv na zastavěné území) do 4 kategorií – viz předcházející kartogram.

8.3.5 Produkce a využití odpadů

Komunálním odpadem je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, a který je uveden jako komunální odpad v prováděcím právním předpisu, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání (§ 4 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů).

Průměrná produkce komunálního odpadu za rok 2015 v rámci celé České republiky byla 506 kg na obyvatele za rok. V porovnání s předchozími roky se nedá hovořit o jistém trendu, spíše je tato výše ustálená. Jiná je však situace u míry separace, kterou definujme jako podíl objemu separovaného odpadu k celkovému objemu komunálního odpadu vyjádřený v procentech. Zde je vidět postupný růst z 38,3 % v roce 2009 na 44,9 % v roce 2015. Vyjádřeno v absolutních hodnotách přepočtených na obyvatele a rok se jedná o 194 kg v roce 2009 a 227 kg v roce 2015. Vývoj těchto ukazatelů v rámci České republiky je patrný z níže uvedeného grafu.

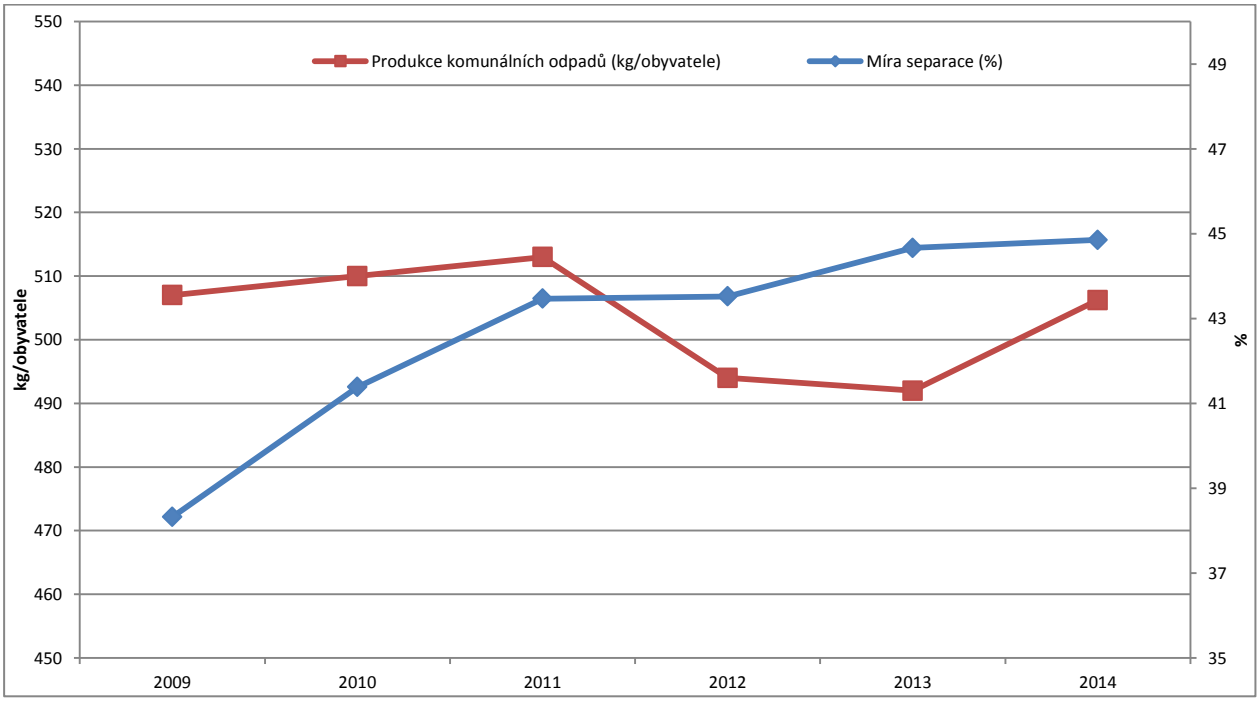

Obr. 25. Vývoj produkce komunálních odpadů a míry separace v ČR v letech 2009–2014 (zdroj: Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2014, MŽP).

K následující analýze byla použita data získaná od jednotlivých obcí, tj. do údajů nejsou zahrnuty objemy odpadů jednotlivých živnostníků a společností, které mají řešeno své odpadové hospodářství samostatně. Data jsou za rok 2014. Výjimkou jsou obce Libchyně a Vršovka, u kterých nejsou za tento rok data k dispozici a jsou u nich použita data za rok 2011 a rok 2010.

Vedle absolutního údaje objemu odpadu v tunách je zde uveden i přepočítaný koeficient produkce komunálního odpadu na jednoho obyvatele v daném roce, který je základním ukazatelem charakterizujícím množství produkovaného odpadu a umožňuje porovnání s jinými územími. Druhým důležitým sledovaným ukazatelem je míra separace odpadu, která představuje poměr objemu tříděného odpadu (separovaný odpad plus zpětný odběr) k celkovému objemu odpadu včetně objemného (plus opět zpětný odběr).

Tab. 4. Produkce a separace komunálního odpadu za rok 2015 (data za obec Vršovka jsou za rok 2010).

Obec	Separovaný odpad (t)	Směsný komunální odpad (t)	Objemný odpad (t)	Odpad celkem (t)	Produkce KO (kg/ob.)	Míra separace (%)	Vztah k průměru ČR (%)	Srovnání míry separace 13-11 (%)
Bohuslavice	28,1	290,5	0,0	318,6	318,3	8,8	-35,8	-0,6
Černčice	11,9	77,2	1,0	90,1	186,9	13,2	-31,5	-18,0
Jestřebí	13,5	12,9	5,4	31,8	189,1	42,4	-2,2	29,6
Libchyně	1,8	27,7	0,0	29,4	397,6	6,0	-38,6	0,0
Mezilesí	12,3	86,7	0,0	99,0	442,0	12,4	-32,2	-0,6
Nahořany	76,1	91,9	0,0	168,0	307,1	45,3	0,6	31,1
Nové Město n. Met.	881,0	1781,6	98,1	2760,7	286,9	31,9	-12,8	0,4
Provodov-Šonov	204,1	339,6	0,0	543,7	448,2	37,5	-7,1	23,9
Přibyslav	3,0	23,1	0,0	26,1	132,3	11,4	-33,3	1,9
Sendraž	5,2	14,7	8,1	28,0	280,0	18,6	-26,1	-2,8
Slavětín nad Metují	9,6	24,8	0,0	34,4	132,4	27,9	-16,7	11,3
Slavoňov	15,0	42,8	9,4	67,2	243,6	22,3	-22,3	3,0
Vršovka	2,5	9,5	0,0	11,9	91,9	20,8	-23,8	0,0
ORP NMnM	1264,0	2822,8	122,1	4209,0	294,4	30,0	-14,6	3,7

Z uvedených dat je zřejmé několik zásadních skutečností. Objevují se zde výrazné rozdíly mezi jednotlivými obcemi a to jak v produkci komunálního odpadu přepočtenou na obyvatele, tak v míře separace odpadu. Důležité je uvědomit si, že zásadní roli z hlediska celého řešeného území hraje NMnM, které díky své velikosti zásadně určuje celkové hodnoty i vypočítané průměry.

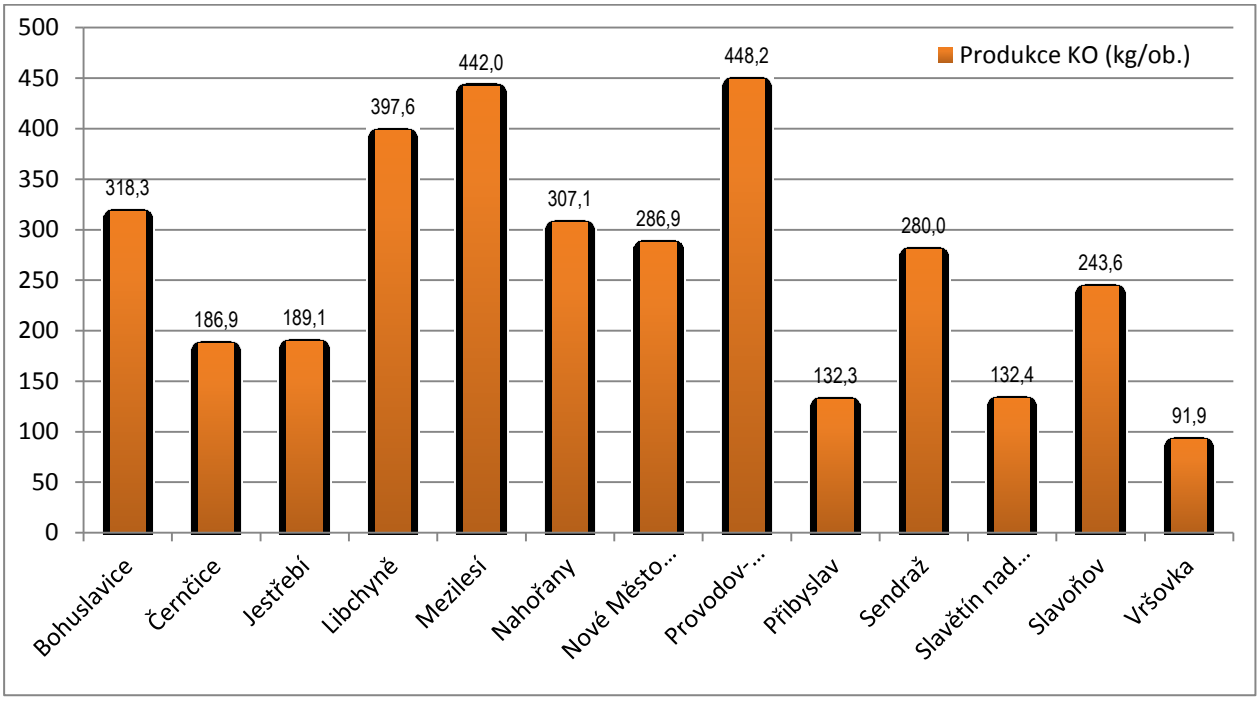

Obr. 26. Graf produkce komunálního odpadu v roce 2015 přepočítaný na jednoho obyvatele a rok v jednotlivých obcích.

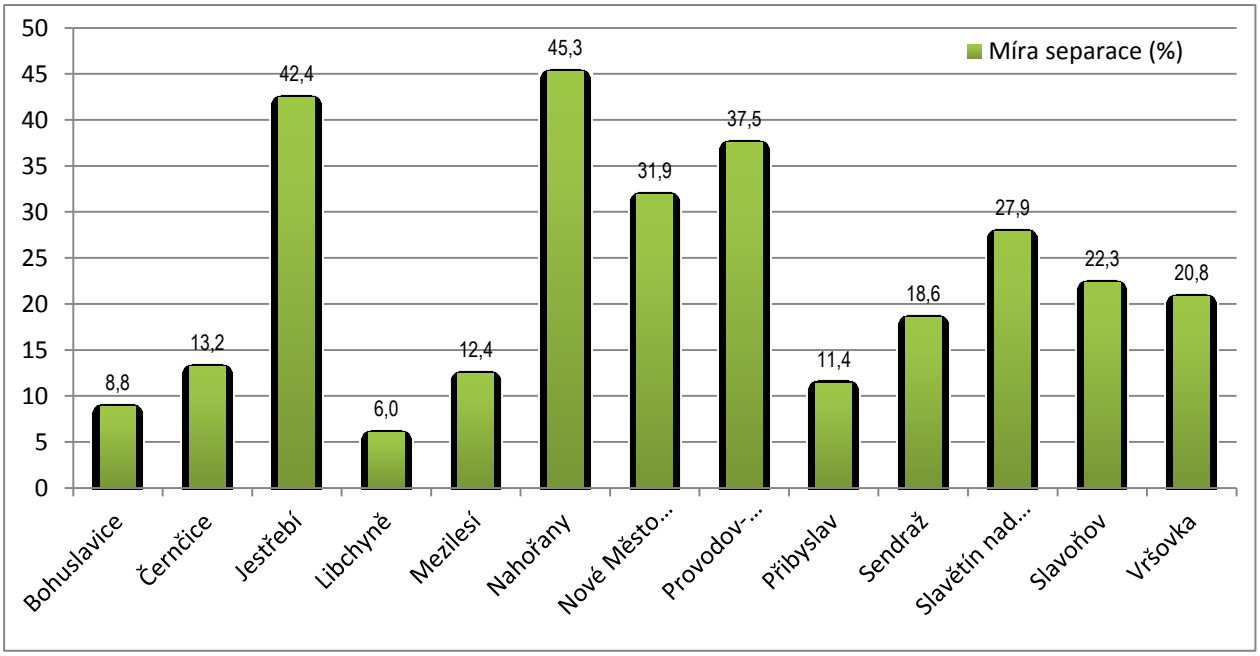

Obr. 27. Graf míry separace komunálního odpadu v roce 2015 v jednotlivých obcích.

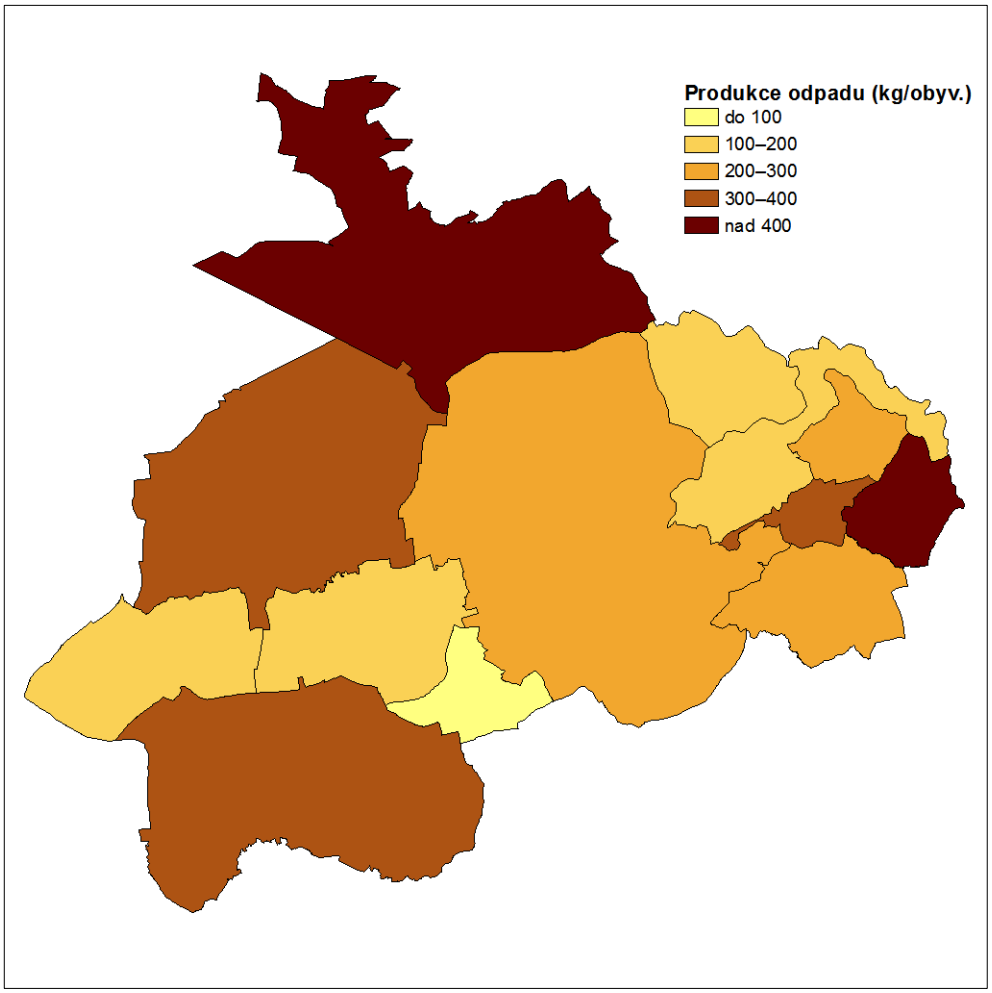

Obr. 28. Kartogram produkce komunálního odpadu na obyvatele v jednotlivých obcích.

Při srovnání produkce komunálního odpadu na obyvatele je většina obcí pod republikovým průměrem, kromě Nahořan, které jsou de facto na republikovém průměru. Toto je pravděpodobně způsobeno tím, že republikový průměr udávají velká města s velkým počtem obyvatel, kde není jiná možnost likvidace odpadu, než jeho uložením do svěrných nádob a tedy i vysoké procento separace. Naopak v menších obcích je pravděpodobné likvidování spalitelného odpadu spalováním v lokálních topeništích a samokompostování biologicky rozložitelného odpadu. Tím se tyto odpady neobjeví nikde ve statistice a současně narůstá procento směsného komunálního odpadu, takže se nedosahuje vysokého koeficientu separace.

Proto zůstává zásadním vzájemné porovnání obcí mezi sebou, kde jsou pozorovatelné značné rozdíly jak v celkové produkci odpadu, tak i v míře jeho separace, což vedle výše uvedené tabulky ilustrují o znázorněné kartogramy.

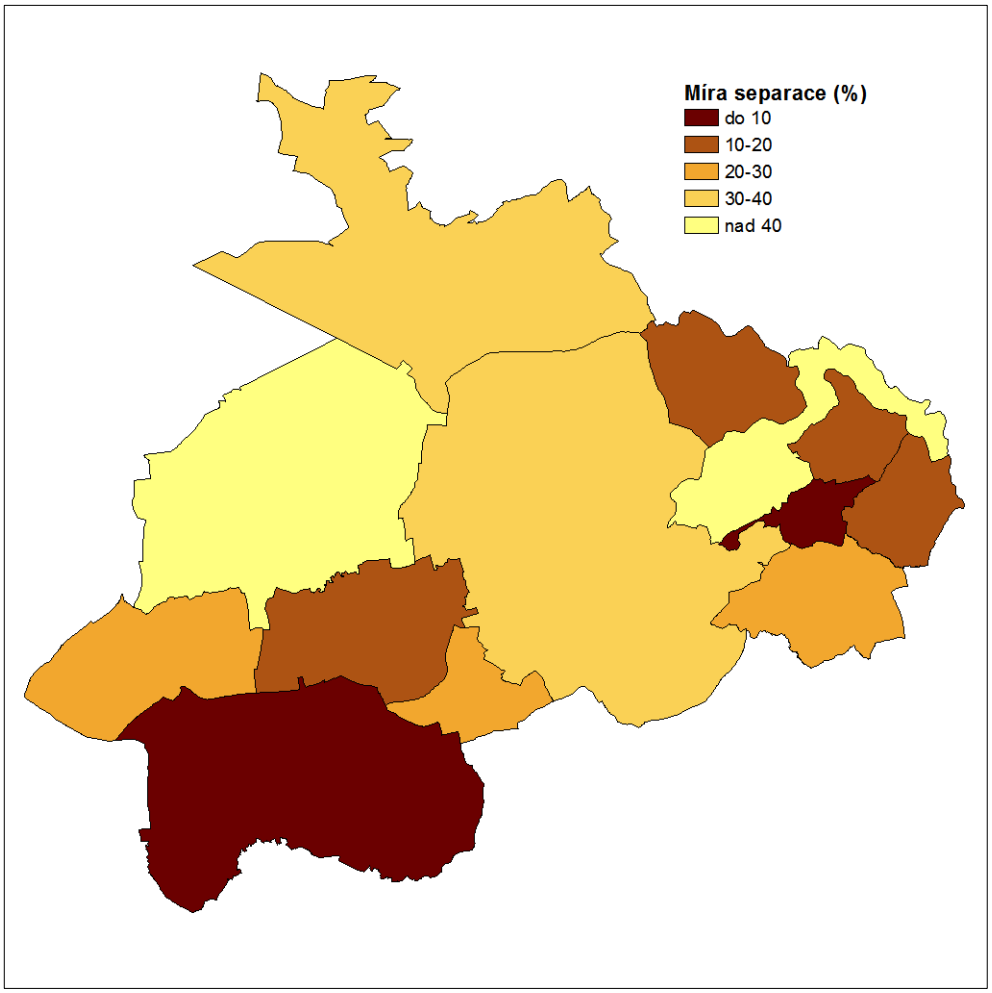

Obr. 29. Kartogram míry separace komunálního odpadu v jednotlivých obcích.

Ohledně míry separace je průměr za celé správní území ORP NMnM, který je výrazně ovlivněn hodnotou u NMnM. Zajímavé je i porovnání míry separace v jednotlivých obcích s předchozími údaji z roku 2013 (viz poslední sloupec výše uvedené tabulky). Zde je důležité upozornit zejména na výraznější vzrůst míry recyklace v obcích Jestřebí, Nahořany a Provodov-Šonov Černčice. Výrazný propad je pak v obci Černčice.

8.3.6 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• dobré větrné a rozptylové podmínky na většině území vzhledem k charakteru krajiny • vysoká míra separace v obcích Jestřebí a Nahořany • nízké zatížení území intenzivní dopravou v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují, Slavoňov a Vršovka	• řeka Metuje jako hlavní tok v území ve III. třídě jakosti vody • existence starých ekologických zátěží na územích obcí Nahořany, Mezilesí, Provodov-Šonov, Přibyslav, Slavětín nad Metují a zejména NMnM • vysoké zatížení území intenzivní dopravou v NMnM • při inverzním rázu počasí v zimním období zvýšené znečištění ovzduší z lokálních topných zdrojů z důvodu absence plynofikace ve většině obcí • podprůměrná separace komunálního odpadu v obcích Bohuslavice a Libchyně
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• detailní průzkum a následná sanace staré ekologické zátěže na území NMnM • průzkum a sanace nezabezpečených skládek • plynofikace zbývajících obcí • zlepšit odpadové hospodářství – vymezení lokalit pro umístění kontejnerů a svoz separovaného odpadu i v menších obcích, zvyšování míry separace zejména u obcí Bohuslavice a Libchyně • využití nejlepších dostupných technologií především v zemědělství a při vytápění domácností • využití vhodných typů obnovitelných zdrojů energie • regulace automobilové dopravy (vybudování přeložky I/14 v NMnM a obchvatu Bohuslavic)	• šíření kontaminace ze staré ekologické zátěže na území NMnM • možnost kontaminace z nezabezpečených skládek s neznámým obsahem • lokální zdroje znečištění – zdroje tepla využívající tuhá fosilní paliva, popř. spalování hořlavého komunálního odpadu • znečištění ovzduší automobilovou dopravou

8.4 Ochrana přírody a krajiny

8.4.1 Krajinný ráz v širších souvislostech – ZÚR Královéhradeckého kraje

Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině. K umisťování a povolování staveb, jakož i k jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody (ustanovení § 12 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny).

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje (ZÚR) určité vymezení krajinného rázu obsahuje a pro zachování a rozvoj hodnot vzniklých spolupůsobením přírodních a lidských vlivů, jejichž výsledkem je jedinečný krajinný ráz, vymezují oblasti a podoblasti. Dle tohoto členění leží správní území ORP NMnM na rozhraní dvou základních oblastí – Opočensko a Orlicko (viz následující obrázek). K zachování charakteristických rysů jednotlivých oblastí se shodným typem krajiny ZÚR dále na celém území kraje stanovují tyto obecné zásady ochrany krajinného rázu:

- zemědělskou krajinu členit (ale neuzavírat) rozptýlenou zelení, umožňující průhledy krajinou pro zvýraznění její hloubky nebo různých dominant,
- nevytvářet nová urbanizovaná území.

V rámci oblastí a podoblastí krajinného rázu ZÚR dále stanovují cílové charakteristiky jednotlivých oblastí se shodným typem krajiny, ze kterých se ve správním území ORP NMnM nacházejí tyto typy krajiny:

- zemědělské krajiny
- lesozemědělské krajiny
- lesní krajiny
- krajiny s výrazným zastoupením vodních ploch

Obr. 30. Výřez z výkresu oblastí se shodným krajinným typem ZÚR HK kraje, západní část – oblast Opočensko, východní část – oblast Orlicko (zdroj: Krajský úřad HK kraje)

8.4.2 Preventivní hodnocení krajinného rázu území ORP NMnM

V roce 2012 bylo pro celé území ORP NMnM zpracováno preventivní hodnocení krajinného rázu (Společnost pro životní prostředí, spol. s r.o., Ing. Ludmila Bínová, CSc. a kol.).

V rámci tohoto hodnocení bylo provedeno vizuální posouzení území, vymezení oblastí a krajinného rázu a míst hodnotného krajinného rázu, hodnocení míry zachovalosti krajinného rázu a byla navržena diferencovaná ochrana krajinného rázu.

Vymezení oblastí krajinného rázu

Oblast krajinného rázu (OKR) je území se stejnými typickými znaky či velmi podobným souborem typických znaků, odrážejících jeho trvale udržitelný stav a vývoj. Soubor typických znaků dané oblasti krajinného rázu je určen jejími charakteristikami, zejména přírodními kulturními a historickými. Definice a vymezení jednotlivých oblastí krajinného rázu v daném území je jedním z rozhodujících kroků hodnocení krajinného rázu. Typický soubor dominantních, hlavních a doprovodných znaků dané oblasti krajinného rázu vytváří základní rámec pro hodnocení míry narušení, zachovalosti krajinného rázu v daném místě.

Na území ORP Nové Město nad Metují zasahují tři oblasti krajinného rázu, které byly označeny písmeny A, B, C. Jedná se o tyto oblasti krajinného rázu: OKR A Lesní krajina výrazných údolí, OKR B Polní krajina rovin, sníženin a niv a OKR C Mozaikovitá krajina rozřezaných plošin třetího a čtvrtého vegetačního stupně.

Oblasti krajinného rázu byly dále členěny na krajinné celky, které jsou označeny písmenem oblasti a pořadovým číslem v rámci příslušné OKR. Tyto základní krajinné celky byly vylišeny jako jednotky typologické, tj. opakující se v rámci jednotlivých OKR.

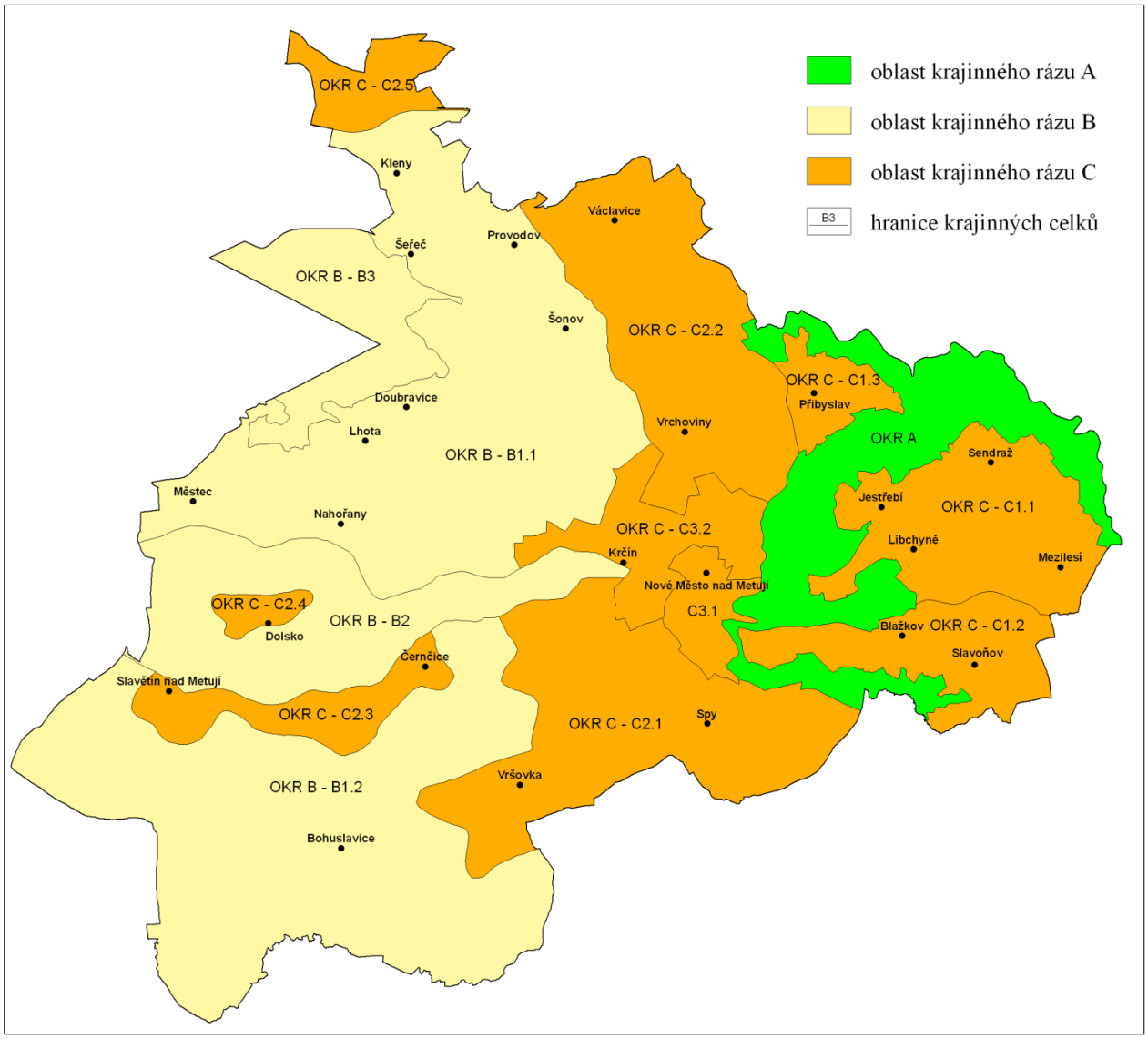

Obr. 31. Oblasti krajinného rázu a krajinné celky (zdroj: Preventivní hodnocení krajinného rázu ORP NMnM, Bínová 2012).

OKR A Lesní krajina výrazných údolí: Oblast A zahrnuje údolní zářez Metuje, Olešenky, Libchyňského a Bohdašínského potoka a je téměř souvisle zalesněná. Oblast má přírodní charakter a nebyla členěna na další menší celky. V OKR výrazně převažují lesní ekosystémy, je zde přírodní rezervace, VKP a EVL. Trvalé osídlení chybí a jsou zde pouze stavby pro rekreaci nebo s hospodářským využitím (hájovny). Převažuje biota 4. vegetačního stupně. Krajina má velké měřítko rozsáhlých lesních komplexů v podhorských oblastech. Oblast A je souvislá a krajinný celek je uzavřený. Z hlediska krajinného rázu tvoří orámování dalších oblastí krajinného rázu.

Charakteristické znaky:

- výrazný reliéf skalnatých údolních zářezů a hlubokých údolí
- úzké nivy vodních toků s kamenitými až balvanitými koryty
- rozsáhlé plochy lesní krajiny pouze s malými enklávami polní nebo luční krajiny
- vysoký podíl lesa, a to většinou ve velkých celcích (stovky až tisíce ha), převažují smíšené a jehličnaté porosty
- vysoký podíl přírodních a přírodě blízkých ekosystémů (PR Peklo, EVL)
- není zde trvalé osídlení, převažují dřevěné stavby pro turistiku nebo lesní hospodářství
- krajina velkých měřítek a uzavřených krajinných celků, které rámují sousední oblasti krajinného rázu

OKR B Polní krajina rovin, sníženin a niv: Oblast B zabírá západní část území ORP Nové Město nad Metují a je plošně nejrozsáhlejší. Její součástí jsou roviny, sníženiny a široká niva Metuje. Výrazně převažuje polní krajina a také vodní plocha VD Rozkoš. Krajina OKR B má velké až monumentální měřítko. Převažuje 3. vegetační stupeň. Osídlení je poměrně husté a vesnice jsou větší, původně se zděnými selskými usedlostmi. Oblast B je souvislá a krajinné celky jsou otevřené.

OKR B byla rozčleněna na tyto krajinné celky: Krajinný celek B1 Polní krajina rovin a sníženin, Krajinný celek B2 Polně-luční krajina nivy řeky Metuje, Krajinný celek B3 Jezerní krajina VD Rozkoš

Charakteristické znaky:

- rovinatý reliéf s malým převýšením ohraničený pahorkatinami a táhlými svahy okolních oblastí
- široká niva Metuje s výraznou osou vodního toku, členěná systémem náhonů a závlahových systémů
- rozsáhlé plochy polí, nedostatek trvalé vegetace
- výrazně převažuje kulturní krajina dlouhodobě obhospodařovaná a přetvářená antropogenními vlivy
- velké plochy polí a vodní nádrž Rozkoš vytváří rovinatý krajinný prostor až monumentálních měřítek
- síť upravených vodních toků a vyšší podíl vodních ploch (VD Rozkoš, rybníky)

- téměř bezlesí, pouze sporadický výskyt liniových dřevinných společenstev (alejí, popř. břehových porostů)
- krajina velkých měřítek a otevřených krajinných celků, které jsou vizuálně propojené z výhledů v oblasti C
- projevuje se geometrizace krajiny s řadou rovných linií
- osídlení tvoří větší vsi většinou lánové se zděnými usedlostmi i domy, se sevřenými půdorysy a návesními rybníčky

OKR C Mozaikovitá krajina rozřezaných plošin 3. a 4. vegetačního stupně: Oblast C zasahuje do střední a východní části území ORP Nové Město nad Metují. Tato oblast není spojitá, ale je tvořena souborem krajinných celků, které jsou po okrajích OKR A nebo rozptýleny v oblasti B. Reliéf rozřezaných plošin má charakter pahorkatin s mírnými svahy a plošinami. Východní část oblasti patří do 4. vegetačního stupně a západně umístěné celky patří do 3. vegetačního stupně. Ve využití se střídají pole, louky a menší lesy. Osídlení je řidší a výrazně převažují malé vesnice, původně s roubenými nebo zděnými chalupami. Ale součástí této oblasti je také urbanizované území města Nové Město nad Metují. Krajinné celky jsou polouzavřené až uzavřené.

OKR C byla rozčleněna na tyto krajinné celky: Krajinný celek C1 Mozaikovitá krajina rozřezaných plošin 4. vegetačního stupně, Krajinný celek C2 Mozaikovitá krajina rozřezaných plošin 3. vegetačního stupně, Krajinný celek C3 Urbanizovaná krajina rozřezaných plošin.

Charakteristické znaky OKR:

- pestřejší pahorkatinný reliéf plošin, pahorků s malým převýšením a mírných táhlých svahů, hlubších úvalovitých údolí potoků a říček
- mozaika menších polí, lesů a luk tvoří krajinu středních měřítek a polouzavřených celků
- osídlení je pohledově exponované, převažují menší sídla, kde sevřená zástavba přechází na svazích v rozptýlenou, typické jsou roubenky
- zcela specifickou částí je urbanizované území Nového Města nad Metují, kde se především v historické části snoubí přírodní a kulturní hodnoty v jeden harmonický celek nadregionálního významu
- oblast je místem významných výhledů na sousední oblasti krajinného rázu a je zde většina kulturních dominant

Vymezení míst krajinného rázu

Místo krajinného rázu (MKR) je vymezitelnou částí krajinného celku se specifickými krajinnými složkami a prvky. Prostory mohou být dány užíváním nebo dominantou, k níž je přizpůsobeno její okolí. Samostatnými prostory jsou také kompaktní zástavby sídelních útvarů. Vymezení místa krajinného rázu se provádí s ohledem na prostorovou vnímatelnost uzavřeného prostoru s dominantním působením jedné nebo více krajinných složek. Tento individuální krajinný prostor je vymezený pohledovými bariérami a je uvnitř sebe pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť. Jeho velikost se pohybuje od 1 do 100 ha. Jeho typické znaky, které jsou vnímány zblízka (např. vnitřní prostředí lesa, či louka obklopená lesem), vytváří krajinný interiér. Krajinné celky mohou být nejen pohledově uzavřené, ale i polootevřené (uzavřená je alespoň polovina obvodu) a otevřené, kde je uzavřena pouze jedna strana (např. pobřeží velkých jezer). Uzavřené celky jsou typické pro údolí a nivy s větrolamy, polootevřené jsou nejčastěji tvořeny bočními údolími a úpady, amfiteátry přírodními i urbanistickými, spádnicovitě členěnými svahy apod. Otevřené celky jsou zejména na rovných a vypouklých čelech svahů na březích rozsáhlých rybníků, na vrcholcích kopců. Za jejich ohraničení lze považovat i volné výhledy na vzdálenější krajinu. U polootevřených a otevřených celků s výhledy se často v pohledově identifikovatelné vzdálenosti objevují další části krajiny např. protilehlé svahy, které jsou sice prostorově oddělené, ale tvoří jeho součást. Každá část krajiny tak může mít význam nejen pro svůj vlastní prostor, ale i pro jiné krajinné celky. Tento jev je typický pro ORP Nové Město nad Metují.

Oblasti krajinného rázu byly rozčleněny na menší krajinné celky, které se staly základem pro jednotlivá místa krajinného rázu (MKR). Vymezení krajinných celků vycházelo z přírodních podmínek, tj. ze základního členění na typy krajin (lesní, jezerní, polní, luční), určení měřítka celku, intenzity využití území a typu zástavby. Krajinné celky jsou jednotkou typologickou a na území ORP se opakují. Jejich hranice byly podstatné pro stanovení hranic MKR. Místa krajinného rázu jsou téměř totožná s jednotlivými krajinnými celky, ale byla pojmenována většinou podle sídel. MKR jsou označena kódem, kde písmeno znamená OKR a ve spojitosti s číslem označení krajinného celku. Na území ORP Nové Město nad Metují byla vymezena tato základní místa krajinného rázu:

OKR A Lesní krajina výrazných údolí: MKR A Výrazné údolí Metuje, Olešenky, Libchyňského a Bohdašínského potoka.

OKR B Polní krajina rovin, sníženin a niv: MKR B1.1 Provodov – Šonov – Nahořany, MKR B1.2 Bohuslavicko, MKR B2 Údolní niva Metuje a MKR B3 Vodní dílo Rozkoš.

OKR C Mozaikovitá krajina rozřezaných plošin 3. a 4. vegetačního stupně: MKR C1.1 Jestřebí – Libchyně – Mezilesí – Sendraž, MKR C1.2 Slavoňovsko, MKR C1.3 Přibyslavsko, MKR C2.1 Vršovka – Spy, MKR C2.2 Václavice – Vrchoviny, MKR C2.3 Slavětín nad Metují – Černčice, MKR C2.4 Dolsko, MKR C2.5 Dubenská obora, MKR C3.1 Novoměstsko historické, MKR C3.2 Novoměstsko novodobé.

Vymezení míst hodnotného krajinného rázu

Místa hodnotného krajinného rázu byla stanovena na základě rozboru přírodních, kulturních a historických hodnot území. Rozlišují se dvě skupiny MKR s hodnotným krajinným rázem, a to plošně rozsáhlé krajinné prostory a menší krajinné celky, které mohou zahrnovat např. pouze bezprostřední okolí kulturní dominanty.

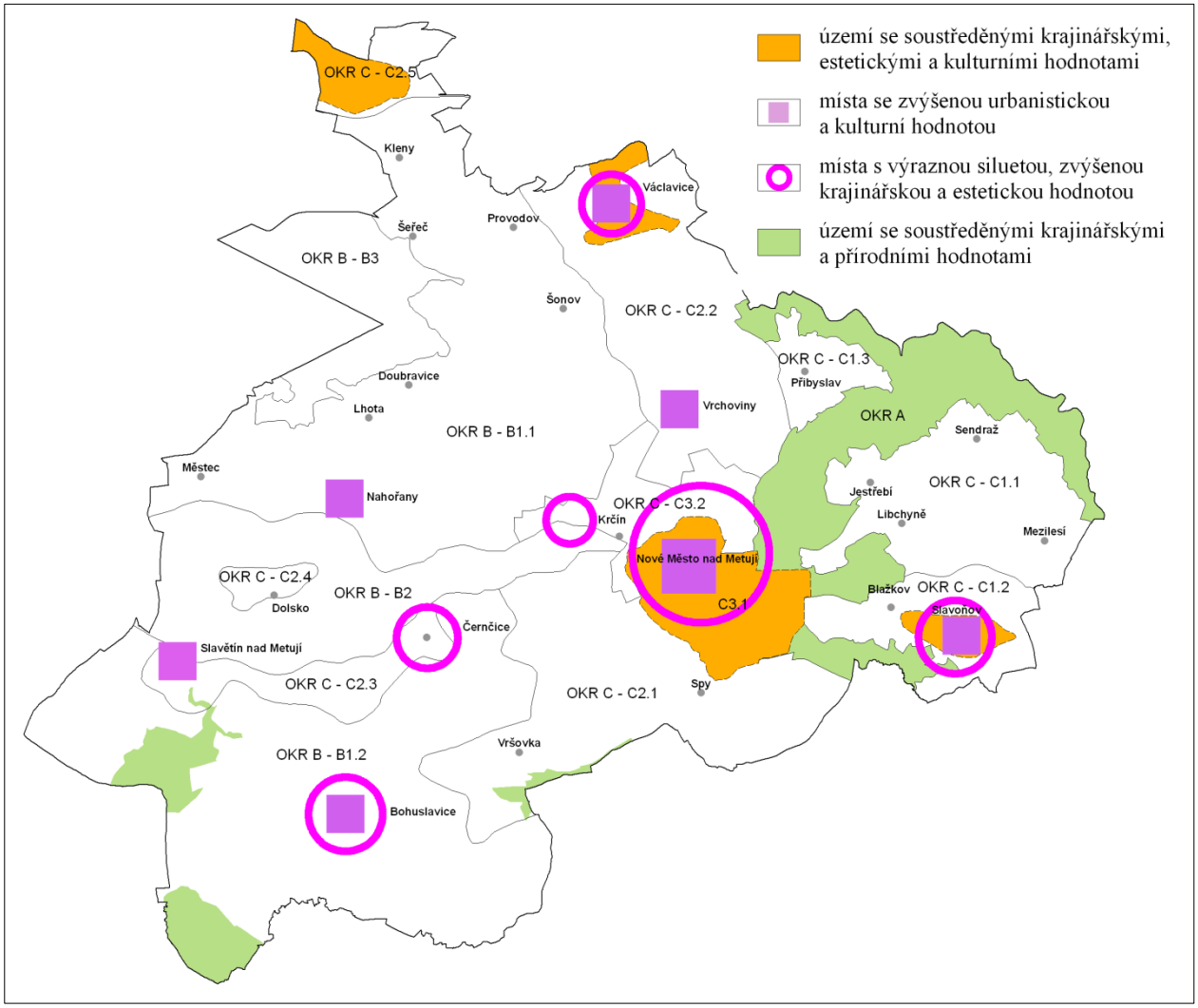

Obr. 32. Území a místa se zvýšenou hodnotou krajinného rázu celky (zdroj: Preventivní hodnocení krajinného rázu ORP NMnM, Bínová 2012).

Diferencovaná ochrana krajinného rázu – stupně ochrany krajinného rázu

Stupeň ochrany krajinného celku se určuje podle míry zachovalosti krajinného rázu a významu MKR, tj. exponovanosti celku, výskytu kulturních a přírodních dominant, vysoce hodnotných a zachovalých sousedních krajinných celků apod. K hodnocení se používá pětibodová stupnice.

I. stupeň ochrany krajinného rázu je vždy uplatňován v krajinných celcích, tj. místech krajinného rázu, kde je výjimečně dobře zachován (kategorie A) popř. je společenský zájem na jeho obnově. Prioritně je respektována ochrana krajinného rázu v plné škále jeho typických znaků. Chybějící (obnovitelné) znaky je třeba dotvářet a negativní vlivy eliminovat.

II. stupeň ochrany uplatňujeme v celcích, tj. místech krajinného rázu, s dobře zachovalým krajinným rázem (kategorie B). Zde je nutno vždy prioritně respektovat potřeby ochrany krajinného rázu v plné škále dominantních i hlavních typických znaků a u znaků typických doprovodných alespoň jejich převážnou část. Tento stupeň uplatňujeme i na vybraná území s částečně zachovalým krajinným rázem (kategorie C), která výrazně ovlivňují celky s I. stupněm ochrany. Je nezbytné chránit krajinný ráz před dalším poškozením a stávající negativní vlivy eliminovat.

III. stupeň ochrany uplatňujeme ve vybraných celcích, tj. místech krajinného rázu, s částečně zachovalým krajinným rázem (kategorie C). Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit.

IV. stupeň ochrany je uplatňován v celcích, tj. místech krajinného rázu, s částečně zachovalým a s málo zachovalým krajinným rázem (kategorie D), pokud jsou součástí zachovalejších nadřazených krajinných celků. Základním cílem tohoto stupně ochrany je uchování alespoň dominantních znaků, které tvoří obraz území v dálkových pohledech z jiných míst.

V. stupeň je uplatňován na území se sníženou hodnotou krajinného rázu.

Diferencovaná ochrana krajinného rázu – kategorie ochrany

Návrh diferencované ochrany krajinného rázu vychází ze stupně ochrany krajinného rázu, míry zachovalosti krajinného rázu a dalších pomocných kritérií. Vymezená místa krajinného rázu byla rozdělena do čtyř kategorií.

I. kategorie ochrany krajinného rázu zahrnuje území širších krajinných prostorů a celků (MKR) se soustředěnými kulturními a přírodními hodnotami. Jedná se o území s výjimečně zachovalým krajinným rázem a nadregionálním významem i v rámci kraje. Do I. kategorie ochrany byly

zařazeny tyto širší krajinné prostory a celky: MKR A Výrazné údolí Metuje, Olešenky, Libchyňského a Bohdašínského potoka, MKR C1.2 Slavoňovsko (západní část celku a území kolem obce), MKR C2.2 Václavice – Vrchoviny (pouze severní část kolem Václavic), MKR C2.5 Dubenská obora, MKR C3.1 Novoměstsko historické včetně navazujících a pohledově spojitých částí okolních celků, MKR C3.2 Novoměstsko novodobé (pouze část Na Františku).

II. kategorie ochrany krajinného rázu zahrnuje území širších krajinných prostorů a celků (MKR) se soustředěnými kulturními a přírodními hodnotami. Jedná se o území s dobře zachovalým krajinným rázem a regionálním významem. Do II. kategorie ochrany byly zařazeny tyto širší krajinné prostory a celky: MKR B2 Niva Metuje, MKR C1.1 Jestřebí – Libchyně – Mezilesí – Sendraž, MKR C1.2 Slavoňovsko (zbylá část), MKR C1.3 Přibyslavsko, MKR C2.2 Václavice – Vrchoviny (pouze jižní část kolem Vrchovin), MKR C2.3 Slavětín nad Metují – Černčice, MKR C2.4 Dolsko.

III. kategorie ochrany krajinného rázu zahrnuje menší celky s hodnotnými siluetami, hodnotným obrazem sídla a s významnými kulturními dominantami v krajinném prostoru. Vždy se jedná o sídla. Lokality jsou pohledově exponované a mají regionální význam v rámci ORP Nové Město nad Metují. Do III. kategorie ochrany byly zařazeny tyto celky (MKR), respektive jejich částí: MKR Bohuslavice, MKR Černčice, MKR Krčín, MKR Nové Město nad Metují, MKR Slavoňov, MKR Václavice.

IV. kategorie ochrany krajinného rázu zahrnuje celky se zvýšenou přírodní hodnotou, které jsou zvláště chráněnými územími nebo mají specifický význam pro krajinný ráz. Tato území nebyla vymezena jako MKR.

V. kategorie ochrany krajinného rázu zahrnuje zbývající území ORP Nové Město nad Metují. Tady je ochrana zaměřena pouze na obecné přírodní, kulturní a historické hodnoty území. Tyto hodnoty jsou definovány v § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Jedná se zejména o zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, přírodní a kulturní dominanty místního významu, historická jádra sídel apod.

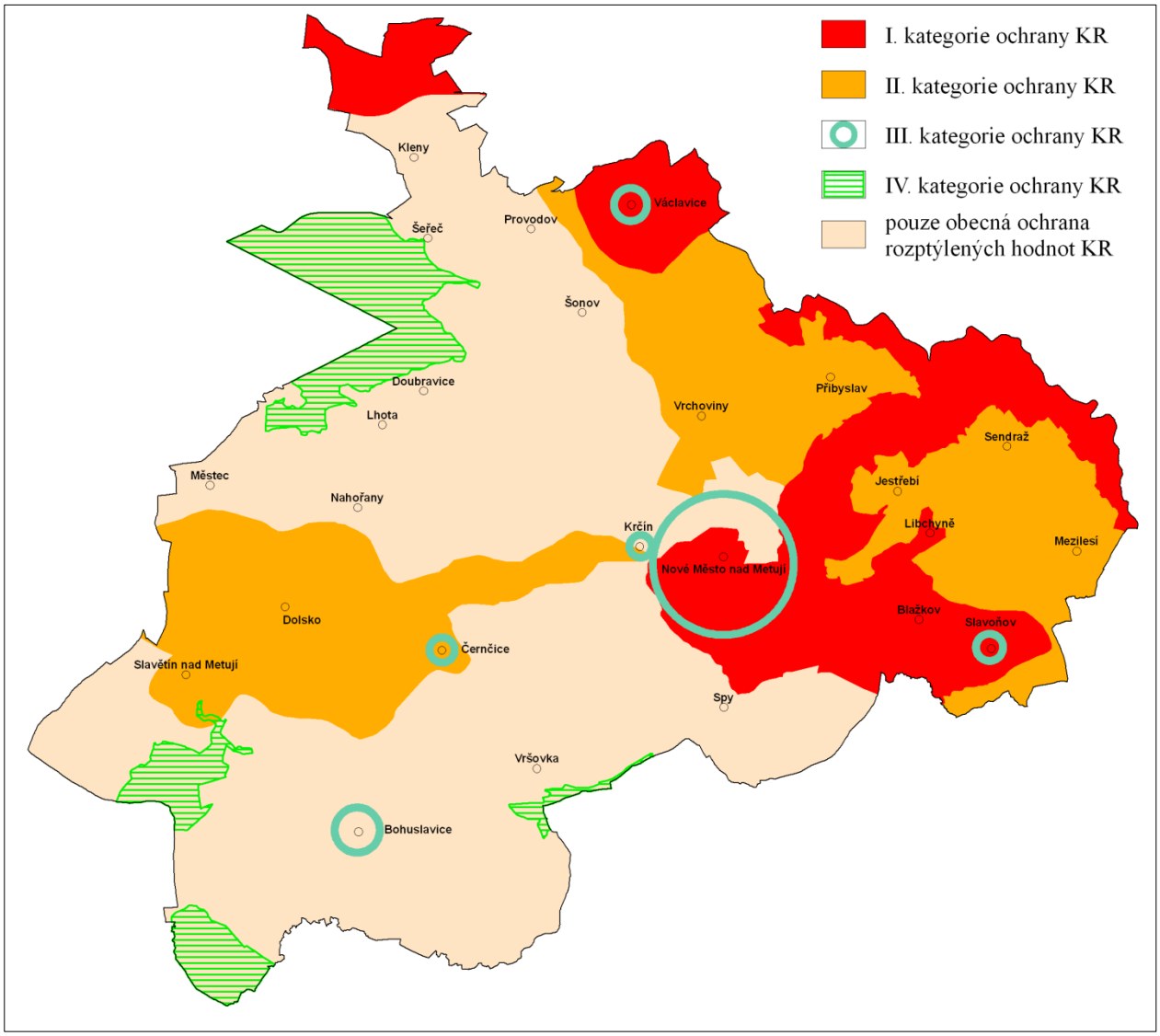

Obr. 33. Kategorie ochrany krajinného rázu MKR (zdroj: Preventivní hodnocení krajinného rázu ORP NMnM, Bínová 2012).

Stanovení regulativů a limitů pro jednotlivé kategorie ochrany

Pro jednotlivé kategorie ochrany krajinného rázu byly, v závislosti na přírodní, historické a kulturní hodnotě, stanoveny základní regulativy a limity. Zohledněna byla míra zachovalosti krajinného rázu, současný způsob využití území a také pohledová exponovanost krajinných celků. Ochrana krajinného rázu by měla být zajištěna především v procesu územního plánování. Navrhovaná omezení ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. mají proto formu doporučení a vymezují činnosti a zásahy do využití území, které by mohly změnit a znehodnotit krajinný ráz.

Území zařazené do I. kategorie ochrany krajinného rázu

- důsledná ochrana volné krajiny před další urbanizací a rozšiřováním zastavitelných ploch

- za nezastavitelné jsou považovány plochy s přírodní, kulturní a historickou hodnotou, plochy pohledově exponované, plochy ve výhledech a průhledech z veřejně přístupných míst, plochy v blízkosti dominant a plochy, jejichž zastavění by vedlo k narušení obrazu sídel nebo ke změně harmonického měřítka krajiny
- důsledná ochrana krajinného obrazu před znehodnocením novými specifickými výškovými nebo plošně rozsáhlými stavbami (např. větrné elektrárny, FVE, skladovací věže, objekty a haly, průmyslové a zemědělské areály apod.), a to i na stávajících plochách výroby nebo v zastavěném území
- důsledná ochrana středního a drobného harmonického měřítka zemědělské krajiny oblasti C. Nepřijatelné je zvyšování podílu orných půd, likvidace luk a liniové dřevinné vegetace (aleje, břehové porosty, meze), narovnávání nebo zatrubňování vodních toků a také narušování přirozeného „zeleného“ ohraničení sídel se zahradami i sady
- ochrana charakteru rozptýlené zástavby na svazích před zahušťováním další zástavbou
- hmotové i tvaroslovné řešení nových obytných staveb i výrazných přestaveb musí odpovídat vesnickému charakteru zástavby i okolním stavbám, vhodné je individuální posouzení vlivu na krajinný ráz a obraz sídla. Nevztahuje se na historickou část Nového Města nad Metují

Území zařazené do II. kategorie ochrany krajinného rázu

- výrazné omezení další urbanizace území a rozšiřování zastavitelných ploch pouze v míře, která nezpůsobí poškození krajinného rázu území
- za nezastavitelné jsou považovány plochy s přírodní hodnotou, údolní niva Metuje, plochy ve výhledech a průhledech v blízkosti přírodních a kulturních dominant a plochy, jejichž zastavění by vedlo k narušení obrazu sídel nebo ke změně harmonického měřítka krajiny
- důsledná ochrana krajinného obrazu před znehodnocením novými specifickými výškovými nebo plošně rozsáhlými stavbami (např. větrné elektrárny, FVE, skladovací věže, objekty a haly, průmyslové a zemědělské areály apod.), a to i na stávajících plochách výroby nebo v zastavěném území
- důsledná ochrana středního a drobného harmonického měřítka zemědělské krajiny oblasti C. Nepřijatelné je zvyšování podílu orných půd, likvidace luk a liniové dřevinné vegetace (aleje, břehové porosty, meze), narovnávání nebo zatrubňování vodních toků a také narušování přirozeného „zeleného“ ohraničení sídel se zahradami i sady
- ochrana charakteru rozptýlené zástavby na svazích před zahušťováním další zástavbou

- hmotové i tvaroslovné řešení nových obytných staveb i výrazných přestaveb musí odpovídat vesnickému charakteru zástavby i okolním stavbám

Území zařazené do III. kategorie ochrany krajinného rázu

- důsledná ochrana siluet a obrazu sídel s významnými kulturními dominantami
- za nezastavitelné jsou považovány plochy ve výhledech a průhledech, v blízkosti kulturních dominant a plochy, jejichž zastavění by vedlo narušení hodnotné siluety a obrazu sídel nebo k vytvoření nových dominant konkurujících kulturním dominantám
- důsledná ochrana krajinného obrazu před znehodnocením novými specifickými výškovými nebo plošně rozsáhlými stavbami (např. větrné elektrárny, FVE, skladovací věže, objekty a haly, průmyslové a zemědělské areály apod.), a to i na stávajících plochách výroby nebo v zastavěném území
- hmotové i tvaroslovné řešení nových obytných staveb i výrazných přestaveb musí odpovídat vesnickému charakteru zástavby i okolním stavbám

Území zařazené do IV. kategorie ochrany krajinného rázu

- tato území se zvýšenou přírodní hodnotou i jejich okolí v pásu cca 100 m jsou považována za nezastavitelné plochy
- důsledná ochrana biotopů zvláště chráněných nebo ohrožených, popř. vzácných druhů rostlin a živočichů

Území zařazené do V. kategorie ochrany krajinného rázu

Zahrnuje zbývající území ORP Nové Město nad Metují. Tady je ochrana zaměřena pouze na obecné přírodní, kulturní a historické hodnoty území. Tyto hodnoty jsou definovány v § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Jedná se zejména o zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, přírodní a kulturní dominanty místního významu, historická jádra sídel apod.

Základní opatření k ochraně pozitivních hodnot krajinného rázu ORP

Na území vymezených MKR s I., II. a III. kategorií ochrany krajinného rázu je třeba dbát na minimalizaci zásahů a zachování významných znaků krajinného rázu, které jsou zásadní nebo spoluurčující pro ráz krajiny a které jsou dle cennosti v rámci státu či regionu jedinečné nebo

význačné. Jedná se o následující zásady ochrany krajinného rázu, z nichž některé jsou obecně použitelné pro ochranu přírody a krajiny a některé pro územně plánovací činnost.

- Zamezit výstavbě výškových staveb technicistní povahy přesahujících krajinné předěly, protože výrazně narušují původní členění krajiny a komponované krajiny nebo konkurují kulturním dominantám. Týká se to i sousedních ORP.
- Zamezit výstavbě nadměrných komunikací v krajinářsky exponovaných prostorech s vysokými hodnotami krajinného rázu.
- Zamezit další výstavbě halových objektů ve volné krajině doprovázející dopravní koridory, zejména v okolí Nového Města nad Metují a ve všech lesních partiích.
- Zamezit živelné výstavbě na okraji nebo uvnitř venkovských sídel s převážně dochovanou urbanistickou strukturou bez vazby na původní sídlo (prostorové uspořádání, vedení místních komunikací, architektonický vzhled a charakter zástavby).
- Zamezit výstavbě novostaveb v historicky intaktně dochovaných prostorech, které ruší členění, charakter a vzhled historických jader.
- Neumisťovat halové a jiné stavební objekty, které se odlišují proporcemi a měřítkem od převažující zástavby, do volné krajiny a do okrajů sídel, kde mohou narušit krajinnou scenérii nebo typický obraz sídla.
- Zajistit ochranu komponovaných krajinných prostorů v okolí panských sídel, zejména proti poškození dochovaných prvků a výstavbě či změně využití území způsobující snížení estetické hodnoty místa.
- Zajistit ochranu typických kulturních dominant krajiny před jejich narušením.
- Zajistit ochranu dochovaných obrazů sídel a jejich siluet.
- Zajistit ochranu vymezených MKR zvýšené estetické a přírodní hodnoty a také drobných údolních prostorů s mlýny vytvářejících specifická místa krajinného rázu.
- Neumisťovat nadzemní el. vedení ani větrné elektrárny do pohledově exponovaných prostorů a celků se zvýšenou estetickou a přírodní hodnotou krajinného rázu nebo na vymezující horizonty či předěly.

Ochrana krajinného rázu vymezených MKR v územním plánování

Pro vymezená místa hodnotného krajinného rázu (MKR) a celky s I., II., III. a IV. třídou ochrany krajinného rázu jsou ve studii Preventivní hodnocení krajinného rázu ORP Nové Město nad Metují stanovena tato doporučení a opatření:

Místa s hodnotným krajinným rázem (MKR) je nutné vymezit na úrovni konkrétního územního plánu. MKR I. a II. kategorie ochrany zasahují na území několika obcí a předmětem vizuální ochrany krajinného rázu je širší krajinný prostor, který je pohledově převážně spojitý. MKR III. kategorie ochrany jsou většinou na území jedné obce.

Ochranu MKR s hodnotným krajinným rázem je nutné zabezpečit na úrovni územního plánu, a to stanovením podmínek ochrany v textové části přiměřeně podle kategorie ochrany krajinného rázu.

8.4.3 Ekologická fragmentace krajiny některými liniovými stavbami

Indikátor ekologické fragmentace nezastavěného území některými liniovými stavbami určený pro hodnocení v rámci územního plánování je syntetickým ukazatelem, který vyjadřuje míru rozčlenění území člověkem vytvořenými dělícími prvky, především liniovými stavbami dopravní infrastruktury a zástavbou. Výskyt bariér v území má dopad primárně ekologický, jakožto překážka pro migraci druhů a zároveň dopad sociálně-ekonomický, neboť je odrazem míry ekonomického využívání krajiny, limitem pro aktivity spojené s rekreační funkcí krajiny a jednou z charakteristik krajinného rázu. Obecně je fragmentace krajiny měřena s využitím dvou ukazatelů – bariérovostí v území (hustotou bariér) a zrnitostí krajinných plošek (velikostní heterogenitou nefragmentovaných krajinných plošek). Vzhledem k velikosti správního území ORP NMnM a existenci bariér byla pro účely ÚAP vyhodnocována pouze bariérovost.

Bariérovost v území vystihuje míru prostupnosti území pro populace živočichů i rostlin, vedle toho zároveň míru narušení krajiny liniovými stavbami dopravní infrastruktury jakožto krajinotvorného faktoru. Méně bariér v území znamená v tomto smyslu jeho vyšší kvalitu z hlediska estetického i hlediska ochrany biodiverzity.

Základem pro hodnocení fragmentace krajiny je rozlišení prvků považovaných za bariéry. Pro účely tohoto hodnocení (územně plánovacího) jsou za bariéry považovány liniové stavby dálnic, rychlostních komunikací a silnic 1. a 2. třídy a železničních tratí (na území správního území ORP NMnM první dvě kategorie nezasahují). Z výpočtu jsou úplně vyloučena zastavěná území sídel. Podle významu dělícího efektu jsou rozlišeny dopravní bariéry takto: silnice 1. třídy – 2 body, silnice 2. třídy a železniční trať – 1 bod. Bariérovost v území se tedy vyjadřuje jako hustota délek bariér v území vážených jejich bodovým hodnocením ve vztahu k rozloze území. Jednotkou je km/km^2.

V níže uvedené tabulce jsou tedy kromě ukazatele bariérovosti uvedeny základní hodnoty pro jednotlivé obce, ze kterých se ukazatel vypočítává. Výsledek je pak znázorněn v níže uvedeném kartogramu, ve kterém jsou současně znázorněny bariéry v území. Z údajů je patrné, že území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a Vršovka jsou zcela prosta těchto bariér a naopak bariérami nejvíce postižené jsou území obcí Černčice a Provodov-Šonov.

Tab. 5. Ukazatel bariérovosti pro území jednotlivých obcí (zdroj: vlastní GIS analýza).

Obec	Rozloha (km^2)	Zastavěné území (km^2)	Nezastavěné území (km^2)	Bariéry (km)	Bariérovost (km/km^2)
Bohuslavice	14,13	0,87	13,26	7,04	0,531
Černčice	5,65	0,41	5,24	6,48	1,238
Jestřebí	4,29	0,09	4,20	0	0
Libchyně	1,19	0,12	1,07	0	0
Mezilesí	2,36	0,16	2,20	0	0
Nahořany	14,16	0,75	13,41	3,50	0,261
Nové Město nad Metují	23,13	4,76	18,37	11,47	0,624
Provodov-Šonov	16,18	1,03	15,15	14,85	0,980
Přibyslav	3,5	0,14	3,36	0	0
Sendraž	1,85	0,11	1,74	0	0
Slavětín nad Metují	5,55	0,25	5,30	1,17	0,221
Slavoňov	3,93	0,21	3,72	2,34	0,630
Vršovka	2,17	0,17	2,00	0	0
ORP NMnM	**98,09**	**9,07**	**89,02**	**46,86**	**0,526**

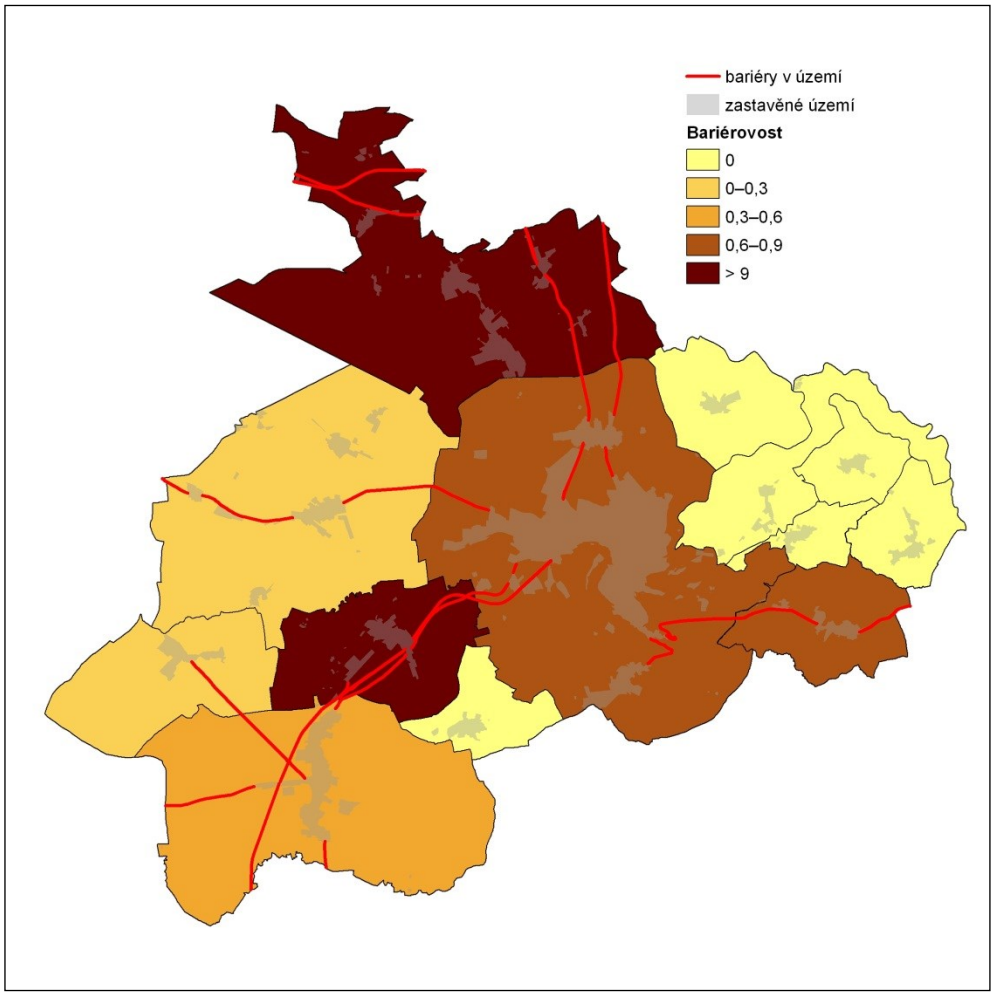

Obr. 34. Kartogram bariérovosti území jednotlivých obcí se znázorněnými bariérami (zdroj: vlastní GIS analýza).

8.4.4 Natura 2000

Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena ptačími oblastmi a evropsky významnými lokalitami, které požívají smluvní ochranu nebo jsou chráněny jako zvláště chráněné území.

Ve správním území ORP NMnM se nachází 5 evropsky významných lokalit. Jedná se o lokality Dubno – Česká Skalice, Halín, Peklo, Tuří rybník a Zbytka.

Lokality Dubno – Česká Skalice a Zbytka se překrývají s přírodními rezervacemi Dubno a Zbytka. Lokalita Peklo se z větší části překrývá s přírodní rezervací Peklo (vyjma jihozápadní části u NMnM).

Celková plocha evropsky významných lokalit činí 760,7360 ha, které při celkové rozloze řešeného území 9 810 ha činí 7,75 %.

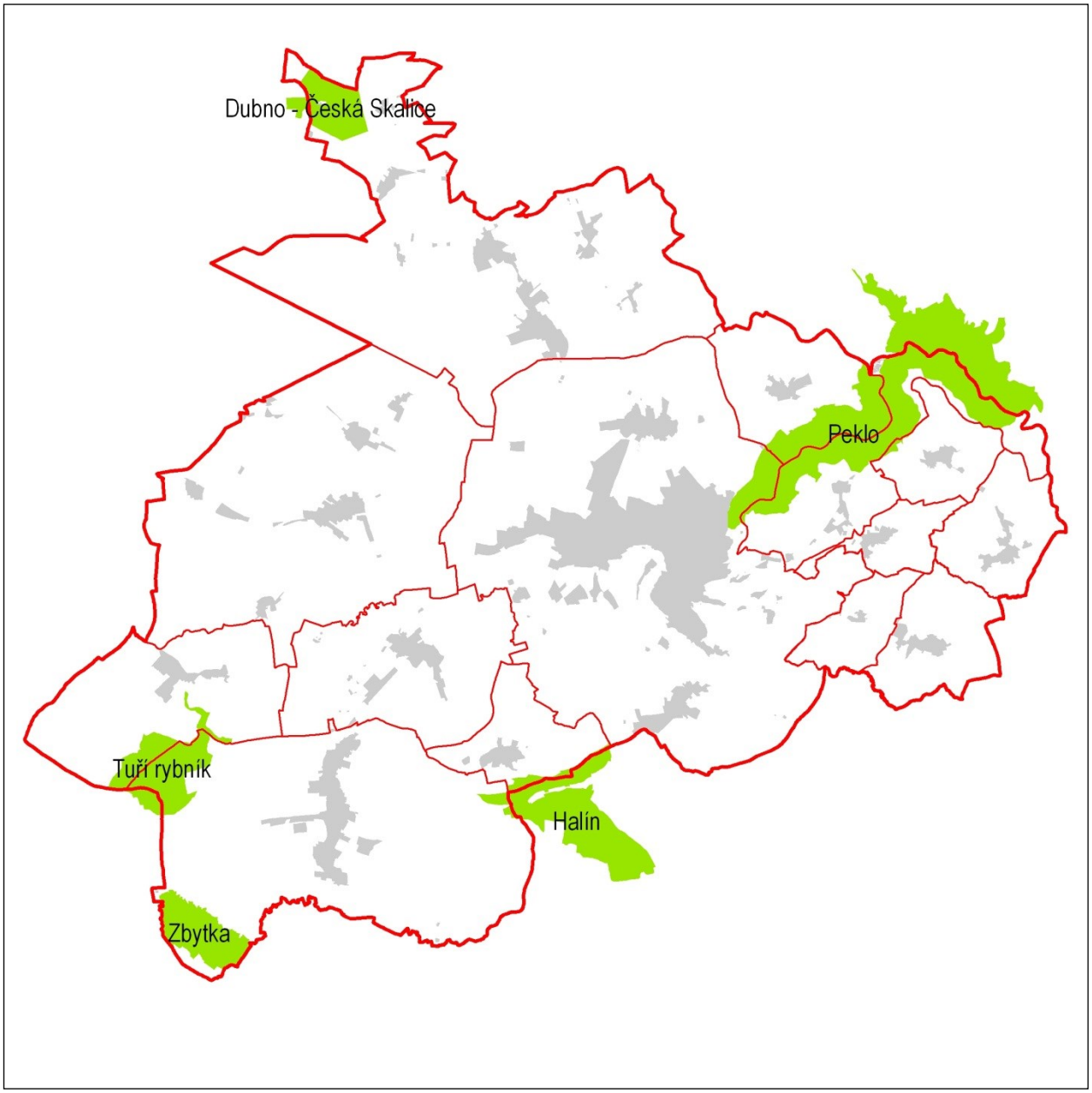

Obr. 35. Soustava NATURA 2000 ve správním území ORP NMnM (zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR).

Dubno – Česká Skalice

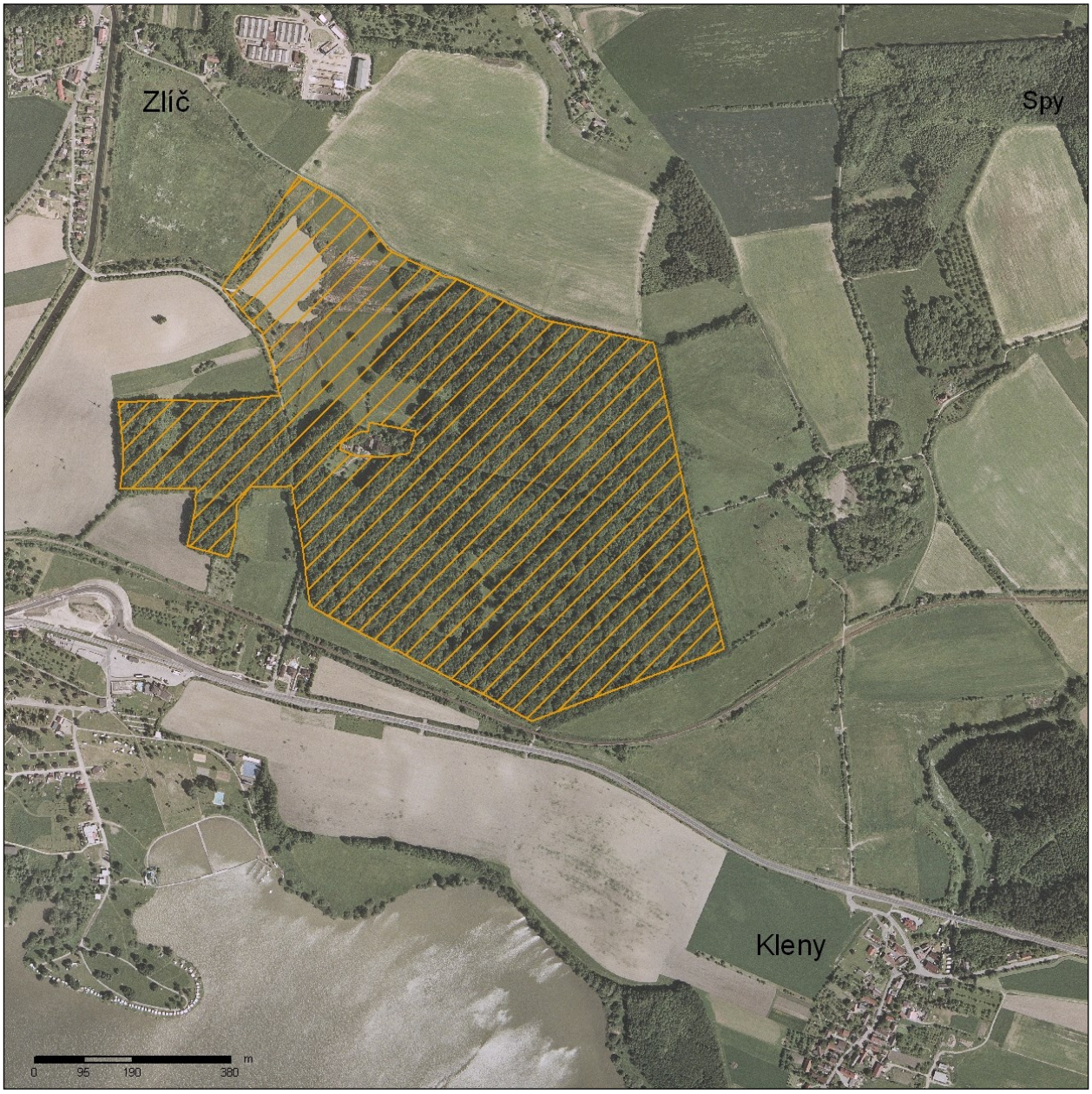

Obr. 36. Evropsky významná lokalita Dubno – Česká Skalice – letecký pohled.

Plocha této evropsky významné lokality činí 81,5925 ha, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 285–307 m n. m. Jedná se o lesní porost, louky a rybník u železniční trati severně od přehradní nádrže Rozkoš, cca 2 km severovýchodně od České Skalice. Stará lužní doubrava s bohatým podrostem a pestrým společenstvem měkkýšů, na doubravu navazují slatinné louky a Zličský rybník. Populace kuněk je rozptýlená po celém území PR, kuňky se vyskytují v periodických loužích na osluněných místech v doubravě, v příbřežním pásu rybníka a v kanále u rybníka.

Halín

Obr. 37. Evropsky významná lokalita Halín – letecký pohled.

Plocha této evropsky významné lokality činí 10,0187 ha, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 280–300 m n. m. Jedná se o lesní rybník asi 700 m západně od obce Běstviny s rákosovými a orobincovými porosty obklopený dubohabřinou. Biota je charakterizována mělkým litorálním pásmem u vtokové části. Je to významná lokalita kuňky ohnivé na území bývalého okresu Rychnov nad Kněžnou, výskyt čolka velkého (Triturus cristatus), čolka obecného (Triturus vulgaris), rosničky zelené (Hyla arborea).

Tuří rybník

Obr. 38. Evropsky významná lokalita Tuří rybník – letecký pohled.

Plocha této evropsky významné lokality činí 115,4628 ha, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 274–281 m n. m. Jedná se o rybník Tuří a okolní lesy, cca 1 km východně od silnice mezi obcemi Slavětín nad Metují a Rohenice. Biota je charakterizována nejsevernějším výskytem bazofilních teplomilných doubrav na Hradecku. Významný, co do rozlohy je rybník Tuří mokřadní vegetací v litorálním pásmu: rákosiny, vysoké ostřice a mokřadní vrbiny. Přítok rybníka lemuje lužní les. Ve fragmentech se vyskytují kyselé doubravy, křoviny a bylinné lemy. Na lokalitě se vyskytuje silná populace kuňky ohnivé (Bombina bombina) – řádově vyšší stovky

jedinců. Mezi další ohrožené druhy patří: bublinatka jižní (Utricularia australis), medovník meduňkolistý (Melittis melissophyllum), růže galská (Rosa gallica), čolek obecný (Triturus vulgaris), ropucha obecná (Bufo bufo), slepýš křehký (Anguis fragilis), užovka obojková (Natrix natrix). Významná ornitologická lokalita, mj. historické hnízdiště luňáka červeného (Milvus milvus). Lokalita může být poškozena nevhodným rybničním hospodařením, které může mít dopad na předmět ochrany.

Peklo

Plocha této evropsky významné lokality činí 474,2282 ha, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 298–584 m n. m. Jedná se o údolí Metuje a Olešenky mezi Náchodem a NMnM, z jihu navazuje na obec Nové Město nad Metují a táhne se sv. směrem.

Jižní část lokality je charakteristická mělčím širším údolím, které je ohraničeno stěnami turonských slínů. Nad těmito stěnami se vyskytují porosty hercynských dubohabřin. Teplomilná vegetace na skalách je v této části lokality na dvou místech zastoupena nízkými teplomilnými křovinami, úpatí stěn turonských slínů porůstají rozsáhlé porosty suťových lesů. V nivě Metuje se vyskytují porosty aluviálních psárkových luk s vtroušenou vegetací vysokých ostřic. Na sever od NMnM je charakter lokality odlišný. Údolí se značně prohlubuje, typický je hojný výskyt skalních útvarů na svazích, na jejichž úpatí se často nacházejí rozsáhlá suťová pole a balvanová moře. Přirozenou stromovou vegetaci tvoří bučiny, které jsou převážně zastoupeny biotopem acidofilních bučin. Květnaté bučiny se vyskytují jen omezeně, nejčastěji na úpatí svahů údolí Olešenky a Metuje. Část stromových porostů zde tvoří lesní kultury s nepůvodními jehličnatými dřevinami. Na skalách je hojně zastoupena štěrbinová vegetace silikátových skal a drolin. Na jižních exponovaných svazích Olešenky byla zaznamenána i vegetace pohyblivých silikátových sutí. Pro vodní toky Metuje a Olešenky je významný výskyt makrofytní vegetace vodních toků, na březích pak porosty údolních jasanovo-olšových luhů a místy jsou vyvinuté i štěrkové říční náplavy se zapojenou vegetací.

Lokalita Peklo je jedinečné území s komplexem přirozených a polopřirozených lesních, skalních, vodních a pobřežních společenstev. Geologický podklad a členitý reliéf s inverzními polohami také umožňují výskyt společenstev bohatých na submontánní a montánní druhy. Z botanického hlediska je toto území velmi pestré a druhově bohaté. Díky rozdílným vlivům: geologický substrát, expozice ke světovým stranám a výrazné výškové rozpětí lokality se vytvořila společenstva se submontánními a montánními druhy, na skalních výchozech se naopak vyskytuje teplomilná vegetace. Mikroklimatické podmínky lokality umožňují mimo jiné vznik několika

odlišných typů společenstev silikátových skal a drolin: vegetace slunných skal, vegetace stinných a vlhkých skal s mechorosty a kapradinami a vegetace mechorostů stinných a vlhkých balvanových nebo suťových moří. Jako další z prioritních biotopů jsou zde zastoupena rozsáhlá a vysoce kvalitní společenstva suťových lesů. Též porosty acidofilních bučin. Některé zajímavé druhy se na lokalitě vyskytují ve vysokém počtu.

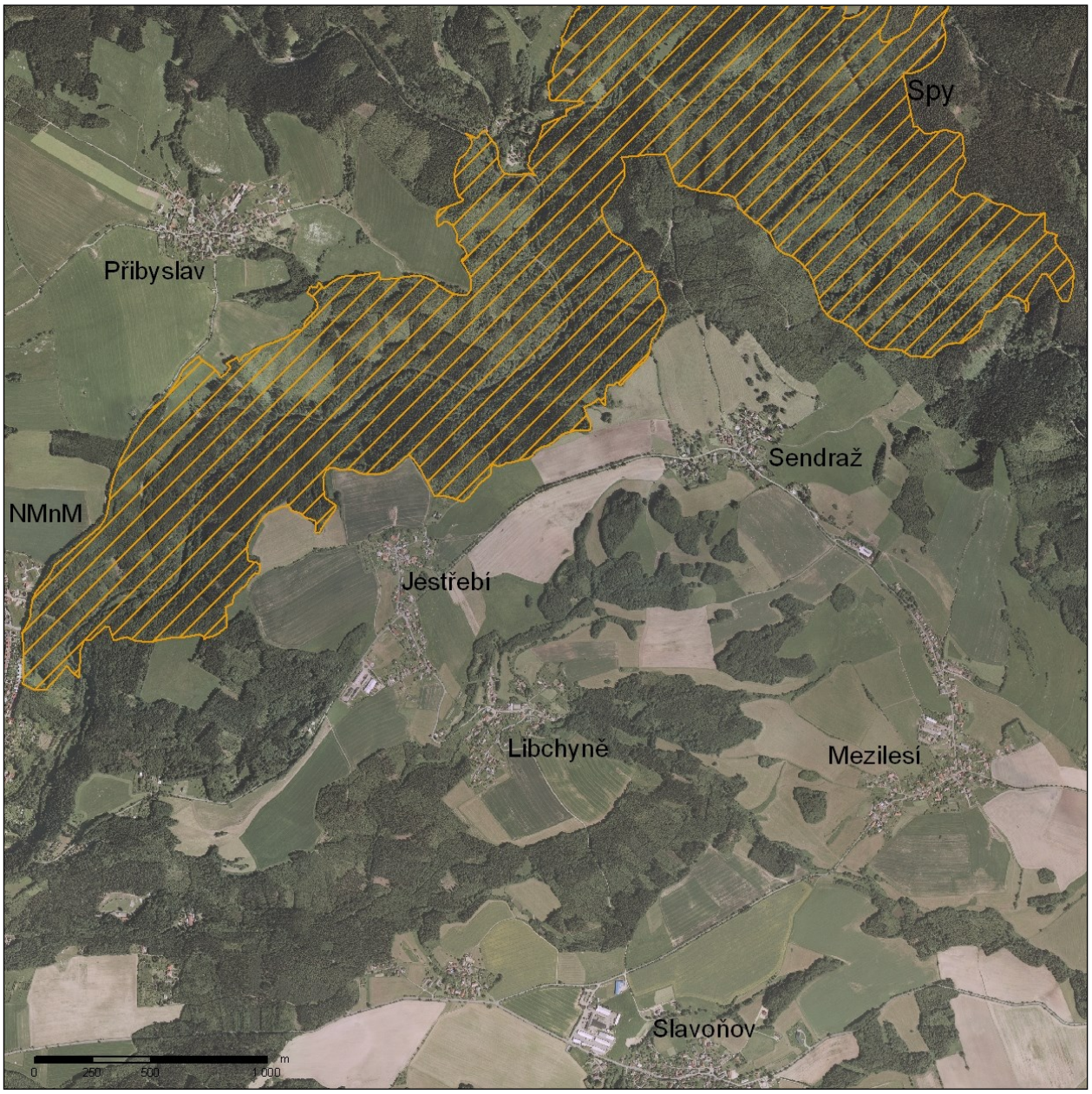

Obr. 39. Evropsky významná lokalita Peklo – letecký pohled.

Ze zoologického hlediska je území významnou lokalitou pro obojživelníky a plazy (např. pro mloka skvrnitého *(Salamandra salamandra)*, čolka velkého *(Triturus cristatus)* a čolka horského *(Triturus alpestris),* pro mnoho druhů ptáků např. pro včelojeda lesního *(Pernis apivorus),*

kulíška nejmenšího *(Glaucidium passerinum)* nebo čápa černého *(Ciconia nigra),* pro savce např. vydra říční *(Lutra lutra)* nebo plch velký *(Glis glis).* Fauna hmyzu odpovídá podhorskému charakteru lokality, zejména v lesních porostech na strmých svazích se dochovaly zajímavé arborikolní druhy brouků, např. roháček bukový *(Sinodendron cylindricum),* zajímavé jsou však i další skupiny hmyzu. Důležitý je též výskyt modráska bahenního *(Maculinea nausithous).*

Je to jediná současně známá lokalita výskytu mechorostu šikoušek zelený *(Buxbaumia viridis)* v Královéhradeckém kraji. Je proto regionálně velice významná.

Zbytka

Plocha této evropsky významné lokality činí 79,4338 ha, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 257–262 m n. m. Jedná se o území 0,5 km severovýchodně od obce České Meziříčí a severozápadně od obce Pohoří, v oblouku koryta Zlatého potoka.

Centrální část území je převážně tvořena většími fragmenty tvrdého luhu nížinných řek, na které navazují rozsáhlé komplexy střídavě vlhkých bezkolencových luk, střídající se s porosty vegetace vysokých ostřic na nejvlhčích místech. Mokřadní olšiny jsou zastoupeny pouze dvěma fragmenty v centrální části lokality. Tvrdé luhy nížinných řek tvoří porost v horní západní části lokality. Hercynské dubohabřiny se vyskytují jen v několika fragmentech na okraji lokality, svým bylinným patrem místy vykazují přechod k tvrdému luhu nížinných řek. Rozsáhlé porosty aluviálních psárkových luk se vyskytují v severovýchodní části lokality. Mezofilní ovsíkové louky tvoří jediný fragment v jižní okrajové části území. Naopak pcháčové louky se nacházejí v západní části. V minimálním zastoupení jsou přítomny i další biotopy, např. mokřadní vrbiny jako liniová společenstva odvodňovacích kanálů.

Lokalita Zbytka je jedním z posledních zbytků velkoplošných slatin v severovýchodních Čechách, jehož součástí je i jedna slatina vázaná na vývěry alkalických podzemních vod. Z floristického hlediska jsou v dnešní době (po změně vodního režimu) nejcennějším a druhově nejbohatším lučním společenstvem bezkolencové louky, ale cenné jsou i plošně nejrozsáhlejší a velmi kvalitní aluviální psárkové louky (pravidelně kosené). Pěkně vyvinuté jsou i další nelesní společenstva jako pcháčové louky nebo vegetace vysokých ostřic, která se často prolíná s dalšími biotopy, s nimiž tvoří plynulé přechody. Z lesních společenstev jsou cenné zachovalé rozsáhlé porosty údolních jasanovo-olšových luhů a fragmenty tvrdého luhu nížinných řek.

Lokalita je velmi cenná i z hlediska zoologického, hnízdí zde řada ptáků typických pro společenstva listnatých lesů, výrazně jsou zastoupeny mokřadní a rašelinné druhy hmyzu aj. Významná lokalita kuňky ohnivé na území bývalého okresu Náchod.

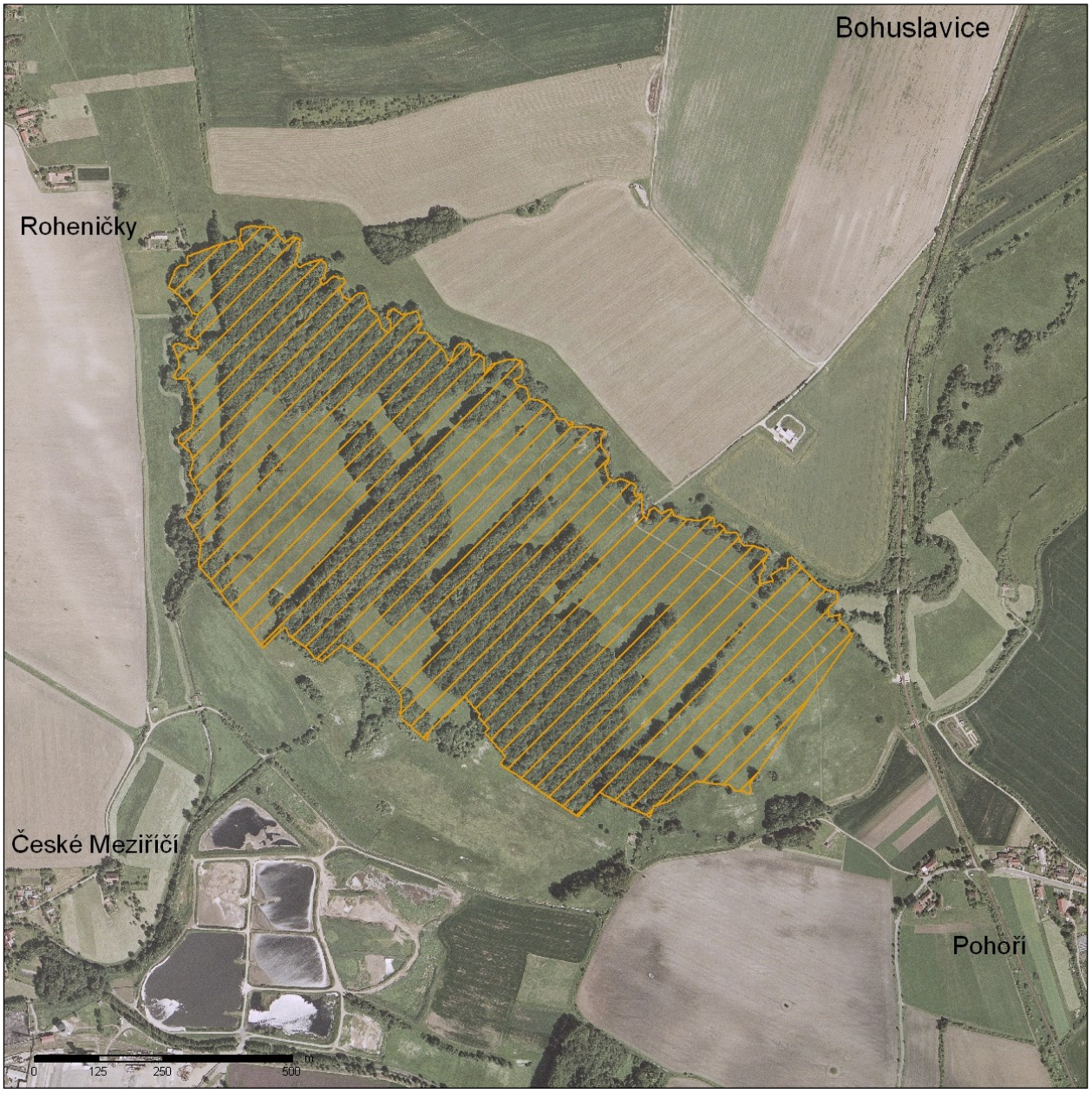

Obr. 40. Evropsky významná lokalita Zbytka – letecký pohled.

8.4.5 Přírodní rezervace

Přírodní rezervace je menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast, kterou vyhlásil orgán ochrany přírody. Na celém území přírodních rezervací je zakázáno hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškozovat půdní povrch; používat herbicidy; povolovat a umisťovat nové stavby; povolovat nebo uskutečňovat

záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů; sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů; měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace (ustanovení § 33 a § 34 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny).

V následující tabulce je uveden přehled přírodních rezervací ve správním území ORP NMnM, jejich bližší popis je v kapitole NATURA 2000, se kterou se prakticky překrývají.

Tab. 6. Přehled přírodních rezervací ve správním území ORP NMnM.

Název	Důvod vyhlášení	Výměra
Dubno	Nejsevernější lužní les v Čechách, na nějž navazují louky s význačnou luční a slatinnou vegetací a rybníkem s kolonií racků. Význačné hnízdiště ptactva	85,97 ha
Peklo u Nového Města nad Metují	Smíšené listnaté porosty na prudkých svazích, kamenité koryto Metuje a Olešenky, skalní výchozy, vzácná květena.	323,40 ha
Zbytka	Ochrana lužního lesa, slatin a luk na náplavech Zlatého potoka s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů	79,41 ha

8.4.6 Registrovaný významný krajinný prvek Rozkoš – východní zátoky

Za účelem ochrany hnízdících, migrujících a zimujících ptačích populací, především významných a zvláště chráněných ptačích druhů, vyskytujících se jak trvale, tak i dočasně a nepředvídaně a dále z důvodů studijních a vědeckých byla Okresním úřadem Náchod v roce 2002 vyhlášena přechodně chráněná plocha s názvem Rozkoš o celkové výměře 133,5382 ha na části vodního díla Rozkoš (ustanovení § 13 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny). Přechodně chráněná plocha byla vyhlášena od 1. 4. 2002 do 31. 3. 2012, tj. na nepřetržité období deseti let. Po uplynutí této doby přechodně chráněná plocha zanikla a namísto ní bylo prakticky shodné území vyhlášeno registrovaným významným krajinným prvkem – rozhodnutím Městského úřadu Nové Město nad Metují ze dne 11. 1. 2012. Jeho rozloha činí 133,5441 ha.

Obr. 41. Registrovaný významný krajinný prvek Rozkoš – východní zátoky – letecký pohled.

8.4.7 Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní (též nazývaný (lokální), regionální a nadregionální systém ekologické stability.

Vymezení ÚSES, zajišťujícího uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci

s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství. Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Pro založení prvků územního systému ekologické stability lze odejmout nebo omezit práva k pozemkům a právům.

Územní systém ekologické stability se vymezuje v územně plánovací dokumentaci (ÚPD), kterou se také zakládá jeho právní postavení jako veřejně prospěšného opatření a vymezuje se v ní s přesností na jednotlivé pozemky katastru nemovitostí. Stávající data pocházejí z platných územně plánovacích dokumentací – jak jednotlivých obcí, tak rovněž ze Zásad územního rozvoje ve které se vymezí především regionální a nadregionální ÚSES. V řadě případů jsou tato data zastaralá, vedou územím nelogicky, některé prvky chybí (je tak narušena spojitost systému), a trpní dalšími nedostatky. Tyto nedostatky je nutné odstranit v rámci zpracovávání nových územních plánů obcí, popř. jejich změnách (upřesnění prvků regionálního a nadregionální ÚSES převzatých ze ZÚR a aktualizaci prvků lokálních ÚSES. Více viz kapitola 8.13.3 Záměry vyplývající ze Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje.

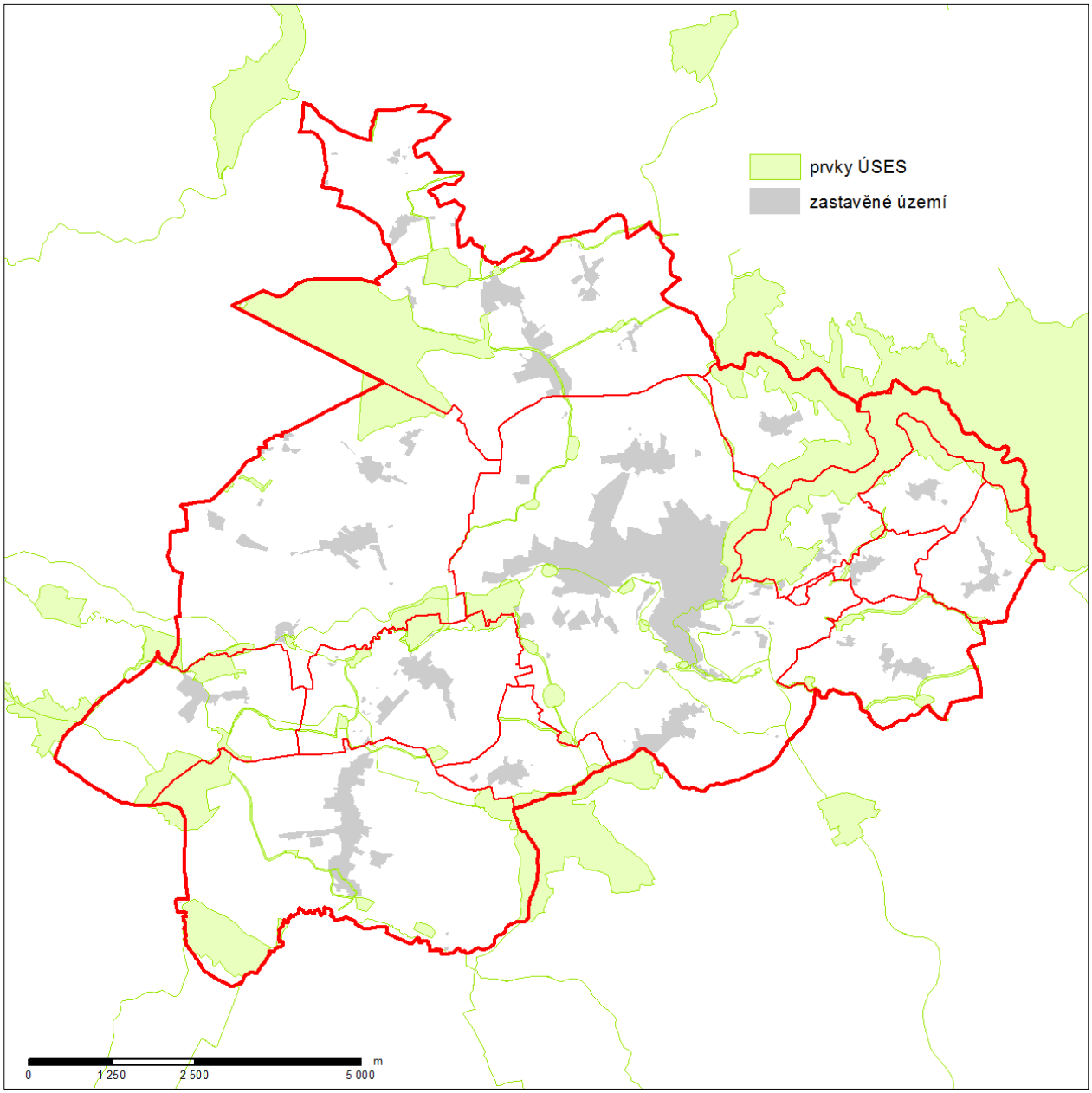

Obr. 42. Přehled územního systému ekologické stability ve správním území ORP NMnM (zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR).

8.4.8 Památné stromy

Památnými stromy jsou mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí, které byly vyhlášeny rozhodnutí orgánu ochrany přírody za památné stromy. Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody.

Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto ochranném pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace (ustanovení § 46 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny).

Obr. 43. Přehled památných stromů ve správním území ORP NMnM (vše na území NMnM).

Ve správním území ORP NMnM se nachází 6 památných stromů a jedna památná alej. Jedná se o tyto památné stromy:

- Husova lípa v k.ú. NMnM, č. parc. 1090, na okraji souvislého lesního porostu, v blízkosti stromu je mohyla s malbou kalicha
- Vojnarova lípa v k.ú. Krčín, č. parc. 244/1, v travnatém pásu na okraji města při výjezdu směrem na Dobrušku
- Dub letní v k.ú. NMnM, č. parc. 1170, v lesním porostu, v blízkosti místní komunikace směrem k Lázním Rezek
- Tis obecný v k.ú. NMnM, č. parc. 2069/15, v chodníku při frekventované komunikaci I/14, při rekonstrukci ulice Českých bratří bylo kolem stromu vytvořeno zatravněné pásmo cca 25 m^2
- Lípa malolistá v k.ú. Krčín, č.parc. 24/1, u hřbitova v Krčíně
- Lipové stromořadí v Krčíně, k.ú. Krčín, č. parc. 105/2, 745/1, na levém břehu řeky Metuje
- Masarykova lípa v k.ú. Krčín, č. parc. 743/3, v travnaté ploše v krčínském parku, zhruba v jeho středu, v pohledově exponovaném místě

8.4.9 Významné přírodní lokality

Ve správním území ORP NMnM se nachází řada z hlediska ochrany přírody a krajiny významných a hodnotných přírodních lokalit, které nejsou chráněné jako zvláště chráněná území, ale jejich význam a hodnota by jednoznačně měly být při územně plánovací činnosti brány v potaz. Mapové podklady jsou dostupné na odboru životního prostředí Městského úřadu Nové Město nad Metují.

Rybník Nohavice

Jedná se o bývalý rybník pod hrází vodní nádrže Rozkoš. Rozloha lokality je 1,15 ha. V současnosti jsou pozemky zamokřené a zarostlé porostem rákosu obecného a dalších mokřadních rostlin. Jde o zajímavou ornitologickou lokalitu z hlediska výskytu mokřadních druhů ptáků, zejména moták pochop – druh ohrožený, chřástal vodní – silně ohrožený, rákosník proužkovaný, rákosník zpěvný, strnad rákosní. Lokalita je uvedena v publikaci „Mokřady ČR“ – Přehled vodních a mokřadních lokalit ČR z roku 1999.

Lokalita „Na Sto schodech“

Jedná se o severně a severovýchodně orientované opukové stěny, v některých místech až 20 m vysoké, nacházející se podél řeky Metuje po jižním obvodu Nového Města nad Metují.

Významný výskyt sněženky předjarní (*Galanthus nivalis*), bledule jarní (*Leucojum vernum*), lilie zlatohlávek (*Lilium martagon*), měsíčnice vytrvalé (*Lunaria rediviva*) – zvláště chráněných druhů v kategorii ohrožené. Významná malakologická lokalita. Lokalita je chráněná jako významný krajinný prvek – les.

Rybník Pekařovec

Rozloha lokality v k.ú. Provodov zahrnující rybník s rákosinami je cca 1,4 ha (pozemek parc. č. 322/4 v k.ú. Provodov). Jedná se o lokalitu s ornitologickým významem – hnízdiště motáka pochopa (*Circus aeruginosus*), moudivláčka lužního (*Remiz pendulinus*), uvedenou v „Mokřady ČR“ – Přehled vodních a mokřadních lokalit ČR z roku 1999. Lokalita je chráněná jako významný krajinný prvek – rybník.

Les Mnichovec

Les Mnichovec je situován na východním břehu vodní nádrže Rozkoš v k.ú. Šeřeč. Téměř celou lokalitu o celkové výměře 28,6 ha pokrývají dubohabřiny s bohatým bylinným podrostem. Zastiženy zde byly následující druhy – lýkovec jedovatý, jaterník podléška, vemeník dvoulistý, kokořík mnohokvětý, prvosenka vyšší, hnilák smrkový, lilie zlatohlávek, ostřice chlupatá, zapalice žluťuchovitá, kruštík modrofialový a mnoho dalších. Lokalita je chráněná jako významný krajinný prvek – les.

Za Osmou

Louky mezi tokem Mlýnského potoka a lesem (pozemky parc.č. 579/1, 579/2 v k.ú. Černčice). Bohaté naleziště především sněženky předjarní (*Galanthus nivalis)*, dalšími zvláště chráněnými druhy rostlin zde nacházejícími se je bledule jarní (*Leucojum vernum*), prvosenky vyšší (*Primula elatior*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*). Lokalita je chráněná jako významný krajinný prvek – údolní niva.

Klopotovské údolí

Lokalita o rozloze cca 7,7 ha kopíruje údolí Bohdašínského potoka a je vymezena horní hranou svahů vlastního údolí. Zahrnuje lesní společenstva, nivní louky, vodní tok Bohdašínský potok. Především na přírodě blízkých nivních loukách byl zaznamenám výskyt řady zvláště chráněných druhů rostlin – mečík obecný (*Gladiolus imbricatus*), cídivka zimní (*Hippochaete hyemalis*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), bledule jarní (*Leucojum vernum*), upolín nejvyšší

(*Trollius altissimus*), prvosenka vyšší (*Primula elatior*). Část lokality je chráněná jako významný krajinný prvek – les a údolní niva.

8.4.10 Významné stromy

Ve správním území ORP NMnM se nachází řada významných a hodnotných stromů, které v dané lokalitě plní ekostabilizační i estetické funkce a mnoho z nich má i význam historický. Některé z nich jsou vhodnými adepty na prohlášení za památné stromy.

- k.ú. Blažkov u Slavoňova: lípa na parc. č. 226/3 (vlevo u cesty směr Slavoňov, obvod 428 cm)
- k.ú. Černčice: lípy na parc. č. 220 (u kostela)
- k.ú. Krčín: dvě lípy na parc. č. 753/1 (železniční násep na Budíně), jírovec maďal na parc.č. 804 (v areálu stavebnin na Žižkově náměstí)
- k.ú. Lhota u Nahořan: lípy na parc. č. 5 (na návsi)
- k.ú. Mezilesí u Náchoda: jírovec maďal na parc. č. 588 (přímo u hospody, obvod 297 cm)
- k.ú. Městec u Nahořan: lípy na parc. č. 29 (na návsi)
- k.ú. Nahořany nad Metují: jírovce na parc. č. 38/1 (u autobusové zastávky)
- k.ú. Nové Město nad Metují: cedr libanonský na parc. č. 758/2 (soukromá zahrada), lípy na parc. č. 12 (hradby u zámku)
- k.ú. Slavoňov: lípa na parc. č. 292/1 (na rozcestí, obvod v 1,30 m 406 cm), dvě lípy na parc. č. 482 (u vstupu na slavoňovský hřbitov – obvod 2 x 303 cm)
- k.ú. Vrchoviny: lípa na parc. č. 24 (U Hanušů), lípa na parc. č. 875/1 (na návsi – za železničním mostem na Šonov, kmen dutý, prorostlý adventivními kořeny), lípa na parc. č. 878/1 (před č.p. 3, v některých materiálech označovaná jako „lípa Sv. Čecha“, zasazená v r. 1908)

8.4.11 Koeficient ekologické stability

Koeficient ekologické stability (KES) je definován jako poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinotvorných prvků v daném území (Míchal, 1985). Jako stabilní se uvádějí lesní půda, vodní plochy a toky, trvalý travní porost, pastviny, mokřady, sady, vinice a jako nestabilní orná půda, antropogenizované plochy, chmelnice. Metoda výpočtu KES

je založena na jednoznačném a konečném zařazení krajinného prvku do skupiny stabilní nebo nestabilní a neumožňuje hodnocení konkrétního stavu těchto prvků. Hodnoty tohoto koeficientu jsou obecně klasifikovány takto:

- KES ≤ 0,1 území s maximálním narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být intenzívně a trvale nahrazovány technickými zásahy
- 0,1 < KES ≤ 0,3 území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy
- 0,3 < KES ≤ 1,0 území intenzívně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie
- 1,0 < KES < 3,0 vcelku vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je i nižší potřeba energo-materiálových vkladů
- KES ≥ 3,0 přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání člověkem

Data o průměrném koeficientu ekologické stability na územích jednotlivých obcí jsou uvedeny v tabulce v následující kapitole 8.5.1 Zemědělský půdní fond a jsou znázorněna v následujícím obrázku. Zdrojem dat je Český statistický úřad a jsou platná k 31. 12. 2011. Průměrná hodnota za správní území ORP NMnM je 0,67, což svědčí o celkově nevyvážené krajině, značně zemědělsky využívané. Zejména se na tom podílejí území obcí Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka. Nicméně území obcí Jestřebí, Mezilesí, Přibyslav a Sendraž jsou ekologicky relativně vyvážená a hodnoty koeficientu jsou zde vyšší než 1. Ekologicky nejvyváženější krajina je na území obce Jestřebí, kde je hodnota koeficientu 3,65. U všech těchto obcí je to jednoznačně dáno vysokým podílem lesních pozemků na svazích údolí řeky Metuje a potoka Olešenky, které jsou součástí přírodní rezervace a evropsky významné lokality Peklo. Dále je to také dáno vysokými podíly trvalých travních porostů (oba tyto údaje jsou graficky znázorněny v následující kapitole 8.5.1 Zemědělský půdní fond).

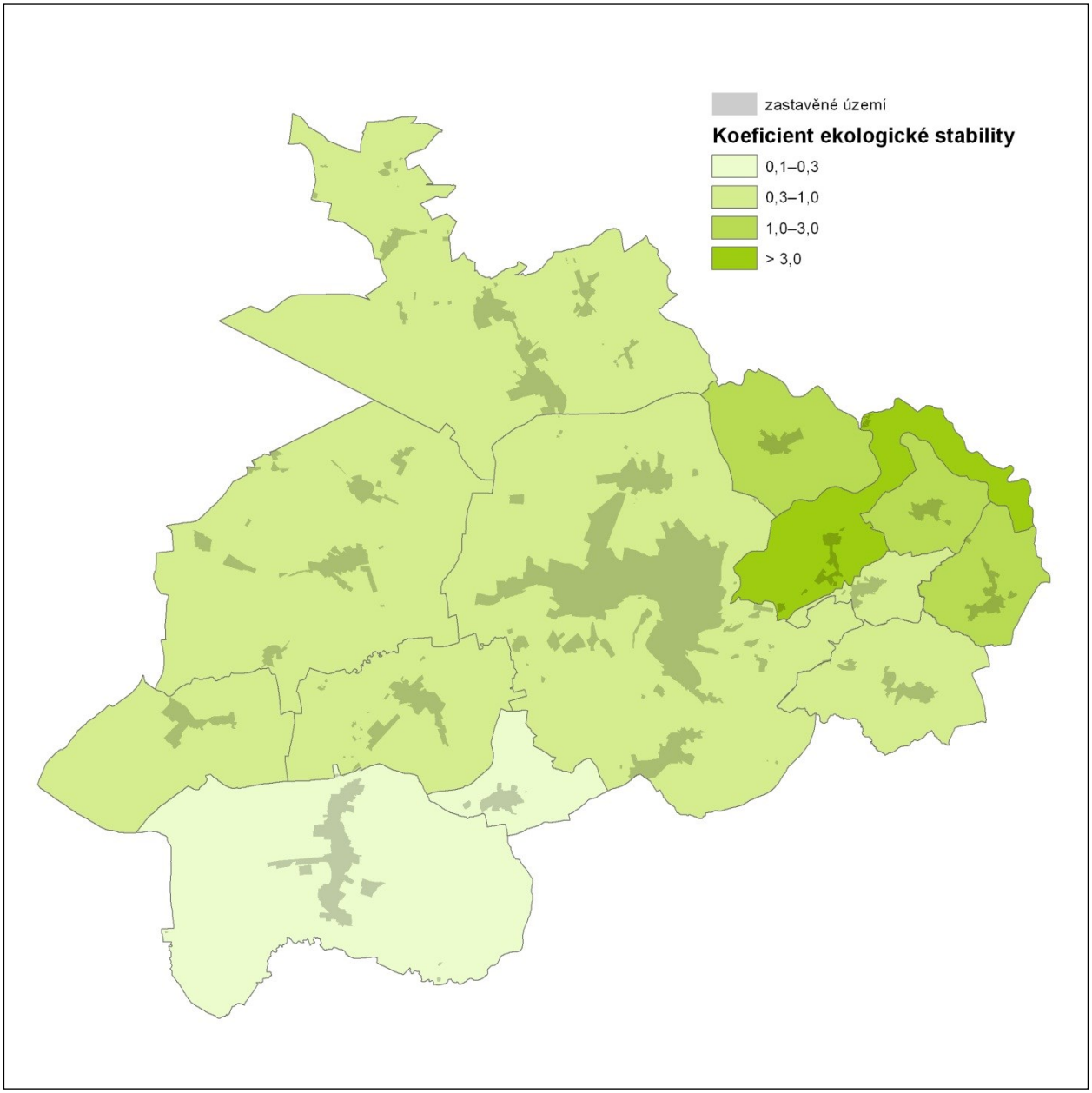

Obr. 44. Kartogram koeficientu ekologické stability v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, 2013).

8.4.12 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• existence krajinného typu krajiny s výrazným zastoupením vodních ploch a lesní krajiny • minimální bariérovost území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a Vršovka • přítomnost vodní nádrže Rozkoš, jejíž část je zároveň přechodně chráněnou plochou; vodní nádrž je největším hnízdištěm několika druhů racků (včetně zvl. chráněných druhů) v Královéhradeckém kraji, po stranách dělící hráze je poměrně silná populace raků • existence 3 přírodních rezervací a 5 evropsky významných lokalit, zejména lokality Peklo • existence významného regionálního biokoridoru podél toku řeky Metuje • řada památných stromů • vysoký koeficient ekologické stability v obcích Přibyslav, Sendraž a zejména Jestřebí a Mezilesí	• velká část území s krajinným typem zemědělské krajiny • vysoká bariérovost území obcí Černčice a Provodov-Šonov • nedostatečně vymezen a doposud na řadě míst nefunkční územní systém ekologické stability • nízký koeficient ekologické stability, zejména v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• upřesnění a vymezení územního systému ekologické stability • opatření k zajištění funkčnosti prvků územního systému ekologické stability • vytipování vhodných lokalit pro doplnění interakčních prvků v krajině, výsadba alejí podél cest a další zásahy vedoucí k zvýšení koeficientu ekologické stability • registrace významných krajinných prvků • vyhlášení dalších vhodných stromů za památné stromy	• zvýšený turistický ruch v přírodní rezervaci a evropsky významné lokalitě Peklo • ohrožení evropsky významných lokalit nevhodným hospodařením v krajině • v současné době problematické odběry vody v lokalitě Zbytka (potřeba vody pro zásobování obyvatelstva vs. hrozba narušení vodního režimu) • rozšiřující se rekreační využití vodní nádrže Rozkoš (vodní sporty, kempy na březích) – likvidace doprovodných břehových porostů, využívaných pro hnízdění; vyrušování; znečišťování břehů

8.5 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Základní strukturu půdního fondu správního území ORP NMnM, členěnou podle jednotlivých obcí, uvádí následující tabulka, která je doplněná o hodnoty za Královéhradecký kraj. Zdrojem dat byl Český statistický úřad a data jsou platná k 31. 12. 2015. Pro základní představu o využívání půdního fondu jsou v tabulce uvedeny koeficienty podílu zemědělské půdy z celkové výměry, míra lesnatosti (definovaná jako podíl lesních pozemků z celkové výměry) a míra urbanizace (definovaná jako podíl součtu zastavěných ploch s ostatními plochami z celkové výměry). Pro doplnění představy o celkovém půdním fondu jsou v tabulce také uvedena i data o vodních plochách a urbanizovaných plochách (zastavěné plochy a nádvoří, ostatní plochy).

Tab. 7. Základní struktura půdního fondu správního obvodu ORP NMnM (zdroj: Český statistický úřad, 2015).

Obec	Celková výměra (ha)	Lesní pozemky (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy (ha)	Ostatní plochy (ha)	Podíl zem. pozemků z celkové výměry (%)	Míra lesnatosti (%)	Míra urbanizace (%)
Bohuslavice	1 412,8	113,8	107,4	46,8	28,7	106,7	79,0	8,1	9,6
Černčice	565,2	57,5	66,1	14,8	14,6	40,4	77,5	10,2	9,7
Jestřebí	429,7	279,5	44	7,3	3,4	19,6	27,9	65,1	5,4
Libchyně	119,2	33,4	17	0,7	2,2	5,2	65,2	28,0	6,2
Mezilesí	236,1	41,9	111,2	0,5	5,4	11,7	74,8	17,7	7,2
Nahořany	1 415,6	22	190,5	173	30	82	78,3	1,6	7,9
NMnM	2 313,3	527,9	255,8	32,8	121,9	287	58,1	22,8	17,7
Provodov-Šonov	1 617,6	204,9	195,2	323	30,2	93,1	59,7	12,7	7,6
Přibyslav	349,8	161	66,8	6,1	4,9	10,1	48,0	46,0	4,3
Sendraž	184,2	53,3	61,5	0	3,3	9,1	64,3	29,0	6,7
Slavětín nad Metují	555	34	74,4	21,7	9,4	31	82,7	6,1	7,3
Slavoňov	392,8	111,4	46,1	1	6,7	19,1	64,8	28,4	6,6
Vršovka	217,3	29,8	7	0,8	4,6	11,7	78,4	13,7	7,5
ORP NMnM	**9808,7**	**1670,4**	**1 243,3**	**628,5**	**265,5**	**726,6**	**66,4**	**17,0**	**10,1**
HK kraj	475299,1	148091	71035,6	7582,2	9279	33848,5	58,3	31,2	9,1

Podíl zemědělské půdy

Základním ukazatelem pro zhodnocení zemědělského významu území je rozsah zemědělské půdy a dále její podíl z celkové výměry území. Celkově je ve správním území ORP NMnM evidováno 6517 ha zemědělské půdy. Průměrný podíl zemědělské půdy z celkové výměry správního území ORP NMnM pak je 66,4 %, který je poněkud vyšší oproti průměrné hodnotě Královéhradeckého kraje, která je 58,3 %. Průměrná hodnota celé České republiky je 53,4 %.

Mezi jednotlivými obcemi jsou výrazné rozdíly. Nejvyšších hodnot podílu zemědělské půdy (nad 75 %) dosahují obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka, které se nacházejí v jihozápadní a rovinaté části správního území ORP NMnM s minimálním rozsahem lesních pozemků. Naopak výrazně nízký rozsah a podíl zemědělské půdy (pod 50 %) mají obce Jestřebí a Přibyslav, kde velkou část jejich území představují lesní pozemky na příkrých svazích údolí řeky Metuje a potoka Olešenky.

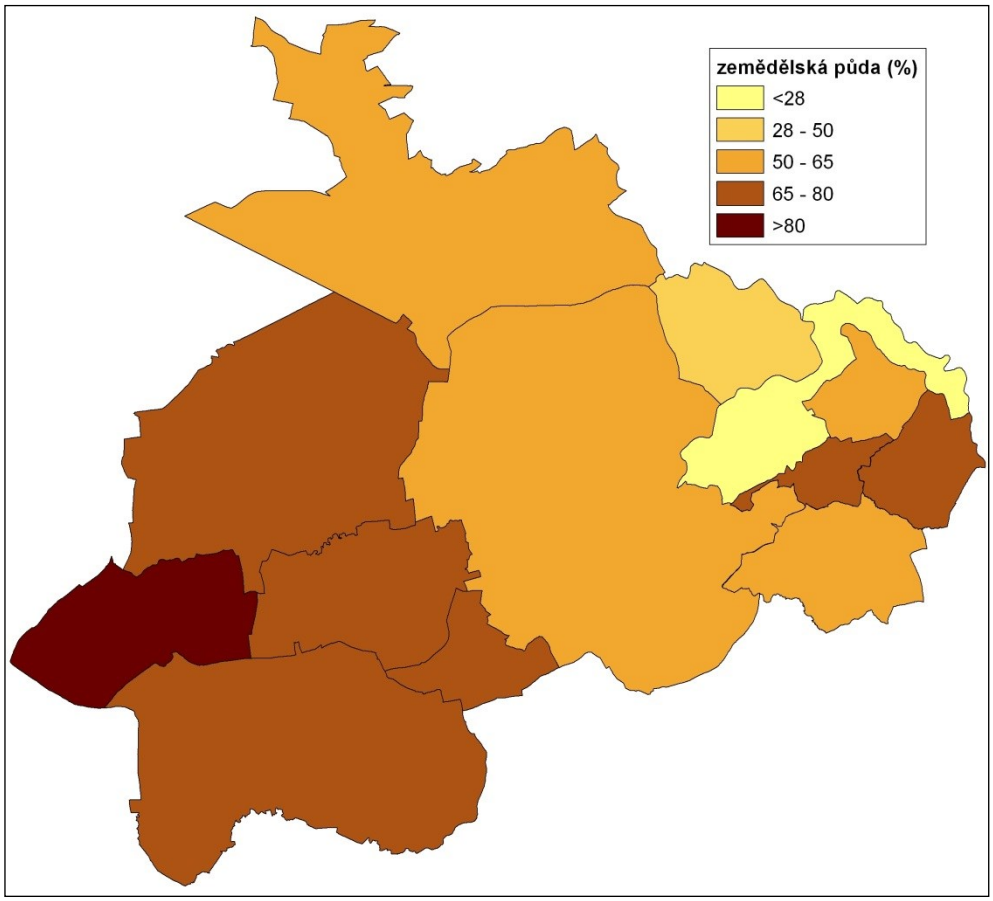

Obr. 45. Kartogram podílu zemědělské půdy z celkové výměry jednotlivých obcí (zdroj: Český statistický úřad).

Podíl povrchových vod

Podíl povrchových vod z celého území jednoznačně ovlivňuje vodní nádrž Rozkoš, díky které dosahují vysokých hodnot obce Nahořany s 12,2 % a Provodov-Šonov s 20,0 %. Ovlivněna je i hodnota za celé správní území ORP NMnM, která je 6,4 %, což je výrazně (více než trojnásobně) nad průměrem Královéhradeckého kraje s 1,6 % i nad průměrem celé České republiky s 2,0 %. Nicméně pokud se spočítá průměr za území zbytku správního území ORP NMnM bez těchto obcí s vodní nádrží Rozkoš, vychází průměrná hodnota podílu povrchových vod 1,5 %, která je shodná s hodnotou za Královéhradecký kraj a podprůměrná v rámci celé České republiky.

Míra urbanizace

Jako jedno ze základních dílčích kritérií je v tabulce uváděna míra urbanizace, kterou určuje podíl zastavěných ploch a nádvoří s ostatními plochami k celkové výměře území. Průměrná hodnota za správní území ORP NMnM dosahuje 10,1 %, což je o 1 % více oproti Královéhradeckému kraji s 9,1 %, ale naopak o 0,6 % nižší oproti celé České republice s 10,7 %. Celorepublikový průměr je překročen pouze u NMnM, které zároveň významně ovlivňuje i hodnotu za celé správní území ORP NMnM. Ostatní obce bez NMnM pak dosahují průměrné hodnoty urbanizace území 7,1 %, což je jednoznačně výrazně pod celorepublikovým i krajským průměrem. Minimální hodnoty pak dosahuje obec Přibyslav s 4,3 %, za níž dále následují všechny „podhorské“ vesnice na východ od NMnM.

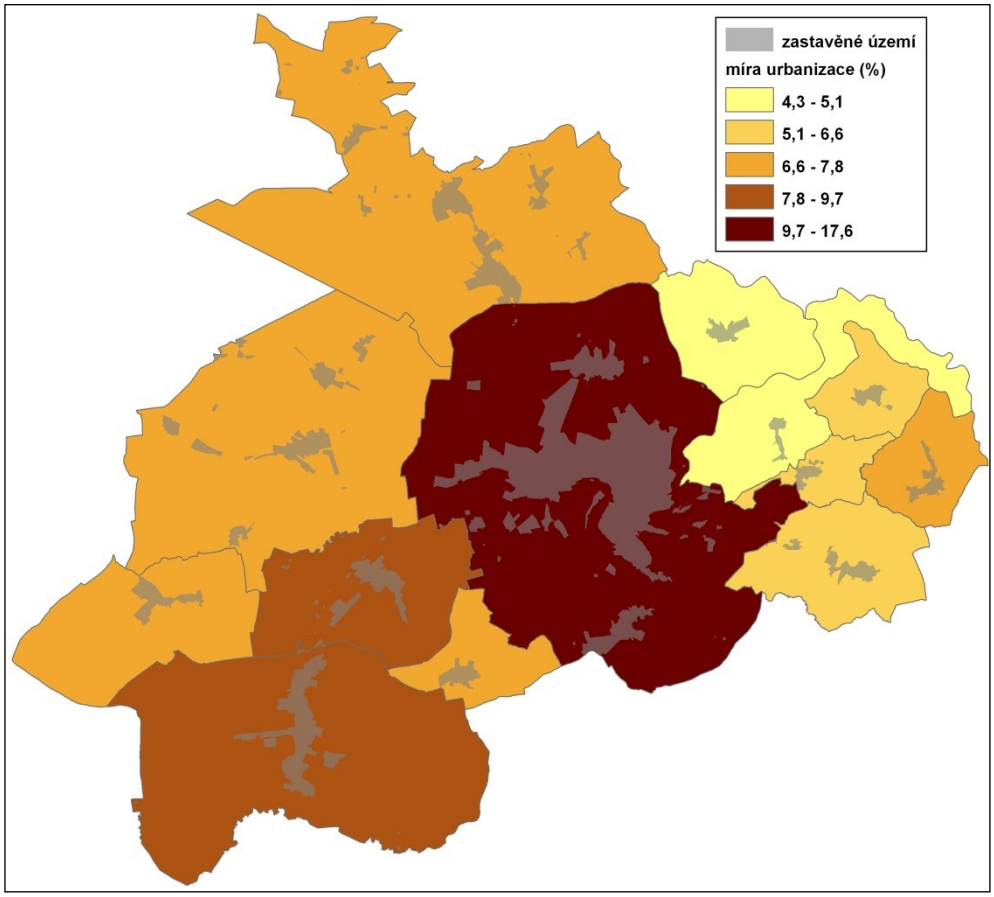

Obr. 46. Kartogram míry urbanizace v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Míra plánovaného růstu zastavěného území

V následující tabulce a grafu jsou uvedeny výměry zastavitelných ploch v jednotlivých obcích spolu s výměrou zastavěného území, obytnou hustotou a mírou plánovaného růstu. Pro tyto účely a vypovídající hodnotu nebyly do výpočtu zahrnuty zastavitelné plochy dopravní, vodní a plochy

smíšené nezastavěného území. Obytná hustota je zde uvedena pro srovnání s výší míry plánovaného růstu a představuje počet obyvatel na 1 km^2 zastavěného území. Míra plánovaného růstu je definována jako poměr výměry zastavitelných ploch k výměře zastavěného území.

Tab. 8. Výměry zastavěného území, zastavitelných ploch a míra plánovaného růstu zastavěného území v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, vlastní GIS analýza).

Obec	Celková plocha území (ha)	Zastavěné území (ha)	Zastavitelné plochy (ha)	Obytná hustota (obyv./ha)	Míra plánovaného růstu (%)
Bohuslavice	1 413	86,0	34,3	12	40
Černčice	565	41,4	8,1	12	20
Jestřebí	429	15,3	6,6	11	43
Libchyně	119	11,6	5,5	6	47
Mezilesí	236	19,7	6,4	12	32
Nahořany	1 416	74,8	15,7	8	21
Nové Město nad Metují	2 313	475,9	69,4	20	15
Provodov-Šonov	1 618	122,1	27,4	10	22
Přibyslav	350	16,1	3,7	12	23
Sendraž	185	10,1	2,9	10	29
Slavětín nad Metují	555	10,9	5,7	24	52
Slavoňov	393	25,4	15,8	11	62
Vršovka	217	28,9	4,5	5	16
ORP	**9 809**	**945,0**	**206,0**	**15**	**22**

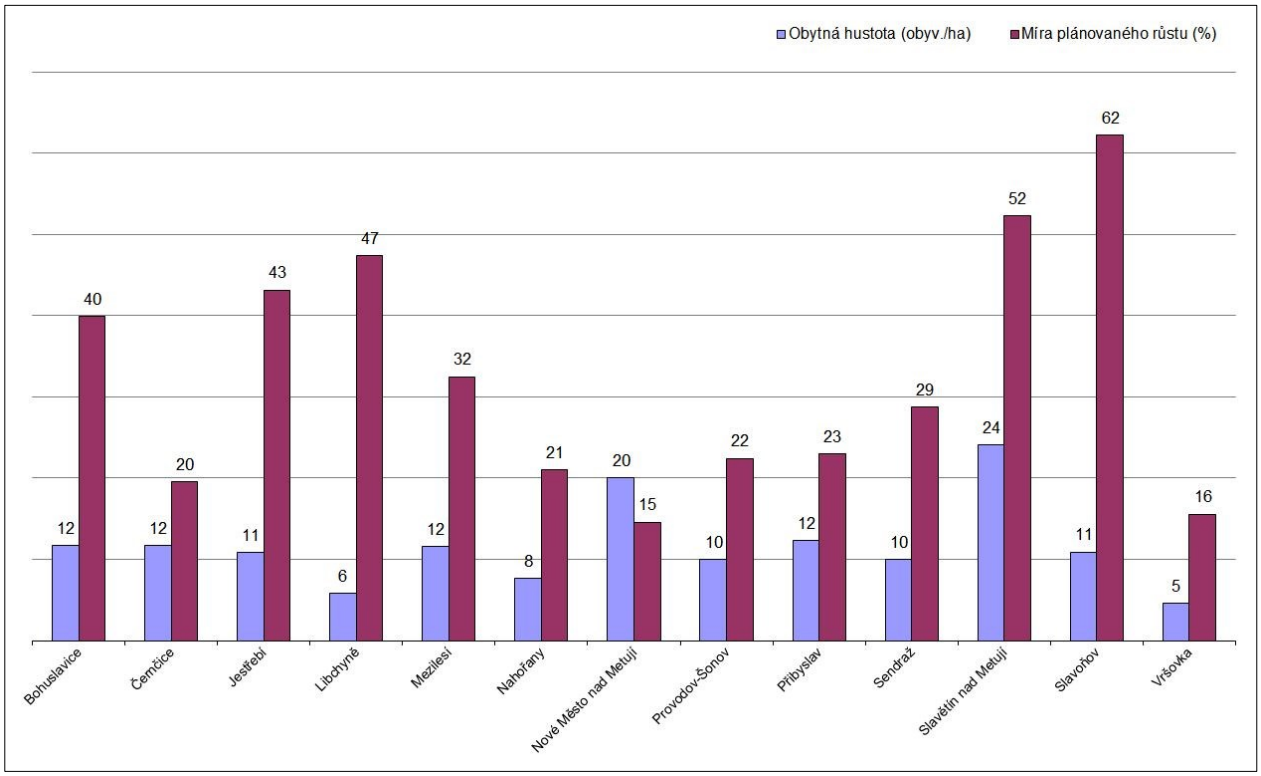

Obr. 47. Graf obytné hustoty a míry plánovaného růstu zastavěného území v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, vlastní GIS analýza).

Jak je patrné, mezi jednotlivými obcemi jsou ohromné rozdíly, kdy nejnižší míry dosahuje překvapivě NMnM s 15 % (nicméně zde si je nutné uvědomit celkové výměry, tj. téměř 70 ha zastavitelných ploch) a naopak nejvyšší Slavoňov s 62 %. Správní území ORP NMnM jako celek dosahuje 22 %. Tyto rozdíly jsou zobrazeny v následujícím kartogramu.

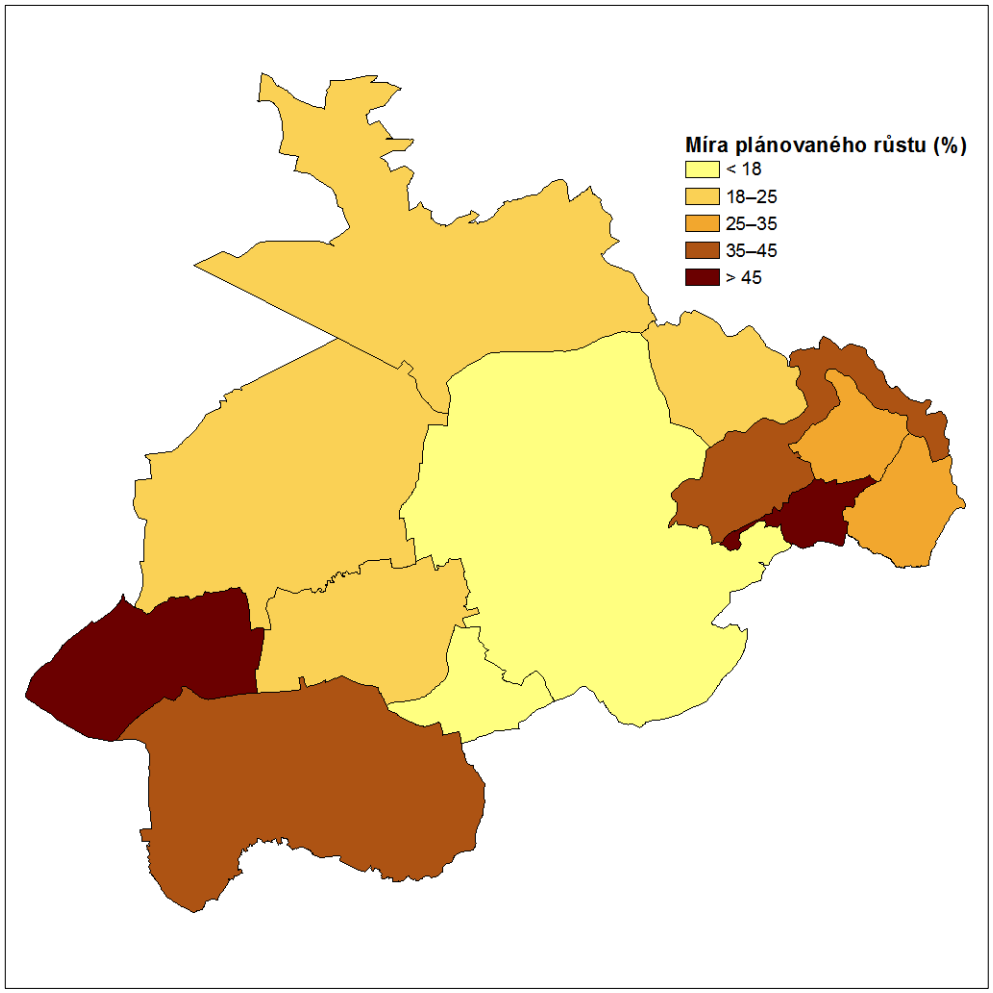

Obr. 48. Kartogram míry plánovaného růstu zastavěného území v jednotlivých obcích (zdroj: vlastní GIS analýza).

Dále je důležité si uvědomit, že by měl existovat vztah plánovaného rozvoje (v podobě zastavitelných ploch) s reálným rozvojem sídla v podobě vývoje počtu obyvatel. Pokud jsou tyto dva ukazatele v nerovnováze, může to svědčit buď o nedostatku zastavitelných ploch, což poté může být limitujícím faktorem pro další rozvoj sídla, nebo naopak o nadbytku zastavitelných ploch, což je daleko častější případ. V tomto případě může být poté problémem usměrňovat vývoj rozumným směrem a hrozí zde řada faktorů – např. nedostatečně efektivní využívání zastavěného území, vznik proluk až zcela osamocených lokalit nebo zcela urbanisticky nezvládnutý rozvoj obce.

Výsledek této úvahy v rámci správního území ORP NMnM je znázorněn v následujícím grafu, který je navíc doplněn o třetí rozměr – velikost bublin odpovídá počtu ekonomicky aktivních osob v obci (data z roku 2001). Z grafu je patrné, že odpovídající zastavitelné plochy mají obce Nahořany, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují, Vršovka a dá se říci, že i Černčice. Již mírně naddimenzované zastavitelné plochy má obec Provodov-Šonov. Výrazně naddimenzované

zastavitelné plochy mají obce Bohuslavice, Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Slavětín nad Metují a Slavoňov, kde u některých z nich dokonce dochází v posledních letech k úbytku počtu obyvatel. Otázkou je interpretace u menších obcí (zejm. Libchyně), kde se uvažuje jak o malém zastavěném území i zastavitelných plochách, tak o malém počtu obyvatel. Rovněž zde může hrát roli to, že ne všichni reální obyvatelé obcí mají v těchto sídlech nahlášen trvalý pobyt (ze kterého se čerpá údaj o počtu obyvatel v obci).

Vzhledem k těmto údajům, znalosti demografické struktury, migrace obyvatelstva i stavební činnosti v posledních letech se dá říci, že rozvojové záměry v podobě navržených zastavitelných ploch v rámci ORP NMnM nevyjadřují skutečnou potřebu sídel po těchto nových plochách a jsou silně naddimenzované. Zejména je to patrné u výše uvedených obcí s nejvyššími hodnotami podílu zastavitelných ploch k plochám současně zastavěného území.

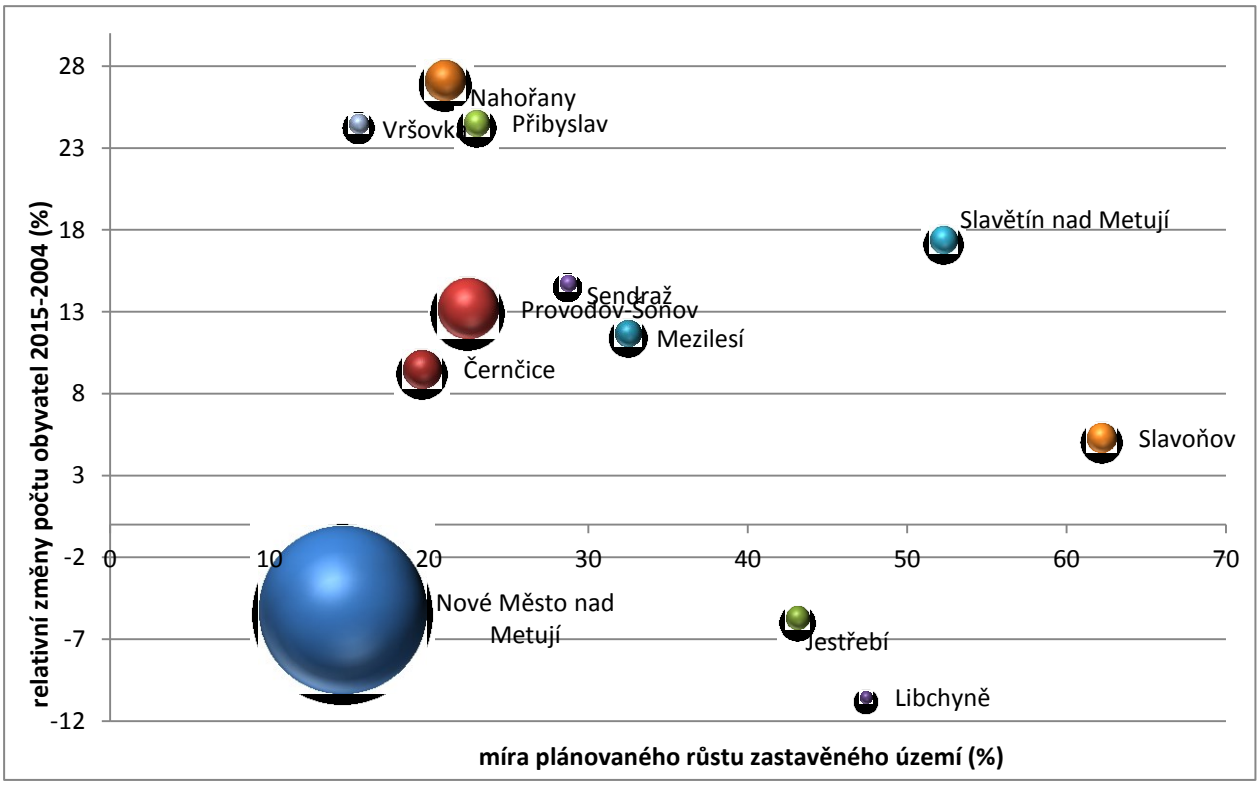

Obr. 49. Graf vztahu míry plánovaného růstu zastavěného území a relativní změny počtu obyvatel mezi roky 2004–2015, velikost bublin odpovídá počtu ekonomicky aktivních obyvatel v obci.

8.5.1 Zemědělský půdní fond

Zemědělský půdní fond tvoří pozemky zemědělsky obhospodařované, což jsou orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, louky, pastviny a půda, která byla a má být nadále

zemědělsky obhospodařována, ale dočasně obdělávána není. Do zemědělského půdního fondu náležejí též rybníky s chovem ryb nebo vodní drůbeže a nezemědělská půda potřebná k zajišťování zemědělské výroby, jako polní cesty, pozemky se zařízením důležitým pro polní závlahy, závlahové vodní nádrže, odvodňovací příkopy, hráze sloužící k ochraně před zamokřením nebo zátopou, ochranné terasy proti erozi apod. (ustanovení § 1 odst. 2 a 3 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů).

V následující tabulce jsou uvedená data o rozlohách různých typů zemědělské půdy v jednotlivých obcích, doplněná vypočítanými koeficienty zornění, podílem trvalých travních porostů ze zemědělské půdy a koeficientem ekologické stability, který je podrobněji komentován v samostatné kapitole 8.4.8 Koeficient ekologické stability.

Tab. 9. Plochy různých typů zemědělské půdy v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, data k 31. 12 .2015).

Obec	Zemědělská půda (ha)	z toho (ha)				Zornění (%)	Podíl trvalých travních porostů ze zemědělské půdy (%)	KES
		orná půda	zahrady	ovocné sady	trvalé travní porosty			
Bohuslavice	1 116,8	962,6	36	10,7	107,4	86,2	9,6	0,3
Černčice	437,9	351,1	18,5	2,1	66,1	80,2	15,1	0,4
Jestřebí	119,8	69,4	5,1	1,3	44	57,9	36,7	3,6
Libchyně	77,7	53,2	6,5	1	17	68,4	21,9	1
Mezilesí	176,7	55,3	7,3	2,8	111,2	31,3	63,0	2,3
Nahořany	1 108,6	889	26	3,1	190,5	80,2	17,2	0,4
NMnM	1 343,6	914,7	103,7	69,4	255,8	68,1	19,0	0,7
Provodov-Šonov	966,4	708,9	38,7	23,5	195,2	73,4	20,2	0,9
Přibyslav	167,8	94,2	4,7	2,1	66,8	56,2	39,8	2,2
Sendraž	118,4	53,1	3,8	-	61,5	44,9	51,9	1,8
Slavětín nad Metují	458,9	373,9	6,3	4,2	74,4	81,5	16,2	0,3
Slavoňov	254,6	196,3	8,9	3,2	46,1	77,1	18,1	0,8
Vršovka	170,4	151,2	9,5	2,7	7	88,7	4,1	0,3
ORP NMnM	6 517,6	4 873,1	275	126,3	1 243,3	74,8	19,1	0,7

Hrubou míru intenzity využití zemědělské půdy vyjadřuje koeficient zornění, který je definován jako podíl orné půdy z půdy zemědělské. Průměrné zornění ve správním území ORP NMnM dosahuje 74,8 %, což je mírně vyšší hodnota než průměr Královéhradeckého kraje s 68,6 % i než průměr celé České republiky se 70,6 %. Mezi jednotlivými obcemi jsou však výrazné rozdíly. Nejvyšších hodnot (nad 80 %) dosahují obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka, nacházející se v jihozápadní a rovinaté části správního území ORP NMnM, která je logicky nejvhodnější k intenzivnímu zemědělskému využívání. Naopak výrazně nízkých

hodnot zornění dosahují obce Mezilesí (31,3 %) a Sendraž (44,9 %), kde je naopak kopcovité území vhodnější pro jiný způsob využití a jak je vidět dále, je zde vysoký podíl trvalých travních porostů.

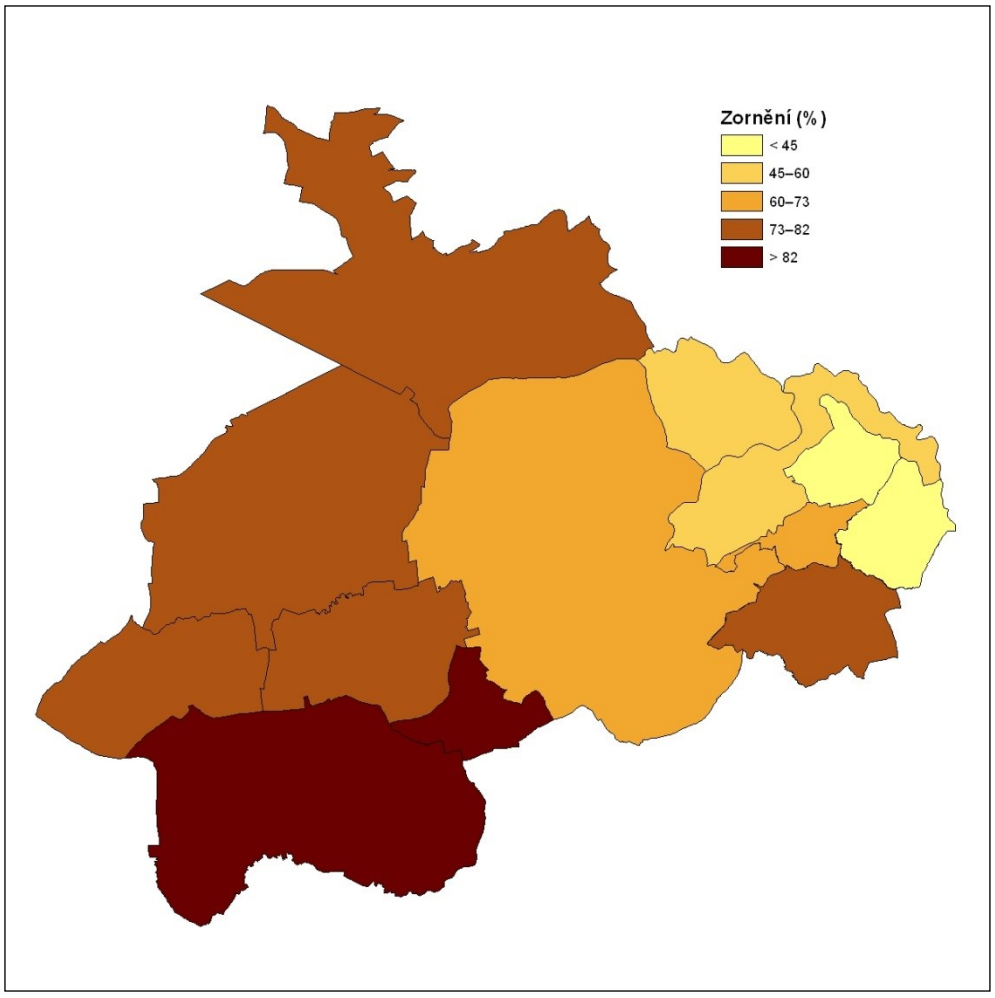

Obr. 50. Kartogram zornění v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad).

Důležitou součástí zemědělské půdy jsou trvalé travní porosty, které plní řadu funkcí, především vynikají nad ostatními zemědělskými kulturami v ochraně půdy před vodní a větrnou erozí, dále mají estetickou funkci (pozitivně ovlivňují krajinný ráz), hospodářkou (zdroj obživy), vodohospodářskou (zadržování srážkové vody), zachovávají biodiverzitu a dokonce mají i sociální funkci (existence člověka ve spojení s chovem hospodářských zvířat). Trvalých travních porostů je v celém správním území 1243,3 ha, což představuje 19,1 % z veškeré zemědělské půdy. Tento podíl je výrazně nižší oproti průměrné hodnotě Královéhradeckého kraje, která je 25,6 %. Průměrná hodnota celé České republiky pak je 23,8 %. Mezi jednotlivými obcemi jsou však velmi výrazné rozdíly, kdy minimálních hodnot dosahují území obcí Bohuslavice a Vršovka. Naopak maximálních hodnot dosahují území obcí Mezilesí a Sendraž.

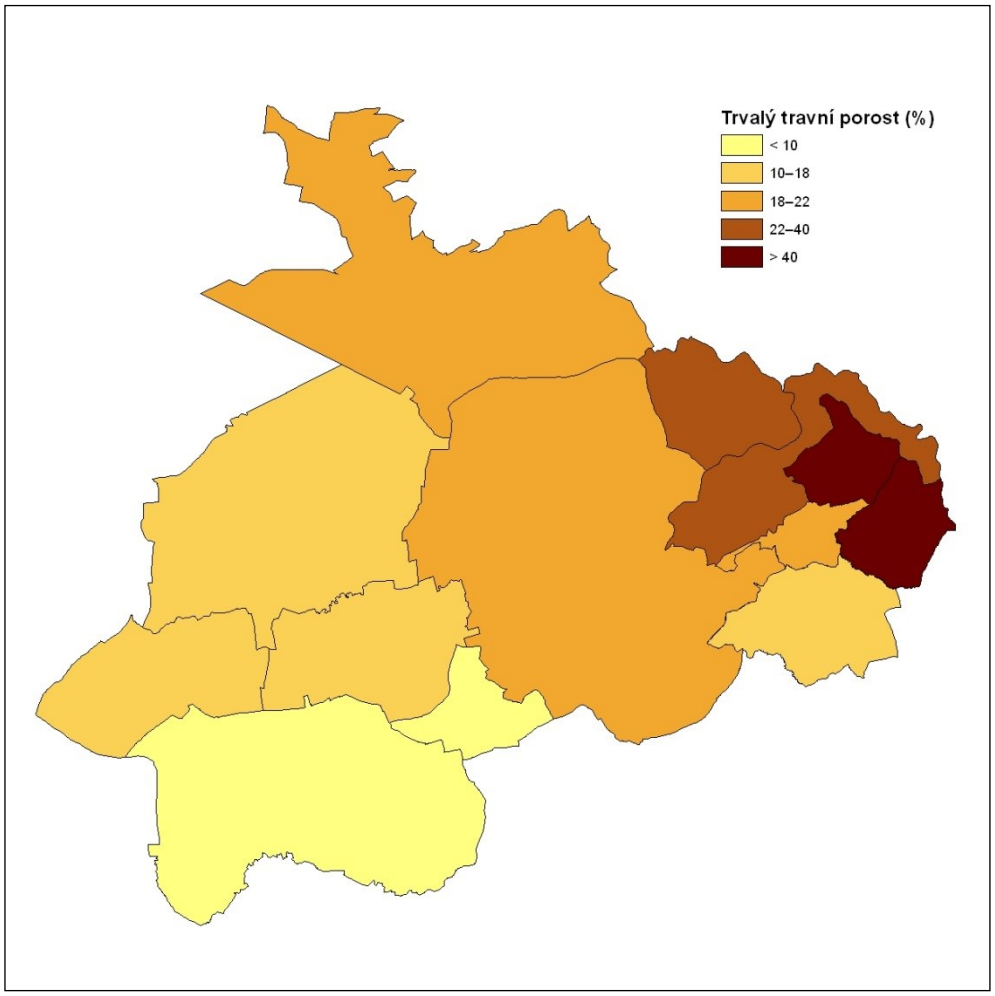

Obr. 51. Kartogram podílu trvalého travního porostu ze zemědělské půdy v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad).

Zemědělská půda se dle její kvality člení do pěti základních tříd ochrany, z nichž nejdůležitější jsou první dva stupně. Do I. třídy ochrany zemědělské půdy jsou zařazeny bonitně nejcennější půdy v jednotlivých klimatických regionech, převážně v plochách rovinných nebo jen mírně sklonitých, které je možno odejmout ze zemědělského půdního fondu pouze výjimečně, a to převážně na záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu. Do II. třídy ochrany jsou situovány zemědělské půdy, které mají v rámci jednotlivých klimatických regionů nadprůměrnou produkční schopnost. Ve vztahu k ochraně zemědělského půdního fondu jde o půdy vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné a s ohledem na územní plánování jen podmíněně zastavitelné.

V následujícím obrázku jsou ilustračně znázorněny plochy dle jednotlivých tříd ochrany zemědělské půdy, kde byly z ploch bonitovaných půdně ekologických jednotek vyjmuty plochy

zastavěného území, lesní pozemky a dále plochy vodních útvarů povrchových stojatých vod (zejména vodní nádrž Rozkoš). Původní data pocházejí z údajů Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy. Dále jsou v obrázku znázorněny plochy s existujícími melioracemi, jako investicemi do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti, vycházející z údajů Zemědělské vodohospodářské správy. Těchto ploch je ve správním území ORP NMnM celkem 2 078,6 ha.

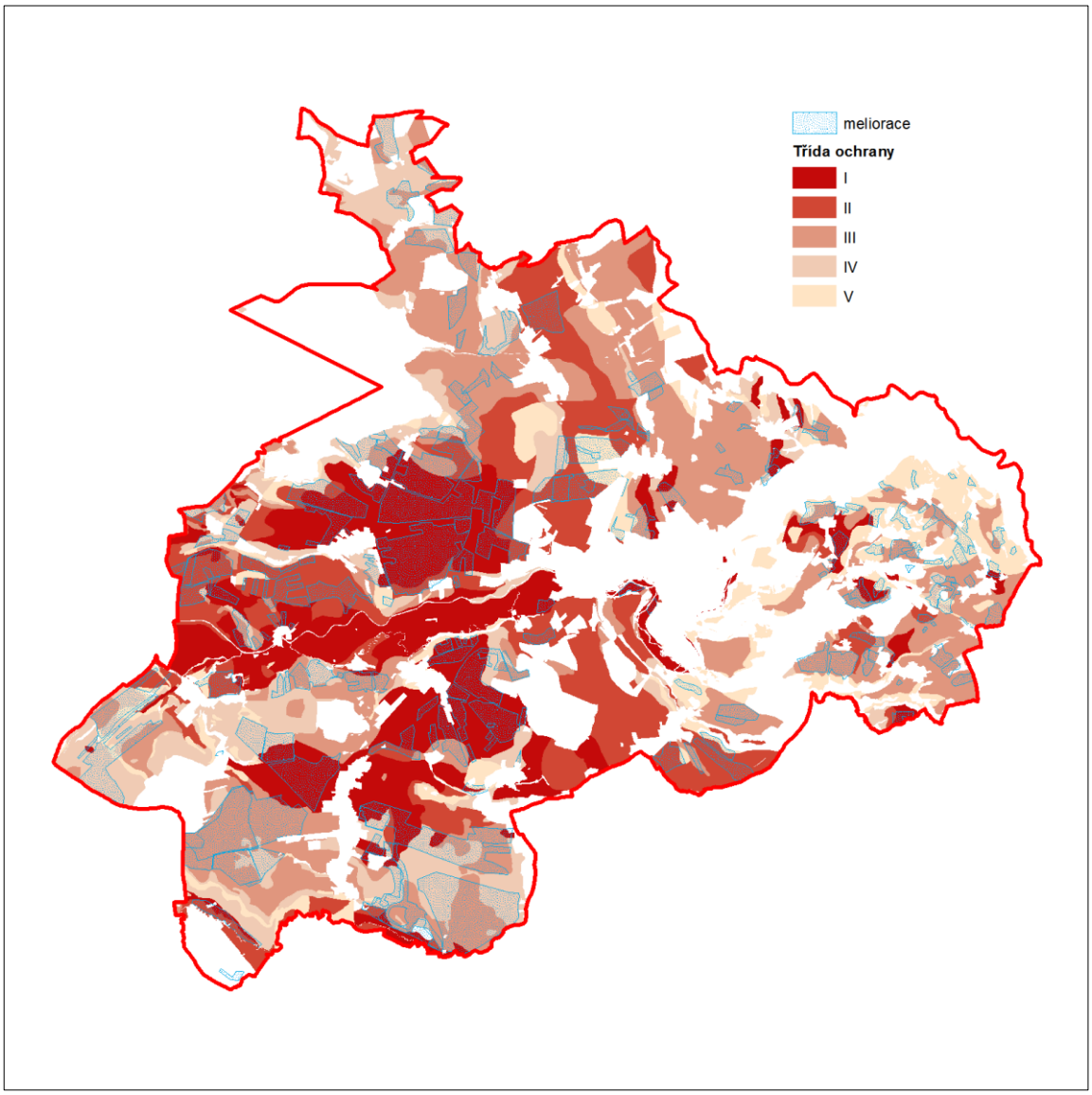

Obr. 52. Třídy ochrany bonitovaných půdně ekologických jednotek (zdroj: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, vlastní GIS analýza) a plochy s meliorací (zdroj: Zemědělská vodohospodářská správa).

V následující tabulce jsou uvedeny výsledky vycházející z výše popisované analýzy. Jsou zde uvedeny výměry bonitované zemědělské půdy podle tříd ochrany pro jednotlivé obce – v absolutních i relativních hodnotách. Relativní hodnoty představují poměr rozlohy půdy s danou třídou ochrany k celkové výměře správního území obce. Z tabulky je patrné, že oproti celému

správnímu území ORP NMnM mají výrazněji nadprůměrnou relativní výměru zemědělské půdy s první třídou ochrany obce Černčice, Nahořany a Vršovka. Naopak výrazněji podprůměrnou relativní výměru mají obce Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, NMnM, Provodov-Šonov, Přibyslav, Sendraž (!), Slavětín nad Metují a Slavoňov. Pro představu vhodnosti využití území pro zemědělské účely je ovšem vhodnější brát v potaz i půdu s druhou třídou ochrany. Zde pak výrazněji nadprůměrných hodnot (tj. součet relativních výměr I. a II. třídy ochrany) dosahují opět obce Černčice, Nahořany a Vršovka a naopak výrazněji podprůměrných hodnot obce Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují a Slavoňov (viz kartogram níže).

Tab. 10. Plochy zemědělské půdy dle stupně třídy ochrany v jednotlivých obcích (zdroj: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, vlastní GIS analýza).

Obec	Třída ochrany (ha)					Třída ochrany (%)				
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
Bohuslavice	244,5	120,2	429,7	289,3	50,4	21,6	10,6	37,9	25,5	4,4
Černčice	265,9	14,4	113,0	52,4	12,6	58,0	3,1	24,7	11,4	2,7
Jestřebí	29,4	10,3	34,8	0,0	41,7	25,3	8,9	29,9	0,0	35,9
Libchyně	12,4	0,0	34,9	0,3	24,7	17,2	0,0	48,3	0,4	34,2
Mezilesí	5,2	0,0	81,2	9,0	79,0	3,0	0,0	46,6	5,2	45,3
Nahořany	576,0	305,1	115,7	130,5	39,0	49,4	26,2	9,9	11,2	3,3
Nové Město nad Metují	204,4	535,3	306,1	71,9	159,2	16,0	41,9	24,0	5,6	12,5
Provodov-Šonov	0,1	203,3	554,1	215,0	42,6	0,0	20,0	54,6	21,2	4,2
Přibyslav	23,1	0,0	92,9	30,1	16,1	14,2	0,0	57,3	18,6	9,9
Sendraž	0,1	0,0	24,6	4,1	89,4	0,1	0,0	20,8	3,5	75,6
Slavětín nad Metují	51,3	51,2	57,7	256,9	53,0	10,9	10,9	12,3	54,6	11,3
Slavoňov	18,2	30,4	169,9	9,9	28,4	7,1	11,8	66,2	3,9	11,1
Vršovka	93,9	36,8	1,5	21,0	16,4	55,4	21,7	0,9	12,4	9,7
ORP NMnM	**1524,5**	**1307**	**2016,1**	**1090,4**	**652,5**	**23,1**	**19,8**	**30,6**	**16,5**	**9,9**

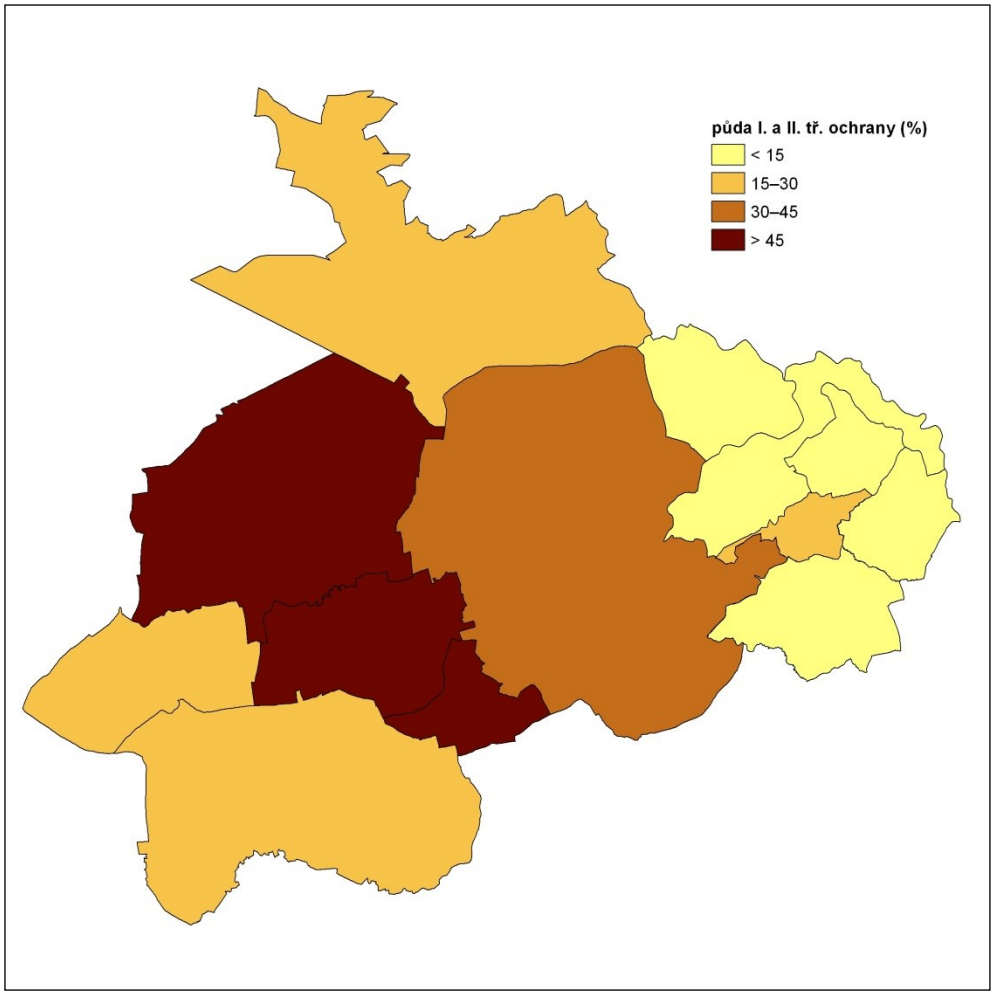

Obr. 53. Kartogram relativního zastoupení bonitovaných půd s I. a II. třídou ochrany (zdroj: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, vlastní analýza).

8.5.2 Pozemky určené k plnění funkcí lesa

Pozemky určené k plnění funkcí lesa jsou pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nezpevněné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů. Dále jsou to zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole), s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací, a lesní pastviny a políčka pro zvěř, pokud nejsou součástí zemědělského půdního fondu a jestliže s lesem souvisejí nebo slouží lesnímu hospodářství (ustanovení § 3 odst. 2 a 3 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů [lesní zákon]).

Průměrná lesnatost, definovaná jako podíl plochy lesních pozemků k celkové ploše území, dosahuje v rámci celého správního území ORP NMnM 17,0 %, což je výrazně pod průměrem

Královéhradeckého kraje, který je 31,0 %, i České republiky, který je 33,6 %. Nicméně jsou zde zásadní rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Minimální lesnatosti dosahují území obcí Bohuslavice (8,1 %), Nahořany (1,6 %) a Slavětín nad Metují (6,1 %), které se nacházejí v jihozápadní a rovinaté části správního území ORP NMnM, které je výrazně využíváno k zemědělským účelům (viz kapitola 8.5.1 Zemědělský půdní fond). Absolutně největší plocha lesních pozemků je na území NMnM. Naopak maximální lesnatosti dosahují území obcí Jestřebí (65,0 %) a Přibyslav (46,3 %), kde se nacházejí zalesněné svahy údolí řeky Metuje a potoka Olešenky.

Tab. 11. Lesnatost na území jednotlivých obcí (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Celková rozloha (ha)	Rozloha lesů (ha)	Lesnatost (%)	Kategorie
Bohuslavice	1412,8	114	8,1	nízká
Černčice	565,2	58	10,3	nízká
Jestřebí	428,2	280	65,0	vysoká
Libchyně	119,2	33	27,7	průměrná
Mezilesí	236,4	42	17,8	nízká
Nahořany	1415,6	22	1,6	nízká
Nové Město nad Metují	2313,3	528	22,8	podprůměrná
Provodov-Šonov	1617,6	205	12,6	nízká
Přibyslav	351,8	161	46,3	nadprůměrná
Sendraž	184,0	53	28,6	průměrná
Slavětín nad Metují	555,0	34	6,1	nízká
Slavoňov	392,5	111	28,5	průměrná
Vršovka	217,3	30	13,8	nízká
ORP NMnM	**9809,1**	**1 671**	**17,0**	**nízká**

Pro zhodnocení lesnatosti na území jednotlivých obcí byly stanoveny následující kategorie:

- pod 20 % nízká
- 20–25 % podprůměrná
- 26–40 % průměrná
- 40–50 % nadprůměrná
- nad 50 % vysoká

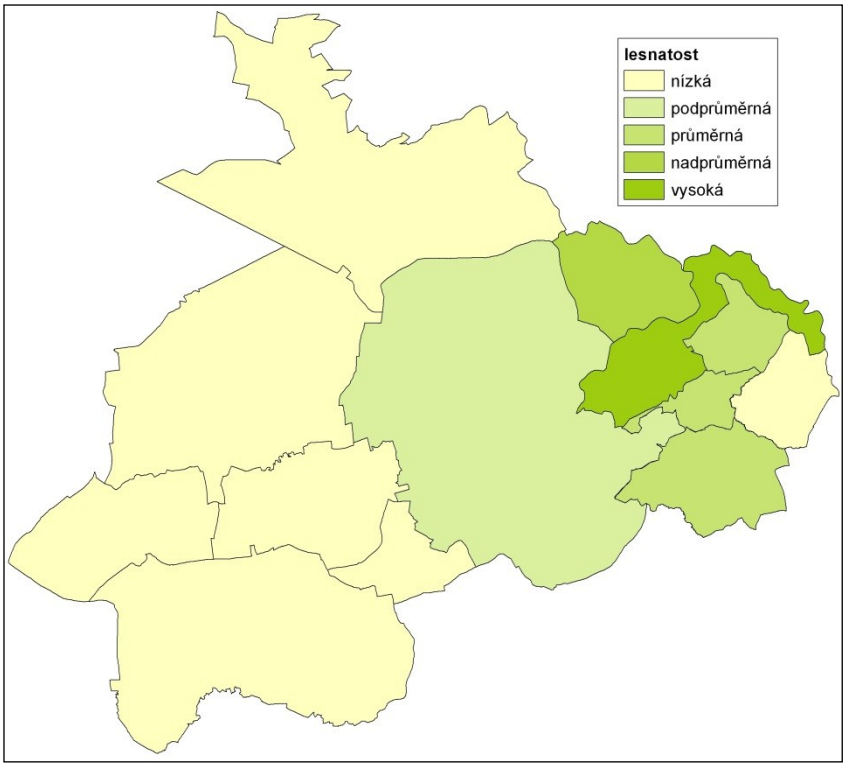

Obr. 54. Kartogram lesnatosti v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad).

Z hlediska kategorií lesa určených lesním zákonem – hospodářský, ochranný či les zvláštního určení, jsou plošné výměry ve správním území ORP NMnM následující:

- hospodářský les 1047,7 ha
- ochranný les 26,4 ha
- les zvláštního určení 636,6 ha

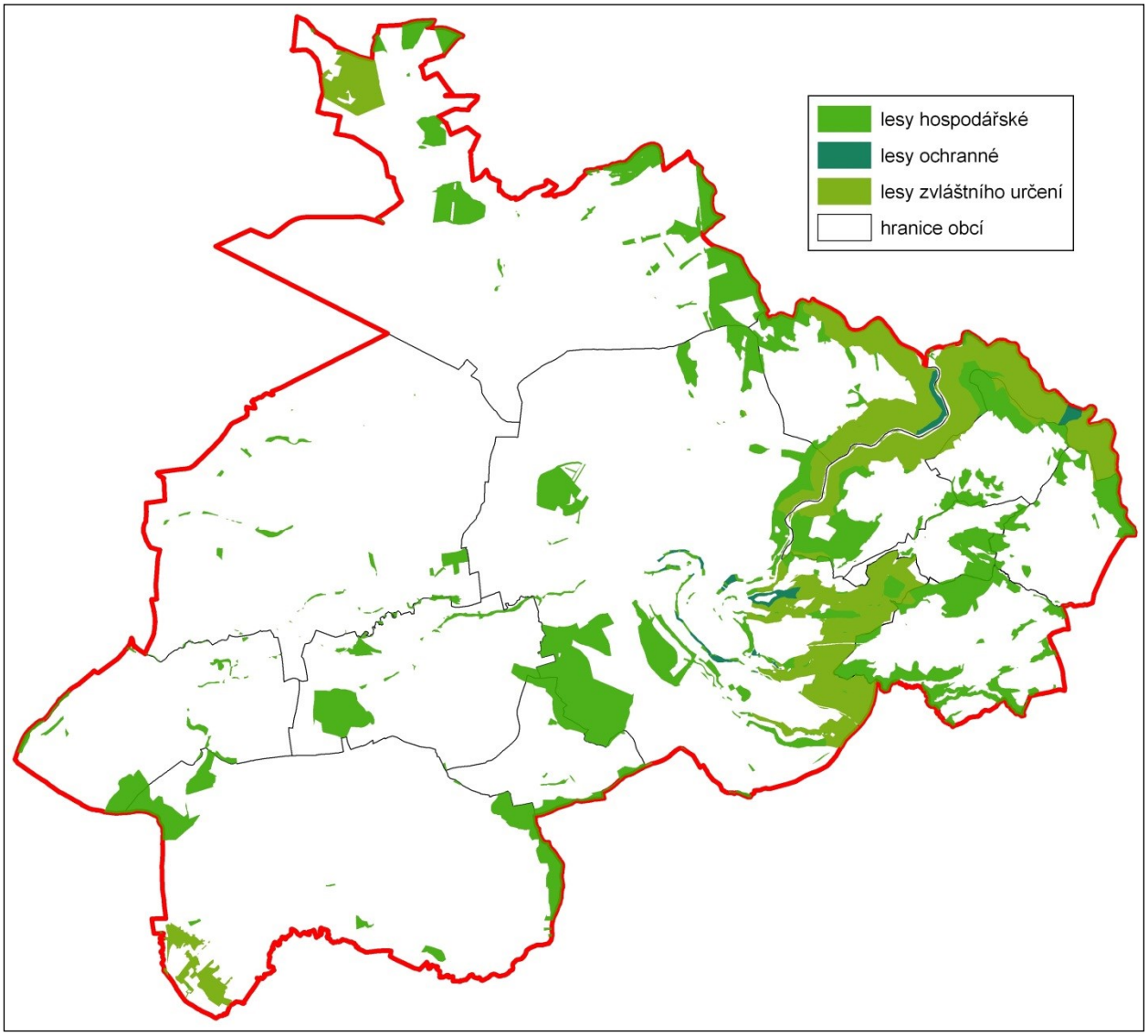

Obr. 55. Pozemky určené k plnění funkcí lesa ve správním území ORP NMnM dle jednotlivých kategorií lesa.

Naprostá většina řešeného území spadá do přírodní lesní oblasti Předhoří Orlických hor a její charakteristika se tak dá použít i pro správní území ORP NMnM. Dle platných lesních plánů v této oblasti je v současné dřevinné skladbě 79 % jehličnanů, 19 % listnáčů a 2 % holin.

Zastoupení dřevin je 69 % smrk, 6 % buk, 4 % dub, 4 % modřín, 4 % borovice, 3 % bříza, 2 % jedle, 2 % olše a po 1 % lípa, jasan, javor a habr. Tato uvedená druhová skladba je výsledkem zpracování popisů porostů ze současných platných lesních hospodářských plánů (1998), přičemž při zjišťování taxačních údajů se zastoupení dřevin zpravidla uvažuje v jednotlivých porostních skupinách s přesností 5 %. Změna přirozené skladby ve prospěch smrku je výsledkem holosečného (z části i podrostního) způsobu hospodaření s umělým zalesňováním, se kterým se

začalo koncem 18. století. Ještě v roce 1800 byly v oblasti smíšené lesy s hojným zastoupením dubu, smrku, jedle a buku.

8.5.3 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• vyšší podíl zemědělské půdy v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka • vyšší míra zornění v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka • vysoký podíl ploch trvalých travních porostů v obcích Mezilesí a Sendraž • vysoké zastoupení kvalitních zemědělských půd s I. a II. třídou ochrany v obcích Černčice, Nahořany a Vršovka • existence významných ploch meliorací • vysoká lesnatost na území obce Jestřebí a nadprůměrná lesnatost na území obce Přibyslav • relativně nízká míra urbanizace ve většině obcí mimo NMnM	• naddimenzované zastavitelné plochy v obcích Bohuslavice, Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Slavětín nad Metují a Slavoňov • nižší podíl zemědělské půdy v obcích Jestřebí a Přibyslav • nižší míra zornění v obcích Mezilesí a Sendraž • vyšší míra urbanizace v NMnM • celkově nízký podíl trvalých travních porostů v rámci správního území ORP NMnM, zejména v obcích Bohuslavice a Vršovka • výrazněji podprůměrné zastoupení kvalitních zemědělských půd s I. a II. třídou ochrany v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují a Slavoňov • celkově nízká lesnatost z hlediska celého řešeného území a extrémně nízká lesnatost na územích obcí Bohuslavice, Nahořany a Slavětín nad Metují (pod 10 %) • nízký podíl listnatých dřevin • nevyvážené druhové složení lesních porostů ve prospěch smrku – monokulturní lesy

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• hlubší analýza potřeby zastavitelných ploch v jednotlivých obcích s případným následným umenšením těchto ploch • ekologizace zemědělství • zvýšená péče o přírodní rezervace • podpora fragmentace krajiny tvorbou remízku a výsadbou alejí a cest • pěstování energetických plodin (především rychle rostoucích dřevin) • zvýšení lesnatosti zalesněním vhodných pozemků na územích většiny obcí • obnova hospodářských lesů s původní druhovou skladbou	• větrná a vodní eroze půdy – riziko vodní eroze zemědělských půd v exponovaných územích, zejména při nevhodně zvoleném způsobu obhospodařování • znehodnocování půdy intenzivním velkoplošným nebo nevhodným zemědělstvím – riziko se týká zejména kvalitních půd I. a II. třídy ochrany • zastavitelné plochy na půdách I. a II. třídy ochrany – trvalý zábor (ztráta) těchto kvalitních půd • nevhodně volená druhová skladba lesních porostů a nerespektování přirozené druhové skladby

8.6 Dopravní infrastruktura

Z hlediska Politiky územního rozvoje České republiky 2008, která vymezuje koridory a plochy dopravy mezinárodního významu (multimodální koridory, koridory vysokorychlostní a konvenční železniční dopravy, koridory dálnic a rychlostních silnic) a republikového významu (silniční, vodní a kombinovaná doprava), není správní území ORP NMnM žádným způsobem dotčeno.

V Zásadách územního rozvoje Královéhradeckého kraje jsou vymezeny tyto koridory pro dopravní infrastrukturu (viz níže uvedený obrázek):

- optimalizace trati č. 032 Jaroměř – Náchod s výstavbou tzv. Vysokovské spojky (DZ1)
- přeložka silnice I/14 v prostoru NMnM (DS4p)
- přeložka silnice II/285 a II/304 v prostoru Nahořan, místní části Městec (DS8p)
- přeložka silnice II/308 v prostoru Bohuslavic (DS35)

- přeložka silnice II/285 v prostoru Nahořan (DS1pr) – jako územní rezerva

Úkolem územního plánování zde je koordinovat upřesnění koridorů s ostatními zájmy nadmístního významu v území a koordinovat návaznosti koridorů a ploch na hranicích obcí.

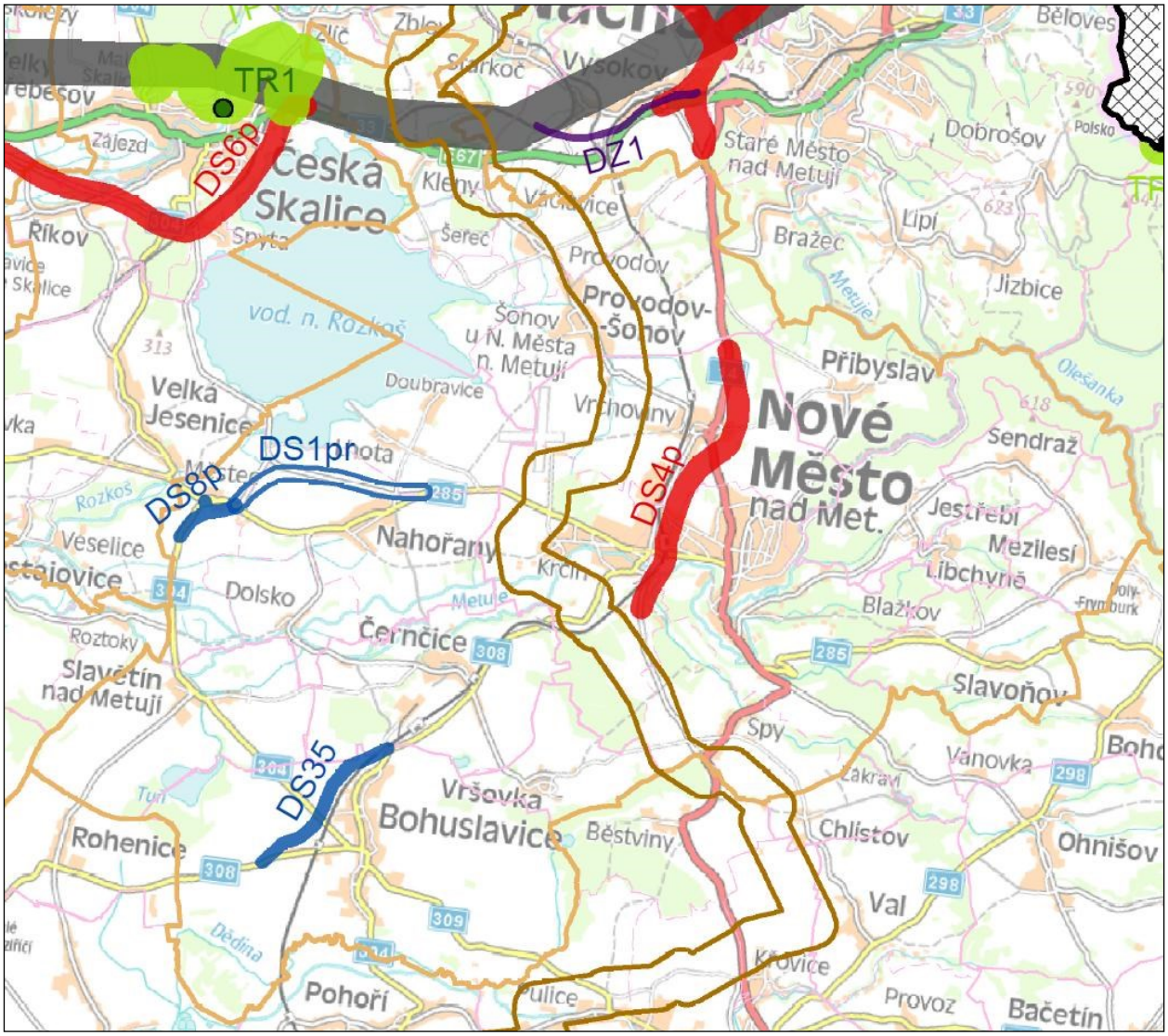

Obr. 56. Výřez z výkresu ploch a koridorů nadmístního významu ZÚR Královéhradeckého kraje (zdroj: Krajský úřad HK kraje).

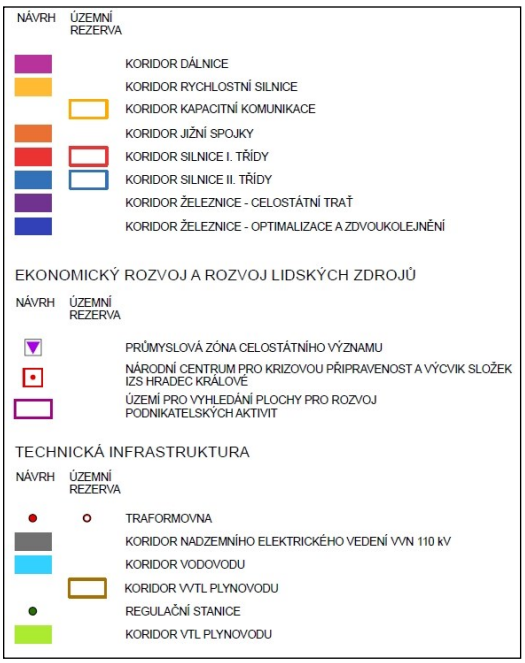

8.6.1 Silniční doprava

Současná silniční síť i plánované záměry na silniční síti ve správním území ORP NMnM vycházejí z celkové schválené koncepce silniční sítě České republiky, která je dále aktualizovaná záměry vedení silniční sítě a navrhovanými řešeními zapracovanými v jednotlivých územních plánech obcí ve správním území ORP NMnM.

Základní silniční komunikační systém území je tvořen následujícími silnicemi:

- silnice I. třídy: I/14 Liberec – Jablonec nad Nisou – Tanvald – Vrchlabí – Trutnov – Červený Kostelec – Náchod – Nové Město nad Metují – Dobruška – Rychnov nad Kněžnou – Vamberk – Ústí nad Orlicí – Česká Třebová

  I/33 Hradec Králové – Jaroměř – Náchod – Polsko

- silnice II. třídy: II/285 Sedlec – Velichovky – Jaroměř – Městec – Nové Město nad Metují – Olešnice v Orlických horách

  II/304 Úpice – Hořičky – Česká Skalice – Městec – Bohuslavice – Opočno – Týniště nad Orlicí

  II/308 Hradec Králové – Černilov – Libřice – Bohuslavice – Nové Město nad Metují

  II/309 Bohuslavice – Dobruška – Plasnice

Tento základní silniční komunikační systém je dále doplněn relativně hustou sítí silnic III. třídy, které mají význam především pro zpřístupnění ostatních sídel neležících na hlavních trasách a jejich připojení na vyšší komunikační systém. Tyto silnice zabezpečují především potřeby dopravy regionálního charakteru.

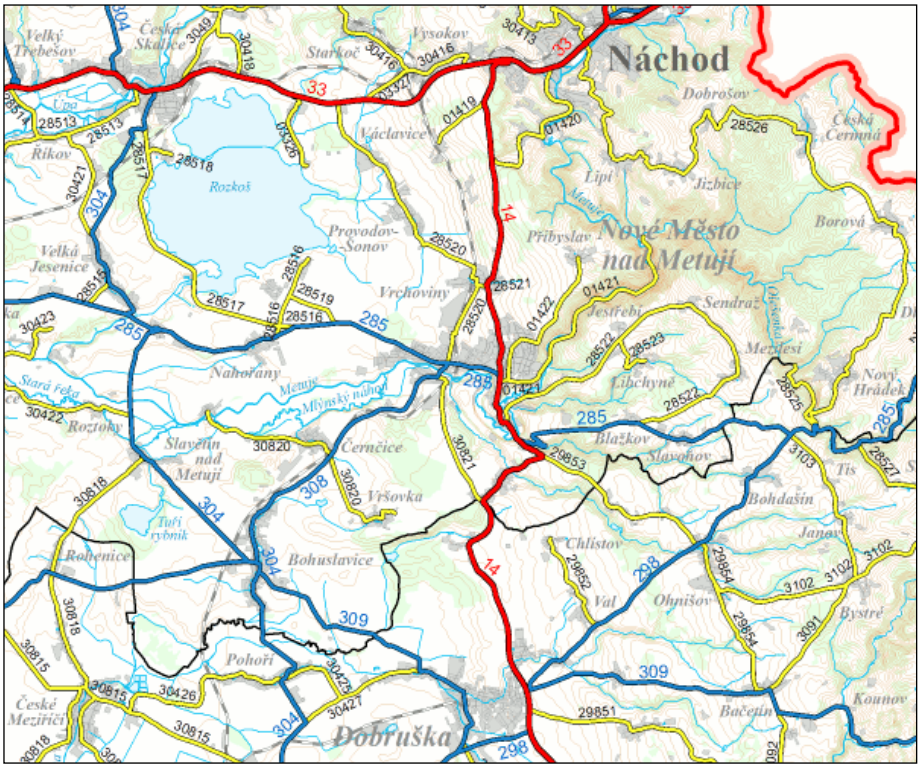

Obr. 57. Základní silniční síť ve správním území ORP NMnM (zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR).

Dle platných územních plánů jsou plánovány úpravy silnic I. a II. třídy, které povedou ke zkvalitnění nevyhovujícího dopravního systému ve správním území ORP NMnM. Koncepce rozvoje silniční sítě ORP NMnM je tak založena na realizaci přeložky silnic I/14 a II/285 v Novém Městě nad Metují, přeložky silnice II/308 v Bohuslavicích a přeložky silnic II/285 a II/384 u Nahořan, kterými dojde k odstranění zásadních závad dopravy ve správním území ORP NMnM. Navrhované úpravy silnic vyplývají z potřeby přeložení tras mimo zastavěné území jednotlivých sídel včetně úprav šířkového uspořádání stávajícího vedení.

Intenzita dopravy

V následující tabulce a obrázku jsou uvedena a barevně znázorněna data o intenzitě dopravy získaná ze sčítání v roce 2010, jednak ve správním území ORP NMnM a dále podrobněji v NMnM. Z dat je patrné významné dopravní zatížení v NMnM, zejména po celé trase silnice I/14 vedoucí skrz centrum města včetně jeho historického jádra přes Husovo náměstí – úsek 05-0862 (4 889 vozidel za 24 hod.), a dále v trase silnice II/285 od zaústění do I/14 v prostoru Rychty po křižovatku s II/308 v místní části Krčín – úsek 05-3382. Nejvyšší dopravní zatížení ve správním území ORP NMnM je na silnici I/14 v úseku NMnM – Náchod, včetně úseku procházejícím místní částí Vrchoviny – 05-0860 (7 191 vozidel za 24 hod.) a dále na silnice I/33 v úseku Česká Skalice – Náchod – 05-0106 (9 323 vozidel za 24 hod.). Je tedy patrné, že

plánovaná přeložka silnice I/14 by významně odlehčila celému NMnM včetně jeho místní části Vrchoviny. Dále je však výrazné dopravní zatížení na silnicích II. třídy – II/308 v obcích Bohuslavice a Černčice a II/285 v obci Nahořany. Kartogram zatížení území dopravou viz předcházející kapitola 8.6 Dopravní infrastruktura.

Tab. 12. Celoroční průměrná intenzita dopravy (počet vozidel za 24 hod.) ve správním území ORP NMnM v roce 2010 (zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR).

č. silnice	těžká vozidla	osobní vozidla	motocykly	celkem	začátek úseku	konec úseku
I/14	1008	6084	99	7191	Náchod, vyústění z I/33	NMnM, začátek zástavby
I/14	206	2017	48	2271	NMnM, vyústění II/285	NMnM, konec zástavby
I/14	289	4534	66	4889	NMnM, zaústění II/285	NMnM, vyústění II/285
I/14	982	4698	54	5734	NMnM, konec zástavby	hranice okresů Náchod a Rychnov n.Kněž.
I/14	455	4867	115	5437	NMnM, začátek zástavby	NMnM, zaústění II/285
II/285	90	878	14	982	NMnM, vyústění z I/14	hranice okresů Náchod a Rychnov n.Kněž.
II/285	394	5456	80	5930	NMnM, zaústění II/308	NMnM, zaústění do I/14
II/285	519	3533	94	4146	NMnM, začátek zástavby	NMnM, zaústění 308
II/285	364	1260	42	1666	vyústění II/304	NMnM, začátek zástavby
II/304	175	643	17	35	Bohuslavice, vyústění II/304	hranice okresů Náchod a Rychnov n.Kněž.
II/304	280	1236	44	1560	vyústění z II/285	Bohuslavice, zaústění II/308
II/308	263	2782	28	3073	Bohuslavice, vyústění z II/304	NMnM, začátek zástavby
II/285	823	3868	53	4744	NMnM, vyústění z II/285	viadukt – NMnM
II/308	862	3488	44	4394	vyústění II/308 – NMnM	Nové Město n. Metují konec zástavby

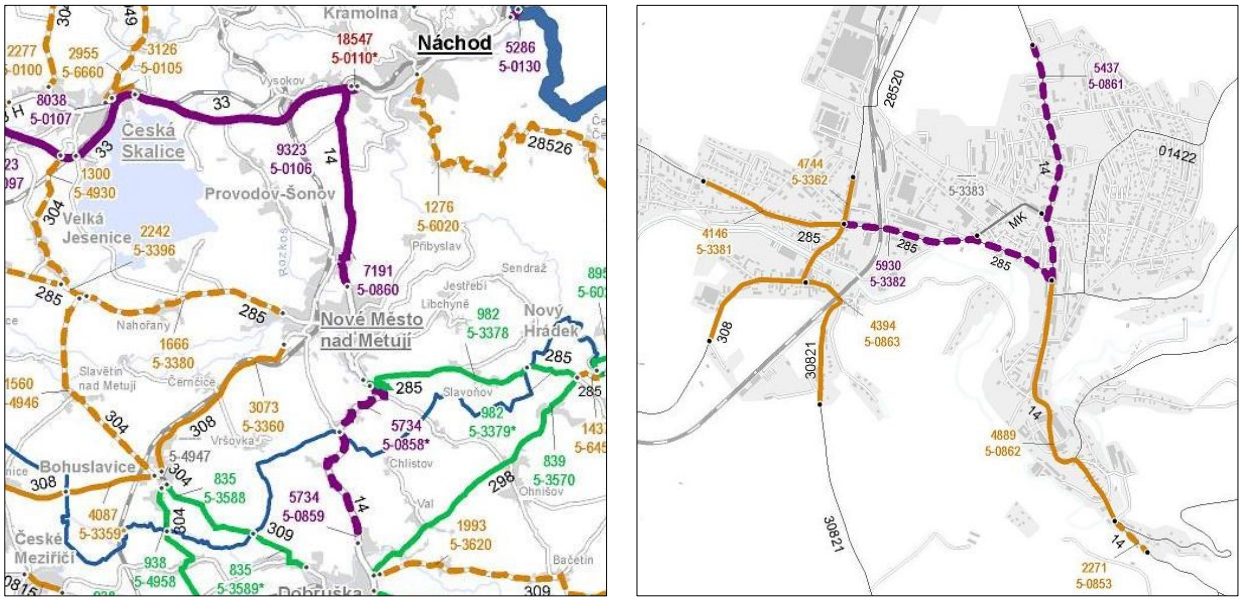

Obr. 58. Intenzita dopravy na silnicích I. a II. třídy v rámci správního území ORP NMnM a podrobněji v NMnM dle sčítání v roce 2010 (zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR, vlastní úprava).

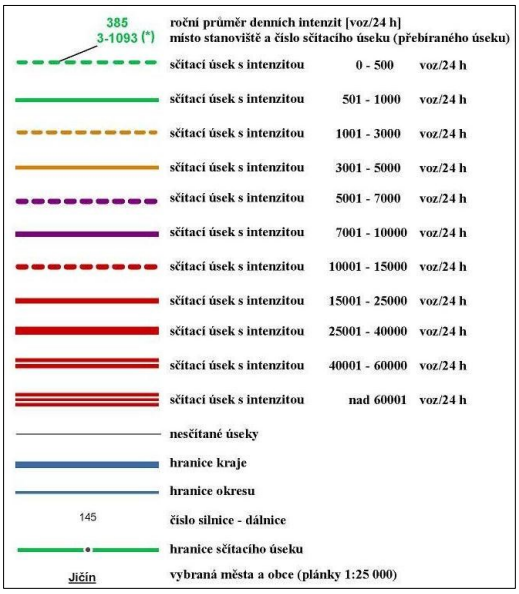

Doprava v klidu

Ve všech obcích správního obvodu NMnM mimo samotného NMnM je doprava v klidu bez větších komplikací. Většinou je řešena na soukromých pozemcích jednotlivých majitelů nemovitostí. Významným problémem je však doprava v klidu v NMnM, kde v důsledku stále narůstajícího počtu osobních automobilů přestala v posledních letech dostačovat kapacita stávajících parkovacích ploch.

Pro potřeby turistického ruchu a částečně i návštěvníků Městského úřadu NMnM bylo v roce 1998 vybudováno parkoviště ve Farské zahradě, umístěné v ulici Českých Legií. Další velké parkovací plochy jsou přímo na hlavním Husově náměstí. Na hlavní třídě – Komenského ulici jsou vybudována dvě zpoplatněná parkoviště. Stále více však narůstá problém s nedostatkem parkovacích míst v mnoha lokalitách města projevující se nelegálním parkováním jak na úkor průjezdného profilu daných komunikací, tak na úkor veřejné zeleně podél těchto ulic. Největší problémy pak jsou v lokalitě Luštinec, Malecí, Na Bořetíně, Nerudova ul., kde je permanentní nedostatek parkovacích ploch, který se projevuje především ve večerních hodinách, kdy se většina obyvatel vrací do svých domovů. Obyvatelé poté parkují své automobily téměř všude, kde je to možné, včetně zelených ploch v okolí komunikací, které jsou často v majetku Města Nové Město nad Metují. Tyto plochy jsou tak postupně degradovány (travní povrch zničen, zhutňování půdy a vznik terénních deformací) a přestávají plnit svou pozitivní estetickou funkci. V lokalitě Malecí je obyvatelům ve večerních a nočních hodinách k dispozici velká parkovací plocha před blízkými supermarkety, která ovšem není využívána. Důvodem je větší vzdálenost od domova a také reálná obava o bezpečnost zde zaparkovaných automobilů (možná krádež, ale i vandalismus). V příštích letech bude třeba tuto problematiku řešit, buď vybudováním nových parkovacích ploch přímo v jednotlivých ulicích (pokud to bude technicky možné), což by však zároveň bylo na úkor městské zeleně, nebo vybudováním velkých parkovacích domů s následnými restriktivními opatřeními proti parkování na zelených plochách. Jako koncepční materiál a poklad pro tyto úpravy byla v roce 2013 zpracována společností HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o. Koncepce dopravy v klidu města Nové Město nad Metují. Tato koncepce podrobněji lokalizovala jednotlivé dopravní závady a navrhla řadu řešení.

8.6.2 Železniční doprava

Správním územím ORP NMnM nejsou vedeny tratě hlavních železničních koridorů ani hlavní tratě celostátního významu a nepředpokládá se ani výhledové vedení vysokorychlostních tratí. Současný stav těchto tratí odpovídá jejich nižšímu dopravnímu významu a je na nich řada závad a úseků s omezením rychlosti.

Železniční síť v hlavních dopravních osách pokrývá rozhodující přepravní směry v kraji, a proto se do budoucna neuvažuje s jejím rozšiřováním, ale pouze s rekonstrukcí a modernizací regionálních a lokálních úseků, které neodpovídají daným parametrům.

Územím ORP NMnM prochází tyto regionální železniční tratě:

- č. 026 Týniště nad Orlicí – Otovice zastávka (nejméně do roku 1999/2000 byla trať 026 tvořena úsekem Choceň – Týniště – Meziměstí, úsek Choceň – Týniště je dnes součástí trati 020; úsek Meziměstí – Otovice zastávka je regionální dráhou a v roku 1991/1992 byl součástí tratě 026 Choceň – Otovice, nejméně v letech 1994/1995 až 1999/2000 byl samostatnou tratí 027 a později byl opět připojen k trati 026)
- č. 032 Jaroměř – Trutnov

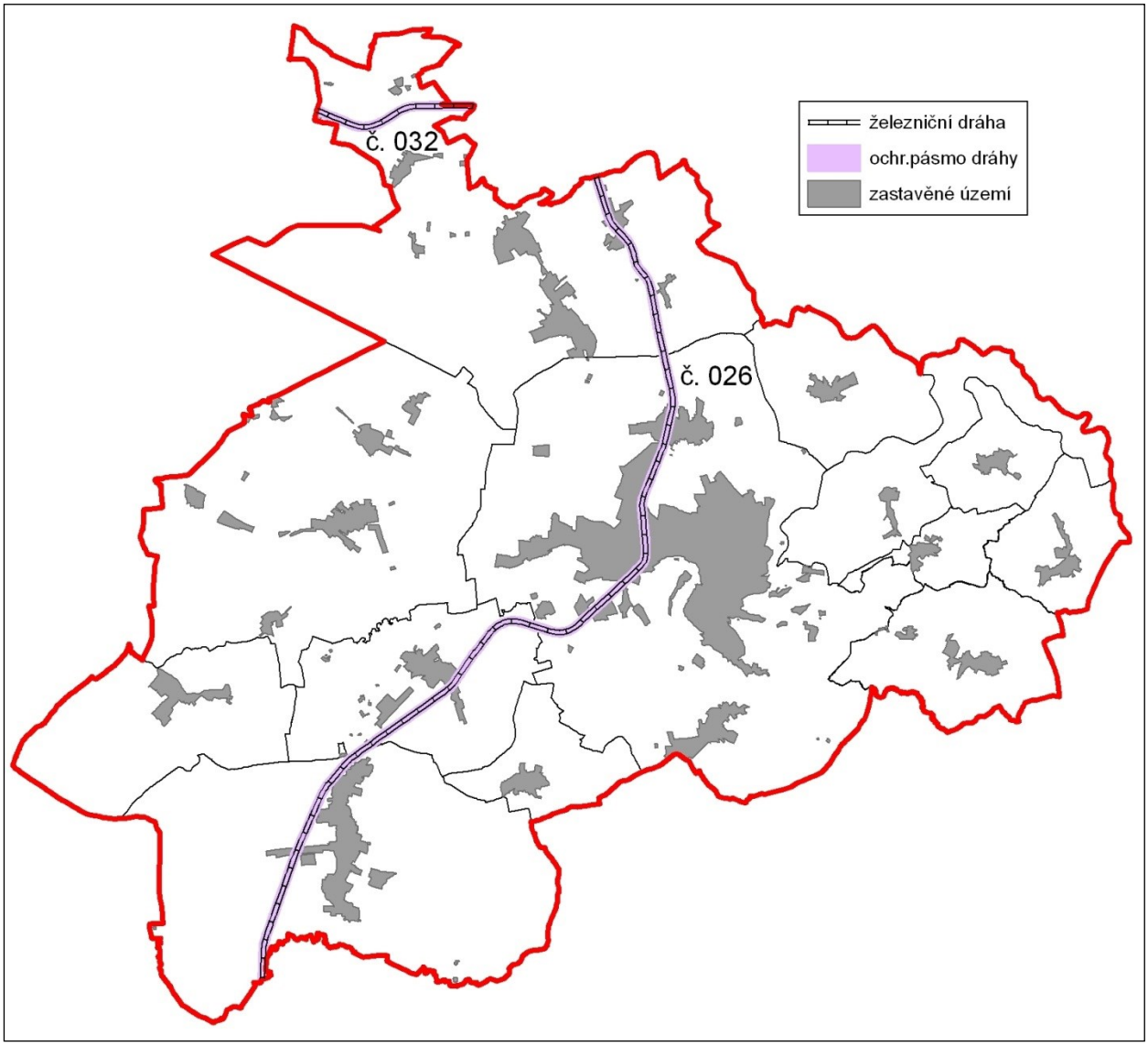

Obr. 59. Železniční doprava ve správním území ORP NMnM.

8.6.3 Letecká doprava

Ve správním území ORP NMnM nejsou situována žádná letiště se statutem veřejného či neveřejného mezinárodního letiště. Je zde situováno pouze jedno veřejné vnitrostátní letiště provozované Aeroklubem Nové Město nad Metují. Letiště má vyhlášená ochranná pásma, která je nutno plně respektovat (viz následující obrázek).

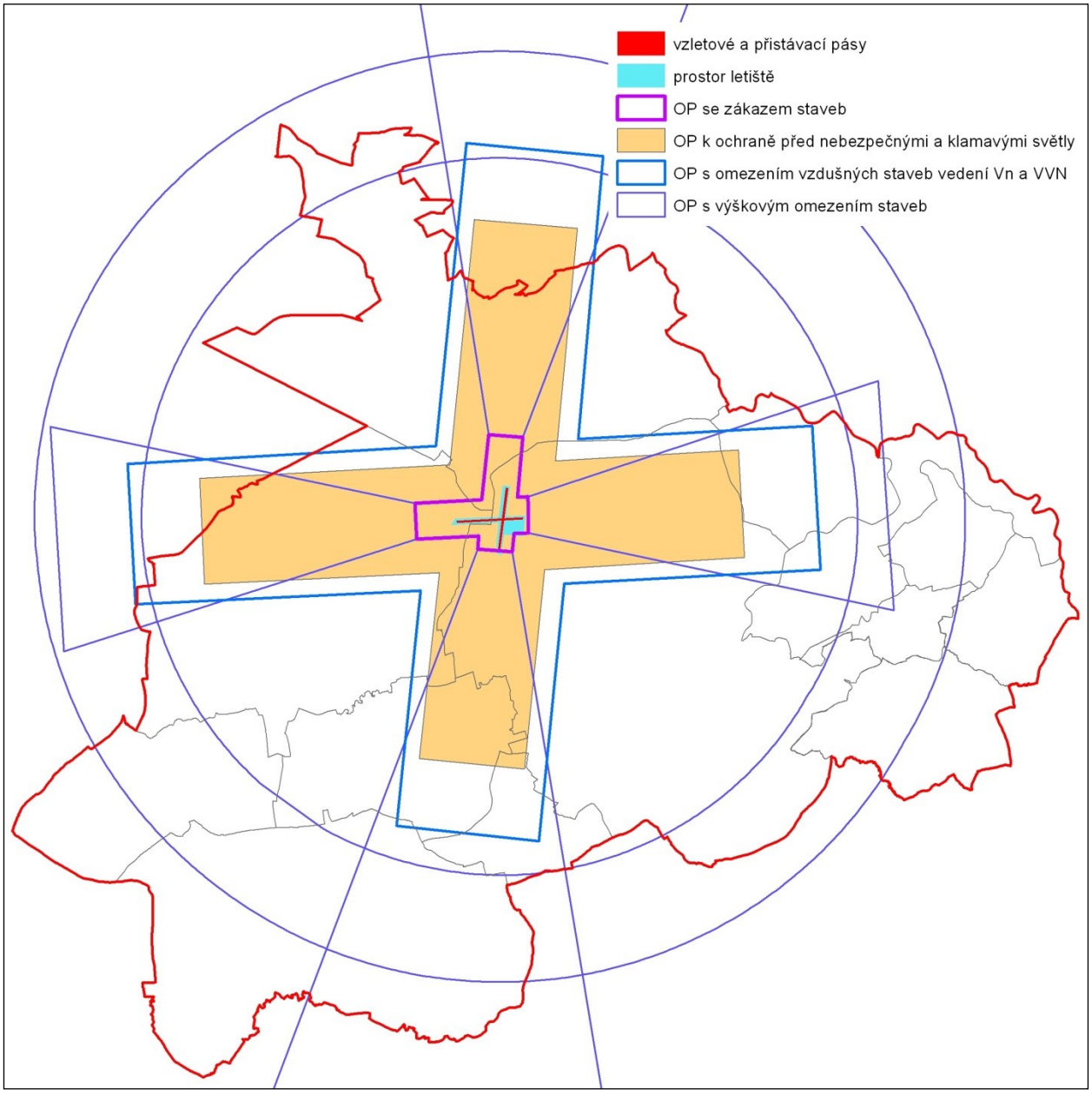

Obr. 60. Letiště NMnM s veškerými ochrannými pásmy (zdroj: Aeroklub Nové Město nad Metují).

8.6.4 Cyklodoprava

V březnu 2003 vypracovala firma SURPMO, a.s., Atelier Hradec Králové pro Královéhradecký kraj materiál „Koncepce cyklodopravy Královéhradeckého kraje“. Ta člení cyklotrasy podle jejich významu na evropské, nadregionální a regionální. Správním obvodem ORP NMnM nevede žádná evropská cyklotrasa (územím Královéhradeckého kraje prochází jedna takto definovaná cyklotrasa – Labská stezka).

Nadregionální cyklotrasy vytvářejí na celostátní úrovni základní síť cyklotras. Umožňují propojení krajů, významných rekreačních oblastí s velkými městy a koncentracemi osídlení. Zajišťují také napojení těchto cyklotras na významné turistické cíle sousedního Polska, příp. na významné cyklistické trasy vybudované polskou stranou v pohraniční wroclawského vojvodství. Jsou vedeny po komunikacích se zpevněným povrchem (většinou silnice III. třídy, místní komunikace apod.), které mohou bez potíží využít majitelé běžných turistických kol. V evidenci Klubu českých turistů jsou číslovány dvoj a trojcifernými čísly (výjimečně jsou použita čtyřciferná čísla). Jejich značení je provedeno silničními cykloznačkami.

Regionální cyklotrasy doplňují síť obou výše uvedených kategorií tak, aby zajistily jejich propojení. Spojují zajímavá místa a města kraje. Využívají silnic III. třídy a komunikace se zpevněným i nezpevněným povrchem. Jsou sjízdné běžnými typy kol, některé nezpevněné úseky však mohou být obtížněji využitelné pro cyklistu jedoucího na silničním kole. V evidenci Klubu českých turistů jsou číslovány čtyřcifernými čísly. Jejich značení je provedeno silničními cykloznačkami.

Územím ORP NMnM probíhá jedna cyklotrasa nadregionálního významu:

- cyklotrasa č. 4034 „Josefov – Náchod“

Dále územím ORP NMnM probíhají tři cyklotrasy regionálního významu:

- cyklotrasa č. 4055 „Branka – Ratibořice“
- cyklotrasa č. 4058 „Šonov u Nového Města n. Metují – Šestajovice“
- cyklotrasa č. 4059 „Lhota u Nahořan – Spy – Val“

Na území ORP NMnM je rovněž provedena síť místních cyklotras (cykloturistické trasy) č. 4050, 4060, 4038, 4333.

Dle „Koncepce cyklodopravy Královéhradeckého kraje“ je navrženo další rozšíření sítě všech druhů cyklotras. Na celém správním území ORP NMnM se nevyskytuje cyklostezka. Grafické znázornění (přehled) cyklotras je uvedeno v kapitole 8.10 Rekreace.

Důležitou skutečností je, že se město NMnM v roce 2013 stalo platným členem Asociace měst pro cyklisty. Na základě tohoto členství byla Radou města NMnM ustanovena Pracovní skupina „Cykloměsto“, jejímiž členy jsou zástupci města Nové Město nad Metují, zástupci sdružení působících v Novém Městě nad Metují a zaměstnanci města Nové Město nad Metují. Hlavním cílem Pracovní skupiny „Cykloměsto“ je uskutečňování kroků, které povedou ke zlepšení podmínek pro cyklodopravu a cykloturistiku nejen ve městě, ale v celém regionu. Dalším neméně důležitým cílem skupiny je také naplňování myšlenky VIZE 25.

8.6.5 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• dobré dopravní spojení se sousedními sídelními útvary Královehradeckého kraje i mezi jednotlivými obcemi správního území ORP NMnM • relativně vysoká hustota silniční sítě v území • dostupná železniční doprava v obcích Bohuslavice, Černčice, NMnM, Provodov-Šonov (místní část Václavice), nízká přepravní náročnost nákladní dopravy • vysoká úroveň veřejné dopravy • vnitrostátní veřejné letiště • výborné podmínky pro rozvoj cykloturistiky, území je pokryto hustou sítí silnic III. a II. tříd a místních komunikací s relativně malým automobilovým provozem • hustá síť značených cyklotras na většině území	• špatný technický stav silniční infrastruktury na mnoha místech území (vč. vysoce zatěžovaných úseků státních silnic II. třídy) • vysoká intenzita dopravy na některých úsecích pozemních komunikacích, zejména v obcích Bohuslavice, Černčice, NMnM a mírněji též v obcích Nahořany a Provodov-Šonov • vedení silnice I/14 přes centrum NMnM včetně jeho historického jádra – dosud není schválena přeložka silnice I/14 • nejsou řešeny cyklostezky, odklánějící cyklodopravu z nejvíce frekventovaných silnic • vysoký podíl silniční nákladní dopravy • kritická situace dopravy v klidu v některých částech NMnM
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• rozvoj a zlepšování stavu silniční infrastruktury • rozvoj kombinované přepravy – především kombinace silniční a železniční přepravy • podpora a rozvoj železniční, veřejné či jiné dopravy šetrné k životnímu prostředí • podpora cyklistické dopravy – dostavba cyklotras v některých obcích, návrh a výstavba nových cyklostezek • zvýšení kapacity parkovacích ploch ve vybraných lokalitách NMnM	• rychlé opotřebení silniční infrastruktury vzhledem ke zvyšující se intenzitě silniční dopravy • nedostatečná kapacita silniční infrastruktury v důsledku zvyšující se intenzity dopravy • upřednostňování individuální automobilové dopravy před dopravou veřejnou • problémy se schválením a následným dobudováním přeložky I/14 • zničení veřejných prostranství – městské zeleně v důsledku parkování osobních automobilů

8.7 Technická infrastruktura

Technická infrastruktura jako součást veřejné infrastruktury je zřizována a využívána ve veřejném zájmu. Systémy provozních souborů, vedení, objektů, zařízení a ploch technické infrastruktury nezbytně vyžadují koordinaci v území, a to s ohledem na ochranu tohoto území pro následné využití budoucími generacemi.

Z hlediska Politiky územního rozvoje České republiky 2008, která vymezuje koridory a plochy technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu, prochází správním územím ORP NMnM koridor pro propojovací plynovod VVTL (velmi vysokotlaký) DN 500 PN 63 vedoucí z okolí obce Olešná v kraji Vysočina na hranici ČR–Polsko do okolí hraničního přechodu Náchod–Kudowa Zdrój v Královéhradeckém kraji (více viz kapitola 8.13 Záměry v území).

Účelem vymezení koridoru je vytvoření územní ochrany pro technickou infrastrukturu, která má vliv na rozvoj území České republiky, svým významem přesahuje území jednoho kraje a umožní propojení systémů technické infrastruktury se sousedními státy. Vedení jednotlivých systémů technické infrastruktury jsou mimo jiné i nositeli limitů využití území (ochranné režimy), a proto je nezbytná koordinace při jejich situování, a to jak v zastavěném území, tak i v nezastavěném území, zejména pak ve vztahu k dopravní infrastruktuře. V rámci územního plánování je žádoucí dlouhodobá výhledová ochrana území pro jejich lokalizaci.

Tento koridor následně zpřesňují Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje. Dotčenými obcemi správního území ORP NMnM jsou Nové Město nad Metují, Provodov-Šonov a Vršovka (viz následující obrázek, kde jsou zároveň vyznačeny i koridory dopravní infrastruktury). Úkoly územního plánování podle těchto zásad je upřesnit a územně hájit koridor územní rezervy mezinárodního významu a zajistit ochranu území před jinými aktivitami, které by mohly ztížit nebo znemožnit budoucí realizaci propojení přepravních systémů ČR a Polska.

8.7.1 Zásobování vodou

Podle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Královéhradeckého kraje patří správní území ORP NMnM do územního celku Náchod. Z hlediska hydrogeologického patří tento územní celek mezi vodohospodářsky nejvýznamnější oblasti České republiky. Hydrogeologická stavba odráží složité geologické, případně pedologické poměry a je dosti komplikovaná. V tomto územním

celku je z hlediska prostorové dispozice přibližně 47 % z jímacích objektů podzemní vody vybudováno v hydrogeologickém rajónu 411 Polická pánev, druhým rajónem je rajón 422 Podorlická křída (přibližně 18 % ze všech jímacích objektů).

Rajón Polická pánev představuje nejmladší triasovou a svrchnokřídovou sedimentární výplň vnitrosudetské pánve o rozměrech cca 10 x 25 km s protažením ve směru severozápad-jihovýchod. Nachází se v severovýchodní části územního celku Náchod v Broumovském výběžku a představuje vodárensky nejvýznamnější celek v rámci územního celku.

Jakost podzemní vody v tomto nejvýznamnějším hydrogeologickém rajónu je obecně příznivá. Voda je většinou Ca – HCO_3 typu, středně až dosti tvrdá, s mineralizací od 300 do 1000 mg/l. Obsah chloridů se dle údajů z roku 2003 pohybuje v průměru kolem 5 mg/l (max. 14 mg/l, minimum 0,1 mg/l), síranů v průměru kolem 30 mg/l (max. 56 mg/l, min. 2,8 mg/l), koncentrace amonných iontů dosahovala v průměru cca 0,01 mg/l (max. 0,5 mg/l, min. 0,0 mg/l) a koncentrace nejrizikovějšího ukazatele dusičnanů činila v průměru 14,5 mg/l (max. 45 mg/l, min. 6,0 mg/l).

Rajón Podorlická křída je plošně i vodohospodářsky významný rajón, budující celou západní a jižní část územního celku Náchod, svou významnější jižní částí však zasahuje do sousedního územního celku Rychnov nad Kněžnou. Základní stratigrafickou jednotkou dané hydrogeologické struktury je svrchní křída. Podle litofaciálního rozlišení je zdejší křída řazena do slínitojílovité oblasti labské a přechodné oblasti orlicko-žďárské.

Vody tohoto vodárensky mimořádně využívaného rajónu patří mezi typicky křídové vody neutrální až alkalické reakce, dosti tvrdé, Ca-HCO_3 typu, s celkovou mineralizací v rozmezí 250–550 mg/l. Obsah chloridů se dle údajů z roku 2003 pohybuje v průměru kolem 25 mg/l (max. 67 mg/l, min. 8 mg/l), síranů v průměru kolem 85 mg/l (max. 181 mg/l, min. 14,5 mg/l), koncentrace amonných iontů dosahovala v průměru cca 0,06 mg/l (max. 0,3 mg/l, min. 0,01 mg/l) a koncentrace nejrizikovějšího ukazatele dusičnanů činila v průměru 24,6 mg/l (max. 49,5 mg/l, min. 5,0 mg/l).

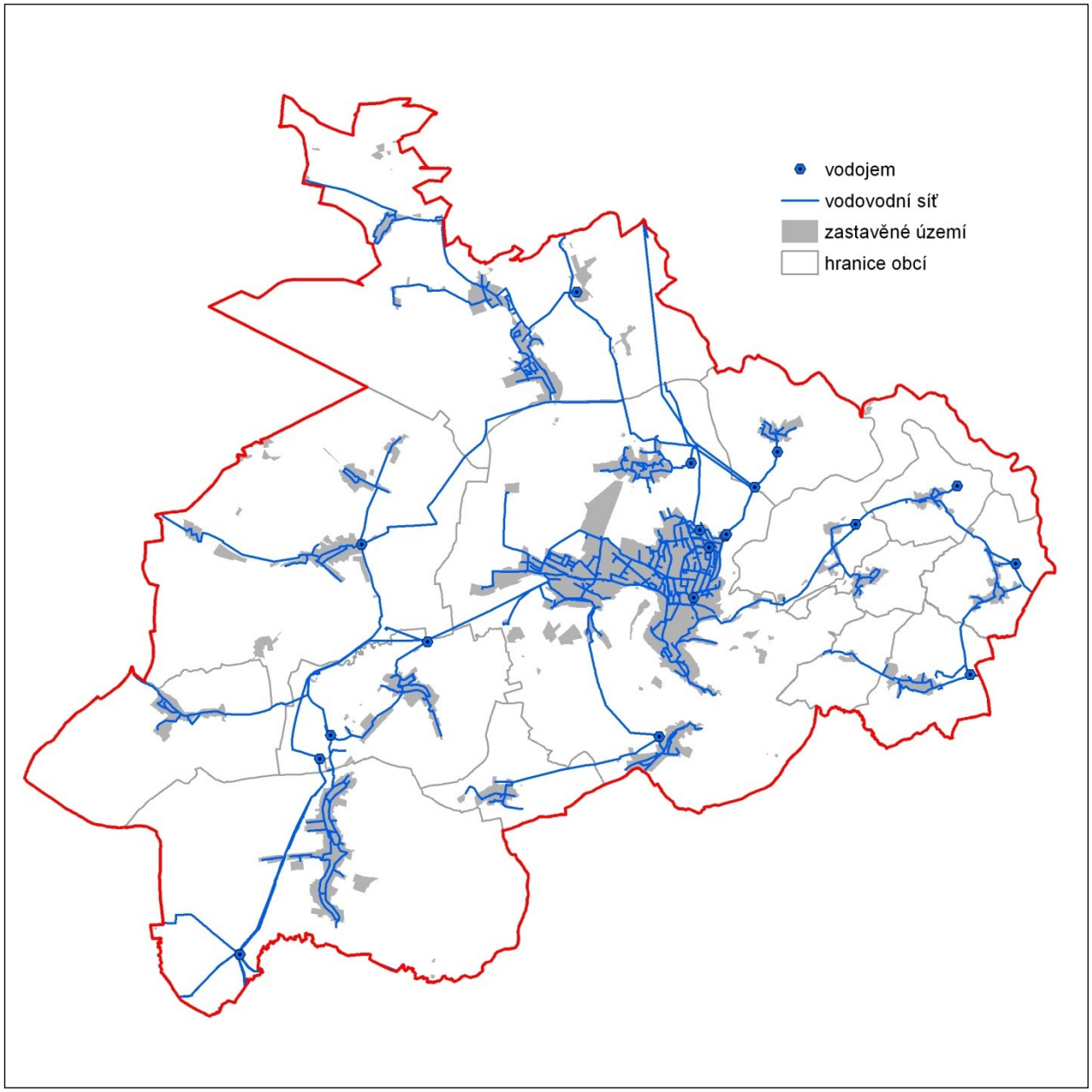

Obr. 61. Schéma vodovodní sítě ve správním území ORP NMnM.

Bohuslavice, Černčice, Slavětín nad Metují: Obecní vodovod byl původně napojen na zdroje Litá, nyní je napojen na přivaděč z Polické křídové pánve Náchod – Hradec Králové u Osíčka, odbočka do vodojemu na Horkách.

Jestřebí, Libchyně: Je součástí vodárenské skupiny NMnM s propojením přes Sendraž a Mezilesí na Nový Hrádek. Z vodovodní sítě NMnM pomocí přečerpací stanice je voda dopravována do zemního vodojemu 250 m^3. Z Jestřebí je též zásobována obec Libchyně.

Mezilesí: Má realizován vodovod, je součástí vodárenské skupiny NMnM – Nový Hrádek, tlakově ovlivněn vodojemem 50 m^3.

Nahořany (s částmi Městec, Lhota, Doubravice, Dolsko): Nahořany a Městec mají realizován vodovod, zdrojem vody je Polická křídová pánev. Napojení je provedeno z hlavního zásobního řadu – vodojem Homole, kde dochází k dotaci prameniště Litá, odkud je voda dopravována do Hradce Králové. Samostatným řadem je napojen věžový vodojem objemu 200 m^3, odkud je zásobována vodovodní síť Nahořan a dále Městce. Hlavní zásobní řad potom pokračuje přes Velkou Jesenici do České Skalice. V návrhu je uvažováno s napojením Lhoty a Doubravice, které jsou v současné době zásobovány vodou z vlastních studní individuálně. Dolsko je též zásobováno ze studní, napojení na vodovod je možné ve výhledu buď ze Slavětína nad Metují, nebo z Nahořan.

NMnM: Vodovod v NMnM je napojen na vodárenskou skupinu Náchod se zdroji v Polické křídové pánvi. Přivaděč má kapacitu 70 l/s. NMnM je propojeno i s vodovodním systémem Nového Hrádku.

Provodov-Šonov (s částmi Kleny, Šeřeč, Václavice): Jsou součástí vodárenské skupiny s Václavicemi i Šeřečí. Kleny jsou napojeny na řad z České Skalice. Provodov-Šonov je zásoben přes zemní vodojem 250 m^3 ve Václavicích a ten je napojen z řadu Náchod – Litá, tedy ze zdrojů Polické křídové pánve. Václavice jsou napojeny na vodovodní systém Náchoda z řadu Náchod – Litá, pod tlakem vodojemu Vysokov 1000 m^3. V rámci rozvoje výstavby bude pouze doplňována vodovodní síť, množství dodávané vody a potřebného tlaku jsou zajištěny.

Přibyslav: Zdrojem vody je Polická křídová pánev, voda je přiváděna přes Náchod do NMnM a odtud přes zemní vodojem u NMnM, výtlačný řad do věžového vodojemu 60 m^3 do Přibyslavi.

Sendraž: Sídlo má realizovaný vodovod, je součástí vodárenské skupiny NMnM, odkud je voda čerpána. Systém je též propojen s vodovodem Nový Hrádek. Tlakově je vodovodní síť ovlivňována vodojemem 250 m^3.

Slavoňov (s částí Blažkov): Je zde realizován vodovod, který je propojen s vodovodním systémem Nového Hrádku a tedy i s NMnM. Je vytvořena vodárenská skupina z vodovodu NMnM se zdrojem v Polické křídové pánve.

Vršovka: Je svým vodovodním systémem napojena přes věžový vodojem Spy (100 m^3) na vodovodní systém NMnM.

Na území ORP NMnM figurují tito provozovatelé vodovodních řadů:

- VaK a.s. Náchod (obce Nové Město nad Metují, Bohuslavice, Černčice, Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín n.m., Slavoňov, Vršovka)
- Českoskalické vodárny s.r.o. (obec Nahořany)
- IVK Group s.r.o. (obec Provodov-Šonov)

Přírodní potenciál podzemních vod územního celku Náchod je schopen pokrýt požadavky na zvýšený odběr vody z dosavadních a případně i z nových jímacích území v potřebném množství. Problematickým zůstává nedostatek dat o jakosti vody z většiny sídelních jednotek s individuálním zásobováním.

8.7.2 Kanalizace a čištění odpadních vod

Ve správním území ORP NMnM se nacházejí dvě centrální čistírny odpadních vod (ČOV), které jsou využívány pro obce NMnM a Provodov-Šonov.

Většina ostatních obcí mají ČOV navrženy v územně plánovací dokumentaci a postupně bude docházet k jejich realizaci. V současné době využívají tyto obce individuální čištění odpadních vod svedených do obecních kanalizačních řadů nebo do místních vodotečí. Mnohé z nemovitostí jsou rovněž napojeny na bezodtokové vybíratelné jímky nebo septiky. U řady budov je stav objektů na čištění a likvidaci odpadních vod nevyhovující.

S výstavbou centrálních ČOV se dále uvažuje v obcích (nebo jejich částech) Černčice, Přibyslav, Slavoňov, Nahořany, Sendraž. V obcích Libchyně, Jestřebí, Mezilesí, Vršovka je navržena biologická nádrž pro dočištění čištěných odpadních vod z domovních ČOV. Obec Slavětín nad Metují doposud uvažuje pouze s individuálním dočištěním v domovních ČOV.

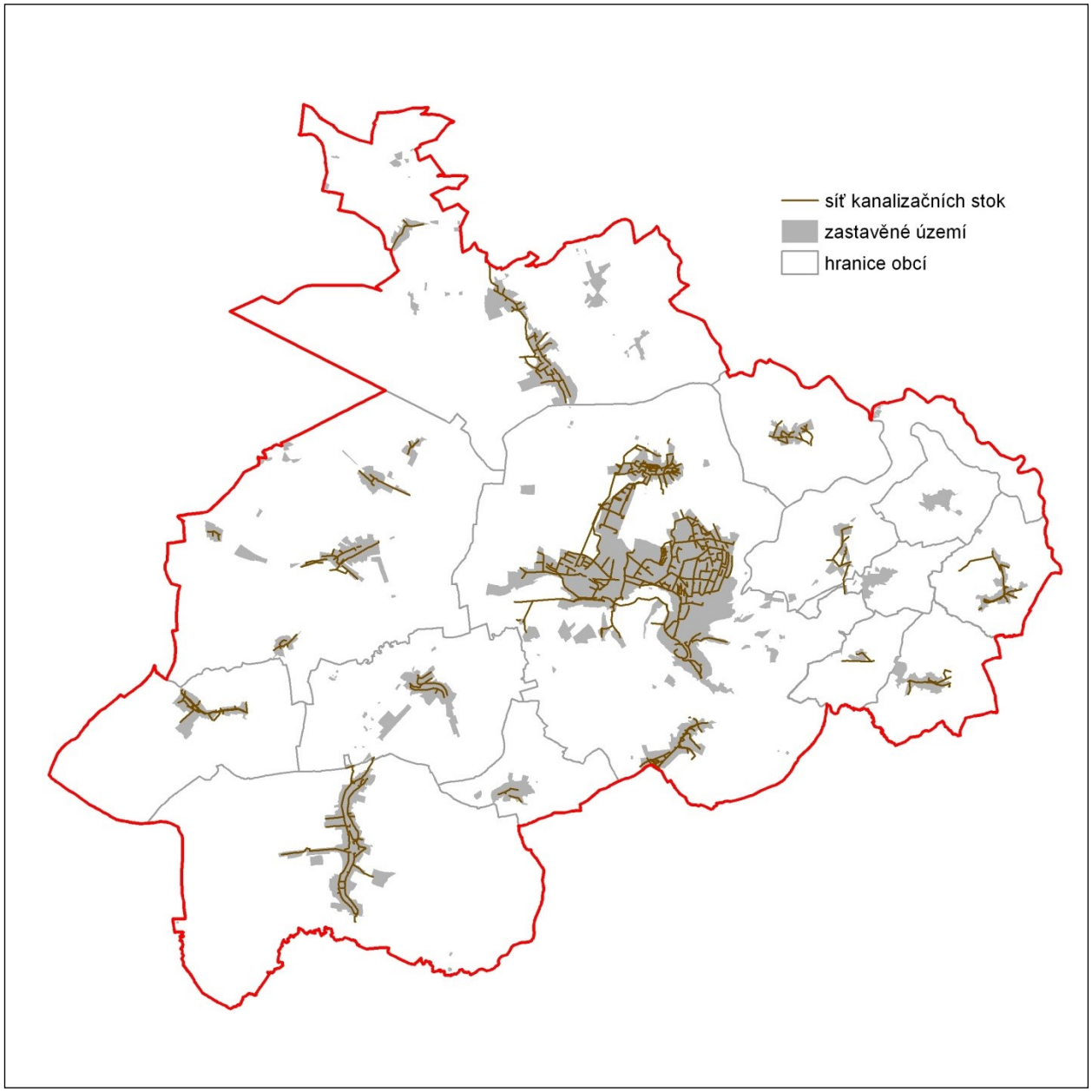

Obr. 62. Schéma sítě kanalizačních stok ve správním obvodu ORP NMnM.

8.7.3 Zásobování plynem

Na celém správním území ORP NMnM je doposud plynofikováno pouze NMnM. Plynofikace ostatních obcí ve správním území ORP NMnM je nejistá. Přes obec Bohuslavice vede hlavní řad plynovodu do průmyslového areálu mezi obcemi Bohuslavice a Černčice. Na tento hlavní řad je díky malému zájmu občanů doposud napojen pouze obecní úřad, jedna právnická a několik fyzických osob. Nicméně je tu možnost plynofikace celé obce.

NMnM je připojeno VTL přípojkou DN 200 na VTL plynovod Jaroměř – Česká Skalice – Náchod. VTL přípojka je rozvedena do tří regulačních stanic – distribuční (2x) a průmyslové (1x). Distribuční regulační stanice napájí místní plynovodní síť středotlakým systémem.

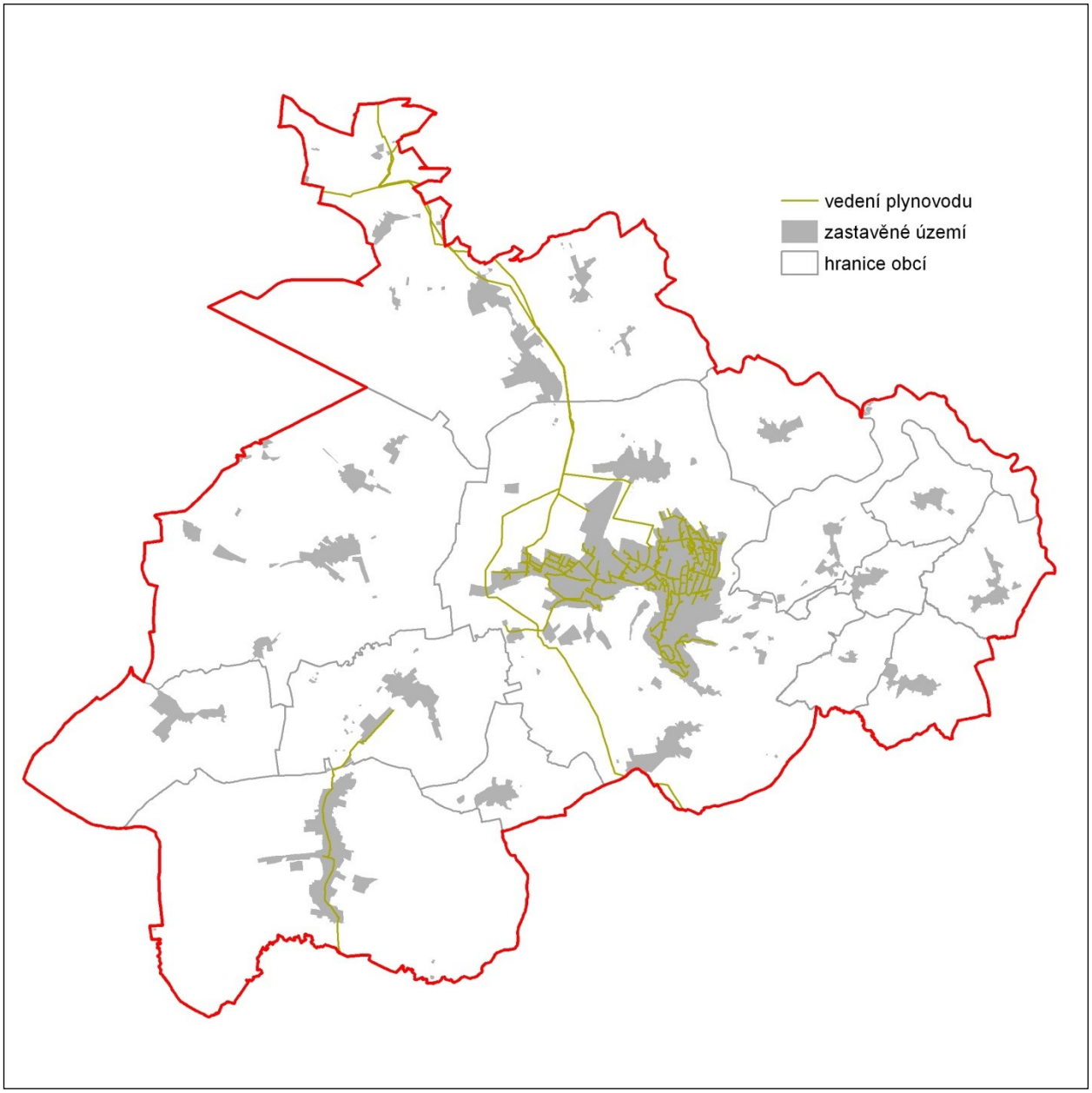

Obr. 63. Schéma vedení plynovodu ve správním obvodu ORP NMnM.

8.7.4 Zásobování elektrickou energií

Provozovatelem elektrické sítě ve správním území ORP NMnM je ČEZ Distribuce a.s.

Správní území ORP NMnM je převážně zásobováno z vrchního primérního rozvodného systému VN 351 (Náchod – Dobruška) 35 kV a z rozvodu VN 352 35 kV. Z této primérní sítě je pro správní území ORP NMnM rozvedena sekundární distribuční síť nadzemního, podzemního vedení VN, NN a síť trafostanic.

Určitými částmi správního území ORP NMnM prochází síť VVN 110 kV, pro území však nemá přímý význam.

V současné době probíhá rozvoj využívání sluneční energie formou fotovoltaických článků, jednak na střechách rodinných domů i různých větších objektů, ale v podobě fotovoltaických elektráren (2x v NMnM).

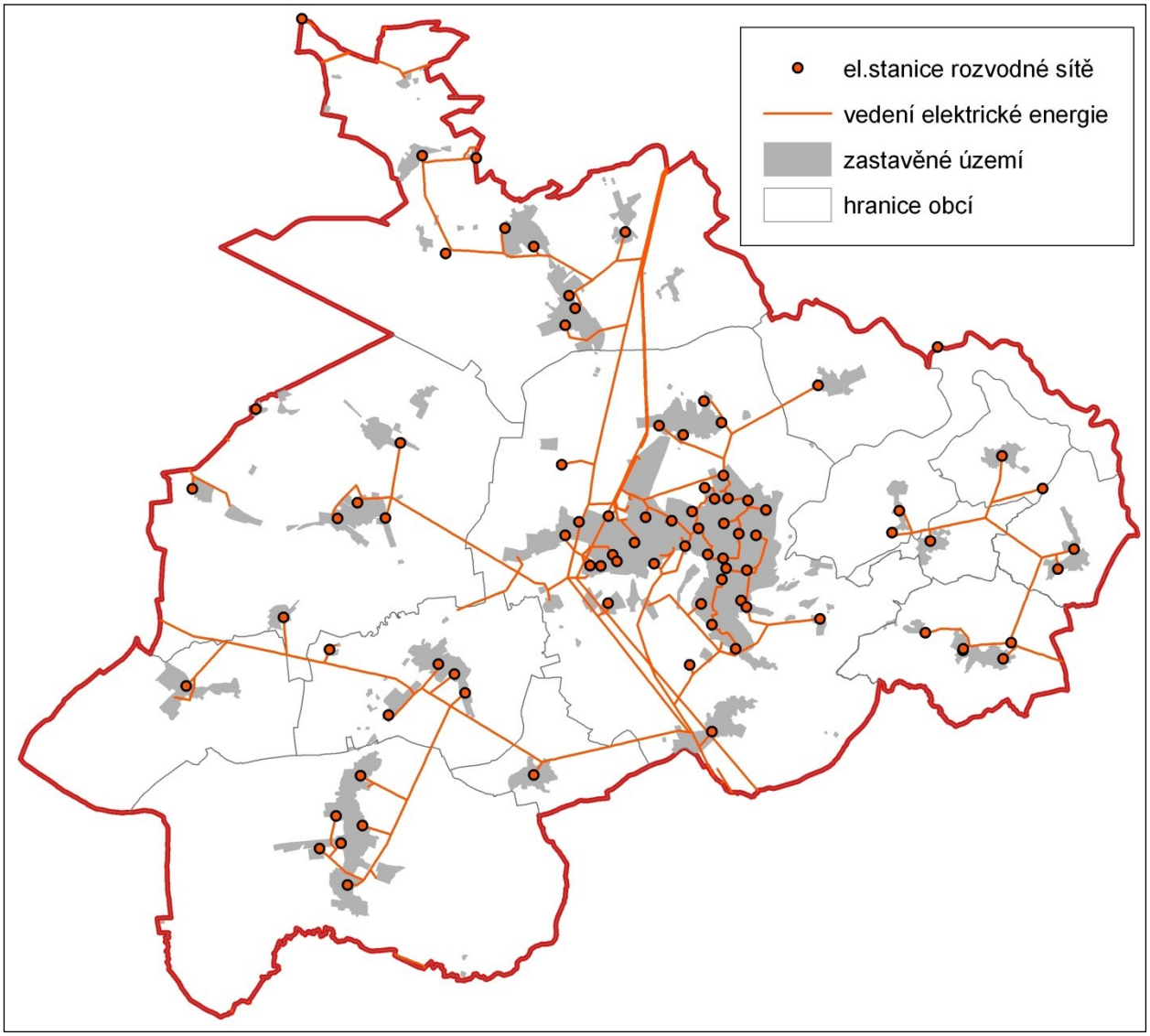

Obr. 64. Schéma vedení elektrizační soustavy ve správním obvodu ORP NMnM.

8.7.5 Zásobování teplem

Zásobování teplem ve správním území ORP NMnM je řešeno centrálními nebo lokálními zdroji. Centrální zásobování teplem se vyskytuje pouze v NMnM. Tyto zdroje zajišťují dodávku tepla pro cca 30 % obyvatel města. Velké zdroje tepla v NMnM zahrnují dva kotle společnosti AMMANN Czech Republic, a.s., tři střední kotle na tuhá paliva a čtyři střední plynové kotle zajišťující dodávku tepla do bytových domů.

Zásobování teplem v obcích je řešeno vytápěním z lokálních zdrojů. Jelikož okolní obce nejsou plynofikovány, využívají se v největší míře malé zdroje vytápění do výkonu 50 kW na tuhá paliva nebo na elektrickou energii. Zatím v menší míře a v lokálním měřítku se ve správním

území ORP NMnM začínají využívat moderní, ekologické zdroje vytápění a ohřevu teplé užitkové vody, především tepelná čerpadla a sluneční kolektory.

Energetická koncepce Královéhradeckého kraje navrhuje následující koncepční návrhy:

- zlepšení tepelné izolace budov a měření a regulace v dodávce tepla v bytových domech v NMnM
- výměna kotlů a aplikace kogenerace u velkých zdrojů – AMMANN a.s., DEVA
- u středních zdrojů činí podíl hnědého uhlí 11 %, doporučena postupná výměna dožitých kotlů spalujících hnědé uhlí za moderní uhelné, nebo plynové
- spalování biomasy – vzhledem k velmi nízké plynofikaci území se podpora spalování biomasy uvažuje především v 11 obcích, kde zatím není zaveden zemní plyn v malých lokálních zdrojích nebo centrálního zásobování teplem

Do budoucna je možno dále využít energii z biomasy, spalováním lesního odpadu, odpadní slámy a rychle rostoucích travin nebo dřevin, pěstovaných na nevyužívané zemědělské půdě. Dále je možno instalovat tepelná čerpadla jak malých výkonů (do rodinných domů), tak vyšších výkonů (do průmyslových provozů a komunálních zdrojů tepla). Ve všech těchto případech se jedná o instalaci zařízení, která (jsou-li dobře navržena a provozována) mohou být ekonomicky rentabilní a mohou tak nahradit výrobu tepla v klasických tepelných zdrojích spalujících fosilní paliva. Využití solární energie pro ohřev teplé užitkové vody (solární systémy s kolektory nebo absorbéry), nebo dokonce pro přímou výrobu el. energie (fotovoltaické články), je při současných cenách fosilních paliv a el. energie ekonomicky nepříznivé, s návratností investičních prostředků v řádu desítek let.

8.7.6 Telekomunikace

Telekomunikační služby zabezpečuje v rámci správního území ORP NMnM Telefónica O2 Czech Republic, a.s. s působností jednoho uzlového telefonního obvodu (UTO) Nové Město nad Metují, který je napojen na tranzitní telefonní obvod (TTO) Hradec Králové.

Ve správním území ORP NMnM je dokončena obnova spojových cest včetně technologické části ústředen zahrnující úplnou digitalizací telefonního zařízení.

Telefonní systém svojí kapacitou plně vykrývá nejen současné, ale je schopen vykrýt i výhledové požadavky obyvatelstva a podnikatelské sféry. Všechny stávající místní telefonní obvody nacházející se ve správním území ORP NMnM jsou vzájemně propojeny dálkovými kabely

a napojeny na příslušnou ústřednu. V případě potřeby se počítá s rozvojem telekomunikační sítě v nových zastavitelných plochách.

Ve správním území ORP NMnM se nacházejí radioreléové spoje, které zajišťují přenos hlasových, datových a jiných druhů signálů prostřednictvím celostátní sítě mikrovlnných radioreléových a družicových spojů. Pro správní území ORP NMnM se využívají radiokomunikační střediska (RKS) Zvičina, Černá hora, radioreléová střediska (RS) a telekomunikační body (TKB), které jsou vzájemně systémově propojeny radioreléovými (RR) trasami.

Dále jsou ve správním území ORP NMnM provozovány radioreléové trasy přístupové sítě ČRa, a.s. a trasy mobilní telefonní sítě (GSM).

8.7.7 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• vysoká kvalita zdroje pitné vody z Polické křídové pánve • dostatečná kapacita zdroje pitné vody pro potřebu celého správního území ORP NMnM v současnosti i ve výhledu do budoucna • dostupná síť distribučního vedení NN, VN • telefonní systém svojí kapacitou plně pokrývá současné i výhledové požadavky obyvatelstva a podnikatelské sféry	• části obce Nahořany (Dolsko, Doubravice a Lhota) nejsou napojené na veřejný vodovod • ve většině obcí správního území ORP NMnM není vybudována centrální čistírna odpadních vod • chybějící nebo špatný stav kanalizačních obecních stok • kromě NMnM nejsou ostatní obce plynofikovány • vysoký podíl obyvatel využívá nevyhovující zdroje energie
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• dostavba veřejného vodovodu v částech obcí, kde dosud chybí • výstavba nových ČOV v obcích, kde dosud chybí – nutnost vymezit a chránit pro ně územní rezervu • plynofikace obcí, ve kterých není zavedena • úprava nevyhovujících vedení distribuční sítě NN • snížení spotřeby pevných paliv, nahrazení čistými energiemi (zákon o podpoře obnovitelných energií)	• negativní vliv na životní prostředí v místech, kde není zajištěn odvod nebo čištění odpadních vod • zvyšování spotřeby pevných paliv z důvodu zvyšování cen plynu a el. energie • lokální zhoršování kvality ovzduší při užívání pevných paliv na vytápění

8.8 Sociodemografické podmínky

Z demografického hlediska nebylo účelné pro potřeby statistického zhodnocení řešeného území vymezovat dílčí podskupiny obcí, ale základní jednotkou zůstala obec. V případě dlouhodobého zhodnocení vývoje počtu obyvatel jsou brána v potaz i data z jednotlivých částí obcí. Pro lepší vyhodnocení dat jsou často uváděny hodnoty jednotlivých demografických ukazatelů pro Královéhradecký kraj a pro Českou republiku. Zdrojem dat je Český statistický úřad (ČSÚ).

8.8.1 Hustota zalidnění

Jeden ze základních demografických údajů je hustota zalidnění v daném území, tj. počet obyvatel na 1 km^2. Hodnoty pro jednotlivé obce i hodnota za celé správní území ORP NMnM jsou uvedeny v následují tabulce a znázorněny v následujícím obrázku. Z údajů je patrné, že celkovou průměrnou hustotu za celé správní území ORP NMnM, která je 146 obyv./km^2, silně ovlivňuje samotné NMnM se svými 413 obyv./km^2. Tato hodnota je relativně vysoká v porovnání s hodnotou za Českou republiku, která má 134 obyv./km^2 a ještě významnější je rozdíl v rámci Královéhradeckého kraje, který má hodnotu 116 obyv./km^2. Pokud se ovšem berou v úvahu pouze okolní obce (jak počet obyvatel, tak jejich celková rozloha), vychází průměrná hustota zalidnění naopak pouhých 63 obyv./km^2.

Tab. 13. Hustota zalidnění v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Obec	Rozloha (km^2)	Počet obyvatel (2015)	Hustota (obyv./km)
Bohuslavice	14,13	985	71
Černčice	5,65	485	86
Jestřebí	4,29	163	39
Libchyně	1,19	75	57
Mezilesí	2,36	211	97
Nahořany	14,16	545	41
Nové Město nad Metují	23,13	9 726	413
Provodov-Šonov	16,18	1 203	76
Přibyslav	3,50	193	57
Sendraž	1,85	99	55
Slavětín nad Metují	5,55	270	47
Slavoňov	3,93	275	71
Vršovka	2,17	135	61
ORP	98,09	14 365	146
ORP bez NMnM	74,96	4 639	63

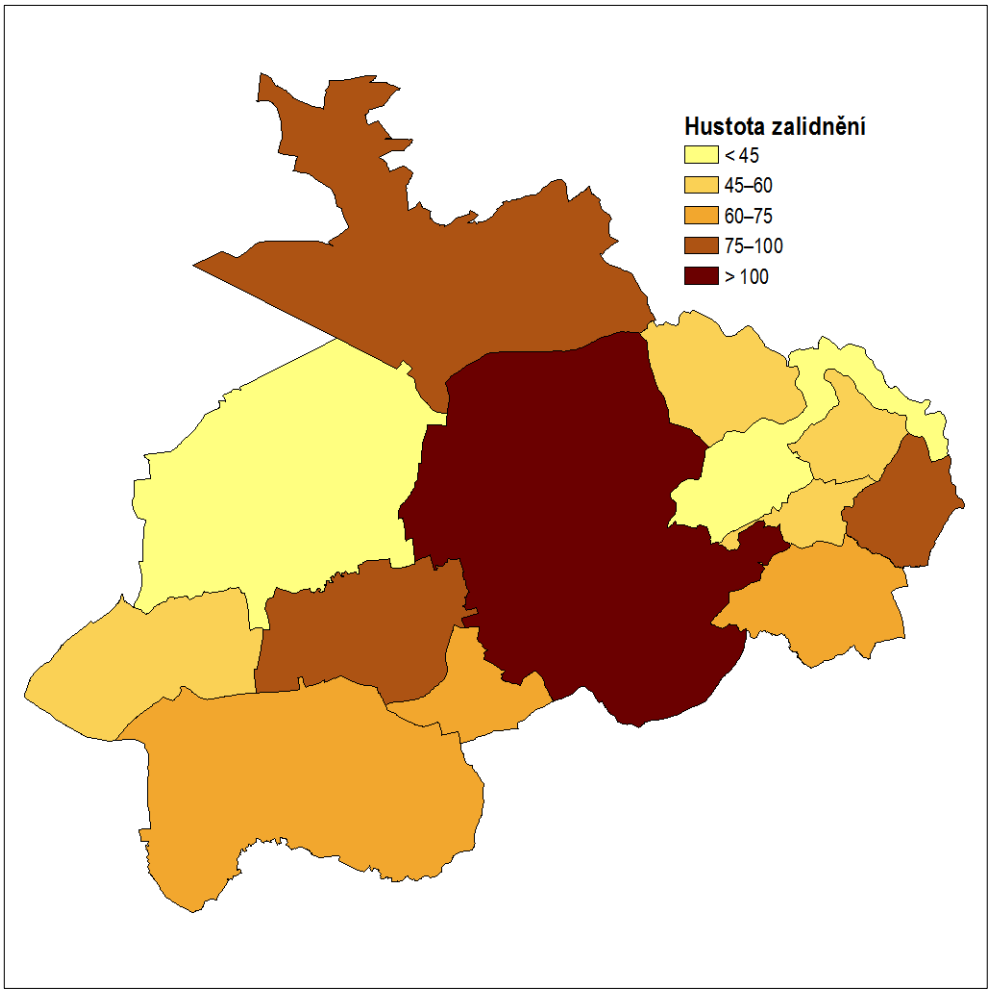

Obr. 65. Kartogram hustoty zalidnění v jednotlivých obcích v roce 2015 (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

8.8.2 Vývoj počtu obyvatel

Ve správním území ORP NMnM se nachází celkem 13 sídel – 12 obcí a jedno město. Průměrná velikost sídla je 1098 obyvatel, nicméně tato hodnota je výrazně ovlivněna NMnM a vhodnější je zde uvést medián, který je 263 obyvatel (zdroj: ČSÚ, údaje jsou platné k 31. 12. 2015). Je tedy patrné, že správní území ORP NMnM je charakteristické větším množstvím menších sídel, kde jediné město ve správním území ORP NMnM soustřeďuje cca 67 % obyvatelstva. Dlouhodobě nejmenší obcí je Libchyně se 68 obyvateli v roce 2015.

Tab. 14. Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v obcích a jejich částech (zdroj: Historický lexikon obcí ČR, Praha 2006, Český statistický úřad 2015.)

Obec, část obce	Počet obyvatel v letech															
	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2013	2015
Bohuslavice	1 420	1 589	1 510	1 433	1 439	1 417	1 381	1 139	1 095	1 031	1 023	888	927	998	985	1 007
Černčice	527	578	557	532	637	636	595	442	443	429	411	445	452	481	485	484
Jestřebí	222	209	194	197	204	198	175	130	161	163	189	175	169	164	163	166
Libchyně	310	274	284	274	248	228	222	191	176	137	97	71	68	73	75	68
Mezilesí	558	532	529	480	464	437	366	280	279	264	225	208	204	212	211	229
Nahořany	1 121	1 185	1 112	1 103	1 033	1 009	927	659	657	571	553	500	478	540	545	576
Dolsko	*166*	*144*	*138*	*145*	*120*	*122*	*125*	*85*	*83*	*571*	*553*	*500*	*478*	–		
Doubravice	*94*	*85*	*71*	*87*	*79*	*79*	*72*	*52*	*60*	*50*	*40*	*35*	*29*	–		
Lhota	*235*	*256*	*241*	*241*	*205*	*214*	*195*	*123*	*125*	*108*	*91*	*77*	*73*	–		
Městec	*156*	*212*	*208*	*185*	*167*	*177*	*100*	*73*	*69*	*67*	*39*	*30*	*33*	–		
Nahořany	*470*	*488*	*454*	*445*	*462*	*417*	*435*	*326*	*320*	*288*	*337*	*334*	*315*	–		
NMnM	3 789	4 011	4 507	5 531	6 212	5 699	6 004	5 836	6 741	7 988	9 709	10 220	10 074	9 784	9 726	9 550
Krčín	*726*	*848*	*929*	*1 556*	*1 725*	*1 313*	*1 331*	*1 175*	*1 263*	*1 235*	*1 721*	*1 956*	*1 893*	–		
NMnM	*2 213*	*2 246*	*2 629*	*3 018*	*3 509*	*3 499*	*3 827*	*4 000*	*4 764*	*6 103*	*7 384*	*7 737*	*7 691*	–		
Spy	*329*	*330*	*314*	*342*	*348*	*304*	*295*	*239*	*268*	*241*	*224*	*198*	*186*	–		
Vrchoviny	*521*	*587*	*635*	*615*	*630*	*583*	*551*	*422*	*446*	*409*	*380*	*329*	*304*	–		
Provodov-Šonov	1 274	1 376	1 398	1 384	1 396	1 288	1 261	1 016	971	945	920	1 000	1 029	1 179	1 203	1 225
Kleny	*245*	*267*	*231*	*200*	*240*	*203*	*189*	*139*	*111*	*108*	*88*	*87*	*102*	–		
Provodov	*175*	*205*	*213*	*212*	*224*	*209*	*226*	*175*	*174*	*266*	*259*	*303*	*287*	–		
Šeřeč	*210*	*235*	*227*	*234*	*227*	*220*	*192*	*130*	*112*	*31*	*29*	*16*	*18*	–		
Šonov u NMnM	*567*	*581*	*630*	*639*	*622*	*574*	*556*	*492*	*495*	*466*	*481*	*536*	*554*	–		
Václavice	*87*	*88*	*97*	*99*	*83*	*82*	*98*	*80*	*79*	*74*	*63*	*58*	*68*	–		
Přibyslav	230	223	262	249	255	213	210	174	167	167	137	139	164	186	193	198
Sendraž	216	202	213	205	206	179	149	108	113	102	101	84	90	99	99	101
Slavětín nad Metují	490	501	515	466	458	463	409	312	278	268	276	243	230	264	270	263
Slavoňov	463	452	441	397	403	356	346	277	245	230	247	262	262	288	275	277
Blažkov	*97*	*97*	*82*	*81*	*80*	*79*	*69*	*66*	*48*	*59*	*70*	*53*	*49*	–		
Slavoňov	*366*	*355*	*359*	*316*	*323*	*277*	*277*	*211*	*197*	*171*	*177*	*209*	*213*	–		
Vršovka	226	219	205	204	207	203	218	150	130	134	127	109	109	121	135	132
ORP NMnM	**10 846**	**11 351**	**11 727**	**12 455**	**13 162**	**12 326**	**12 263**	**10 714**	**11 456**	**12 429**	**14 015**	**14 344**	**14 256**	**14 389**	14 365	14 276
ORP NMnM bez NMnM	7 057	7 340	7 220	6 924	6 950	6 627	6 259	4 878	4 715	4 441	4 306	4 124	4 182	4 605	4 639	4726
KH kraj (tisíce)	476	581	618	634	651	682	639	655	532	541	540	561	553	554	552	551
ČR (tisíce)	7 565	8 223	8 666	9 374	10 077	10 009	10 674	8 896	9 572	9 808	10 292	10 302	10 230	10 505	1 0511	10 564

Uvedená tabulka a následující graf ilustrují dlouhodobý stotřicetiletý populační vývoj podle řady sčítání lidu. Významné je srovnání údajů ORP NMnM s údaji za Královéhradecký kraj nebo za celou Českou republiku. V grafu je použit tzn. bazický index, při kterém jsou výchozí stavy v roce 1869 vzaty jako 100 %, a k této hodnotě jsou následující stavy vztaženy. V grafu již kvůli přehlednosti nejsou uváděny jednotlivé části obcí, ale pouze celé obce.

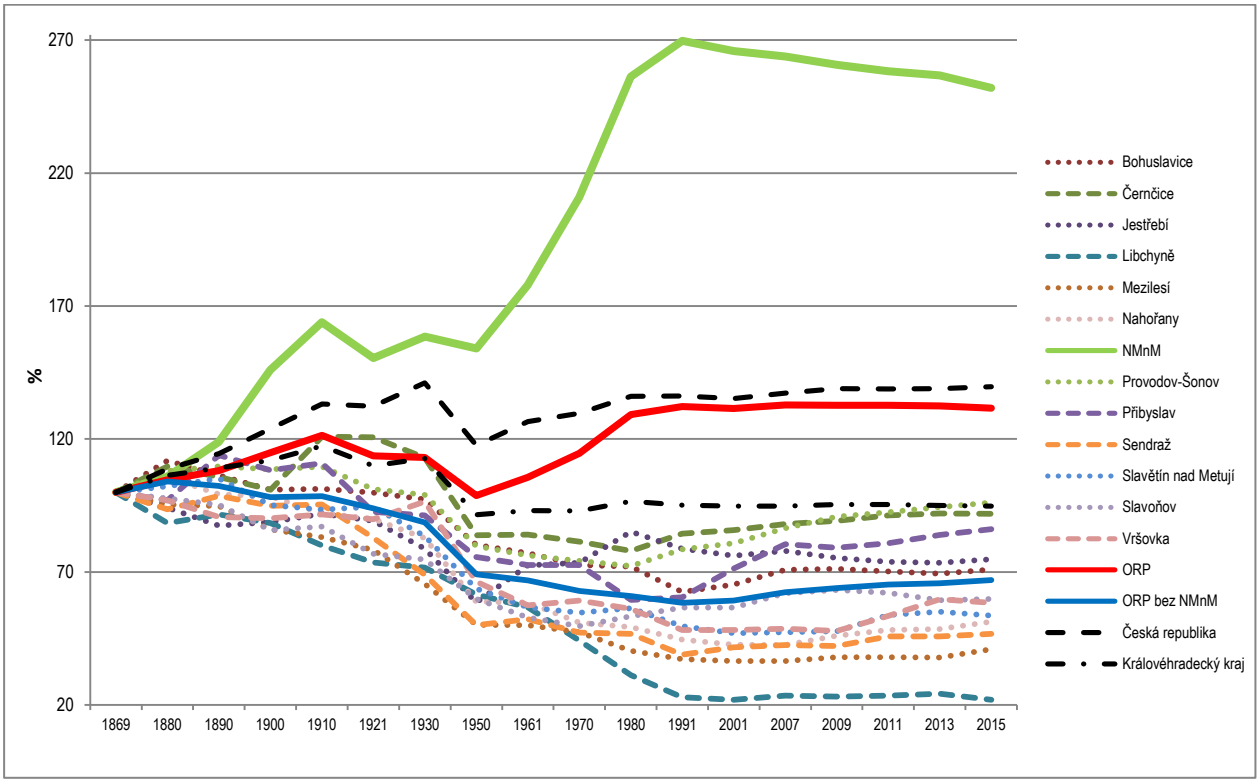

Obr. 66. Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v obcích (zdroj: Historický lexikon obcí ČR, Český statistický úřad).

Z dlouhodobého hlediska je patrný výrazný růst počtu obyvatel v NMnM, zejména v druhé polovině 20. stol. Ten jde zřejmě na úkor okolních obcí, u kterých počet obyvatel naopak dlouhodobě klesá – ve všech případech. Nejmenší pokles počtu obyvatel je zaznamenán u obce Provodov-Šonov (z 1274 v roce 1869 na 1225 v roce 2015) a naopak největší u obce Libchyně (z 310 v roce 1869 na 68 v roce 2013) – vše bráno relativně ve vztahu k základnímu stavu v roce 1869. Vývoj počtu obyvatel v celém správním území ORP NMnM kopíruje vývoj v Královéhradeckém kraji, potažmo v celé České republice, na kterém jsou patrné dva poklesy či stagnace v období světových válek.

Následující tabulka a graf ilustrují podrobněji populační vývoj v jednotlivých obcích v letech 1992 až 2015, tedy přibližně v novodobé historii České republiky – po pádu komunistického režimu. V tabulce je uveden rozdíl mezi lety 1992 a 2015, jednak absolutně (počet obyvatel) a také relativně jako tzv. bazický index – procentuální změna, kdy za 100 % a výchozí stav se uvažuje počet obyvatel v každé obci v roce 1992.

Tab. 15. Vývoj počtu obyvatel v obcích v letech 1992–2015 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Počet obyvatel k 31. 12.																					Vývoj 92/15 abs.	Vývoj 92/15 (%)
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2011	2013	2015		
Bohuslavice	890	918	930	937	931	930	926	911	916	931	951	972	978	987	999	1 005	1 009	1 011	998	985	1 007	117	13,1
Černčice	444	447	430	437	452	449	444	457	461	448	447	449	442	446	461	464	454	470	481	485	484	40	9,0
Jestřebí	176	172	173	180	178	182	177	176	172	174	174	175	176	177	174	173	168	167	164	163	166	-10	-5,7
Libchyně	63	58	56	55	54	52	51	49	65	64	70	73	76	79	78	73	70	72	73	75	68	5	7,9
Mezilesí	214	219	222	221	218	215	219	222	216	204	208	203	205	205	202	204	210	212	212	211	229	15	7,0
Nahořany	448	439	427	435	432	447	429	441	449	474	474	458	453	457	472	477	493	516	540	545	576	128	28,6
Nové Město nad Metují	10 290	10 269	10 234	10 180	10 200	10 243	10 287	10 266	10 233	10 102	10 017	10 126	10 071	10 054	10 049	9 996	9 941	9 878	9 784	9 726	9 550	-740	-7,2
Provodov-Šonov	996	989	991	1 007	1 011	997	996	1 000	1 020	1 043	1 065	1 078	1 082	1 092	1 096	1 101	1 126	1 157	1 179	1 203	1 225	229	23,0
Přibyslav	136	131	129	125	124	116	121	118	127	164	159	159	159	167	172	185	175	182	186	193	198	62	45,6
Sendraž	79	78	83	83	81	79	78	79	82	89	89	91	88	89	92	92	90	91	99	99	101	22	27,8
Slavětín nad Metují	237	230	228	235	233	235	234	241	239	230	227	227	224	226	227	232	231	234	264	270	263	26	11,0
Slavoňov	261	256	258	256	246	251	249	249	252	264	263	268	263	272	274	287	286	293	288	275	277	16	6,1
Vršovka	97	101	100	102	99	97	99	97	104	109	111	110	106	108	109	110	106	108	121	135	132	35	36,1
ORP	14 331	14 307	14 261	14 253	14 259	14 293	14 310	14 306	14 336	14 296	14 255	14 389	14 323	14 359	14 405	14 399	14 359	14 391	14 389	14 389	14 276	-55	-0,4
ORP bez NMnM	4041	4038	4027	4073	4059	4050	4023	4040	4103	4194	4238	4263	4252	4305	4356	4403	4418	4513	4 605	4 605	4 726	685	16,8

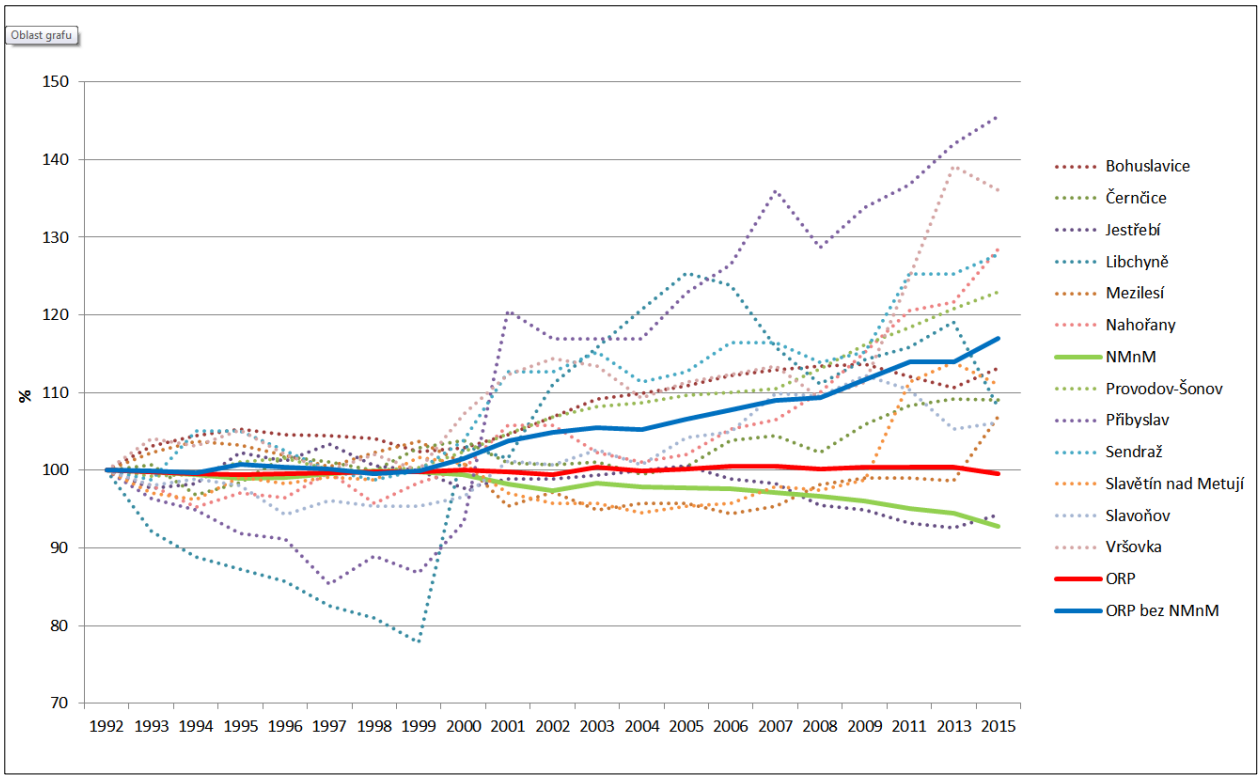

Obr. 67. Vývoj počtu obyvatel v obcích v letech 1992–2015 (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Z uvedených dat je patrná stagnace počtu obyvatel v rámci celého řešeného území. Velice zajímavý je však mírný pokles počtu obyvatel NMnM a naopak růst počtu obyvatel okolních vesnic, což je opačný trend než v předchozím dlouhodobém vývoji (viz předchozí odstavce). V tomto období je nejvyšší absolutní i relativní pokles počtu obyvatel o 740 (relativně k roku 1992 pokles o 7,2 %) zaznamenán u NMnM. Naopak nevýraznější absolutní nárůst počtu obyvatel o 229 (relativně k roku 1992 nárůst o 23 %) je zaznamenán u obce Provodov-Šonov a nejvyšší relativní nárůst o 45,6 % (absolutně nárůst o 62 obyvatel) je u obce Přibyslav.

Následující obrázek uvádí prostorové znázornění (kartogram) tohoto vývoje počtu obyvatel v jednotlivých obcích.

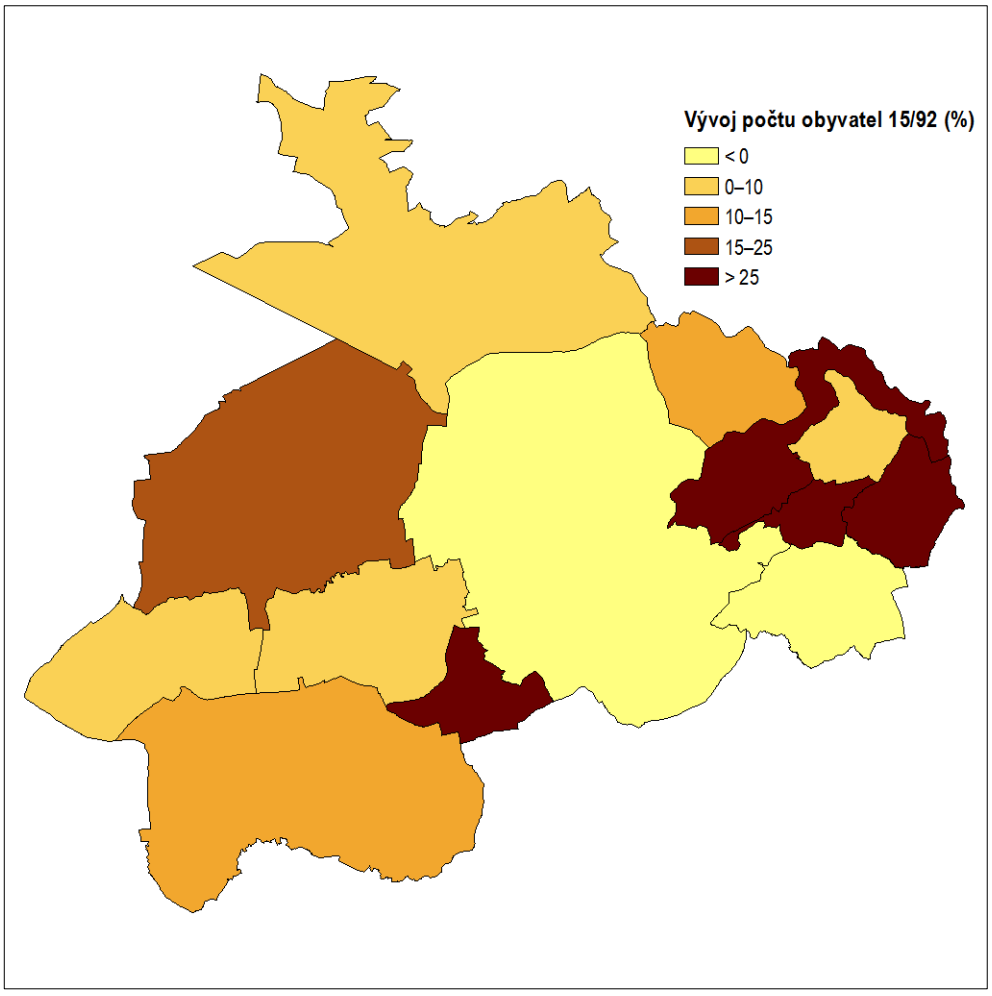

Obr. 68. Kartogram relativního vývoje počtu obyvatel v obcích v letech 1992 až 2015 (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Pohyb obyvatelstva

Pro dokreslení předchozích informací lze dále uvažovat o příčinách změn absolutních hodnot počtu obyvatel. Těmi pak je přirozený přírůstek, který představuje rozdíl mezi živě narozenými a zemřelými, a saldo migrace, které je rozdílem mezi přistěhovanými a odstěhovanými. Změna v počtu obyvatel za určité období pak představuje součet přirozeného přírůstku a salda migrace. V níže uvedených tabulkách je uveden vývoj těchto ukazatelů v rámci celého správního území ORP NMnM v letech 2006–2013 a dále údaje pro jednotlivé obce za rok 2013.

Tab. 16. Hodnoty vybraných demografických ukazatelů pro správní území ORP NMnM v letech 2006–2015 (zdroj: Český statistický úřad).

Sledovaný jev	2006	2007	2008	2009	2011	2013	2015
Živě narození	140	141	165	150	128	148	130
Zemřelí	131	154	133	140	144	141	139
Přirozený přírůstek	9	-13	32	10	-16	7	-9
Přistěhovalí	231	215	225	233	219	232	234
Vystěhovalí	194	208	297	211	238	245	244
Saldo migrace	37	7	-72	22	-19	-13	-10

Tab. 17. Hodnoty vybraných demografických ukazatelů v jednotlivých obcích za rok 2015 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace
Bohuslavice	16	8	8	25	27	-2
Černčice	-	2	-2	15	11	4
Jestřebí	1	1	-	4	6	-2
Libchyně	1	4	-3	-	3	-3
Mezilesí	3	2	1	7	3	4
Nahořany	7	8	-1	40	10	30
Nové Město nad Metují	74	103	-29	158	202	-44
Provodov-Šonov	11	6	5	32	25	7
Přibyslav	4	1	3	2	4	-2
Sendraž	1	-	1	1	1	-
Slavětín nad Metují	7	-	7	4	8	-4
Slavoňov	4	3	1	5	5	-
Vršovka	1	1	-	5	3	2
ORP	130	139	-9	234	244	-10

Z celkových údajů je patrné, že převažující faktor ovlivňující počet obyvatel je saldo migrace. Dále je také patrné, že časový vývoj těchto hodnot je výrazný a bez jednoznačného trendu. Při úvahách nad hodnotami u jednotlivých obcí je nutno brát vždy v potaz jejich absolutní velikost.

8.8.3 Věková struktura obyvatelstva

Podrobnou představu věkového rozložení obyvatel v rámci jednotlivých obcí lze získat z následující tabulky, která vychází se sčítání lidu, domů a bytu v roce 2001 (tyto podrobné údaje ze sčítání v roce 2011 se nepodařilo získat).

Tab. 18. Věková struktura obyvatelstva v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	v tom ve věku (%)									
	0–4	5–14	15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65–74	75+
Bohuslavice	5,1	12,1	6,3	16,2	13,7	12,2	13,3	5,2	10,1	5,9
Černčice	6,4	10,8	6,2	19,9	12,6	15	12,4	5,5	6,6	4,4
Jestřebí	2,4	11,8	7,7	21,3	8,3	18,3	10,1	4,7	8,3	7,1
Libchyně	2,9	16,2	2,9	13,2	10,3	10,3	11,8	10,3	16,2	5,9
Mezilesí	2,5	15,2	8,8	10,8	13,7	13,7	11,8	5,4	11,3	6,9
Nahořany	3,6	10,3	6,5	16,1	10,7	15,3	14,4	4,4	10,5	8,4
Nové Město nad Metují	4,5	11,9	6,7	16,1	13,6	13,5	15,1	5,2	8,3	5,2
Provodov-Šonov	4,5	13,3	7,1	17,6	13,2	14,8	13,2	3,2	7,7	5,4
Přibyslav	2,4	17,1	7,9	12,2	14,6	18,9	11	2,4	7,3	6,1
Sendraž	2,2	5,6	7,8	20	3,3	26,7	7,8	3,3	8,9	14,4
Slavětín nad Metují	6,1	10	5,2	20	9,6	13,5	15,7	3,5	10,9	5,7
Slavoňov	5	16	8	16	14,5	13,4	7,3	6,5	9,5	3,8
Vršovka	0,9	15,6	3,7	19,3	11,9	11,9	14,7	4,6	11	6,4
ORP NMnM	**4,5**	**12,1**	**6,7**	**16,4**	**13,3**	**13,8**	**14,4**	**5**	**8,5**	**5,4**

V následující tabulce jsou data zjednodušena na tři hlavní věkové kategorie a je zde uveden index stáří, který představuje poměr věkové skupiny 65 a více let ke skupině 0–14 let vyjádřený v procentech, respektive je to počet seniorů na 100 dětí. Index stáří pro jednotlivé obce je uveden také v následujícím obrázku. Z něj patrná určitá závislost indexu na poloze obce – vyšší index je zejména v menších tzv. horských obcích, ze kterých se výrazně vyčleňuje Slavoňov a Libchyně. Nicméně vysoký index je i v samotném NMnM.

Tab. 19. Věková struktura obyvatelstva v jednotlivých obcích v roce 2015 a indexy stáří v letech 2015 a 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	v tom ve věku (%)			Index stáří 2015	Index stáří 2001	Index stáří vývoj 2001-2015
	0–14	15–64	nad 65			
Bohuslavice	17,6	64,7	17,7	100,6	91,8	8,8
Černčice	14,9	67,6	17,6	118,1	90,4	27,7
Jestřebí	12,7	68,7	18,7	147,6	158,7	-11,1
Libchyně	20,6	61,8	17,6	85,7	133,7	-48,0
Mezilesí	13,1	67,2	19,7	150,0	195,2	-45,2
Nahořany	20,7	63,0	16,3	79,0	83,3	-4,3
Nové Město nad Metují	13,8	63,5	22,6	163,7	139,9	23,8
Provodov-Šonov	18,0	67,5	14,4	80,1	75,6	4,5
Přibyslav	12,6	74,2	13,1	104,0	118,6	-14,6
Sendraž	14,9	67,3	17,8	120,0	154,2	-34,2
Slavětín nad Metují	21,7	58,6	19,8	91,2	74,5	16,7
Slavoňov	16,6	66,8	16,6	100,0	86,4	13,6
Vršovka	15,2	65,9	18,9	125,0	125,0	0,0
ORP NMnM	**15,0**	**64,4**	**20,7**	**138,0**	**83,7**	**54,3**

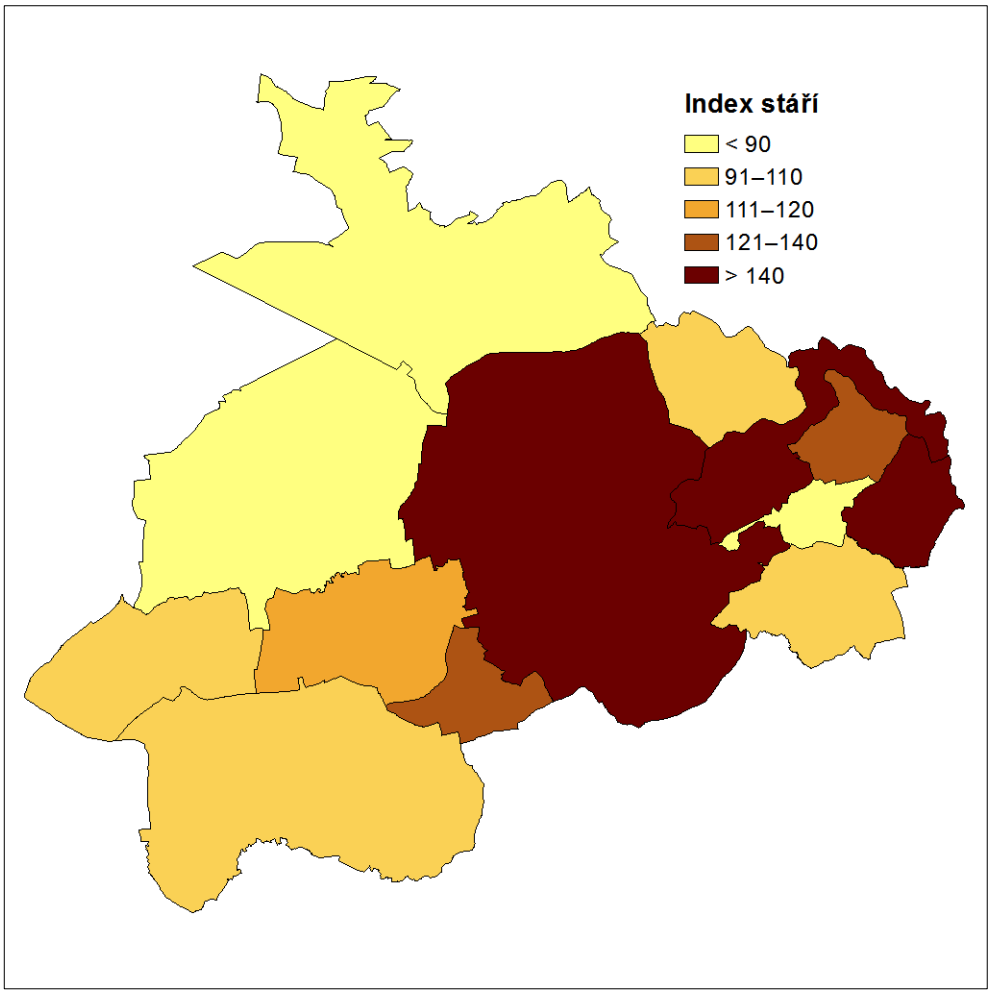

Obr. 69. Kartogram indexu stáří za rok 2015 v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM (zdroj: Český statistický úřad).

Dále je uveden index stáří v roce 2001 a jeho srovnání s rokem 2015, ze kterého je patrný časový vývoj populace v dané obci. Toto je rovněž znázorněno v dalším obrázku. Kladné hodnoty tedy znamenají o kolik více a záporné o kolik méně seniorů je na 100 dětí po čtrnácti letech. Z dat lze pozorovat, jednak velké rozdíly mezi obcemi, ale i výrazné časové změny. Zde je ovšem nutné brát úvahu velkosti obcí, kde každá relativně malá změna v populaci (narození, úmrtí, migrace) má za následek výrazný posun hodnoty indexu stáří. Vzhledem k tomuto je nutné data interpretovat. Pro hlubší pochopení problému by bylo nutné sledovat podrobnější časovou řadu i jednotlivé příčiny změn, což je ovšem nad rámec tohoto rozboru.

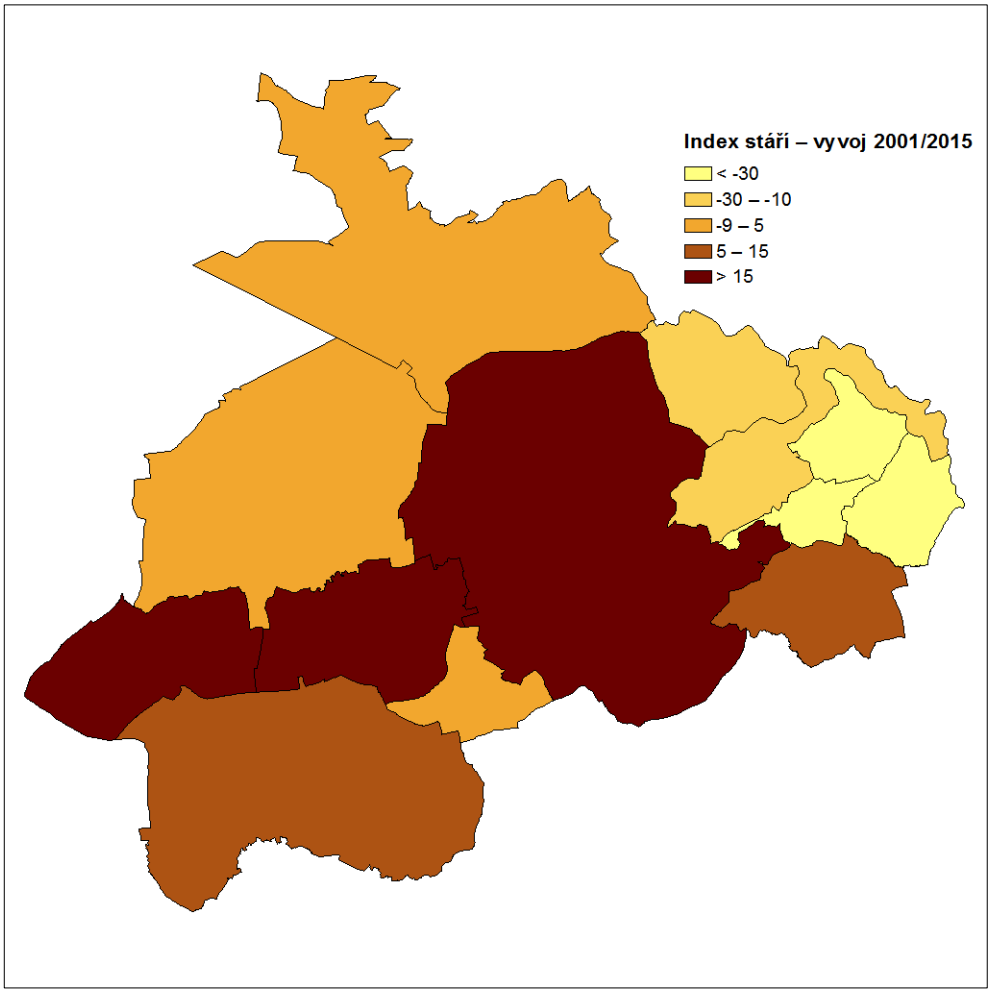

Obr. 70. Kartogram porovnání indexu stáří mezi lety 2001 a 2015 v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM (zdroj: Český statistický úřad).

Následující tabulka postihuje správní území ORP NMnM jako celek v časovém rozmezí let 1995 až 2015 a poskytuje tak představu o časovém vývoji tohoto základního demografického ukazatele. Zde jsou výše popsané velké výkyvy potlačeny a z uvedených dat je patrný pokles počtu dětí, který je současně doprovázen narůstajícím počtem obyvatel v seniorském věku. Jednoznačně je zde tedy doložen všeobecný trend stárnutí populace, který v příštích letech bude, resp. již začíná, být významným demografickým problémem – závažnost ilustruje uvedený index stáří, který byl v ORP NMnM roce 1995 na úrovni 70,5, ale v roce 2015 již na 138.

V tabulce je uvedeno i porovnání indexu stáří v ORP NMnM s indexem stáří v Královéhradeckém kraji a indexem stáří v celé České republice. Názorně to ukazuje rovněž následující graf. Královéhradecký kraj přibližně kopíruje celou ČR, nicméně stále je zde index stáří o něco vyšší. Z grafu vyplývá zajímavá a nepříjemná skutečnost – mírně rychlejší stárnutí populace v ORP NMnM oproti Královéhradeckému kraji i ČR. Například v roce 1995 bylo v ORP NMnM oproti ČR o 2 a oproti Královéhradeckému kraji dokonce o 6,2 seniorů na 100 dětí méně (tj. populace zde byla mladší). Naproti tomu v roce 2015 už to bylo oproti Královéhradeckému kraji o 11,6 a oproti ČR dokonce o 20,6 více!

Nicméně i v případě, že by index stáří ORP NMnM odpovídal průměrné hodnotě v Královéhradeckém kraji, popř. celé ČR, indikuje závažné problémy v příštích letech (resp. řadu problému můžeme pociťovat již v současné době).

Tab. 20. Věková struktura obyvatelstva ve správním území ORP NMnM v rozmezí let 1995–2015, srovnání indexu stáří s Královéhradeckým krajem a Českou republikou (zdroj: Český statistický úřad).

Stav obyvatelstva k 31. 12.		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2011	2013	2015
Celkem		14 253	14 259	14 293	14 310	14 306	14 336	14 296	14 255	14 389	14 323	14 359	14 405	14 399	14 359	14 391	14 389	14 365	14 276
v tom podle pohlaví	muži	6 998	7 006	7 011	7 020	7 012	7 021	6 987	6 970	7 037	6 994	7 011	7 050	7 044	7 018	7 003	–	7 036	7 000
	ženy	7 255	7 253	7 282	7 290	7 294	7 315	7 309	7 285	7 352	7 329	7 348	7 355	–	7 341	7 388	–	7 329	7 276
v tom ve věku	0–14 let	2 644	2 598	2 538	2 492	2 430	2 356	2 313	2 215	2 204	2 161	2 123	2 087	2 075	2041	2 075	2111	2 140	2137
	15–64 let	9 745	9 748	9 818	9 847	9 893	9 977	9 961	9 974	10 080	10 056	10 057	10 087	10 044	9 946	9 870	9690	9 467	9189
	65 a více let	1 864	1 913	1 937	1 971	1 983	2 003	2 022	2 066	2 105	2 106	2 179	2 231	2 280	2 372	2 446	2588	2 758	2950
Index stáří		70,5	73,6	76,3	79,1	81,6	85,0	87,4	93,3	95,5	97,5	102,6	106,9	109,9	116,2	117,9	122,4	128,9	138,0
Index stáří – KH kraj		76,7	79,2	81,6	84,1	86,5	88,9	90,6	92,9	95,0	97,5	100,3	103,7	106,1	109,6	111,7	116,5	123,6	126,4
Index stáří – ČR		72,5	75,3	78,1	80,6	83,1	85,5	87,2	89,2	91,6	94,0	97,0	100,2	102,4	105,1	107,0	110,4	116,0	117,4

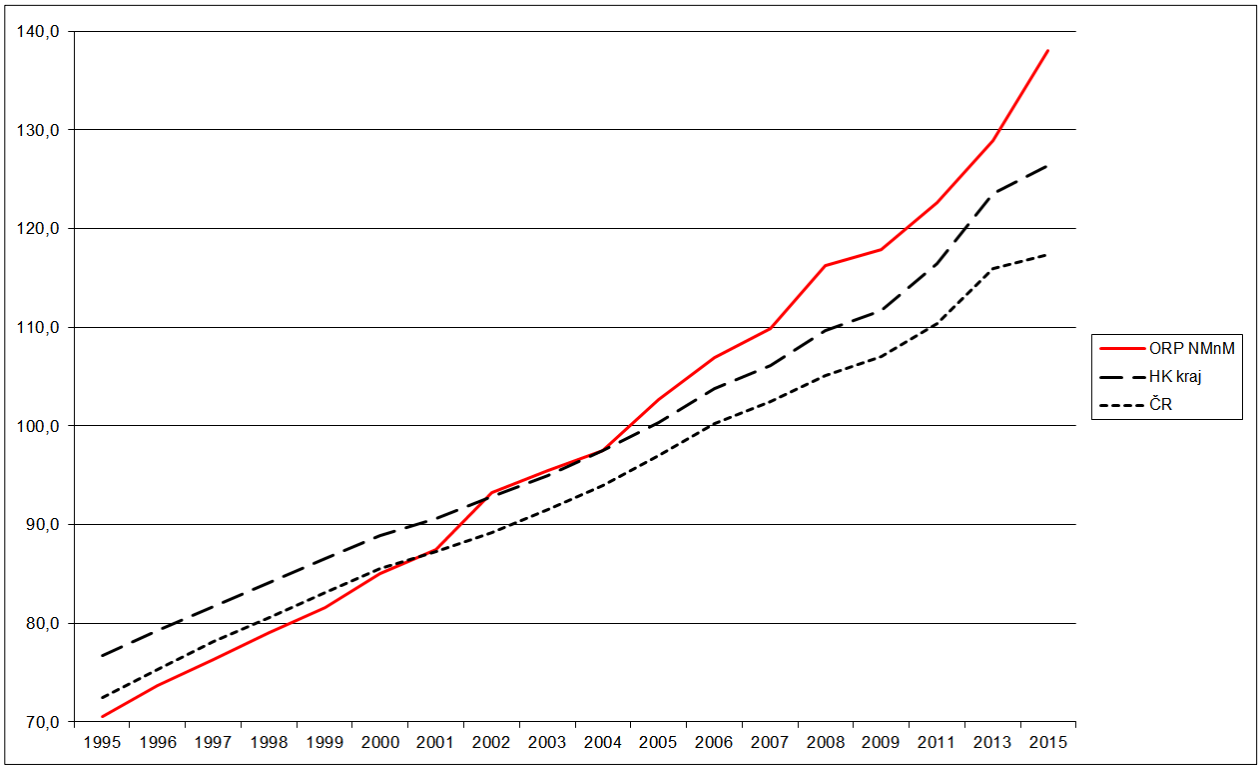

Obr. 71. Vývoje indexu stáří ORP NMnM, Královéhradeckého kraje a ČR (zdroj: Český statistický úřad).

8.8.4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Z údajů o struktuře obyvatelstva podle dosaženého vzdělání v jednotlivých obcích v roce 2001 uvedených v následující tabulce a grafu je patrné, že rozdíly mezi jednotlivými obcemi jsou dosti výrazné. Zcela pochopitelně a dle očekávání je výrazný rozdíl mezi NMnM a ostatními obcemi, který se dá charakterizovat jako vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva ve městě oproti nižšímu podílu v okolních venkovských sídlech. Nejvyššího vzdělání dosahuje obyvatelstvo v NMnM, následované obcí Přibyslav. Naopak nejnižšího vzdělání dosahuje obyvatelstvo v obci Sendraž, následované obcí Libchyně. Obyvatel zcela bez vzdělání je nejvíce v obci Libchyně. V rámci Královéhradeckého kraje je ORP NMnM v průměru, s minimálním náskokem u vysokoškolského vzdělání a větším podílem vyučení a středního odborného vzdělání bez maturity, který je na úkor základního vč. neukončeného vzdělání.

Tab. 21. Struktura obyvatelstva ORP NMnM dle dosaženého vzdělání, rok 2011 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	dosažený stupeň vzdělání (%)			
	bez vzdělání	základní vč. neukončeného	středoškolské	vysokoškolské
Bohuslavice	0,4	24,7	56,5	6
Černčice	0	25,5	55,4	7,2
Jestřebí	0	27,3	55,5	2,2
Libchyně	0	39,2	36,7	2
Mezilesí	1,1	19	57,4	7,4
Nahořany	0	20,3	61,4	4,1
NMnM	0,3	18,4	53,4	12,2
Provodov-Šonov	0,6	18,3	59,8	6,5
Přibyslav	0	21,6	51,3	12,4
Sendraž	0	24,7	55,4	8,2
Slavětín n.M.	1,5	21,1	53,4	9,8
Slavoňov	0,4	21,3	61,7	5
Vršovka	0	25,5	56,5	4,9
ORP	0,3	23,6	55	6,8
KH kraj	0,5	22,2	67,2	10,1
Česká republika	0,5	22,9	64,2	12,5

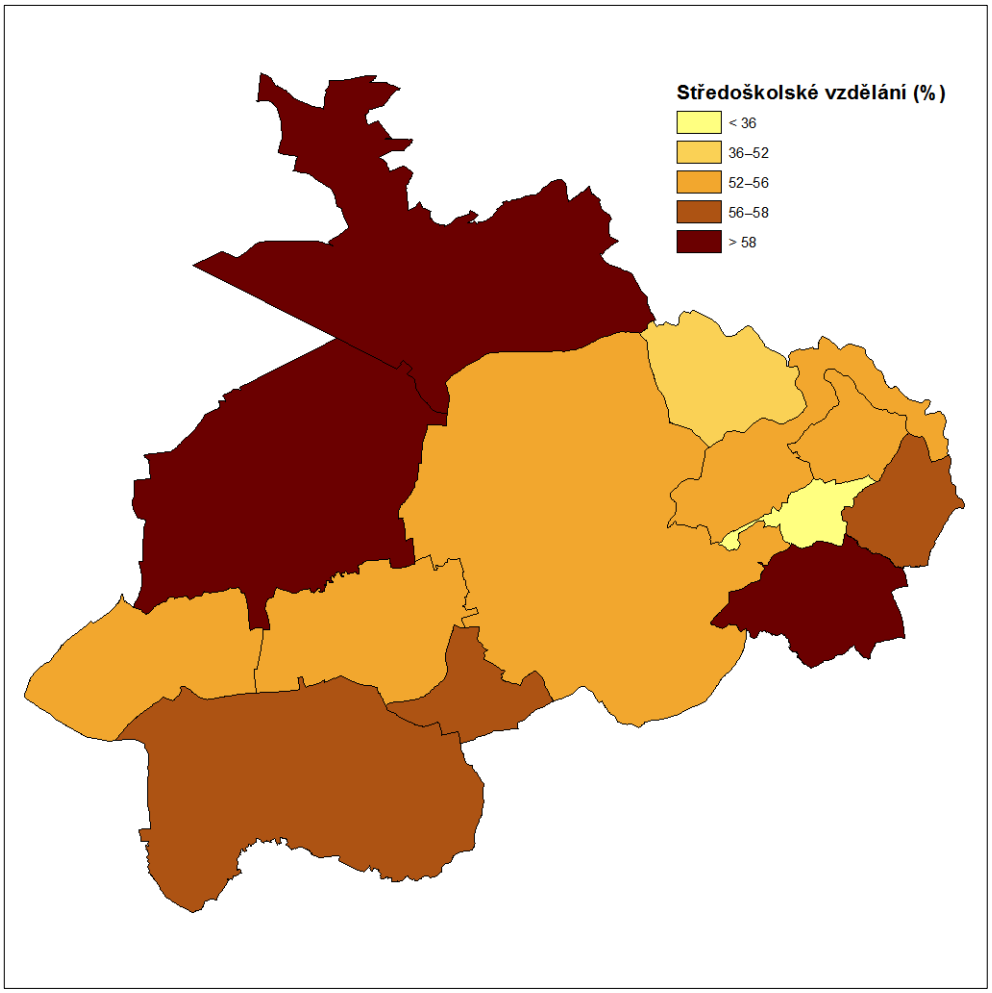

Obr. 72. Kartogram poměrného zastoupení obyvatel se středoškolským vzděláním v jednotlivých obcích v roce 2011 (zdroj: Český statistický úřad).

Uvedený obrázek ukazuje prostorové rozčlenění poměrného zastoupení obyvatel s úplným středoškolským vzděláním s maturitou v jednotlivých obcích (údaje viz předcházející tabulka). Důležité je upozornit, že se jedná o relativně malé rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Kromě obce Libchyně s 36,1 % se pak nalézají v rozmezí od 51,3 % u Přibyslavi po 61,7 % u Slavoňova.

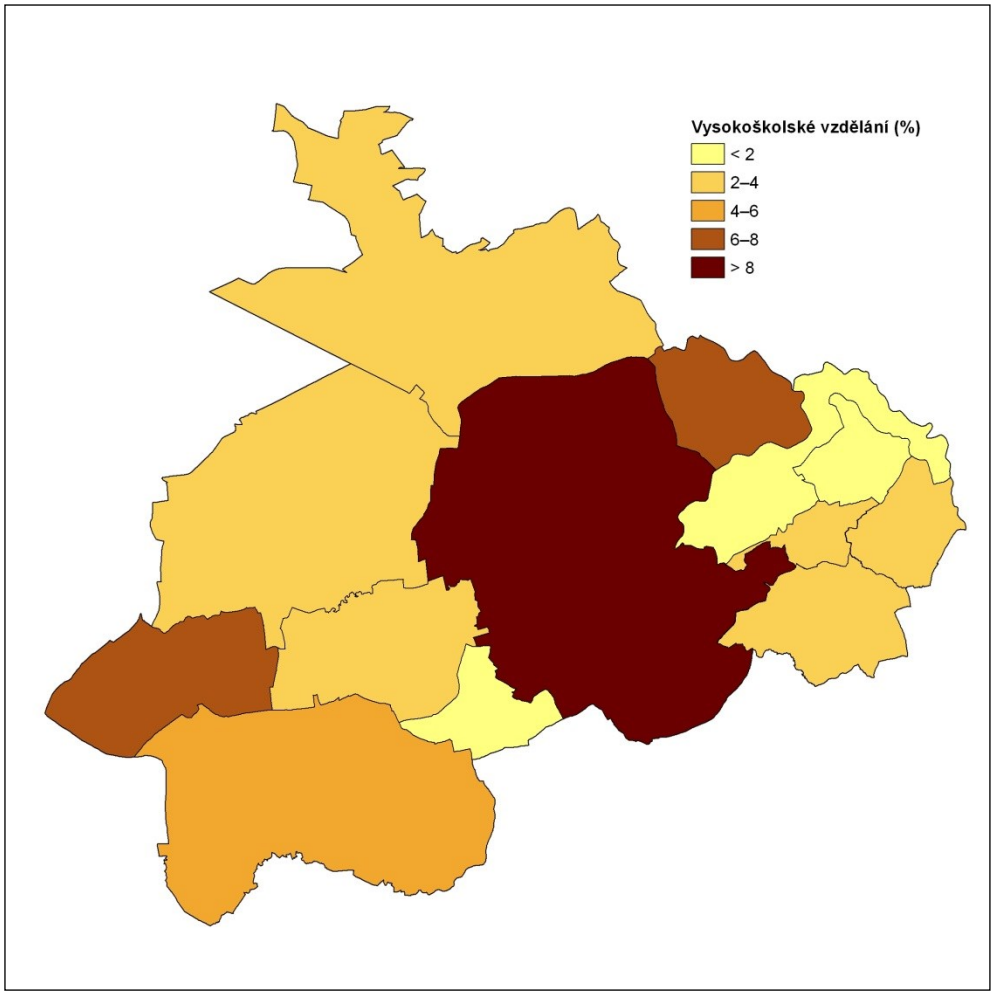

Obr. 73. Kartogram zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Uvedený obrázek ukazuje prostorové rozčlenění poměrného zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním v jednotlivých obcích (údaje viz předcházející tabulka). Zde jsou již rozdíly mezi obcemi výraznější, kdy minimální hodnoty 2 % dosahuje Libchyně a naopak maximální hodnoty 12,2 % NMnM.

V součtu obou typů vzdělání je tak jednoznačně patrný trend většího zastoupení vyššího vzdělání ve městech oproti venkovu.

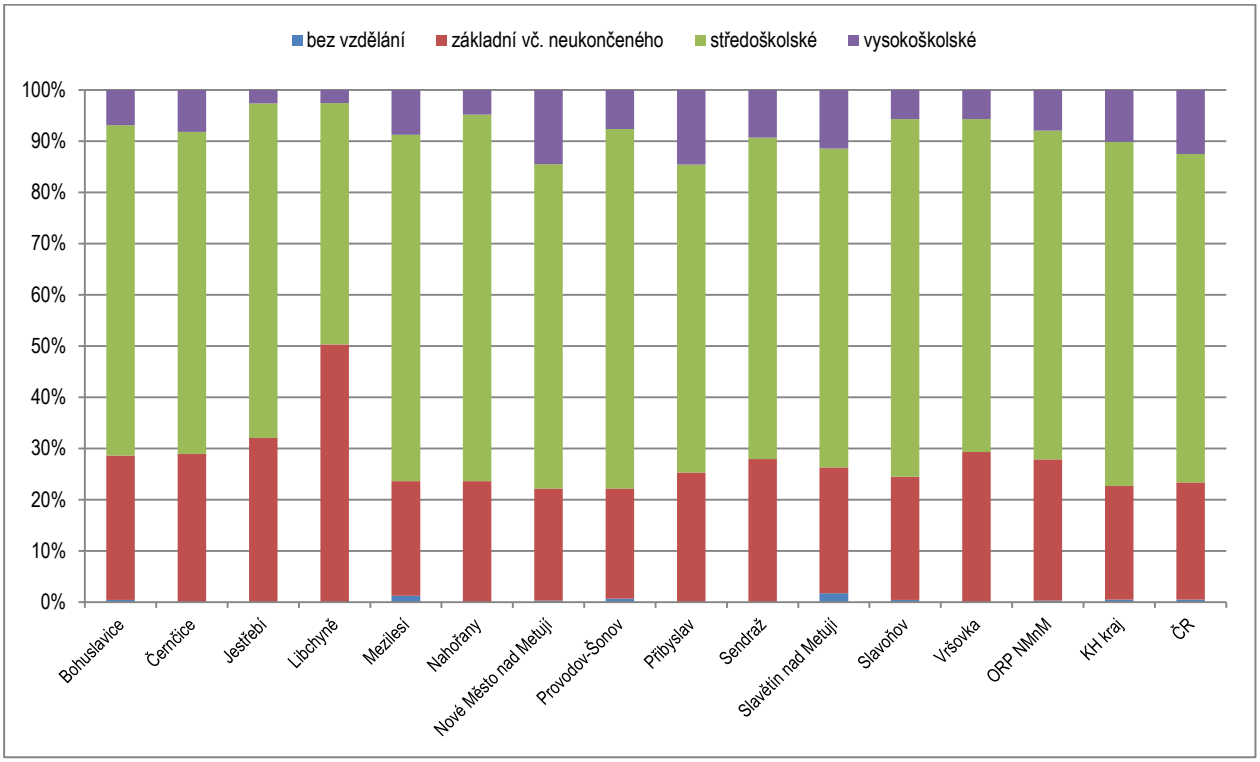

Obr. 74. Graf struktury obyvatelstva ORP NMnM dle dosaženého vzdělání, rok 2011 (zdroj: Český statistický úřad).

8.8.5 Sociální služby pro seniory

V rámci řešeného území je jediné zařízení sociálních služeb pro seniory – Městské středisko sociálních služeb (dále jen MSSS) Oáza v Novém Městě nad Metují. Bylo zřízeno jako příspěvková organizace rozhodnutím Městského zastupitelstva NMnM v roce 1996. Poskytuje sociální služby zejména pro seniory z NMnM a z ostatních obcí v ORP NMnM. Posláním MSSS Oáza je podporovat klienta prostřednictvím terénních, ambulantních a pobytových sociálních služeb v zachování, případně prodloužení samostatného způsobu života jak v domácím prostředí (pečovatelskou službou, denním centrem služeb, odlehčovacími službami), tak v pobytovém zařízení (domově pro seniory). Poskytované sociální služby mají napomáhat i pečujícím rodinným příslušníkům. Okolní obce jsou připravené pro občany-seniory s MSSS Oáza Nové Město nad Metují pro zajištění terénní sociální služby smlouvu uzavřít.

Posláním pečovatelské služby je podporovat klienta v jeho přirozeném prostředí a prostřednictvím zajištění potřebných služeb napomáhat jeho pocitu bezpečí a psychické pohody. Cílem pečovatelské služby je podporovat klienta v zachování samostatného způsobu života v jeho přirozeném domácím prostředí. K tomuto účelu slouží poskytování zejména těchto služeb: donáška nebo dovoz oběda, běžné úkony osobní hygieny, celková koupel klienta ve

středisku osobní hygieny, nákupy, nutné pochůzky, práce spojené s udržováním domácnosti, doprovod na vyšetření, praní a žehlení prádla a dle možností zařízení půjčování kompenzačních pomůcek, polohovacích postelí apod. Cílovou skupinou pečovatelské služby jsou senioři, dočasně nemocné osoby, které jsou soběstačné při základních život zajišťujících úkonech a nepotřebují nepřetržitou lékařskou péči. Pro samostatný způsob života však potřebují podporu a dopomoc druhé osoby. Dále pak rodiny s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby (§ 75 odst. 2, písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) a občané zbavení způsobilosti k právním úkonům. Soustředěná pečovatelská služba je poskytována v nájemních domech TGM č.p. 1424 a Českých Bratří č.p. 1145. Maximální kapacita pečovatelské služby činí 150 klientů.

Posláním Domova pro seniory je prostřednictvím odborně poskytované pobytové sociální služby prezentovat stáří jako plnohodnotnou etapu lidského života s právem na sebeúctu, intimitu, respektování osobních potřeb a důstojného způsobu života s možností zachování přirozených sociálních vazeb místního společenství. Cílem poskytování služeb Domova pro seniory je podporovat seniory v soběstačnosti a zajistit jim důstojným způsobem ubytování, možnost volby stravování a potřebné péče, ať se již jedná o dopomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, osobní hygieně, zprostředkování aktivizačních činností, kontaktu se společenským prostředím či pomoc při péči o domácnost, a to v takovém bezbariérovém prostředí, které zohledňuje klientovo právo na soukromí. Domov pro seniory je určen pro osoby (od 59 let) s chronickým onemocněním, osoby s tělesným, zrakovým postižením a seniory, kteří zejména pro svůj věk či zhoršený zdravotní stav potřebují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby při základních sebeobslužných úkonech, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Nepotřebují však nepřetržitou lékařskou nebo ošetřovatelskou péči s úkony na úrovni zdravotnického zařízení. Kapacita domova pro seniory činí 41 lůžek.

Posláním odlehčovací služby je pomoci seniorům překlenout přechodně nepříznivý zdravotní stav a umožnit pečujícím rodinným příslušníkům potřebnou regeneraci sil pro další péči o jejich blízké. Cílem odlehčovací služby je umožnit seniorům využít na určitou dobu (max. 4 měsíce) pobytové zařízení s koncentrovanou ošetřovatelsko-pečovatelskou péčí. U odlehčovací služby tvoří cílovou skupinu senioři, kteří žijí trvale sami nebo s rodinnými příslušníky a z různých důvodů potřebují krátkodobý pobyt se zajištěnou péčí mimo své domácí prostředí. Zařízení má k dispozici 5 lůžek pro odlehčovací pobyty.

Posláním Centra denních služeb – Domovinka je podporovat klienty v aktivním způsobu života, upevňovat a obnovovat potřebné sebeobslužné a mentální schopnosti, začleňovat je do místní

komunity vrstevníků a umožnit rodinným příslušníkům potřebný čas k regeneraci sil či klidné práci. Služby a aktivizační programy poskytované v bezbariérovém centru denních služeb Domovinka slouží k smysluplnému vyplnění volného času a umožnění kontaktu s vrstevníky. Centrum denních služeb – Domovinka je určena pro seniory, kteří mají omezené možnosti kontaktu a komunikace s lidmi; pro seniory, kteří chtějí vyplnit a zpestřit volný čas během doby, kdy jsou jejich rodinní příslušníci mimo domov; pro seniory, kteří potřebují pomoci s časovou i prostorovou orientací. Služba Domovinka není určena pro seniory s těžkým psychickým postižením, s poruchami znemožňujícími pobyt v kolektivu (opakující se agresivita, útěky, apod.). Kapacita služby Domovinka činí 12 klientů.

8.8.6 Zdravotnická zařízení

Prakticky veškerá zdravotnická zařízení ve správním území ORP NMnM jsou umístěna v NMnM. Mimo to jsou v obci Bohuslavice umístěna detašovaná pracoviště samostatných ordinací praktického lékaře pro dospělé a praktického lékaře – stomatologa.

Jedná se tedy o tato zdravotnická zařízení (zdroj: Ministerstvo zdravotnictví):

- ordinace praktického lékaře pro dospělé (6x NMnM, 2x Bohuslavice)
- ordinace praktického lékaře pro děti a dorost (3x NMnM)
- ordinace praktického lékaře – stomatologická (8x NMnM + 1x Bohuslavice)
- ordinace praktického lékaře – gynekologická (1x NMnM)
- ordinace lékaře specialisty – (1x chirurgie, 1x interní, 1x RTG, 1x rehabilitace, 1x ortopedie, 2x kožní)
- lůžkové zařízení – psychiatrické (1x NMnM)
- rehabilitační zařízení (1x NMnM)
- dále jsou v NMnM lékárenská zařízení (2x)

8.8.7 Školská zařízení

Mateřské školy jsou zřízeny v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany (část Nahořany), NMnM (4x, části Krčín, NMnM (3x) a Vrchoviny), Provodov-Šonov (část Provodov) a Slavoňov.

Nižší stupeň (1. až 5. třída) základní školy je zřízen v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany a Provodov-Šonov (viz následující tabulka). Oba stupně základní školy jsou zřízeny pouze

v NMnM v počtu 3 škol, nicméně se v poslední době v rámci hledání řešení malého počtu žáků uvažuje i o možném sloučení dvou škol, po kterém by tedy zůstaly v NMnM dvě základní školy.

Následující školská zařízení jsou zřízena pouze v NMnM: Střední škola Nové Město nad Metují, SOŠ a SOU Nové Město nad Metují, Střední průmyslová škola, Základní umělecká škola Bedřicha Smetany, Základní škola speciální NONA, o.p.s., speciální Základní škola Nové Město nad Metují. V NMnM dále působí Dům dětí a mládeže „Stonožka".

Střední škola Nové Město nad Metují nabízí učební obory kuchařské práce, cukrářské práce, práce ve zdravotních a sociálních zařízeních – pečovatelské práce, šití oděvů, zámečnické práce a údržba, květinářské a aranžérské práce a praktická škola dvouletá.

SOŠ a SOU Nové Město nad Metují nabízí studijní čtyřleté obory Mechanik strojů a zařízení, Mechanik seřizovač, Mechanik elektrotechnik, Gastronomie – zaměření kuchař, kuchařka, Gastronomie – zaměření číšník, servírka, Obchodník, Ekonomika a podnikání – zaměření na obchodně-podnikatelskou činnost. Dále nabízí učební tříleté obory Strojní mechanik (zámečník), Nástrojař, Karosář (autoklempíř), Obráběč kovů, Elektrikář – silnoproud, Elektromechanik pro zařízení a přístroje, Truhlář, Cukrář, Kuchař – číšník, Prodavač, Kadeřník. Rovněž nabízí nástavbové studium, Podnikání – denní (dvouleté).

Střední průmyslová škola Nové Město nad Metují nabízí pro absolventy základních škol studijní obory Strojírenství (Informační technologie ve strojírenství, Automatizace a NC technika, Ekonomika strojírenství), Technické lyceum, Informační technologie. Pro absolventy tříletých učebních oborů nabízí obor Provozní technika (denní studium), Certifikát „Autodesk Academia" a „ECDL", „Statut školícího a informačního centra SIPVZ", Svářečská škola, Microsoft IT Academy, Program Mezinárodní vzdělávací projekt v rámci EU „Socrates".

Základní umělecká škola Bedřicha Smetany vyučuje oboru hudebnímu, tanečnímu, výtvarnému a literárně-dramatickému. Vyučovány jsou všechny nástroje kromě harfy a fagotu. Celkový počet žáků je 650, z toho na hudebním oboru 438 žáků, ve výtvarném 110,v tanečním 87 žáků a v literárně-dramatickém 15 žáků.

Základní škola speciální NONA, o.p.s. je soukromé školské zařízení pro děti s mentálním postižením a kombinovanými vadami. Děti se zdravotním postižením jsou na základě doporučení vřazeny do školy, která jim poskytuje vzdělání dle jejich možností podle vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy. Učiteli pomáhá vychovatel, je zajištěn individuální přístup k žákovi s ohledem na jeho druh postižení. Pro žáky jsou vytvořeny individuální učební plány. Je zajištěna logopedická a rehabilitační péče. Děti pracují s počítačem

(speciální vzdělávací programy). Škola spolupracuje s psychologem, prim. rehabilitace a dalšími odborníky, poskytuje bezplatně sociálně-právní poradnu.

Speciální Základní škola Nové Město nad Metují je zřizovaná Krajským úřadem Královéhradeckého kraje. Odborné zaměření školy ji předurčuje k zajištění komplexní péče v oblasti výchovy a vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami. A to především dětí, u nichž je dominantní specifická vývojová porucha chování a dětí s lehkým mentálním postižením. Škola poskytuje všeobecné základní vzdělání, které je diferencované podle typu postižení, mentální úrovně či individuálních možností jednotlivých žáků.

Dům dětí a mládeže „Stonožka“ zajišťuje činnosti, při kterých mohou klienti trávit svůj volný čas a spočívají v pravidelných aktivitách, tzv. kroužcích, které probíhají pravidelně jedenkrát až dvakrát týdně a v aktivitách nepravidelných. Dále nabízí tzv. spontánní aktivity, které probíhají každý všední den (pobyt v herně s knihami a časopisy, stolní tenis, stolní fotbal, šipky, počítače, ad.). Již několik let spolupracuje i s mateřskými školami, které se účastní dopoledních programů a v poslední době jsou hodně navštěvovány i programy, které jsou určené základním školám. Všechny nabízené aktivity připravuje tým tří interních pedagogů ve spolupráci se svými externími spolupracovníky.

8.8.8 Podíl obyvatel v sídlech v dostupnosti mateřské a základní školy

Tento indikátor nebyl v rámci této aktualizace pro nedostupnost dat aktualizován.

Existence mateřské či základní školy v místě je významným faktorem pro průběžnou regeneraci obytné funkce zejména na venkově. V následující tabulce jsou uvedeny informace o tom, jaký podíl obyvatelstva žije v sídle, kde se nachází mateřská a základní škola. Za samostatné sídlo se zde uvažuje i jednotlivá část obce, proto např. obec Nahořany má 34 % obyvatel s mateřskou školou, což představuje obyvatele žijící přímo v části Nahořany, zbytek 66 % obyvatel žije v ostatních částech obce. K této analýze byla použita data ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001.

Tab. 22. Podíly obyvatelstva žijícího v sídle s mateřskou a základní školou (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Počet obyvatel	Počet obyvatel MŠ		Počet obyvatel ZŠ	
		abs.	%	abs.	%
Bohuslavice	927	927	100	927	100
Černčice	452	452	100	452	100
Jestřebí	169	0	0	0	0
Libchyně	68	0	0	0	0
Mezilesí	204	0	0	0	0
Nahořany	928	315	34	315	34
NMnM	10074	9584	95	9584	95
Provodov-Šonov	1029	287	28	287	28
Přibyslav	164	0	0	0	0
Sendraž	90	0	0	0	0
Slavětín nad Metují	230	0	0	0	0
Slavoňov	262	213	81	0	0
Vršovka	109	0	0	0	0
ORP NMnM	14706	11778	80	11565	78

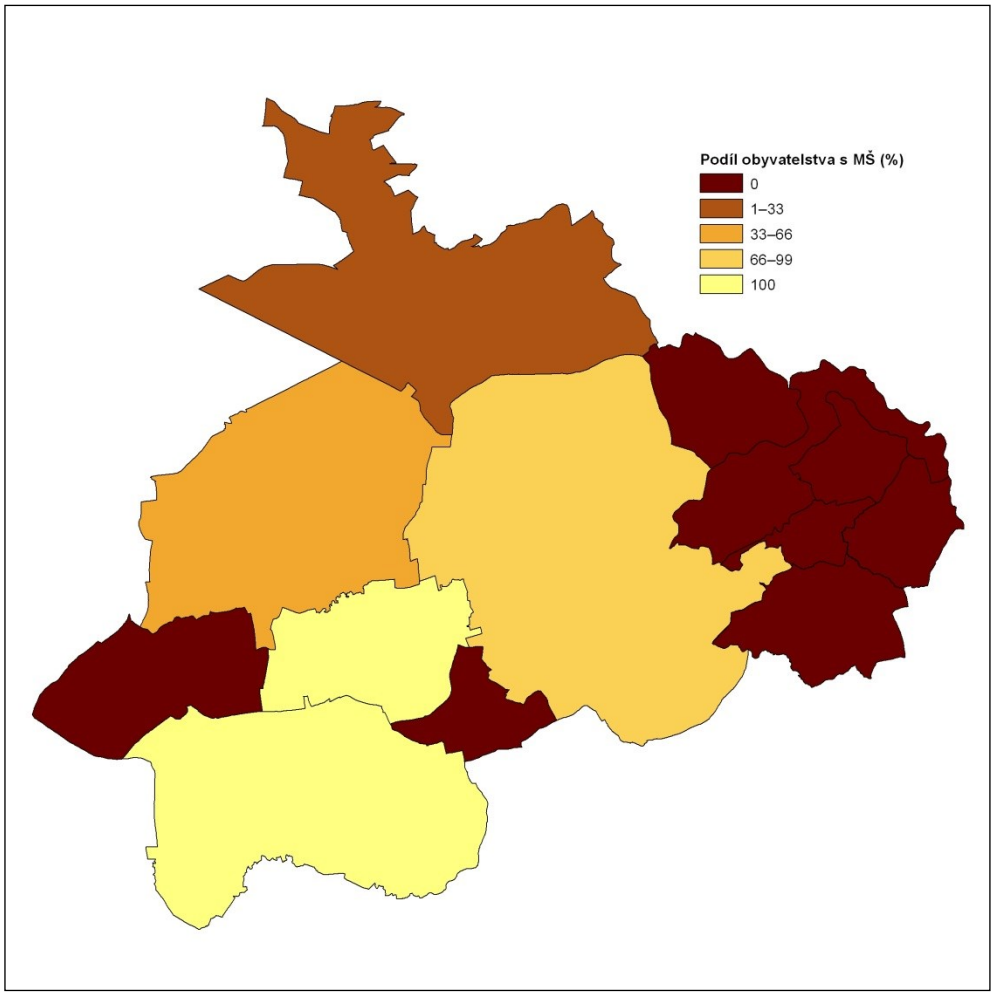

Obr. 75. Kartogram podílu obyvatelstva žijícího v sídle s mateřskou školou (zdroj: Český statistický úřad).

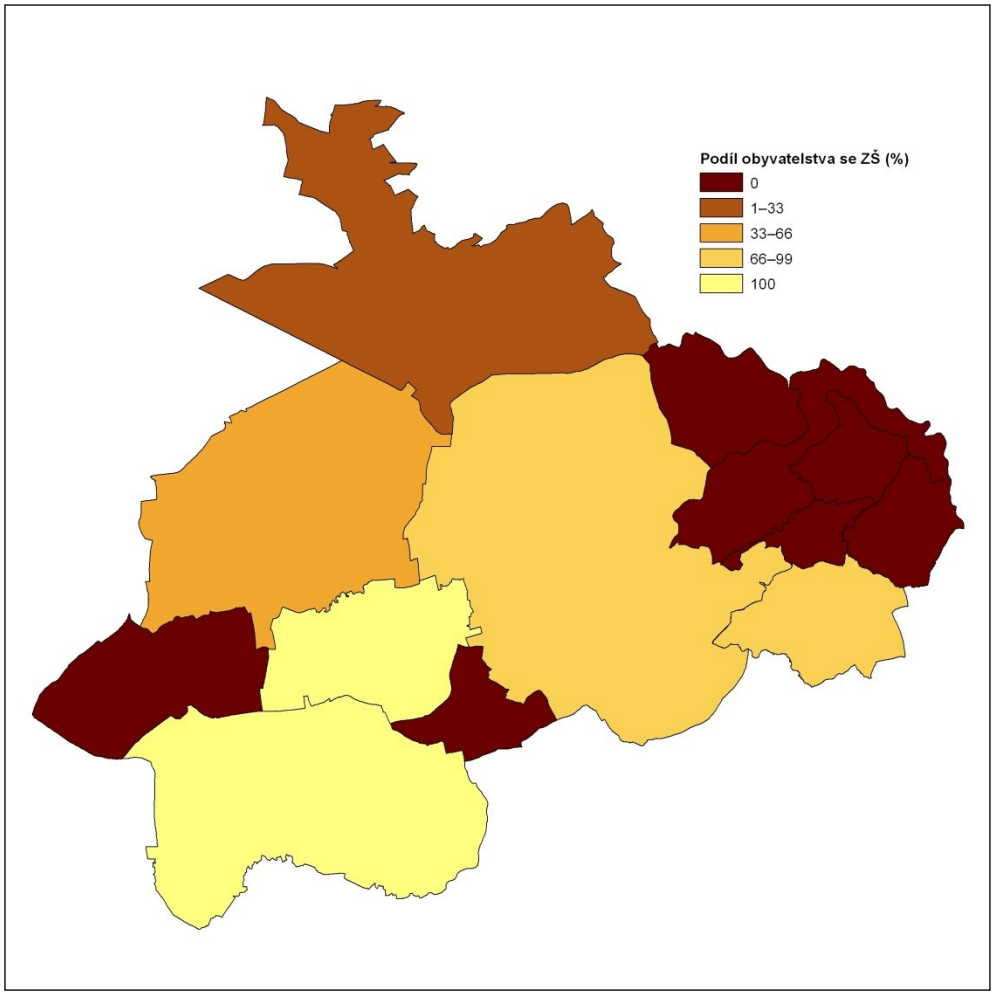

Obr. 76. Kartogram podílu obyvatelstva žijícího v sídle se základní školou (zdroj: Český statistický úřad).

8.8.9 Podíl zastavitelných ploch pro bydlení v dostupnosti mateřské a základní školy

Tento indikátor nebyl v rámci této aktualizace pro nedostupnost dat aktualizován.

V návaznosti na předešlou analýzu, která rozebírá dostupnost mateřské a základní školy z pohledu stávajícího stavu (tj. počtu obyvatel), je dále rozebírána dostupnost těchto zařízení pro zastavitelné plochy v územně plánovacích dokumentacích, ve kterých je předpokládán budoucí rozvoj.

Obecně lze konstatovat, že dostatečné prostorové pokrytí zastavitelných ploch pro bydlení občanským vybavením je významným faktorem udržitelného rozvoje. Nedostatečné pokrytí pak vyvolává územní disparity s četnými důsledky na udržitelnost (nárůst individuální automobilové

dopravy vedoucí až k přetížení dopravní infrastruktury, vyšší provozní náklady domácností, tendence k sociálnímu vyloučení). Tento ukazatel jako jedna z možností sledování dostupnosti základního občanského vybavení je nejvýznamnějším a také nejsnáze sledovatelným příkladem vyhodnocování sociální udržitelnosti.

Přijatelná vzdálenost mezi předškolním či školským zařízením a bydlištěm (ideálně jeho pěší vzdálenost) je důležitou součástí kvality bydlení pro rodinu s dětmi předškolního a školního věku. Pokud vzdálenost mezi bydlištěm a předškolním či školským nemůže dítě překonat pěšky, je třeba pro něj zajistit jiný způsob dopravy – veřejnou dopravou nebo autem svého rodiče. Dochází tak k nárůstu nákladů veřejného sektoru (příspěvky krajů na obslužnost, potřeba zřizovat parkoviště u těchto zařízení) i soukromého sektoru (náklady na jízdné, popřípadě výdaje spojené s individuální automobilovou dopravou, ušlý zisk rodičů dopravujících děti autem). Často lze také pozorovat oslabení soudržnosti společenství obyvatel území, kdy se děti začínají rozlišovat podle způsobu přepravy.

Ukazatel je definován jako podíl zastavitelných ploch pro bydlení v dostupnosti mateřské resp. základní školy v okruhu 400 m resp. 600 m k celkové výměře zastavitelných ploch pro bydlení. Výsledky analýzy jsou uvedeny v následující tabulce a znázorněny v následujícím kartogramu.

Tab. 23. Podíl zastavitelných ploch pro bydlení v dostupnosti mateřské resp. základní školy v okruhu 400 m resp. 600 m (vlastní GIS analýza, 2011).

Obec	Zastavitelné plochy bydlení celkem (ha)	Zastavitelné plochy bydlení do 400 m od MŠ		Zastavitelné plochy bydlení do 600 m od ZŠ	
		ha	%	ha	%
Bohuslavice	29,28	19,02	65	25,83	88
Černčice	7,65	5,56	73	5,56	73
Jestřebí	5,97	0,00	0	0,00	0
Libchyně	5,1	0,00	0	0,00	0
Mezilesí	8,87	0,00	0	0,00	0
Nahořany	8,14	5,87	72	5,87	72
Nové Město nad Metují	47,39	8,44	18	14,23	30
Provodov-Šonov	15,96	2,99	19	4,03	25
Přibyslav	3,34	0,00	0	0,00	0
Sendraž	2,02	0,00	0	0,00	0
Slavětín nad Metují	4,63	0,00	0	0,00	0
Slavoňov	14,75	3,69	25	0,00	0
Vršovka	3,78	0,00	0	0,00	0
ORP NMnM	**156,88**	**45,57**	**29**	**55,52**	**35**

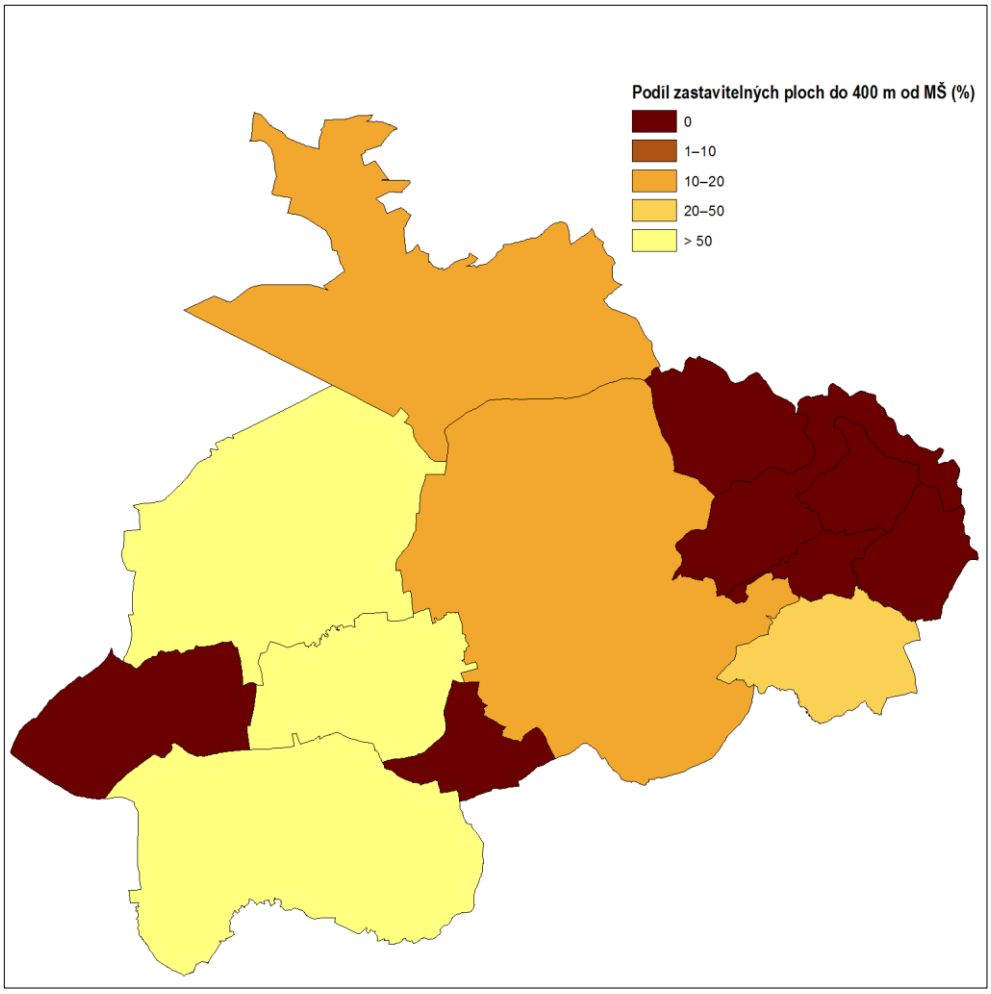

Obr. 77. Kartogram podílu zastavitelných ploch pro bydlení v dostupnosti do 400 m od mateřských škol (vlastní GIS analýza, 2011).

Z uvedených dat je patrné, že největší podíl zastavitelných pro bydlení v dostupnosti mateřských škol mají obce Bohuslavice a Černčice, u kterých hodnoty přesahují 50 %. Naopak (pokud se neberou v úvahu obce, kde mateřská škola vůbec není) nejmenšího podílu dosahují obce Nahořany, Provodov-Šonov a překvapivě i NMnM. U toho je to dáno již samotnou velikostí sídla, nicméně i tak zde ukazatel jednoznačně indikuje potřebu v územně plánovací dokumentaci vymezit novou či nové plochy pro občanskou vybavenost, určené pro mateřskou školu.

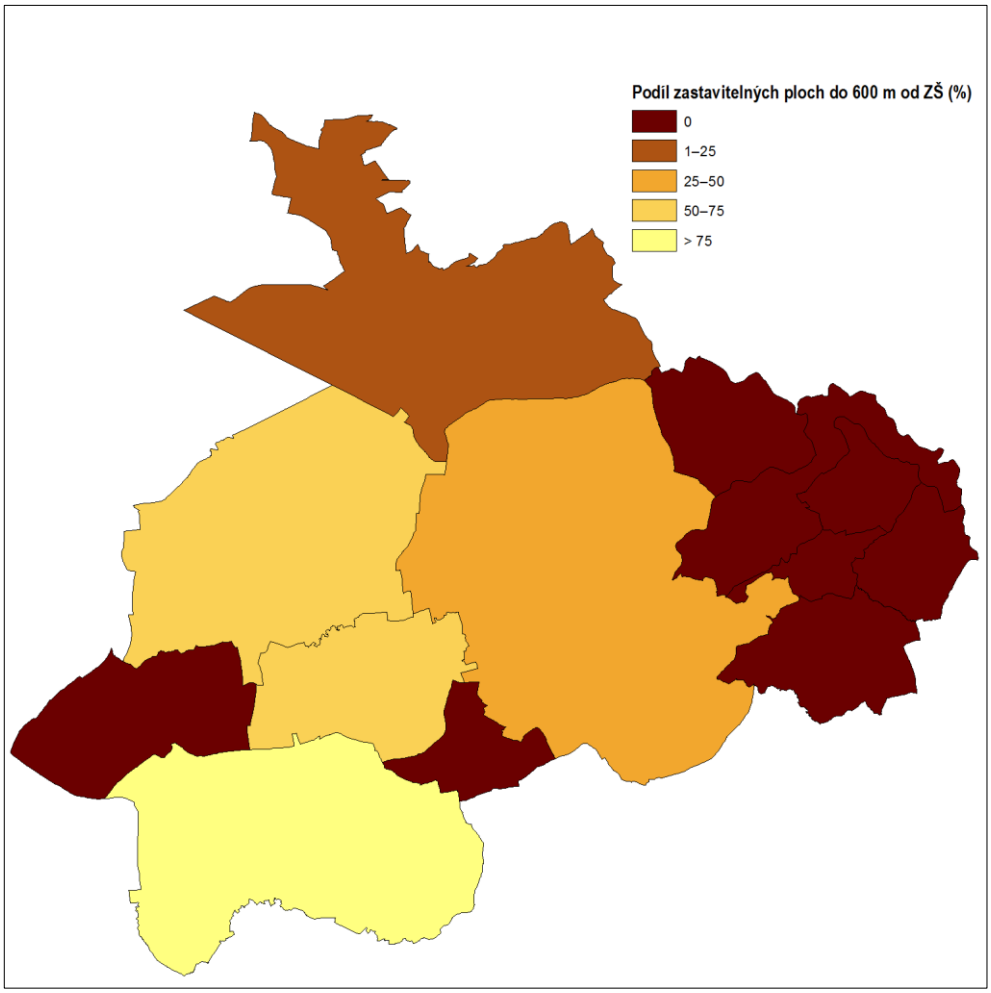

Obr. 78. Kartogram podílu zastavitelných ploch pro bydlení v dostupnosti do 600 m od základních škol (vlastní GIS analýza, 2011).

Z uvedených dat je patrné, že největší podíl zastavitelných pro bydlení v dostupnosti základních škol mají opět obce Bohuslavice a Černčice, u kterých se hodnoty pohybují okolo 75 %. Hranici 50 % dále přesahuje obec Nahořany. Naopak (pokud se neberou v úvahu obce, kde základní škola vůbec není) nejmenšího podílu dosahují obce NMnM a Provodov-Šonov. Důvody jsou zde stejné jako v předchozím případě s mateřskými školami, stejně tak i zde však platí potřeba vymezení nových ploch pro tento způsob využití v územně plánovací dokumentaci.

8.8.10 Analýza dostupnosti mateřských a základních škol v NMnM

Tento indikátor nebyl v rámci této aktualizace pro nedostupnost dat aktualizován.

Pro potřeby následujících analýz nebylo již dostačující, vzhledem k jejich málo podrobnému měřítku, použít data Českého statistického úřadu. Proto byl jako zdroj dat využit evidence

registru obyvatel, spravovaná MěÚ Nové Město nad Metují. Ze stejného důvodu nebylo možné provést obdobné analýzy i v dalších obcích správního území ORP NMnM, u nichž zpracovatel ÚAP nemá do této evidence zajištěn přístup.

Na základě těchto dat byla provedena GIS analýza, kdy se ke každému domu s číslem popisným zjistil počet dětí ve věku pro mateřskou školu a počet dětí ve věku pro základní školu. Dále se provedla analýza, které domy jsou ve vzdálenosti do 400 m od mateřské školy a které domy jsou ve vzdálenosti 600 m od základní školy. Vzhledem k současně dostupnému programovému vybavení zpracovatele byla tato docházková vzdálenost měřena (stejně jako v předchozích analýzách v okolních obcích) pouze jako přímá (letecká) vzdálenost (viz následující obrázky).

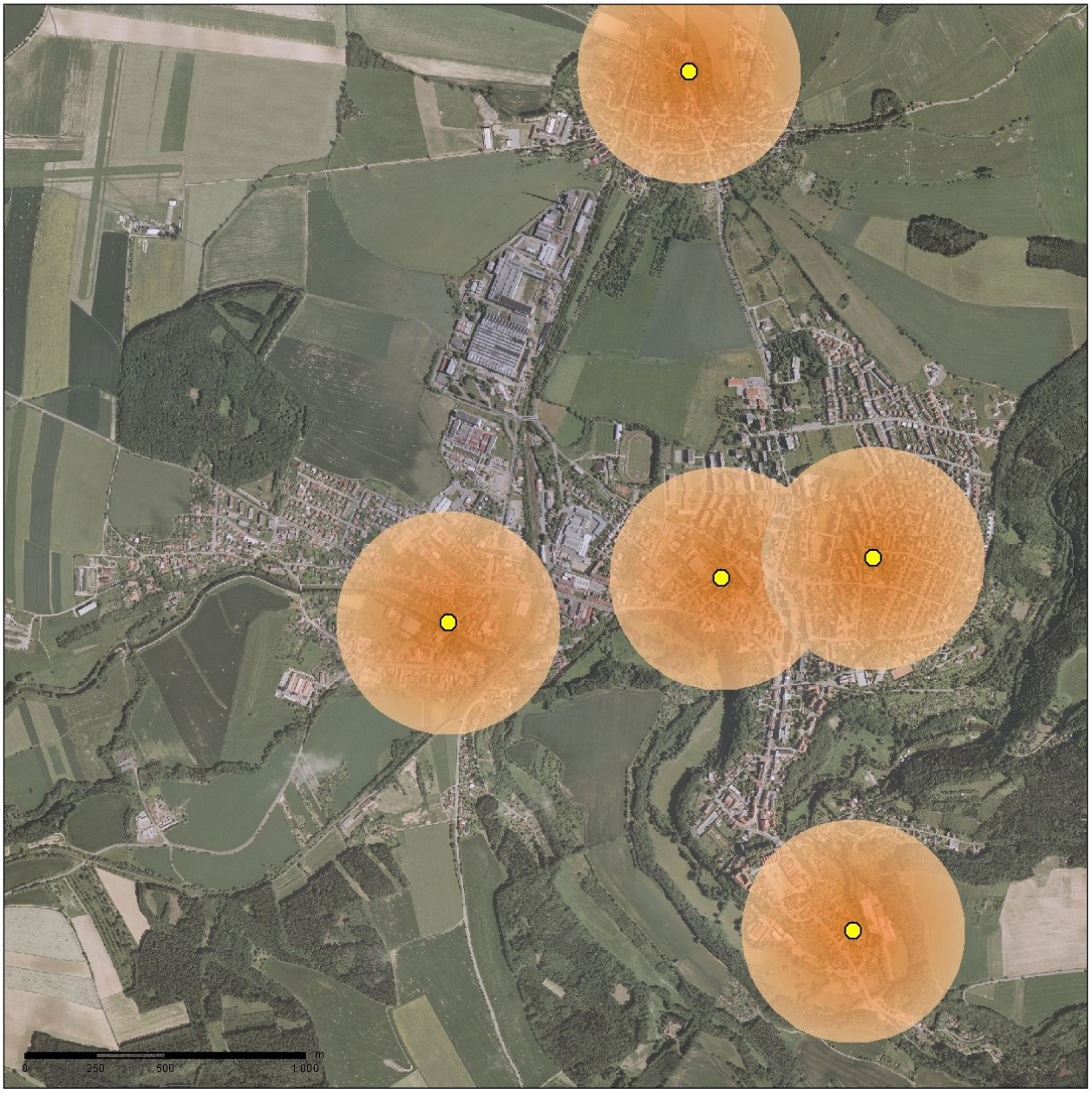

Obr. 79. Mateřské školy a docházková vzdálenost do 400 m v NMnM (vlastní GIS analýza).

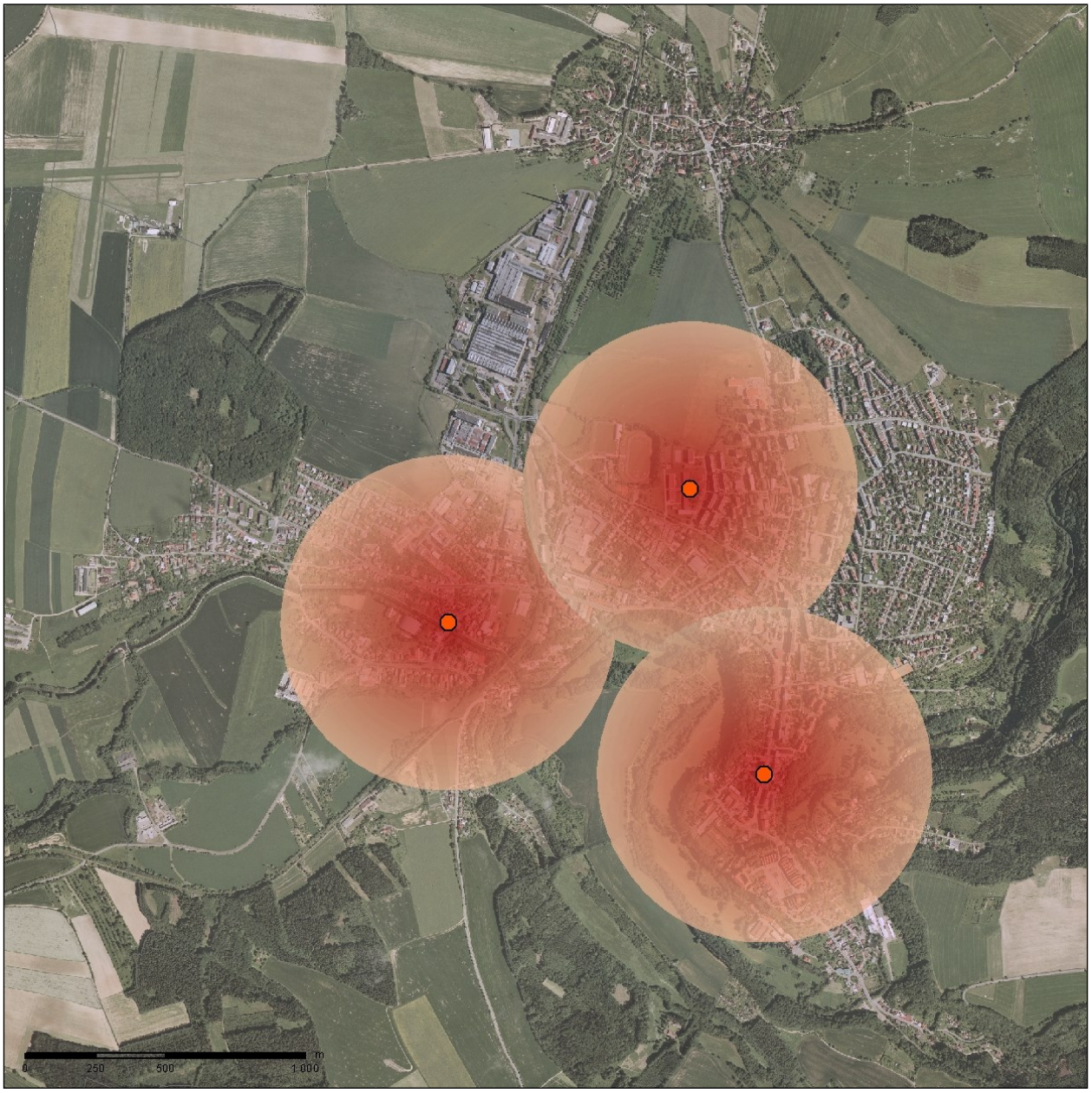

Obr. 80. Základní školy a docházková vzdálenost do 600 m v NMnM (vlastní GIS analýza).

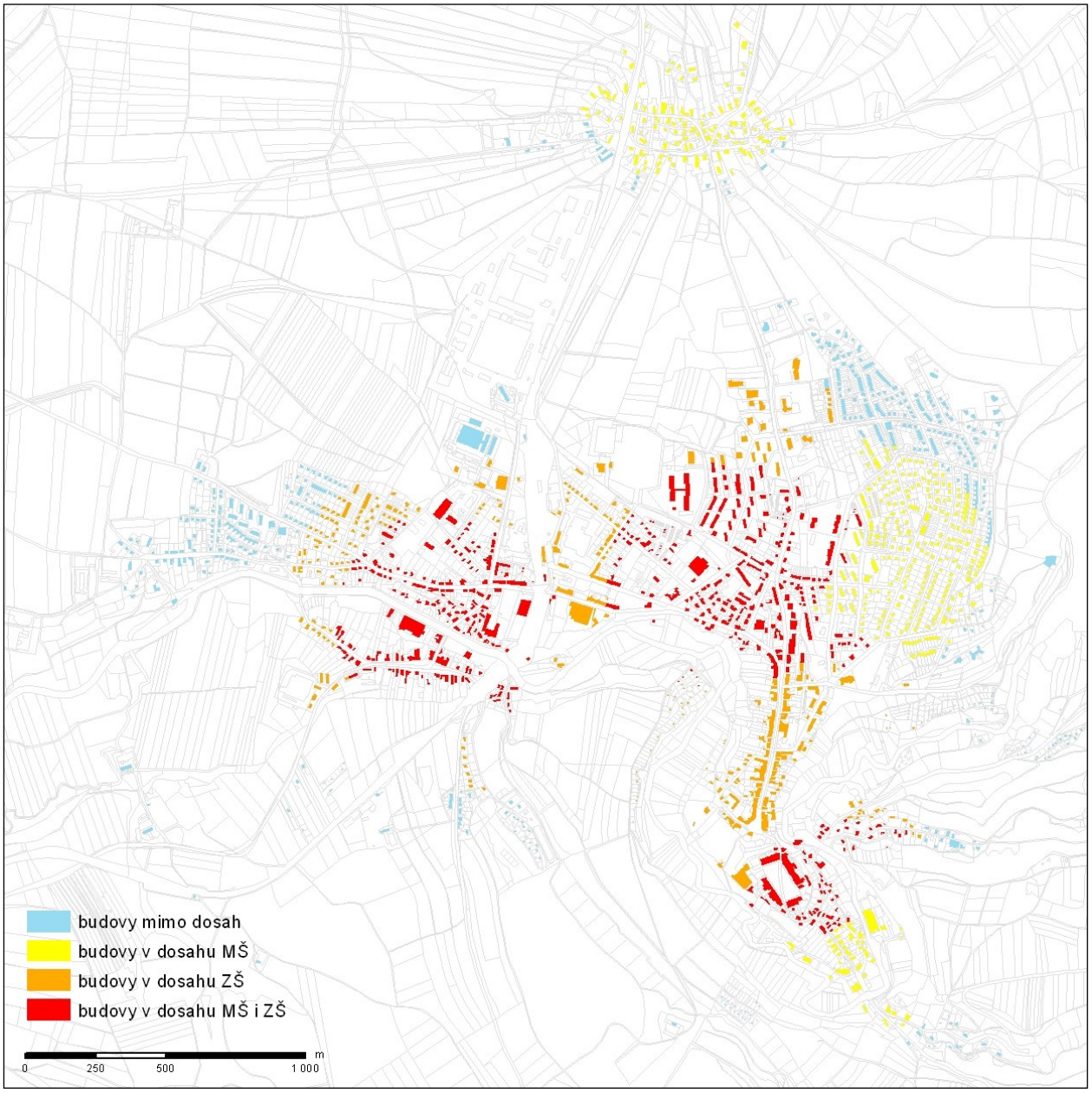

Obr. 81. Zobrazení jednotlivých budov v NMnM rozčleněných podle jejich polohy vzhledem k mateřským a základním školám (vlastní GIS analýza).

Spojením výše uvedených analýz byly následně zjištěny přesné údaje, kolik dětí v příslušném věku bydlí v dosahu do 400 m od mateřské školy a kolik dětí v příslušném věku bydlí v dosahu do 600 m od základní školy (viz následující tabulka).

Pro analýzy byla použita data aktuální k listopadu 2010. Při úvahách byl použit předpoklad docházky do mateřské školy ve věku 3–5 let a do základní školy ve věku 6–15 let. K tomuto období je tedy v NMnM celkem 1030 dětí školního a předškolního věku, z toho 283 dětí ve věku 3–5 let (věk pro mateřskou školu) a 747 dětí ve věku 6–16 (věk pro základní školu).

Tab. 24. Počty dětí v NMnM v jednotlivých věkových kategoriích a dle dosahu jejich bydliště k mateřským či základním školám (zdroj: Registr obyvatel, vlastní GIS analýza).

Kategorie	Děti
Celkem MŠ + ZŠ	1030
Věk pro MŠ	283
z toho v dosahu MŠ (abs.)	133
z toho v dosahu MŠ (%)	**47**
Věk pro ZŠ	747
z toho v dosahu ZŠ (abs.)	378
z toho v dosahu ZŠ (%)	**51**

Z uvedených údajů je zřejmé, že pouhých 47 % dětí v příslušném věku má v dosahu do 400 m mateřskou školu a 51 % dětí v příslušném věku má v dosahu do 600 m základní školu!

Pokud se tato fakta uvažují v souvislosti s výsledky předchozí analýzy ohledně dostupnosti mateřských a základních škol vzhledem k zastavitelným plochám, jednoznačně vyplývá velmi silná potřeba v územně plánovací dokumentaci vhodně vymezit nové plochy pro občanskou vybavenost s využitím pro tato zařízení. V opačném případě při dalším plánovaném rozvoji může dojít kromě naplnění kapacit stávajících zařízení (zejména mateřských škol) především ke vzniku nových lokalit bydlení s nepřiměřeně velkou docházkovou vzdáleností k mateřským a základním školám.

8.8.11 Ostatní občanská vybavenost

V následující tabulce jsou shrnuta data o existující občanské vybavenosti v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM. Z údajů je patrné, že nejčastěji přítomnou občanskou vybaveností v obci je veřejná knihovna a hřiště. Nicméně v řadě obcí je občanská vybavenost minimální.

Tab. 25. Občanská vybavenost v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM.

Obec	Občanská vybavenost
Bohuslavice	veřejná knihovna, kulturní zařízení, 2 kostely, 2 hřbitovy, hřiště, tělocvična, stadion
Černčice	veřejná knihovna, kulturní zařízení, kostel, hřbitov, hřiště, tělocvična
Jestřebí	veřejná knihovna
Libchyně	kulturní zařízení, středisko pro volný čas dětí a mládeže, kostel, hřiště, tělocvična
Mezilesí	veřejná knihovna, hřiště
Nahořany	2 veřejné knihovny, zařízení pro tělovýchovu, 2 kostely, 2 hřbitovy, 3 hřiště
NMnM	4 veřejné knihovny, kino, muzeum s galerií, 2 kulturní zařízení, středisko pro volný čas dětí a mládeže, 8 sakrálních staveb, 6 hřbitovů, smuteční síň, krytý bazén, 9 hřišť, 7 tělocvičen, stadion, krytý zimní stadion,
Provodov-Šonov	2 veřejné knihovny, kulturní zařízení, 2 kostely, 2 hřbitovy, 2 hřiště, tělocvična
Přibyslav	veřejná knihovna, koupaliště, hřiště
Sendraž	hřiště
Slavětín n.M.	veřejná knihovna, kostel, hřbitov
Slavoňov	veřejná knihovna, kostel, hřbitov, 2 hřiště
Vršovka	veřejná knihovna

8.8.12 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• rostoucí počet obyvatel ve většině obcí okolo NMnM • existence MSSS Oáza poskytující terénní, ambulantní a pobytové služby pro seniory z celé ORP NMnM • dostatečná kapacita základních škol v NMnM a široká nabídka učebních oborů v NMnM • existence základní umělecké školy a zvláštních škol v NMnM, existence Domu dětí a mládeže „Stonožka“ s širokou a pestrou nabídkou činností • téměř ve všech obcích přítomnost veřejné knihovny a hřiště	• klesající počet obyvatelstva v obcích NMnM a Slavoňov • vysoký index stáří v obcích Jestřebí, Mezilesí a Sendraž • nepříznivý demografický vývoj – postupné zvyšování počtu seniorů nevyvažované počtem dětí – růst indexu stáří, rychlejší než v Královéhradeckém kraji a ČR • celkově nižší vzdělanost obyvatelstva ve vesnických sídlech ORP NMnM, zejména v obci Libchyně • prakticky veškerá zdravotní péče soustředěna do NMnM • úplná absence mateřských škol v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín, nad Metují a Vršovka • úplná absence základních škol v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín, nad Metují, Slavoňov a Vršovka • velká část dětí v NMnM v příslušném věku mimo docházkovou vzdálenost k mateřské resp. základní škole • velké návrhové plochy v pro bydlení v obcích Nahořany, NMnM a Provodov-Šonov mimo docházkové vzdálenosti k mateřským školám • velké návrhové plochy v pro bydlení v obcích NMnM a Provodov-Šonov mimo docházkové vzdálenosti k mateřským školám • v řadě obcí minimální občanská vybavenost, zejména v obcích Jestřebí, Sendraž a Vršovka

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• prorodinná politika, zejména města NMnM (zajištění výstavby nových bytů, dostatku míst v mateřských školách ad.) • zajištění péče o seniory ve všech obcích ORP NMnM (prostřednictvím MSSS Oáza) – nutnost finanční spoluúčasti jednotlivých obcí • zlepšení občanské vybavenosti ve všech sídlech ORP NMnM • většina obcí dosud plně nevyužívá služeb MSSS Oáza • vymezení nových ploch občanské vybavenosti určených pro stavbu mateřských a základních škol v obcích bez těchto zařízení a rovněž v obcích s nepřiměřenou docházkovou vzdáleností velké části rozvojových ploch pro bydlení	• pokračující stagnace obyvatel NMnM • pokračující stárnutí obyvatelstva • zvyšující se počet seniorů – vyšší nároky (vč. finančních) na sociální péči, zejména zajištění péče o seniory ve vzdálenějších obcích • stagnace počtu obyvatel v obcích v důsledku absence základního občanského vybavení – mateřských a základních škol • další rozvoj (výstavba) bydlení v nepřiměřené docházkové vzdálenosti k mateřským a základním školám v NMnM

8.9 Bydlení

Následující tabulka a graf ilustrují dlouhodobý vývoj počtu domů ve správním území ORP NMnM. Výrazný pokles mezi údaji za roky 1950 a 1961 je způsoben změnou metodiky. Do roku 1950 se sledoval počet domů jako součet počtu obydlených a neobydlených domů. Následně od roku 1961 se sledují pouze trvale obydlené domy, rekreačně využívané domy byly vyčleněny.

Tab. 26. Dlouhodobý vývoj počtu domů v jednotlivých obcích (zdroj: Historický lexikon obcí ČR, Český statistický úřad, Praha 2006).

Obec	Počet domů v letech												
	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bohuslavice	213	232	232	236	260	283	298	335	323	306	305	342	351
Černčice	85	92	93	99	102	106	116	121	118	111	111	134	132
Jestřebí	33	36	39	39	42	41	40	43	43	41	48	49	58
Libchyně	49	55	56	57	56	56	56	57	48	44	35	34	50
Mezilesí	79	82	83	85	84	84	81	81	72	69	69	88	91
Nahořany	168	178	178	174	175	183	171	199	178	172	165	196	200
NMnM	598	593	624	683	742	807	966	1109	1091	1167	1441	1757	1807
Provodov-Šonov	211	221	232	242	254	263	281	310	268	240	243	310	328
Přibyslav	38	39	42	44	49	53	50	55	44	46	41	51	58
Sendraž	42	42	42	42	43	43	43	38	29	27	28	38	39
Slavětín nad Metují	81	81	81	85	86	89	96	100	83	79	81	80	66
Slavoňov	75	76	73	79	80	80	84	83	75	71	73	91	91
Vršovka	42	42	42	42	43	41	45	54	44	42	38	45	45
ORP	**1714**	**1769**	**1817**	**1907**	**2016**	**2129**	**2327**	**2585**	**2416**	**2415**	**2678**	**3215**	**3316**
ORP bez NMnM	1116	1176	1193	1224	1274	1322	1361	1476	1325	1248	1237	1458	1509

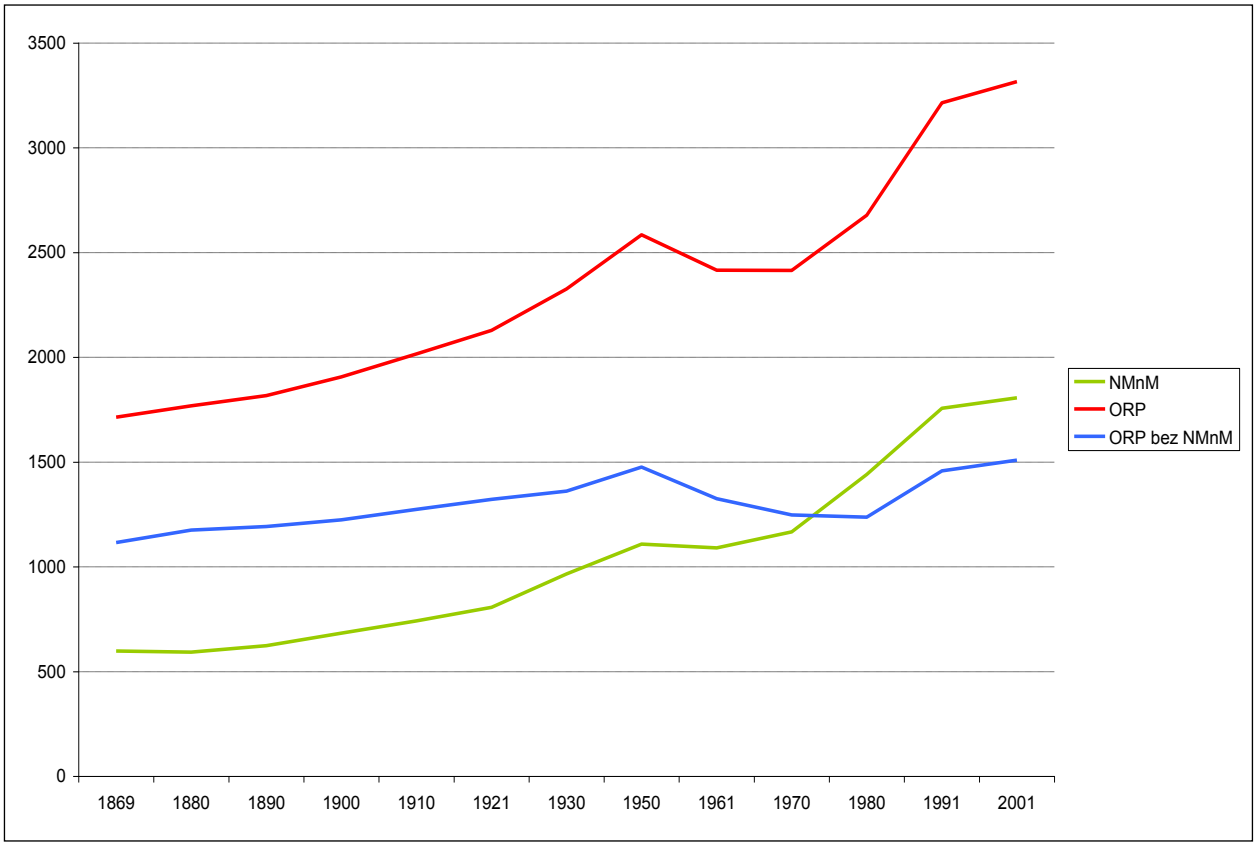

Obr. 82. Dlouhodobý vývoj počtu domů (zdroj: Historický lexikon obcí ČR, Český statistický úřad, Praha 2006).

Z uvedených dat je patrný trvalý nárůst počtu domů v NMnM, kromě mírného poklesu po roku 1950, způsobeného však výše zmíněnou změnou metodiky. V okolních obcích však pokles pokračuje i v období 1961 až 1980, po kterém začíná prudký nárůst (v NMnM se projevil již v roce 1970). Zajímavý je mírný útlum v posledním desetiletí, společný pro NMnM i okolní obce.

Tyto údaje lze dále doplnit o počtech dokončených bytů za poslední desetiletí v rámci celého správní území ORP NMnM i v jednotlivých obcích – viz následující tabulka a obrázek. V tabulce je v posledním sloupci uveden počet dokončených bytů v letech 2005–2015. Pro porovnatelnost jednotlivých sídel je tato hodnota vztažená k velikosti sídla vyjádřeného počtem obyvatel (stav k roku 2015), tj. je to počet dokončených bytů v daném období na 1000 obyvatel.

Tab. 27. Počty dokončených bytů v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM v letech 2005–2015 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Počet dokončených bytů												
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	05-15	na 1000 obyv. (05-15)
Bohuslavice	0	2	2	2	0	3	0	2	3	3	2	19	18,9
Černčice	0	0	1	1	2	2	2	2	1	1	1	13	26,9
Jestřebí	0	2	1	0	0	0	0	0	1	1	0	5	30,1
Libchyně	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	15
Mezilesí	1	2	0	0	2	1	2	2	2	0	2	14	61,1
Nahořany	0	5	0	2	4	6	4	4	3	5	4	37	64,2
Nové Město nad Metují	16	15	43	15	8	38	26	34	7	3	6	211	22,1
Provodov-Šonov	1	6	8	3	1	12	8	6	4	6	5	60	49,0
Přibyslav	2	2	0	0	0	2	0	1	2	1	0	10	50,5
Sendraž	0	0	0	1	0	0	0	1	4	0	1	7	69,3
Slavětín nad Metují	2	0	1	2	0	6	3	2	0	0	0	16	60,8
Slavoňov	2	1	4	1	1	3	0	0	0	0	0	12	43,3
Vršovka	0	1	1	0	1	1	0	1	2	0	0	7	53,0
ORP	**24**	**36**	**61**	**27**	**19**	**74**	**45**	**56**	**29**	**20**	**21**	**412**	**28,9**
ORP bez NMnM	8	21	18	12	11	36	19	22	22	17	15	201	42,5

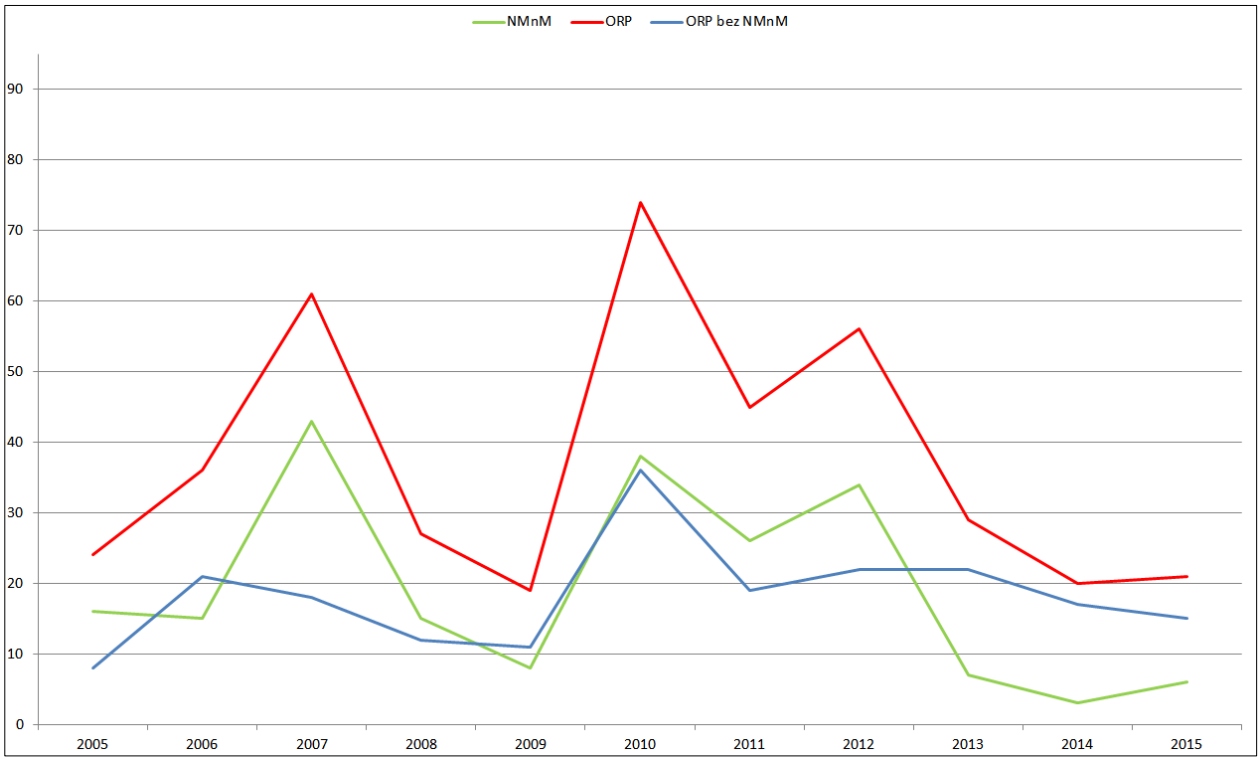

Obr. 83. Vývoj počtu dokončených bytů v jednotlivých obcích správního území ORP NMnM v letech 2005–2015 (zdroj: Český statistický úřad).

Z těchto údajů je patrné, že téměř nulový rozvoj je v obci Libchyni a velmi malá výstavba je také v obci Bohuslavice (pokud se bere v úvahu i velikost sídla). Zarážející je ovšem i výstavba v NMnM, u kterého jakožto přirozeného centra správního území bytová výstavba není rovněž vysoká a je pod úrovní většiny obcí správního území ORP NMnM. Naopak výrazná výstavba bytů probíhá v obcích Mezilesí, Nahořany, Provodov-Šonov, Přibyslav, Slavětín nad Metují, Sendraž a Slavoňov. Rozdíly mezi jednotlivými obcemi jsou znázorněny v níže uvedeném kartogramu.

Z hlediska bytové výstavby bylo za posledních 10 let (tedy v letech 2005 až 2015) v ORP NMnM postaveno 412 bytů, což představuje 28,9 bytů na 1000 obyvatel.

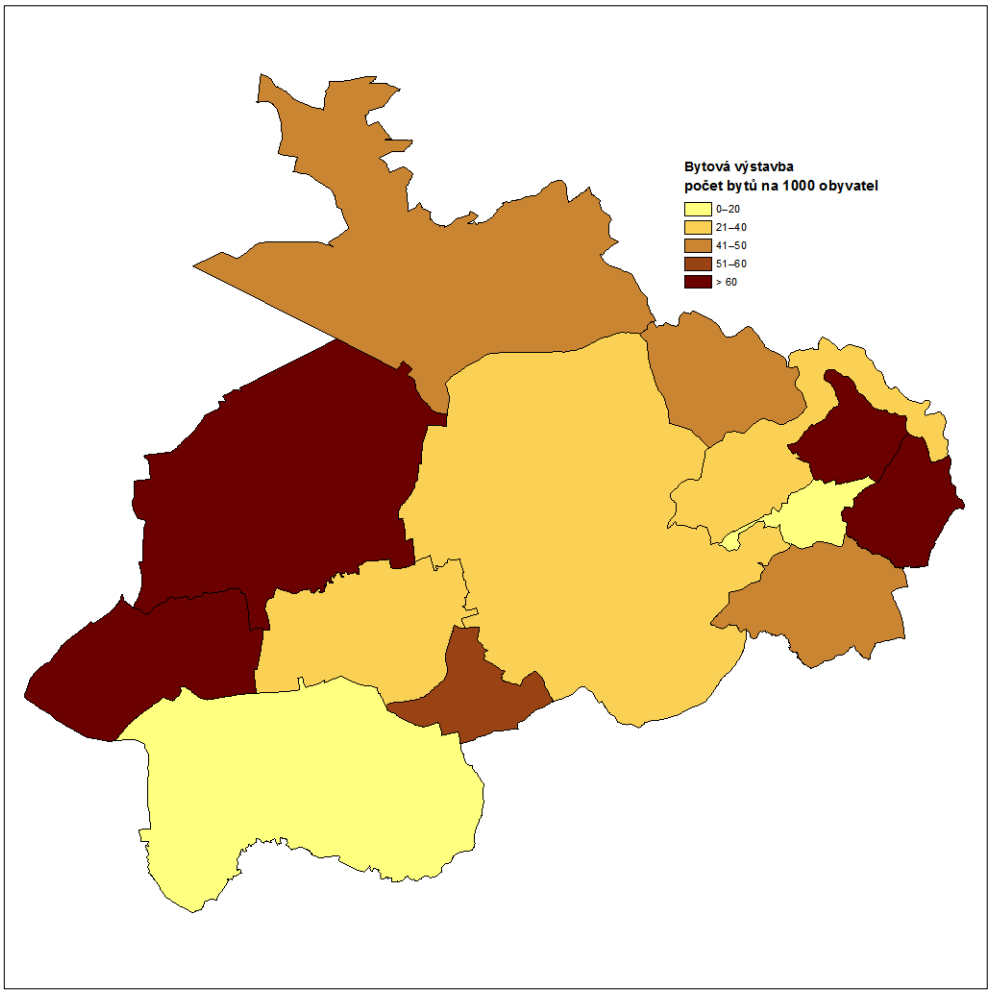

Obr. 84. Kartogram relativní intenzity bytové výstavby v jednotlivých obcích v letech 2005–2015 (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Další tabulka uvádí podrobnější strukturu domovního fondu, data vycházejí z údajů při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001. Toto je nutné brát v potaz, protože situace se od té doby mohla

výrazně změnit (např. v obci Sendraž na základě informací od zástupce obce v současné době není vysoký počet neobydlených domů). Z tabulky je patrné, že ve správním území ORP NMnM výrazně převažuje bydlení v rodinných domech (91 %) oproti bydlení v bytových domech (9 %) –počítáno z trvale obydlených domů. Tento poměr je pochopitelně ještě výraznější, pokud se spočítají pouze obce bez samotného NMnM – rodinné domy 98 % a 2 % bytové domy. Vysoká čísla u neobydlených domů s byty vysvětlují následující tabulky uvádějící podrobnou strukturu bytového fondu.

Tab. 28. Struktura domů v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Domy celkem	z toho		Trvale obydlené domy	z toho		Neobydlené domy s byty	z toho	
		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy
Bohuslavice	351	338	5	271	261	5	80	77	0
Černčice	132	128	1	116	112	1	16	16	0
Jestřebí	58	57	0	43	43	0	15	14	0
Libchyně	50	50	0	24	24	0	26	26	0
Mezilesí	91	90	0	69	69	0	22	21	0
Nahořany	200	195	5	145	140	5	55	55	0
NMnM	1 807	1 542	229	1 625	1 370	228	182	172	1
Provodov-Šonov	328	315	7	256	243	7	72	72	0
Přibyslav	58	57	1	45	44	1	13	13	0
Sendraž	39	39	0	26	26	0	13	13	0
Slavětín nad Met.	66	63	2	59	56	2	7	7	0
Slavoňov	91	86	1	61	59	1	30	27	0
Vršovka	45	43	2	33	31	2	12	12	0
ORP	**3 316**	**3 003**	**253**	**2 773**	**2 478**	**252**	**543**	**525**	**1**
ORP bez NMnM	1 509	1 461	24	1 148	1 108	24	361	353	0

Následující tabulka a graf uvádí data o bytové struktuře. Data rovněž vycházejí z údajů při Sčítání lidu, domů a bytu v roce 2001. Vysoká čísla u neobydlených bytů jsou způsobena metodikou, kdy se do tohoto údaje započítávají i byty obývané přechodně a byty sloužící k rekreaci.

Tab. 29. Struktura bytů v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	byty celkem	byty obydlené	z toho		byty neobydlené v bytových domech	byty neobydlené v neobydlených domech	z toho podle důvodu	
			v RD	v BD			obydl.přechodně	slouží k rekreaci
Bohuslavice	445	353	320	26	12	80	7	37
Černčice	182	162	157	2	4	16	1	12
Jestřebí	70	52	52	0	3	15	1	8
Libchyně	55	27	27	0	2	26	0	22
Mezilesí	98	76	76	0	0	22	1	14
Nahořany	242	182	161	21	4	56	0	47
NMnM	4157	3753	1706	2012	208	196	25	48
Provodov-Šonov	413	331	294	30	7	75	7	25
Přibyslav	71	57	53	4	1	13	0	6
Sendraž	51	37	37	0	1	13	0	10
Slavětín nad Met.	86	76	67	8	2	8	2	5
Slavoňov	110	79	72	6	1	30	5	20
Vršovka	56	44	38	6	0	12	2	8
ORP	**6036**	**5229**	**3060**	**2115**	**245**	**562**	**51**	**262**
ORP bez NMnM	1879	1476	1354	103	37	366	26	214

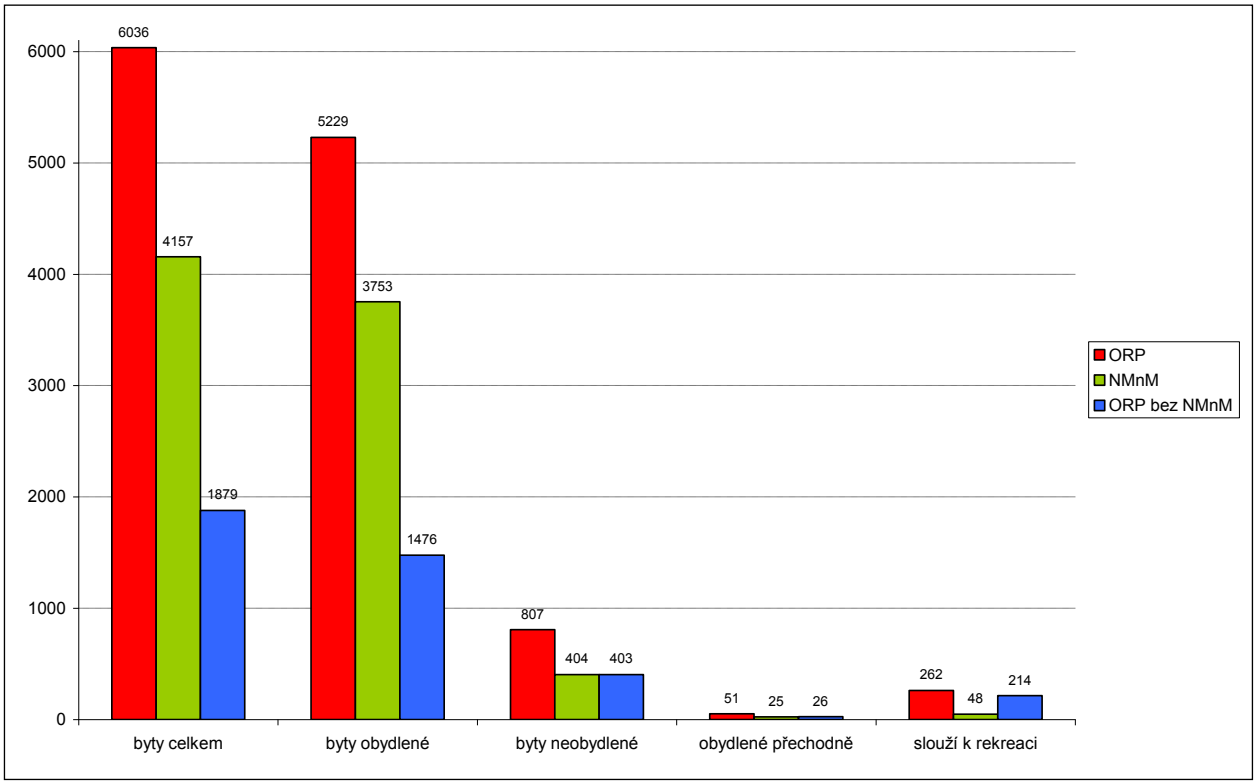

Obr. 85. Struktura bytů v obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Jak názorně ukazuje graf, v okolních obcích je výrazně vyšší podíl neobydlených bytů k celkovému počtu bytů (21 %) oproti NMnM, kde je tento podíl poloviční (10 %). Stejná situace je u bytů obydlených přechodně, kdy v okolních obcích dosahuje 1,4 % oproti NMnM s 0,6 %.

Nejvýraznější je však rozdíl u bytů sloužících k rekreaci, kde v okolních obcích je podíl těchto bytů k celkovému počtu bytů 11,4 % a v NMnM pouze 1,2 %, tj. přibližně desetkrát menší. Bytů sloužících k rekreaci v rámci celého řešeného území je 4,3 % z celkového počtu bytů, což je mírně pod průměrem v Královéhradeckém kraji, který dosahuje hodnoty 4,5 %. Průměrná hodnota za celé správní území ORP NMnM je však výrazně ovlivněna hodnotou u NMnM s nejvyšším absolutním počtem bytů.

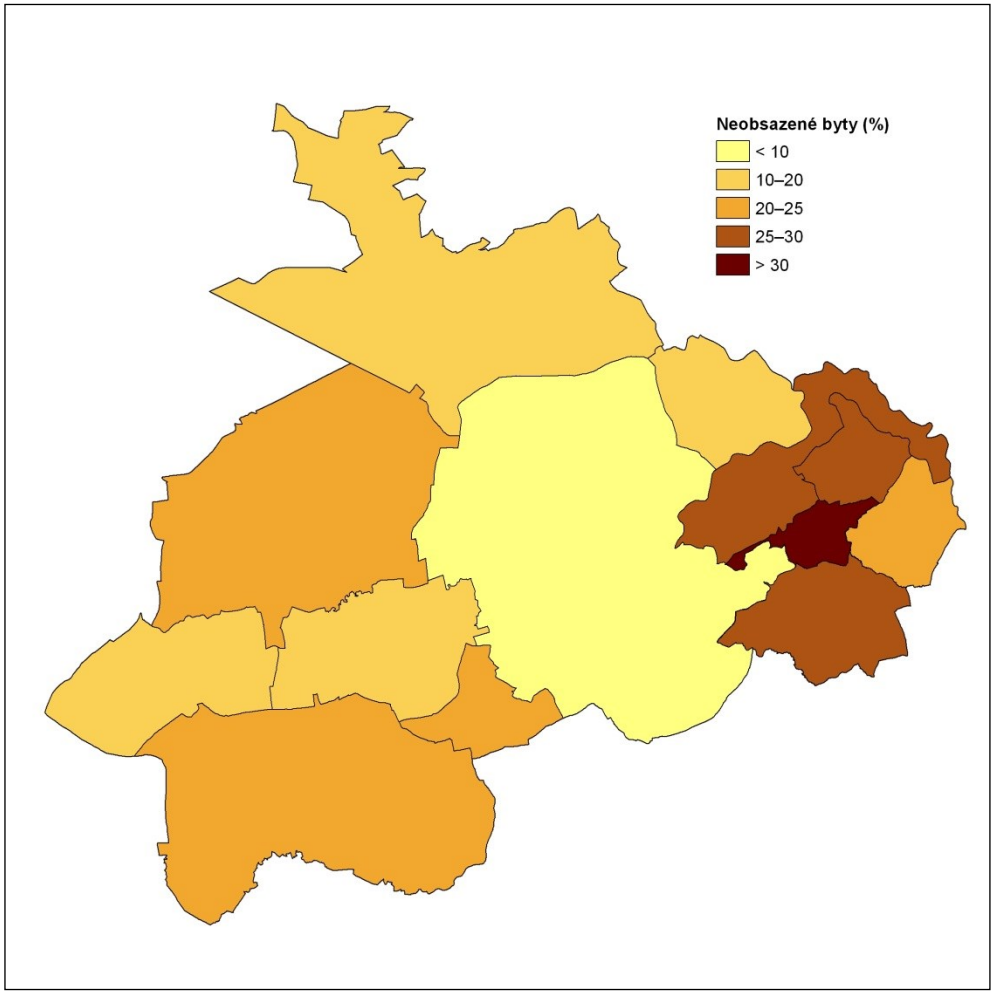

Obr. 86. Kartogram poměru neobydlených bytů k celkovému počtu bytů v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Z uvedeného kartogramu je patrný nejpříznivější poměr neobydlených bytů v NMnM a naopak nejhorší v tzv. horských obcích.

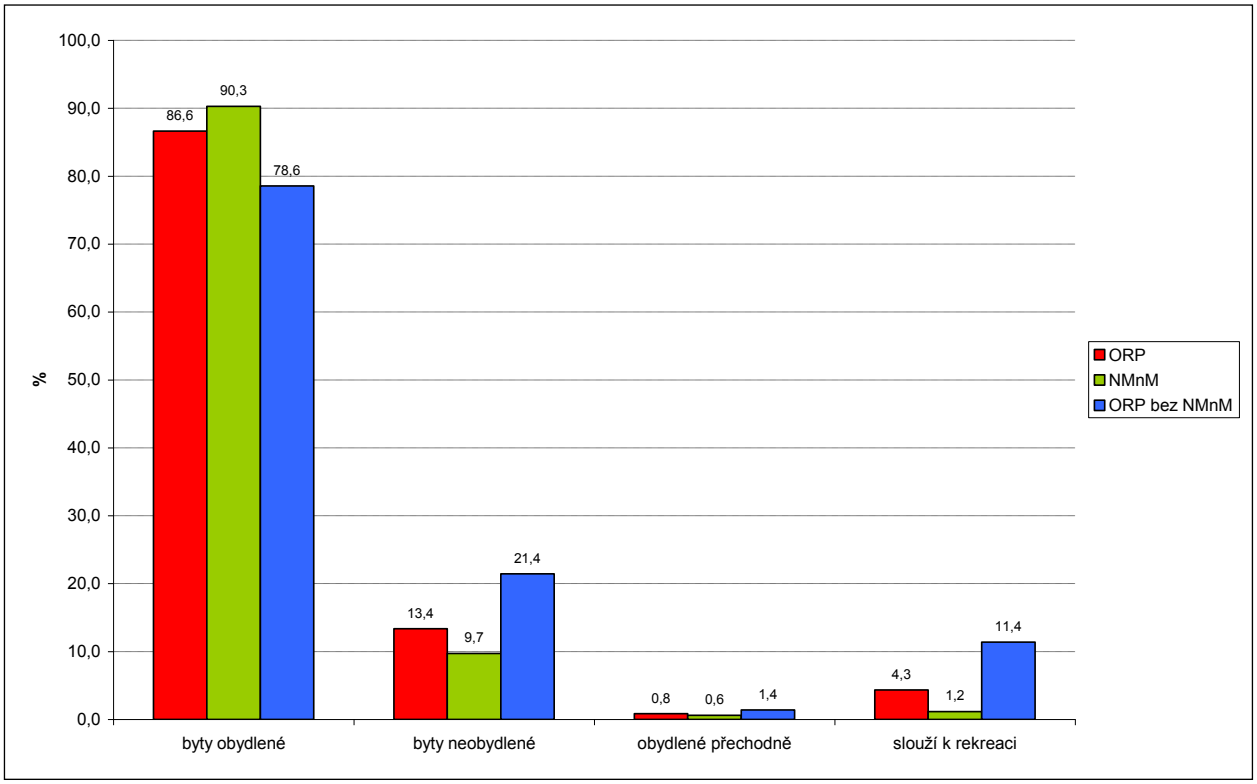

Obr. 87. Struktura bytů v jednotlivých obcích v roce 2001, procentuální podíly z celkového počtu bytů (zdroj: Český statistický úřad).

Následující tabulka a grafy jdou ještě hlouběji a analyzují strukturu trvale obydlených bytů ve správním obvodu z hlediska doby jejich výstavby, počtu místností a jejich technické vybavenosti.

Z uvedených dat je patrná výrazná převaha bytů postavených v letech 1946–1980 (tedy ve stáří cca 30 až 60 let), která činí 51 % z celkového počtu bytů. Důležité je také upozornit na nejstarší kategorie bytů, kdy téměř čtvrtina (23 %) bytů byla postavena před rokem 1945 (stáří cca 60 a více let) a téměř polovina (47 %) byla postavena před rokem 1970 (stáří cca 40 a více let). Velmi podobná struktura je jak v samotném NMnM, tak v ostatních obcích ORP NMnM.

Vzhledem k velikosti bytů je patrná převaha bytů se 3 místnostmi (37 %), následují byty se 2 místnostmi (84 %). Zde je u okolních obcí mírně nižší zastoupení bytů s 1 místností (8 %) a naopak vyšší procento bytů s 5 a více místnostmi (13 %). NMnM má naproti tomu logicky více bytů s 1 místností (14 %) a méně bytů s 5 a více místnostmi (10 %). U ostatních kategorií (2–4 místnosti) jsou hodnoty přibližně shodné.

Zásadní rozdíly mezi obcemi jsou u technické vybavenosti bytů, jednak u připojení na kanalizační síť (a s tím související přítomnost žumpy či jímky) a zejména plynofikace domácností. Zde se výrazně odlišuje situace v NMnM od okolních obcí, kdy plynofikovaných

bytů je 63 % v NMnM a pouze 1 % v okolních obcích, bytů připojených na kanalizační síť je 85 % v NMnM a pouze 27 % v okolních obcích (kde např. obce Libchyně a Sendraž mají 0 %).

Tab. 30. Podrobná struktura bytů v jednotlivých obcích v roce 2001 podle období výstavby, počtu místností a jejich technického vybavení (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Obydlené byty celkem	z toho podle období výstavby (%)						z toho s počtem místností (%)					Obyt. míst-nosti celkem	z toho s vybavením (%)					
		- 1919	1920-1945	1946-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	1	2	3	4	5 a více		plyn	vodovod	přípoj na kanalizační síť	žumpa jímka	vlastní splachovací záchod	vlastní koupelna, sprchový kout
Bohuslavice	353	11	13	20	28	12	13	10	24	33	21	10	1 056	0	98	26	70	87	93
Černčice	162	19	10	15	27	17	7	7	25	41	12	15	501	2	98	25	60	91	93
Jestřebí	52	10	2	27	42	13	6	4	31	29	21	15	168	0	100	65	33	92	94
Libchyně	27	11	11	37	30	7	4	15	48	7	19	7	66	0	96	0	96	81	93
Mezilesí	76	5	12	30	20	24	4	7	16	29	32	12	240	1	93	17	75	89	89
Nahořany	182	23	15	22	18	13	6	6	26	31	23	10	547	3	96	48	42	91	92
NMnM	3 753	9	12	24	26	19	8	17	24	36	13	9	10 294	63	99	85	14	96	96
Provodov-Šonov	331	16	11	24	21	18	9	6	19	41	17	15	1 054	1	99	27	67	96	95
Přibyslav	57	21	12	19	25	7	16	18	21	33	14	14	170	7	95	7	74	91	91
Sendraž	37	14	5	24	19	22	16	19	32	19	16	11	98	0	95	0	89	78	86
Slavětín nad Metují	76	13	11	32	21	8	12	5	29	29	21	16	242	0	97	5	11	97	96
Slavoňov	79	13	11	18	29	19	8	3	23	41	18	14	248	0	97	39	57	94	95
Vršovka	44	18	30	14	16	14	9	11	23	41	11	14	129	0	98	9	77	93	98
ORP	**5 229**	**11**	**12**	**24**	**26**	**18**	**8**	**14**	**24**	**36**	**15**	**10**	**14 813**	**46**	**99**	**69**	**27**	**95**	**95**
ORP bez NMnM	1 476	15	12	22	24	15	9	8	24	35	19	13	4 519	1	98	27	61	91	93

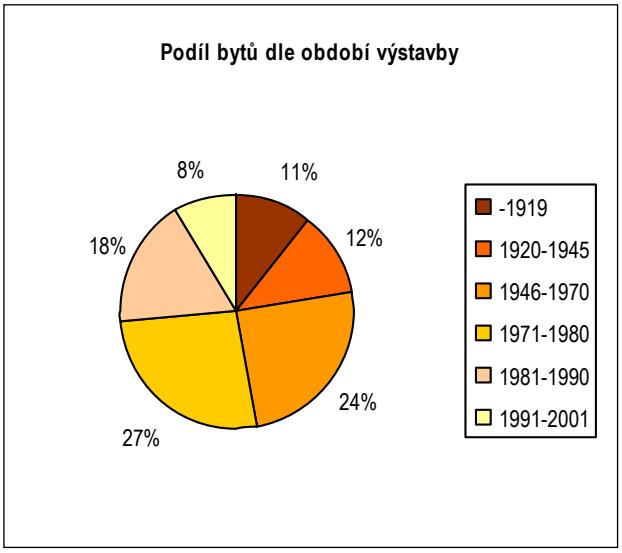

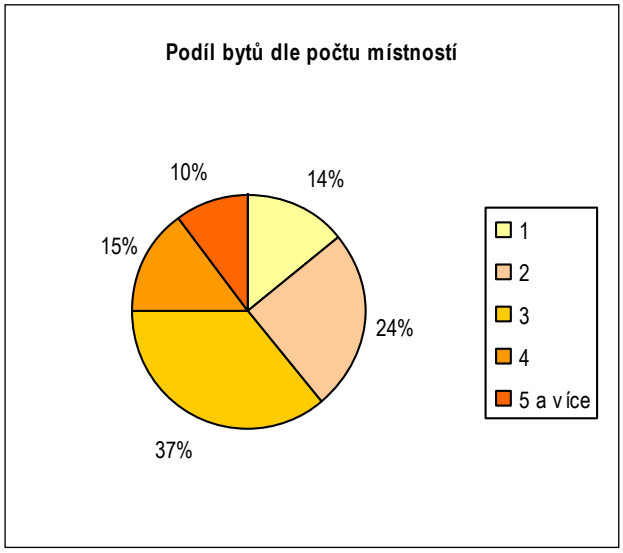

Obr. 88. Podíl trvale obydlených bytů podle období výstavby a podle velikosti v roce 2001 (Zdroj: Český statistický úřad).

V současné době umožňuje územně plánovací dokumentace všech obcí další bytovou výstavbu, většinou v rodinných domech a v NMnM i v bytových (vícepodlažních) domech. Nicméně je zde nutné poznamenat složitou situaci bydlení v NMnM. Zásadní plochy určené územně plánovací dokumentací k výstavbě rodinných domů jsou ve vlastnictví dvou fyzických osob. Před výstavbou jednotlivých rodinných domů, po které je v NMnM vysoká poptávka, je však nutné vyřešit a provést výstavbu inženýrských sítí (předpokladem je, že v určitém uceleném celku). Na to zde však chybí silný investor, kterým jednotliví případní stavitelé rodinných domů, ani město NMnM a ani zmínění vlastníci příslušných pozemků nejsou. Díky této situaci se v dané lokalitě ještě zhoršuje celkově nepříznivá situace na trhu s nemovitostmi. Důsledkem jsou vysoké ceny pozemků (včetně těch zmíněných), ale i ostatních nemovitostí včetně bytů ve staré zástavbě města.

8.9.1 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• vysoká atraktivita bydlení v NMnM • vysoký podíl bytů v rodinných domech se zahradou (včetně NMnM) • kvalitní životní prostředí včetně kvalitního přírodního zázemí v NMnM • přítomnost návrhových ploch pro bytovou výstavbu v územně plánovací dokumentaci všech obcí • trvalá výstavba domů i bytů, zejména v obcích Mezilesí, Nahořany, Provodov-Šonov, Přibyslav, Slavětín nad Metují, Sendraž a Slavoňov	• problematická situace pro jednotlivé potenciální stavitele rodinných domů – neexistence volných pozemků s inženýrskými sítěmi v NMnM • naprosté minimum pozemků určené pro bytovou výstavbu v majetku řady obcí (Černčice, Bohuslavice, Jestřebí, Libchyně, NMnM, Sendraž, Vršovka) • vysoké ceny nemovitostí v NMnM vč. bytů ve staré městské zástavbě v důsledku vysoké poptávky • v některých lokalitách NMnM poddimenzované plochy pro parkování • vysoký podíl neobydlených bytů v obcích Jestřebí, Libchyně a Slavoňov • vysoký podíl starších bytů • vysoký podíl bytů ve vyšších patrech v domech bez výtahu • téměř žádné plynofikované byty mimo NMnM • velká část bytů mimo NMnM bez napojení na kanalizační síť

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
• podpora bytové výstavby ze strany obcí, především v NMnM (oživení stávající bytové výstavby) • vytvoření nabídky pozemků pro výstavbu se zavedenou technickou infrastrukturou (pozitivní pobídky ze strany obcí k majitelům příslušných pozemků) • využití evropských i národních dotací a programů rozvoje k obnově, revitalizaci a regeneraci bytového fondu (např. program regenerace panelových sídlišť) • zajištění cenově dostupného bydlení pro mladé rodiny (startovací bydlení) a v souvislosti se stárnutím populace též pro seniory – výstavba bezbariérových malometrážních bytů – zejména v NMnM • využití areálu bývalých kasáren pro účely bydlení (revitalizace tohoto území) • plynofikace a napojení bytů (domů) na kanalizační síť	• díky narůstajícímu počtu osobních automobilů postupně krizový nedostatek ploch pro parkování v některých lokalitách NMnM • v důsledku stárnutí populace vrůstající problém seniorů s fyzicky náročnou dostupností vlastních bytů, vedoucí až k „domácímu vězení“ seniorů • stárnutí, postupná degradace a dožívání bytového fondu • odliv mladých lidí zakládajících rodinu z NMnM z důvodu nemožnosti výstavby RD či koupě vlastního bytu

8.10 Rekreace

Z geomorfologického hlediska lze správní území ORP NMnM rozdělit na dvě značně odlišné části – východně od NMnM se nachází zvrásněné předhůří Orlických hor s hlubokými údolími (zejména údolí řeky Metuje). Naopak západně od NMnM se nachází rovinaté území v okolí vodní nádrže Rozkoš a široké údolní nivy řeky Metuje. Tím je daná i odlišná míra turistické atraktivity.

Celkově má správní území ORP NMnM dobré podmínky pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu: kulturně historické památky, zajištění rekreačních aktivit, turistiky, přírodní aktivity, ubytování, služby, zimní i letní sporty. Správní území ORP NMnM je součástí turisticky a kulturně hodnotného regionu „Kladské pomezí“, přímo navazuje na další významné lokality Orlické hory a polské Kladsko.

Mezi nejvýznamnější cíle turistického ruchu patří kulturně historické památky – Městská památková rezervace Nové Město nad Metují s hlavními dominantami novoměstským zámkem (založeným stejně jako město v roce 1501) a kostelem Nejsvětější Trojice (postaveným v roce 1519), dále historické Husovo náměstí, Mariánský sloup z roku 1696 a sloup Nejsvětější Trojice, raně gotický kostel sv. Ducha v Krčíně, zřícenina hradu Výrova, kostel Sv. Jana Křtitele ve Slavoňově z 14. století, kostel sv. Václava na Václavicích, výletní restaurace uznávaného architekta Dušana Jurkoviče v Pekle a řada dalších památek. Po celém správním území ORP NMnM lze nacházet značný počet volně postavených památníků a hrobů z dob prusko-rakouských válek.

Mezi významné přírodní hodnoty lze především zařadit přírodní rezervace Peklo u Nového Města nad Metují, Dubno a Zbytka, dále okolí vodní nádrže Rozkoš, řeku Metuji, les Mnichovec, Klopotovské údolí i severní konec Chránění krajinné oblasti Orlické hory.

Významnými vyhlídkovými body jsou zejména Juránkova vyhlídka s nevšedním pohledem na historické jádro města, rozhledna nad Sendraží s širokým výhledem do okolí na všechny světové strany, ale jsou zde i další vyhlídky.

Koupání ve volné přírodě, jachting, rybaření i možnost ubytování a stravování nabízí blízká vodní nádrž Rozkoš. Ve správním území ORP NMnM jsou široké možnosti provozování pěší a cyklo turistiky s hustou sítí značených tras. Další sportovní aktivity lze provozovat ve sportovním centru u letního stadionu, kryté lední ploše či dalších sportovišť v Novém Městě nad

Metují a přilehlých obcích. Pro cyklisty jsou již tradičně připraveny služby cyklobusů. Čtyři trasy spojují město s různými lokalitami nejen v Orlických horách, ale i s dalšími turisticky atraktivními místy. Příznivci létání mohou využít nabídky Aeroklubu Nové Město nad Metují. Uskutečňují se zde vyhlídkové lety na motorových letadlech a kluzácích, funguje tu letecká škola – výcvik na motorových letadlech a kluzácích i základní výcvik seskoku padákem.

Ačkoli se NMnM řadí k turistickým cílům celorepublikového (nadregionálního) významu, je mezi dalšími atraktivitami stále poněkud v pozadí obecného povědomí tuzemských i zahraničních turistů. Dle analýz, které jsou součástí Programu rozvoje cestovního ruchu turistického regionu Východní Čechy, mají jak NMnM tak zejména přilehlé obce na východ od města velmi vysoký podíl potenciálních rekreačních ploch. Intenzita podnikatelské aktivity v pohostinství je zde průměrná až mírně nadprůměrná.

V samotném NMnM funguje Městské muzeum Nové Město nad Metují se společenskovědním a přírodovědným oddělením, které bylo otevřeno v roce 1995. Galerie Zázvorka má stálou expozici regionálních výtvarníků minulosti i současnosti, vedle toho pořádá krátkodobé výstavy a podílí se i na dalších výstavách zpřístupňovaných ve spolkovém domě.

Obecnými nedostatky a překážkami pro rozvoj turistického ruchu celého řešeného území jsou zejména nevyhovující stav komunikací, špatná dopravní dostupnost sídel, absence půjčoven sportovních potřeb a dalšího zázemí pro sportovce.

V následující tabulce je uveden přehled ubytovacích zařízení ve správním území ORP NMnM, ze kterého je jednoznačně patrné, že prakticky veškeré ubytovací kapacity jsou umístěny v NMnM. Mnoho menších okolních obcí má tedy zřejmě dosud nevyužitou příležitost v nabídce ubytování (např. agroturistika). Problémem by ovšem patrně zůstalo využívání v rámci letní sezóny.

Tab. 31. Přehled ubytovacích zařízení ve správním území ORP NMnM.

Ubytovací zařízení	Obec	Popis
Hotely		
Rajská zahrada	NMnM	Wellness a fitness centrum u historického centra města. Moderní fitness přístroje zn. Star Trac, vířivky, sauna, relaxační vany, masáže, Knaippův chodník. Unikátní hotelová zahrada. Kapacita 48 lůžek + možnost přistýlek.
Hotel, penzion Lázně Rezek	NMnM	Ubytování v klidném přírodním prostředí původních lesních klimatických lázní, ve 2-4 lůžkových pokojích turistického charakteru (90 míst) nebo v plně vybaveném apartmánu se dvěma ložnicemi (max. 6 osob), vhodné pro zájezdy, školení, školy v přírodě s využitím kluboven, venkovní terasy, hřišť, opékání stravování při příznivých cenách. Parkování zdarma, úschovna kol, místem prochází značené turistické trasy pěší a cyklistické.
Hotel U Broučka	NMnM	Hotel nabízí 6 pokojů se 2-3 lůžky, toaletou, koupelnou, televizí a uzamykatelným dvorem pro auta.
Hotel Rambousek	NMnM	Hotel disponuje 14-ti dvoulůžkovými, 2 jednolůžkovými, 2 třílůžkovými, 2 dvoulůžkovými apartmány (s možností přistýlky 2) a 2 dvoulůžkovými pokoji s koupelnou a vanou.
Hotelová ubytovna Z - Sport	NMnM	Ubytovna se nachází v klidné části města, poskytuje 63 lůžek+24 přistýlek ve dvou a třílůžkových pokojích se snídaní za přijatelné ceny. K dispozici 2 společenské místnosti, velké parkoviště i pro autobusy před hotelem, bezbariérový přístup, celoroční provoz dle dohody na výše uvedených tel. číslech.
Hostinec „Ve statku“	Šonov u NMnM	Nabízíme ubytování (v patře nad restaurací) a stravování. Celoroční provoz. Provozní doba restaurace 11 - 22 hod, v letním období 16 - 22 hod.
Hotel Peklo Němeček Petr	Jestřebí	Ubytování v klidném prostředí 6 stylových pokojů s možností přistýlek, vybavených sprchou, WC, TV a radiobudíkem. Parkování přímo u hotelu.
Penziony		
Novoměstský penzion	NMnM	Penzion s celoročním provozem a možností dlouhodobého ubytování. Nadstandardní služby. Cena se řídí počtem ubytovaných osob (1 osoba/noc 500,- Kč, 4 osoby/noc 900,- Kč). Cena zahrnuje snídani, možnost využití Baru 469 se stolním fotbalem, šipkami, plazmovou televizí. Dva apartmány s kuchyňskou linkou, sedačkou, televizí, mikrovlnnou troubou vlastním WC a sprchovým koutem. Při dlouhodobém ubytování cena dohodou.
Penzion Na Františku	NMnM	Nabízíme ubytování ve dvou samostatně vybavených apartmánech (bytech) v přízemí rodinného domu.
Penzion Na Hradbách	NMnM	Příjemné ubytování v penzionu s ubytovací kapacitou 4 lůžek/možnost 2 přistýlek s balkonem a výhledem na řeku Metuji. Plně vybavená kuchyň s barem. Možnost snídaní, zajištění kol na cykloturistiku včetně turistických map, zajištění vodních sportů na vodní nádrži Rozkoš, rybaření, poznávacích i turistických výletů po okolí s případnými vyhlídkovými lety. V zimním období zajištění lyžování, zapůjčení lyží. Na přání předem vypracujeme program „šitý na míru“ každému ubytovanému klientovi.
Penzion Na Hradčanech	NMnM	Celoročně fungující rodinný penzion se nachází v klidné novoměstské lokalitě "Na Hradčanech" uprostřed kouzelných přírodních scenérií. Je vhodný cyklisty, podnikatele, rodiny s dětmi, seniory, novomanžele...
Penzion Na Výsluní	NMnM	Ubytování v dobře vybavených apartmánech s kuchyňským koutem, BTV, SAT, sociálním zařízením. Zahradní sezení, venkovní bazén (10x4,5 m), parkování na pozemku. Cena 300,- Kč za osobu/noc.
Penzion U Pechanzů	NMnM	Rodinný penzion na okraji města, klidné a tiché prostředí vhodné pro relaxační pobyt a nebo rodinou dovolenou, děti do 6 let zdarma, parkování u domu, plně vybavená kuchyňka, domácí mazlíčci zdarma (např. pes, kočka a" SLON" atd.).
Ubytování Střední škola, NMnM	NMnM	Ubytování o letních prázdninách červenec, srpen 2008. Ubytování poskytujeme ve 3 internátních budovách, v klidném a příjemném prostředí Nového Města nad Metují. Ubytování v průběhu školního roku pouze o víkendech (od pátku do neděle) pro skupinu minimálně 15 osob.
Penzion Tencar	Nahořany	Nabízíme kvalitní ubytování v klidném prostředí osady Doubravice/Lhota u Nového Města nad Metují (v blízkosti vodní nádrže Rozkoš) ve dvou dvoulůžkových pokojích a dvou dvoulůžkových apartmánech s vybaveným kuchyňským koutem. V jednom apartmánu a pokoji je možnost přistýlek. Všechny pokoje a apartmány mají vlastní hygienické zařízení. Celkem je k dispozici 12 lůžek včetně přistýlek. K dispozici jsou: venkovní gril, brouzdaliště pro děti, houpačky, pískoviště a bazén 4x6x1,2 m.
Penzion U jehlanu	Nahořany	Ubytování s celoročním provozem v blízkosti přehrady Rozkoš (cca 800 m). Kapacita 18-20 lůžek. Ve všech pokojích je kuchyňka, lednička, WC a sprchový kout. K dispozici společenská místnost s TV, SAT, DVD a přístup na internet. Bezbariérový vstup, sprcha a WC pro handicapované osoby. Od května do října venkovní posezení s občerstvením. Možnost pořádání firemních a rodinných setkání, spojených s opékáním selete v jehlanu, cca 40 míst k sezení.
Penzion „Na radosti“	Slavětín n. Met.	Agroturistický penzion.
Priváty		
Apartmá Nad Lípou	NMnM	Tři dvoulůžkové pokoje v rodinném apartmá s možností přistýlky, zařízená kuchyň, obývací pokoj, posezení s možností grilování na zahradě. Možnost úschovy kol a lyží. Stání pro auta na zahradě. Klidná vilová čtvrť, 10 min do centra, 5 min do nejbližší restaurace. Cena: 6 osob – 8000Kč, 4 osoby - 6000 Kč/ týden v sezoně.
Privát apartmán Zdeněk Macák	NMnM	Pronajímáme 2 třílůžkové pokoje v přízemí RD s vlastním vchodem, vybavenou kuchyní, WC, koupelnou, terasou a zádveřím pro uložení kol, lyží. Plné obsazení - 200kč/osoba/den. Celoroční provoz.
Ubytování v soukromí Holečková	NMnM	Pronajímáme jeden dvoulůžkový a jeden pětilůžkový pokoj v rodinném domku se sociálním zařízením a možností vaření. Posezení na terase s pěkným výhledem, parkování u domu. Celoroční provoz.
Ubytování v soukromí Kahancovi	NMnM	
Ubytování v soukromí Rosenkranz	NMnM	Zařízená garsoniéra v přízemí rodinného domku. Vlastní vchod a sociální zařízení. Možnost vaření.
Ubytování v soukromí, Tyml Jaroslav	NMnM	Pronajímáme dva čtyřlůžkové pokoje v podkroví rodinného domku s kompletním sociálním zařízením a s možností vaření. V letních měsících nabízíme posezení pod pergolou u venkovního krbu na zahradě. Vlastní parkování. Cena 250 Kč,- os./noc. Množstevní slevy, dohoda možná. Celoroční provoz.
Chatové osady		
Chatová osada U koupaliště	NMnM	Ubytování v chatkách, tří a dvoulůžkových pokojích, vlastní WC a umyvadlo, lednička, možnost přitopení. Klidné prostředí u řeky a lesa. Provoz od května do září. Kapacita 60 lůžek.

Na následujícím obrázku jsou zobrazeny oficiálně značené cyklistické a pěší turistické trasy ve správním území ORP NMnM. Cyklistické jsou značeny čárkovanou fialovou čárou a pěší plnou čárou odpovídající barvě značení.

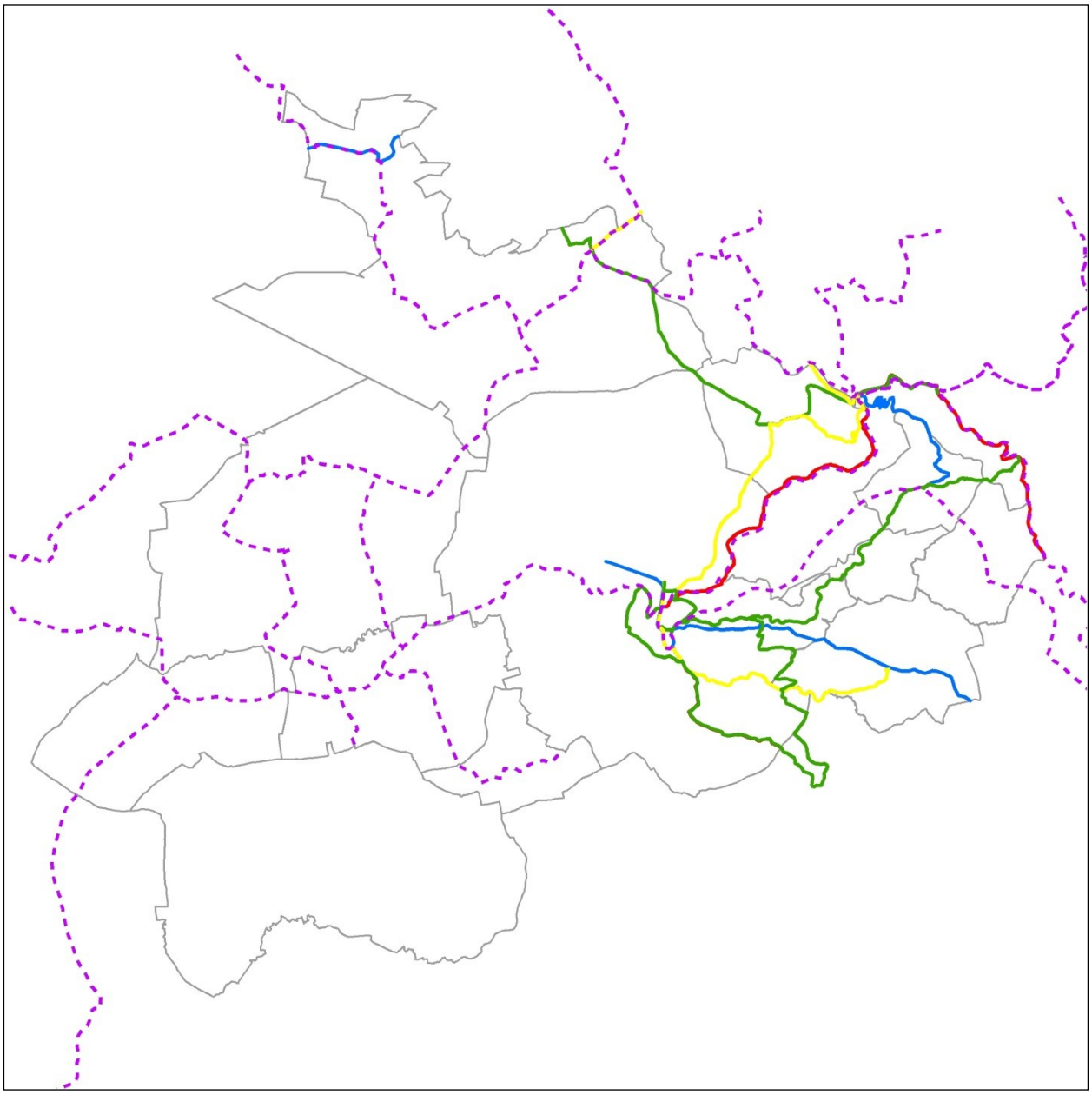

Obr. 89. Přehled pěších a cyklistických (čárkovaně) turistických tras (zdroj: Klub českých turistů).

Z obrázku je patrná silná polarita v umístění a tedy i hustotě pěších turistických tras, kdy se jejich naprostá většina nachází ve východní části řešeného území, což přirozeně vyplývá z atraktivity území pro pěšího turistu. Nicméně do budoucna zde zůstává příležitost využít určitý potenciál zbytku území a vytvořit nové pěší turistické trasy, např. z NMnM podél toku Metuje přes okraj Černčic, osadu Osíček a Dolsko do Slavětína, dále by mohla vést trasa okolo rybníku Tuří

k evropsky významné lokalitě Zbytka a dále do Českého Meziříčí (ležící již mimo správní území ORP NMnM) ad.

Z pohledu cyklistických turistických tras je jejich rozložení v rámci řešeného území rovnoměrnější, nicméně rozšíření do dalších obcí zůstává příležitostí do budoucna.

Tab. 32. Délky pěších a cyklo turistických tras v jednotlivých obcích (zdroj: Klub českých turistů, vlastní GIS analýza).

Obec	Rozloha (km2)	Cyklotrasy		Pěší trasy	
		km	km/km2	km	km/km2
Bohuslavice	14,13	0,02	0,00	0,00	0,00
Černčice	5,65	6,82	1,21	0,00	0,00
Jestřebí	4,29	6,76	1,58	6,19	1,44
Libchyně	1,19	0,00	0,00	1,26	1,06
Mezilesí	2,36	1,55	0,66	0,46	0,20
Nahořany	14,16	12,40	0,88	0,00	0,00
Nové Město nad Metují	23,13	8,63	0,37	30,28	1,31
Provodov-Šonov	16,18	12,76	0,79	5,64	0,35
Přibyslav	3,50	0,00	0,00	9,06	2,59
Sendraž	1,85	1,61	0,87	3,71	2,01
Slavětín nad Metují	5,55	4,07	0,73	0,00	0,00
Slavoňov	3,93	0,00	0,00	4,81	1,22
Vršovka	2,17	1,96	0,90	0,00	0,00
ORP	98,09	56,6	0,58	61,41	0,63

V předchozí tabulce jsou uvedeny délky pěších a cyklo turistických tras v jednotlivých obcích správního obvodu ORP NMnM a dále je zde uveden koeficient představující délku příslušné trasy přepočtenou na km^2 rozlohy území příslušné obce. Snahou je alespoň přibližně zhodnotit rozdíly mezi územími jednotlivých obcí. Výsledky této analýzy jsou dále zobrazeny v následujících kartogramech.

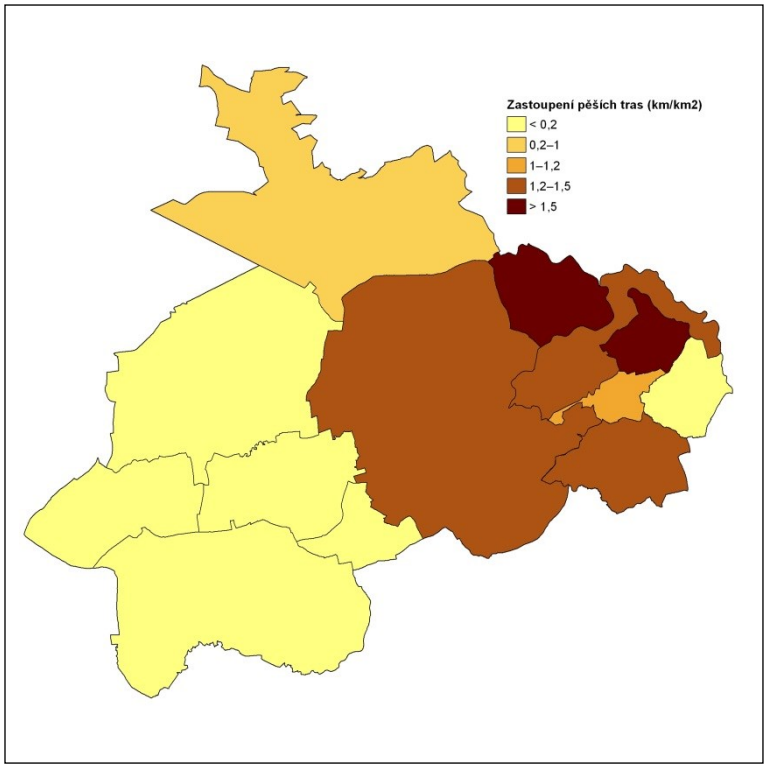

Obr. 90. Zastoupení pěších turistických tras v jednotlivých obcích dle přepočtu na délku trasy na km^2 území obce (zdroj: Klub českých turistů, vlastní GIS analýza).

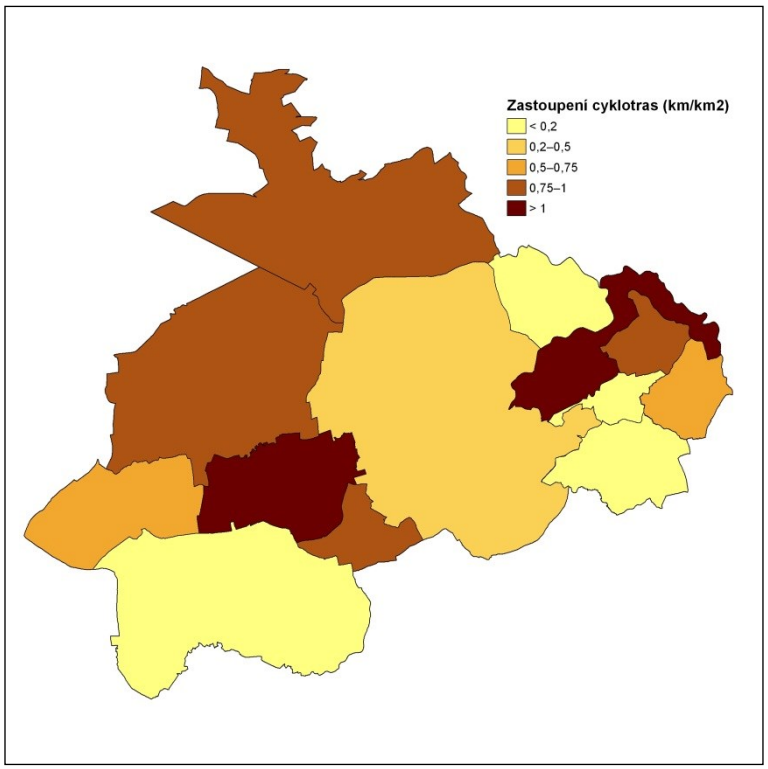

Obr. 91. Zastoupení cyklo turistických tras v jednotlivých obcích dle přepočtu na délku trasy na km^2 území obce (zdroj: Klub českých turistů, vlastní GIS analýza).

8.10.1 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• vysoký potenciál rozvoje turistického ruchu • atraktivní historické centrum NMnM se zámeckým areálem a cennou architekturou (městská památková rezervace) • turisticky atraktivní krajina s možnostmi sportovního a rekreačního využití • vybudovaná síť cyklotras zasahující většinu obcí	• nerovnoměrné rozmístění turistických atraktivit – nízká hustota pěších turistických tras v obcích Bohuslavice, Černčice, Mezilesí, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka a nízká hustota cyklotras v obcích Bohuslavice, Libchyně, Přibyslav a Slavoňov • nedostatečná nabídka turistických služeb ve venkovských obcích • nedostatek turistických tras v západní části řešeného území – obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka • nedostatek cyklo turistických tras v obcích Bohuslavice, Libchyně, Přibyslav a Slavoňov • absence kvalitního a dostatečně velkého koupaliště v celém správním území ORP NMnM
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• rozvojové programy a projekty financované z různých zdrojů • tvorba a zkvalitnění turistické infrastruktury, zejména dobudování pěších turistických tras v západní části území • rozvoj agroturistiky a jiných nových forem cestovního ruchu v obcích okolo NMnM	• neefektivní využívání turistického potenciálu území • stagnace cestovního ruchu vinou malého povědomí o zdejších atraktivitách

8.11 Hospodářské podmínky

8.11.1 Ekonomická aktivita

V následující tabulce je uvedena míra ekonomické aktivity v jednotlivých obcích, která představuje podíl počtu ekonomicky aktivních obyvatel z obyvatel starších 15 let (za rok 2013 se nepodařilo dohledat údaje). Do skupiny ekonomicky aktivního obyvatelstva se podle metodiky sčítání lidu řadí nejen zaměstnané osoby (v postavení zaměstnanců, zaměstnavatelů či samostatně činných), ale také pracující důchodci, pracující studenti a učni, osoby na řádné mateřské dovolené a nezaměstnaní. Z uvedených dat je patrné, že míra ekonomické aktivity je mezi jednotlivými obcemi celkem vyrovnaná a pohybuje se přibližně v rámci průměru za celý Královéhradecký kraj. Přesto jsou rozdíly mezi obcemi znázorněny na následujícím kartogramu.

Tab. 33. Míra ekonomické aktivity v jednotlivých obcích v roce 2011 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Obyvatelstvo 15leté a starší	Ekonomicky aktivní	Míra ekonomické aktivity (%)
Bohuslavice	827	461	56
Černčice	401	234	58
Jestřebí	147	88	60
Libchyně	58	24	41
Mezilesí	190	109	57
Nahořany	443	260	59
NMnM	8 434	4 746	56
Provodov-Šonov	971	615	63
Přibyslav	170	108	64
Sendraž	86	43	50
Slavětín nad Metují	209	119	57
Slavoňov	237	139	59
Vršovka	105	58	55
ORP NMnM	**12 279**	**7 004**	**57**
KH Kraj	472 415	271 166	57

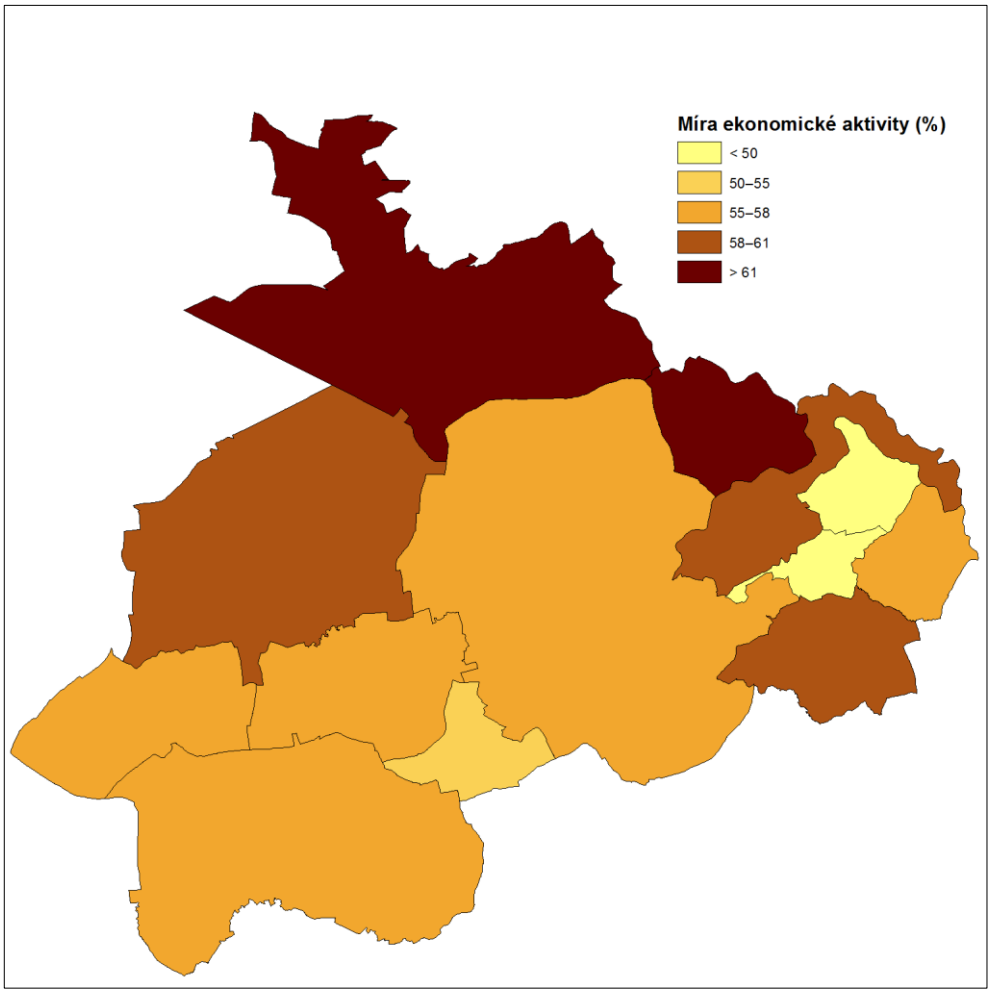

Obr. 92. Kartogram míry ekonomické aktivity v jednotlivých obcích v roce 2011 (zdroj: Český statistický úřad).

Z uvedené tabulky i kartogramu vyplývá, že nejnižší míru ekonomické aktivity dosahují obce Libchyně a Sendraž a naopak nejvyšší obce Provodov-Šonov a Přibyslav (nicméně i tak jde o relativně malé rozdíly). Z kartogramu je dále patrné, že se u míry ekonomické aktivity neprojevuje vliv velikosti sídla, ani vzdálenost od větších center, ani samotné položení sídla vzhledem např. k dopravní obslužnosti.

8.11.2 Bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí

Bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřuje vyváženost sídelní a pracovištní funkce a vyjadřuje kvantitativní soběstačnost lokálního pracovištního trhu. Tento ukazatel je významný pro sociální a ekonomickou udržitelnost rozvoje území. Kvantifikuje se jako podíl počtu (obsazených) pracovních příležitostí a počtu ekonomicky aktivních obyvatel. V ideálním případě by se měla hodnota ukazatele blížit jedné.

Ukazatel se tedy vypočítává jako podíl PP/EAO, EAO je počet ekonomicky aktivních obyvatel a PP je počet (obsazených) pracovních příležitostí, který se zjišťuje jako rozdíl mezi EAO bydlícími v obci minus EAO vyjíždějící plus EAO dojíždějící.

V následující tabulce jsou uvedena data pro jednotlivé obce v roce 2001. Z nich je patrné, že nejhorší bilance je v Přibyslavi a naopak nejlepší dle předpokladu v NMnM. Nicméně kromě samotného NMnM mají všechny obce hodnotu menší než 1 a obce Černčice, Jestřebí, Mezilesí, Provodov-Šonov, Sendraž a Vršovka dokonce menší než 0,5. Ve většině obcí je tedy silný nedostatek pracovních příležitostí vzhledem k počtu ekonomicky aktivních obyvatel v obci a nejhůře jsou na tom menší tzv. horské obce (viz níže uvedený kartogram).

Tab. 34. Struktura ekonomicky aktivních obyvatel (EAO), pracovních příležitostí (PP) a ukazatel bilanční rovnováhy mezi populační a pracovištní velikostí v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

Obec	EAO v obci	EAO vyjíždějící	EAO dojíždějící	PP	Ukazatel (=PP/EAO)
Bohuslavice	462	202	144	404	0,87
Černčice	245	145	16	116	0,47
Jestřebí	84	63	9	30	0,36
Libchyně	27	16	4	15	0,56
Mezilesí	86	52	7	41	0,48
Nahořany	243	119	102	226	0,93
Nové Město nad Metují	5141	1487	1568	5222	1,02
Provodov-Šonov	529	333	33	229	0,43
Přibyslav	85	68	6	23	0,27
Sendraž	46	31	2	17	0,37
Slavětín nad Metují	112	74	13	51	0,46
Slavoňov	115	70	43	88	0,77
Vršovka	56	39	10	27	0,48

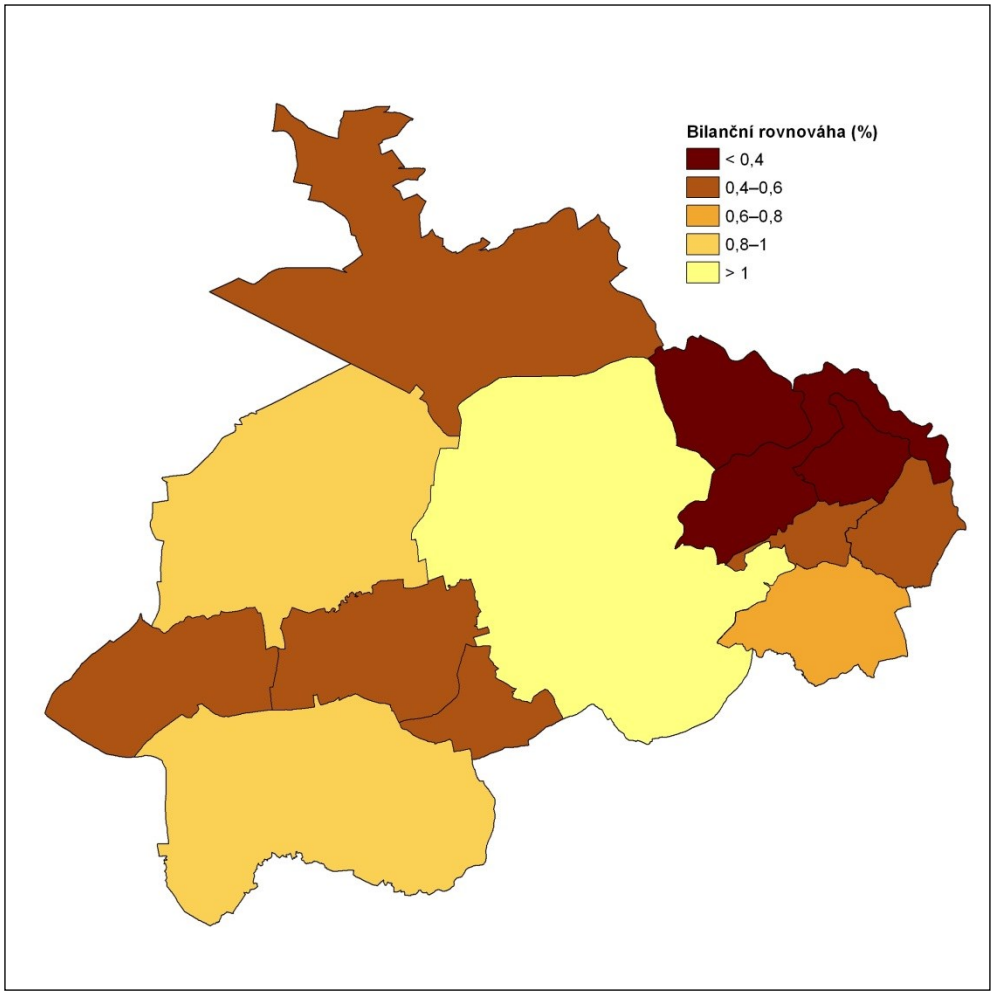

Obr. 93. Kartogram bilanční rovnováhy mezi populační a pracovištní velikostí v jednotlivých obcích (zdroj: Český statistický úřad, vlastní analýza).

8.11.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost, vyjádřená mírou nezaměstnanosti (poměr počtu nezaměstnaných a počtu ekonomicky aktivních osob převedený na procenta), se mezi správními územími jednotlivých ORP v rámci Královéhradeckého kraje značně liší.

V následující tabulce a grafu jsou znázorněny průměry za celý Královéhradecký kraj a za správní území ORP NMnM v období 2004 až 2011 – aktuálnější data se nepodařilo zjistit. Z dat je patrné, že v ORP NMnM je po celé toto období míra nezaměstnanosti o 1–2 % nižší a v rámci celého Královéhradeckého kraje patří mezi ORP s nižší nezaměstnaností (v roce 2008 úplně nejnižší). Zároveň je patrné, že vývoj nezaměstnanosti v ORP NMnM sleduje trend v Královéhradeckém kraji. V roce 2009 se v celém kraji plně začala projevovat ekonomická krize

i na míře nezaměstnanosti, která tak meziročně vzrostla průměrně o 3,6 % v Královéhradeckém kraji a o dokonce 4,1 % ve správním územní ORP NMnM, což představuje nárůst o 125 %.

Tab. 35. Vývoj míry nezaměstnanosti (%) v období 2004–2011 (zdroj: Český statistický úřad).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ORP NMnM	6,3	6,0	4,9	3,5	3,3	7,4	6,5	5,5
Královéhradecký kraj	7,7	7,3	6,3	4,7	4,8	8,0	8,4	7,5

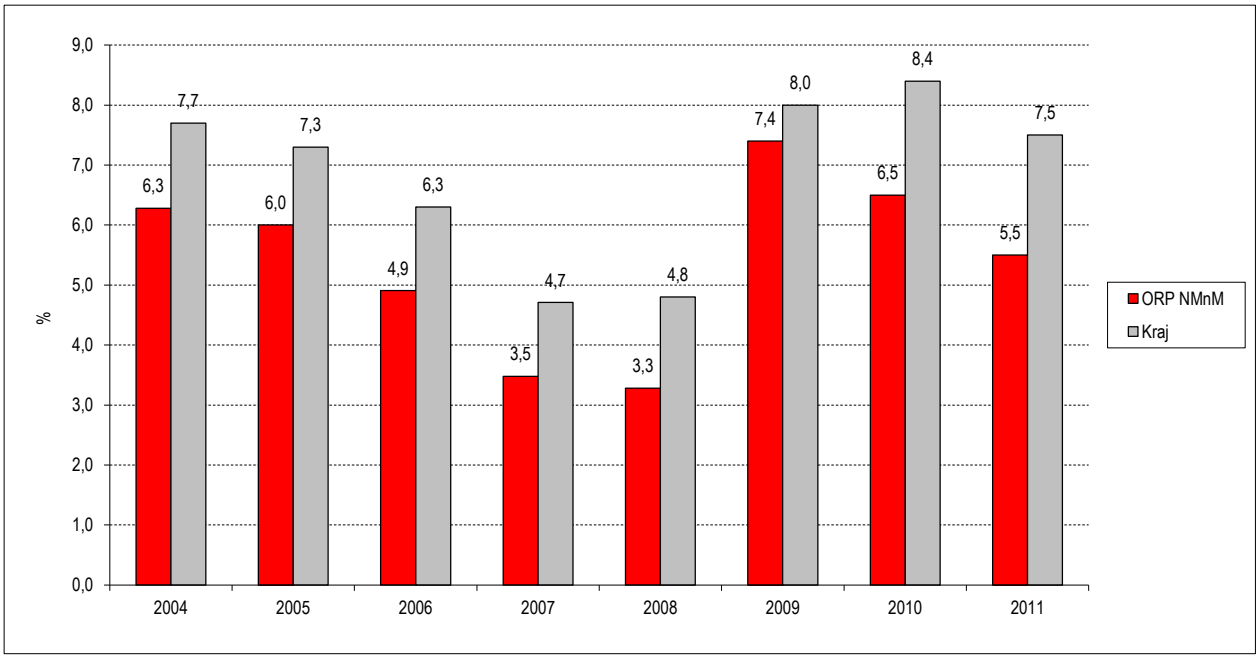

Obr. 94. Vývoj míry nezaměstnanosti v období 2004–2011 (zdroj: Český statistický úřad).

Mezi jednotlivými obcemi ve správním území ORP NMnM jsou však výrazné rozdíly, stejně jako je u nich nezaměstnanost značně proměnná mezi jednotlivými roky. Dá se předpokládat, že je to způsobeno malou velikostí obcí, kde změna počtu nezaměstnaných či ekonomicky aktivních osob v řádu několika jedinců výrazně mění míru nezaměstnanosti. Údaje z jednotlivých let jsou uvedeny v následující tabulce a rok 2011 v níže uvedeném obrázku.

Tab. 36. Vývoj míry nezaměstnanosti (%) v jednotlivých obcích v období 2005–2011 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	2005	2006	2007	2008	2009	2011
Bohuslavice	5,6	4,8	2	3,9	8,9	5,6
Černčice	3,3	2,4	1,2	2,9	5,3	7,8
Jestřebí	3,6	7,1	7,1	4,8	7,1	2,4
Libchyně	7,4	14,8	3,7	3,7	3,7	7,4
Mezilesí	2,3	3,5	3,5	5,8	7	9,3
Nahořany	7,8	7,4	4,9	2,9	5,8	3,7
Nové Město nad Metují	6	5,2	3,6	3,2	7,3	5,4
Provodov-Šonov	4	5,3	3	2,6	7,6	5,1
Přibyslav	3,5	4,7	4,7	1,2	11,8	8,2
Sendraž	2,2	10,9	6,5	10,9	10,9	6,5
Slavětín nad Metují	4,5	5,4	2,7	1,8	8,9	4,5
Slavoňov	7	4,3	2,6	5,2	7,8	6,1
Vršovka	1,8	0	3,6	1,8	5,4	7,1

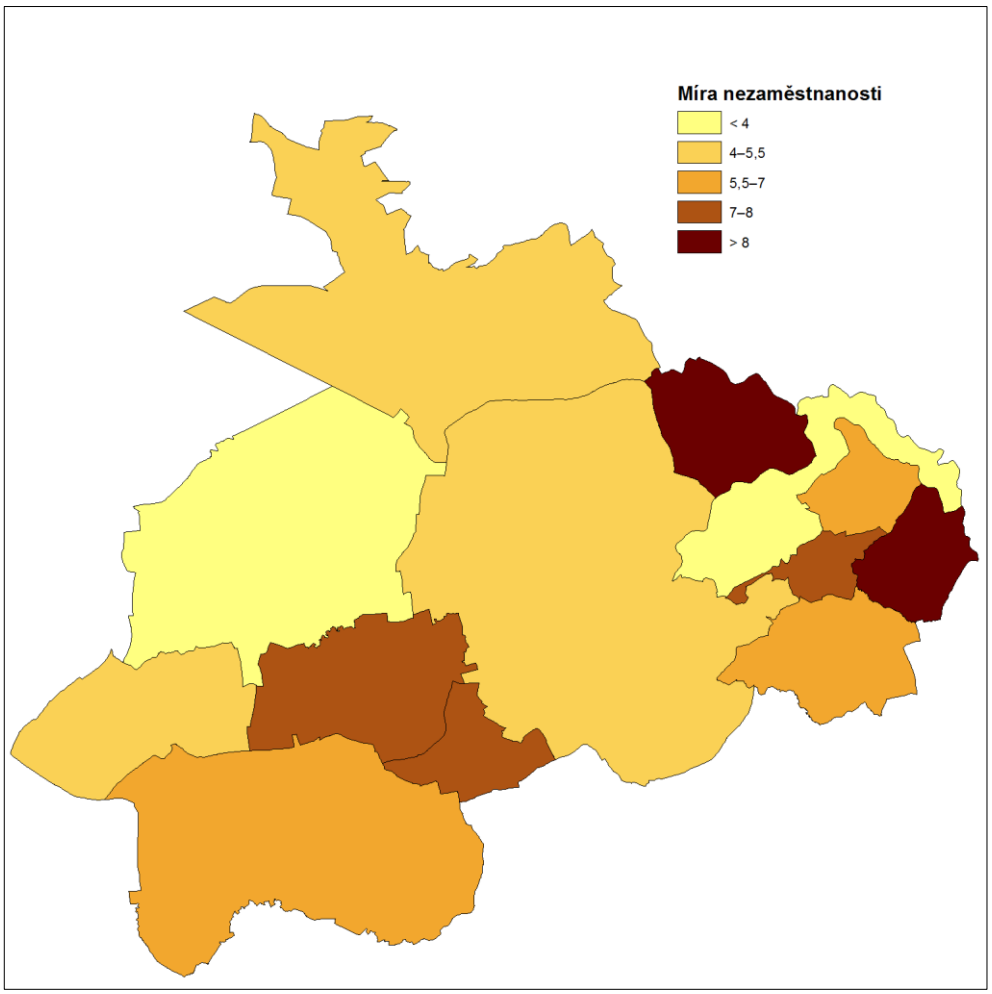

Obr. 95. Kartogram míry nezaměstnanosti v jednotlivých obcích v roce 2011 (zdroj: Český statistický úřad).

8.11.4 Struktura zaměstnanosti

V následující tabulce a grafu je uvedena struktura zaměstnanosti v jednotlivých obcích v roce 2001. Data pocházejí ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Největší podíl obyvatelstva je zaměstnán v průmyslu (37,6 %), obchodu či opravě motorových vozidel a spotřebního zboží (12,6 %), rovněž však ve školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti (9,7 %).

Tab. 37. Struktura zaměstnanosti v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Ekonomicky aktivní celkem	z toho v odvětví (%)										
		zemědělství, lesnictví, rybolov	průmysl	stavebnictví	obchod, opravy motorových vozidel a spotř. zboží	pohostinství a bytování	doprava, pošty a telekomunikace	peněžnictví a pojišťovnictví	činnosti v oblasti nemovitostí, služby pro podniky	veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	ostatní veřejné a osobní služby
Bohuslavice	462	16,5	25,3	9,1	8,9	4,1	6,1	1,3	2,6	4,5	9,1	1,9
Černčice	245	11,4	29,8	6,9	11,4	1,6	10,6	1,6	2,0	10,2	5,7	0,4
Jestřebí	84	6,0	41,7	15,5	6,0	4,8	4,8	1,2	4,8	3,6	8,3	1,2
Libchyně	27	3,7	40,7	7,4	14,8	3,7	0,0	3,7	7,4	7,4	3,7	0,0
Mezilesí	86	11,6	38,4	14,0	11,6	1,2	2,3	0,0	7,0	1,2	9,3	0,0
Nahořany	243	25,1	25,5	6,6	9,9	2,9	6,2	1,6	3,3	4,1	5,8	3,3
NMnM	5141	2,2	40,0	6,7	13,4	3,7	3,6	1,8	4,8	5,0	10,8	4,6
Provodov-Šonov	529	10,2	33,8	8,1	12,1	2,8	6,6	1,3	4,2	5,7	6,6	2,8
Přibyslav	85	9,4	37,6	12,9	14,1	2,4	2,4	1,2	5,9	5,9	4,7	3,5
Sendraž	46	8,7	39,1	6,5	4,3	2,2	2,2	6,5	4,3	4,3	6,5	6,5
Slavětín nad Met.	112	24,1	28,6	4,5	5,4	3,6	5,4	0,9	4,5	5,4	7,1	1,8
Slavoňov	115	13,0	41,7	10,4	10,4	4,3	3,5	0,9	0,9	1,7	9,6	1,7
Vršovka	56	19,6	37,5	5,4	17,9	5,4	3,6	0,0	0,0	0,0	3,6	1,8
ORP	**7231**	**5,7**	**37,6**	**7,2**	**12,6**	**3,5**	**4,3**	**1,7**	**4,4**	**5,1**	**9,7**	**3,9**
Kraj	279064	5,2	33,2	8,0	10,6	3,6	5,8	1,7	3,8	6,1	11,1	3,9

Jak je patrné, průměrné hodnoty za ORP NMnM přibližně odpovídají hodnotám v Královéhradeckém kraji. Mezi jednotlivými obcemi jsou však u jednotlivých oborů výrazné rozdíly, největší jednoznačně a dle předpokladů v zemědělství, kde je zaměstnán největší podíl obyvatelstva v obci Nahořany (25,1 %) a nejméně v NMnM (2,2 %).

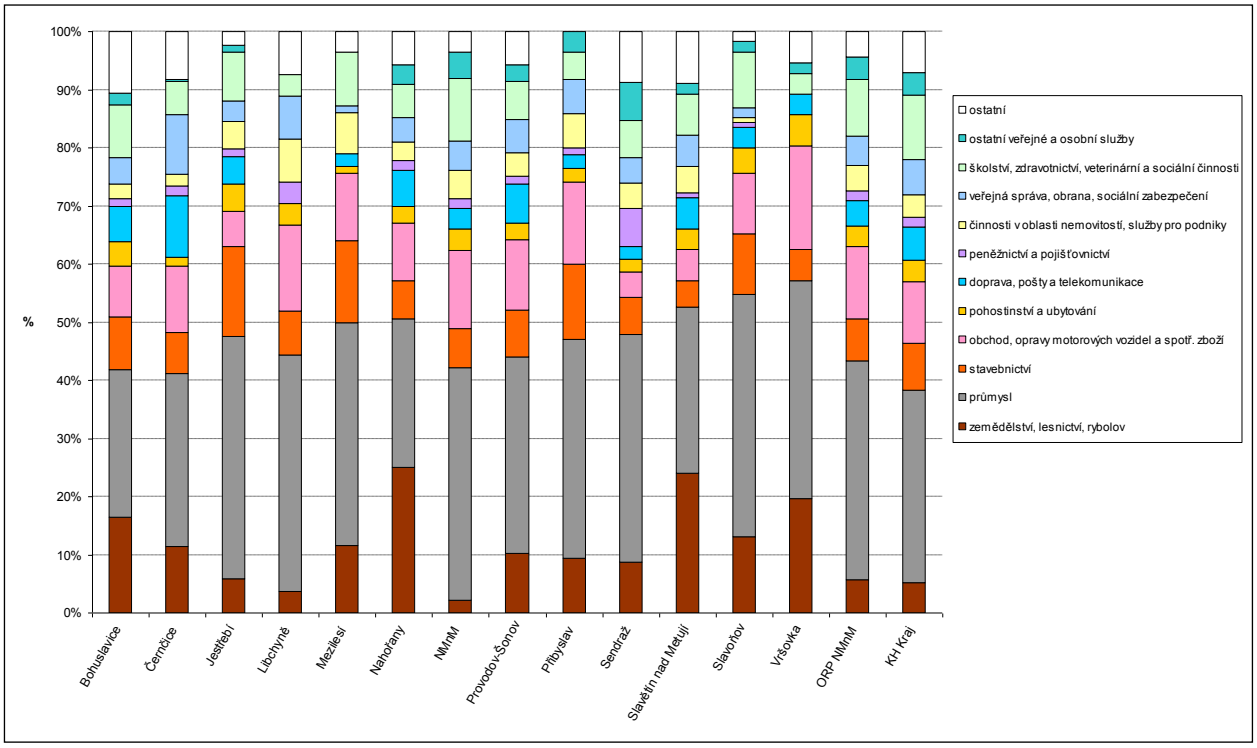

Obr. 96. Struktura zaměstnanosti v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

8.11.5 Vyjížďka do zaměstnání

V následující tabulce je uvedena denní vyjížďka do zaměstnání podle času v jednotlivých obcích v roce 2001. Data pocházejí ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Nejsou zde zahrnuty údaje o dojíždějících v rámci obce (což se prakticky týká pouze NMnM). Data jsou uvedena jako míra vyjížďky (v procentech) vypočítaná z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel v každé obci, resp. vztažená k 100 ekonomicky aktivních obyvatel v dané obci.

Vyjíždějících denně mimo obec je nejvíce v obci Přibyslav s 80 % a nejméně v NMnM s 28,9 %.

Tab. 38. Vyjížďka do zaměstnání podle času v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

Obec	Ekonomicky aktivních	Vyjíždějící mimo obec denně celkem (%)	z toho (%)				
			do 14 min.	15-29 min.	30-44 min.	45-59 min.	60 a více min.
Bohuslavice	462	43,7	7,8	20,8	10,2	3,5	1,5
Černčice	245	59,2	18,8	26,1	9,8	2,9	1,6
Jestřebí	84	75,0	15,5	39,3	11,9	1,2	6,0
Libchyně	27	59,3	7,4	22,2	11,1	11,1	7,4
Mezilesí	86	60,5	14,0	26,7	16,3	1,2	2,3
Nahořany	243	49,0	14,0	22,6	7,4	3,7	1,2
Nové Město nad Metují	5141	28,9	4,4	13,3	7,4	2,6	1,1
Provodov-Šonov	529	62,9	18,3	30,1	10,8	3,0	0,8
Přibyslav	85	80,0	25,9	37,6	10,6	2,4	3,5
Sendraž	46	67,4	10,9	39,1	15,2	2,2	0,0
Slavětín nad Metují	112	66,1	17,9	28,6	13,4	2,7	3,6
Slavoňov	115	60,9	11,3	35,7	10,4	0,9	2,6
Vršovka	56	69,6	17,9	30,4	19,6	1,8	0,0
ORP	**7231**	**37,3**	**7,4**	**17,4**	**8,4**	**2,7**	**1,3**
ORP bez NMnM	2090	58,0	14,8	27,6	10,9	2,9	1,8
Královéhradecký kraj	279064	30,6	5,7	12,3	7,5	3,0	1,9

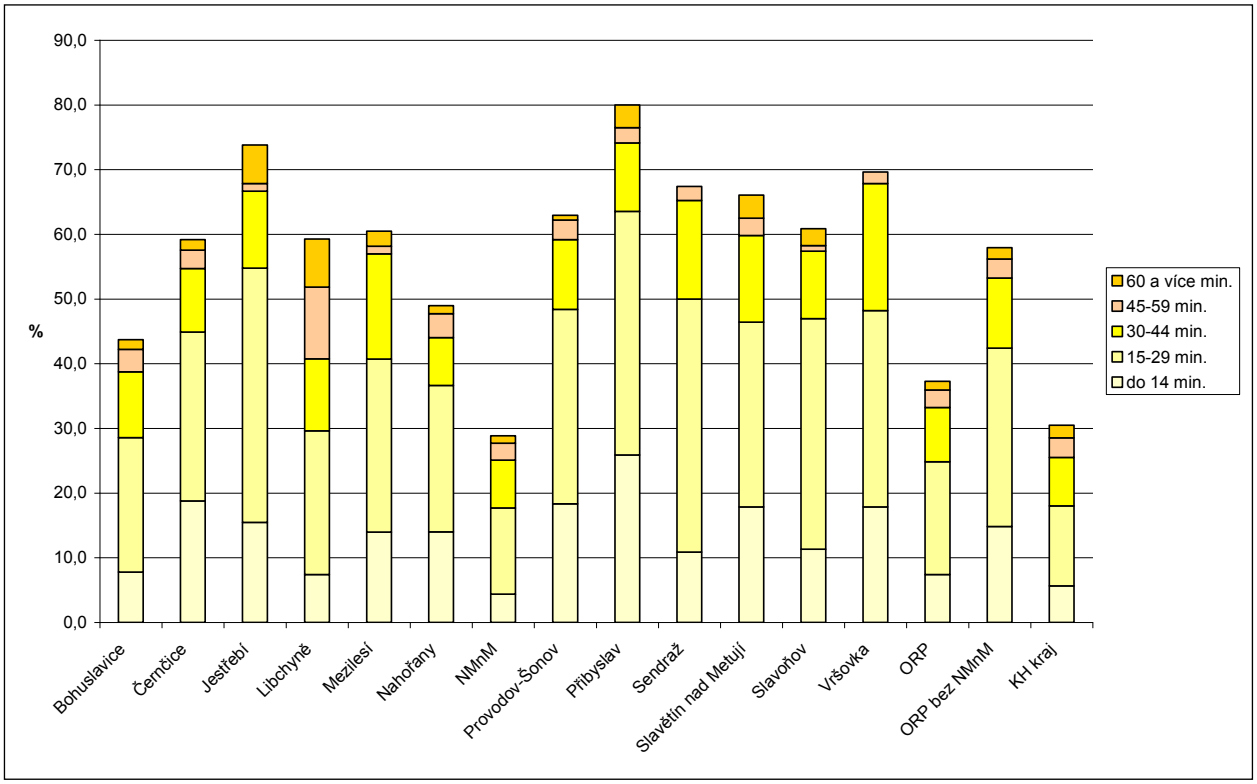

Obr. 97. Vyjížďka do zaměstnání podle času v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

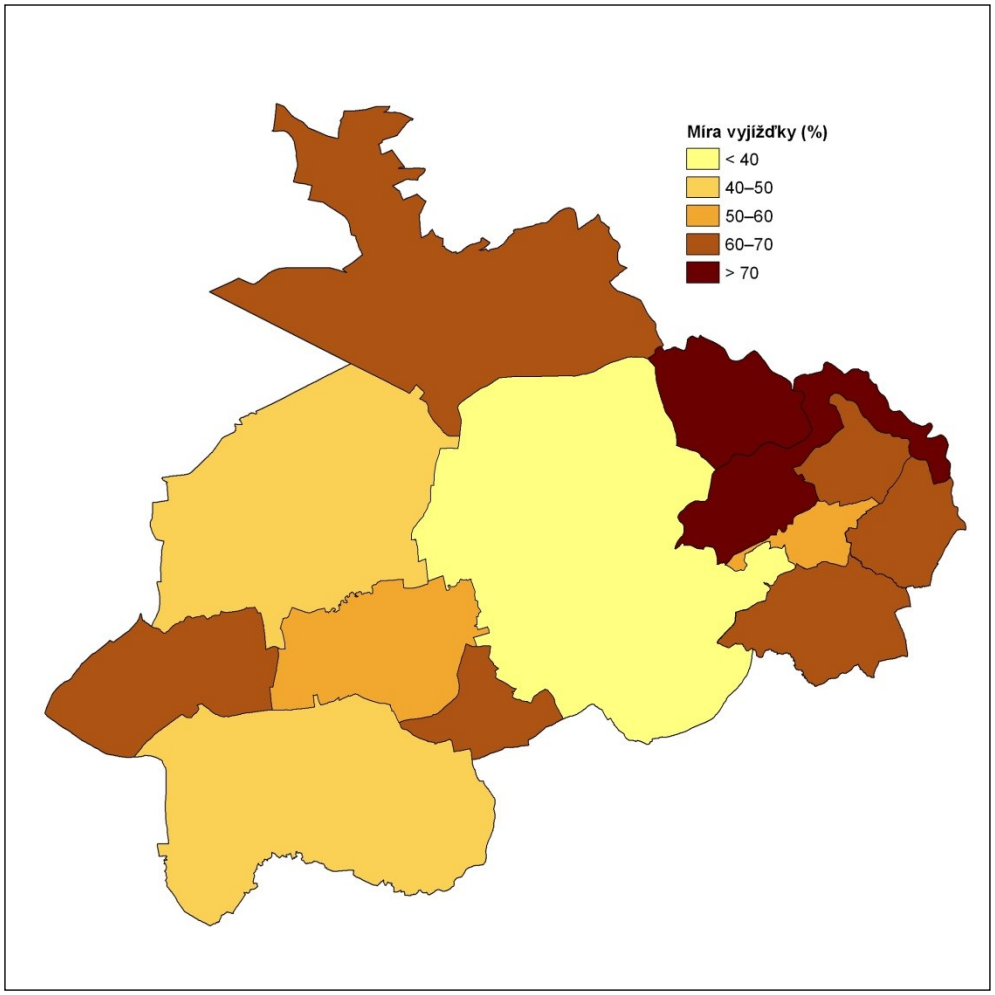

Obr. 98. Kartogram míry vyjížďky do zaměstnání v jednotlivých obcích v roce 2001 (zdroj: Český statistický úřad).

8.11.6 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• dlouhodobě nižší míra registrované nezaměstnanosti v rámci Královéhradeckého kraje • existence NMnM a blízkost bývalého okresního města Náchod • tradice textilního průmyslu, těžkého i lehkého strojírenského průmyslu v NMnM	• nedostatek pracovních míst v obcích, zejména v obcích Černčice, Jestřebí, Mezilesí, Provodov-Šonov, Přibyslav, Sendraž a Vršovka • v důsledku výše uvedeného relativně vysoká míra vyjížďky do zaměstnání ve většině obcí, zejm. Jestřebí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují, Vršovka • nižší míra ekonomické aktivity v obci Libchyně
PŘÍLEŽITOSTI	**HROZBY**
• tvorba podmínek pro vznik pracovních míst přímo v obcích • podpora agroturistiky	• odliv obyvatel malých obcí do větších měst • úbytek ekonomicky aktivních obyvatel v důsledku stárnutí obyvatelstva a odlivu mladých rodin do větších měst

8.12 Hodnoty území

8.12.1 Nemovité kulturní památky

V celém správním území ORP NMnM se nachází celkem 77 nemovitých kulturních památek a dvě nemovité národní kulturní památky – areál zámku a kostel sv. Jana Křtitele ve Slavoňově. Nejvíce (53) se jich nachází v historickém jádru města NMnM jako součást městské památkové rezervace Nové Město nad Metují.

Tab. 39. Seznam kulturních památek ve správním území ORP NMnM (zdroj: Národní památkový ústav).

Obec	Katastr	Adresa	Číslo ÚSKP	Název	Anotace
Bohuslavice	Bohuslavice nad Metují		23211/6-1499	socha Panny Marie Ochranitelky, na podstavě	Hodnotná barokní socha na rozcestí v centru obce s nepříliš běžným ztvárněním Panny Marie Ochranitelky.
Bohuslavice	Bohuslavice nad Metují		45149/6-1498	kostel sv. Mikuláše	Areál vesnického farního kostela s renesanční zvonicí, barokní mámicí, ohrazením a gotickým kostelem s barokní přestavbou. Urbanistická dominanta obce a krajiny.
Černčice	Černčice		30541/6-1560	kostel sv. Jakuba s tvrzištěm	Velmi hodnotný středověký areál drobného feudálního sídla a zděného kostela s typickou volně stojící zvonicí z poč. 17. století.
Jestřebí	Jestřebí nad Metují	30	20828/6-1668	restaurace Peklo	Hodnotná stavba podle projektu Dušana Jurkoviče, formálně navazující na tradice lidového umění. Mimo své vysoké architektonické hodnoty je i vyhledávaným turistickým místem.
Nahořany	Nahořany nad Metují		37768/6-1817	brána do vsi	Zděná kulisová brána se sochařskými doplňky. Romantizující architektonické dílo na vstupu do zastavěné části vsi.
Nahořany	Nahořany nad Metují	č.p. 37	25639/6-1815	tvrz	Areál pozdně renesanční usedlosti s velkým obytným domem, vystavěným zbohatlým nobilitovaným rytířem Šmásdlem z Ritterštejna.
Nahořany	Nahořany nad Metují	č.p. 19	40461/6-1816	venkovská usedlost	Areál zděné zemědělské usedlosti vzniklý jako novostavba na místě starší usedlosti ve 2. třetině 19. století.
NMnM	NMnM	Komenského č.p. 27	10680/6-5863	činžovní dům	
NMnM	NMnM	Komenského č.p. 50	44382/6-6137	činžovní dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1227	25012/6-2900	fara	
NMnM	NMnM		33237/6-1825	hrad Výrov, zřícenina	Zřícenina vrcholně až pozdně středověkého hradu se štítovou zdí(?).
NMnM	NMnM	Husova ulice	104738	Husův sbor	
NMnM	NMnM	Na Zadomí	47314/6-2913	kostel Nejsvětější Trojice	

NMnM	NMnM	Rezek	35615/6-1826	kostel sv. Barbory	
NMnM	Krčín	Na Kopci	36296/6-1819	kostel sv. Ducha se zvonicí	Areál raně gotického kostela s volně stojící zvonicí.
NMnM	NMnM	Českých bratří	105055	kostel sv. Jana Nepomuckého	x
NMnM	NMnM		17905/6-1821	kostel Všech svatých	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1225	24927/6-2898	masné krámy - bývalé	Jednopatrová volně stojící veřejná budova, původně masných krámů s nástavbou školy, užívaná v 19. století jako radnice.
NMnM	NMnM		45762/6-2912	městské opevnění	Velmi dobře dochované zbytky městského opevnění tvořeného hradbou s půlkruhovými baštami.
NMnM	NMnM	U Zázvorky č.p. 1214	15529/6-2920	městský dům	
NMnM	NMnM	Českých bratří č.p. 1001	28169/6-2926	městský dům	
NMnM	NMnM	U Zázvorky č.p. 1212	26234/6-5082	městský dům	
NMnM	NMnM	Na Zadomí č.p. 1246	37811/6-5085	městský dům	
NMnM	NMnM	Pod Hradbami č.p. 1005	31904/6-2927	městský dům	
NMnM	NMnM	Českých bratří 1048	102252	městský dům	
NMnM	NMnM	U Zázvorky č.p. 1213	46347/6-2919	městský dům	
NMnM	NMnM	Na Zadomí č.p. 1234	45209/6-2922	městský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1226	41665/6-2899	městský dům - vestavěn do bašty městského opevnění	
NMnM	NMnM	Českých legií 4	26212/6-1822	městský dům Villarsburgův	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1244	17213/6-2910	měšťanský dům	Řadový patrový dům s podloubím a průčelím zdobeným sgrafitem, po požáru r. 1888 snesen štít a zřízené polopatro, přeorientována střecha. Renesanční dostavba poustky na jednotně řešeném náměstí.
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1245	25441/6-2911	měšťanský dům	Nárožní jednopatrový dům s podloubím a průčelím zdobeným sgrafitem, vystavěný mezi r. 1570 a 1580. Boční přístavek-1934, dvorní zástavba novodobá. Urbanisticky významná součást zástavby náměstí.
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1243	30889/6-2909	měšťanský dům	Řadový původně gotický dům (zadní sklep) z počátku 16. stol., přední sklep a nadzemní stavba z jednotné pernštejnské úpravy 1532-34., eklektické úpravy po ohni r. 1888-patro, fasáda. Dvůr-trafostanice z r.1970. Součást fronty postižené požárem r. 1888.
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1242	19230/6-2908	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1215	18073/6-2889	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1235	17824/6-2923	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1207	15995/6-2885	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1231	15012/6-2921	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1205	30534/6-2883	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1230	28718/6-2903	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1223	28583/6-2896	měšťanský dům	

NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1239	27337/6-2907	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1241	26887/6-5084	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1218	26594/6-5083	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	1236	26593/6-2924	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1224	26086/6-2897	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1237	24203/6-2905	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1206	21087/6-2884	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1221	20933/6-2894	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1219	36737/6-2892	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1220	36430/6-2893	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1238	35528/6-2906	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1216	35282/6-2890	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1208	35130/6-2886	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1229	33308/6-2902	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1240	32660/6-2925	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1217	31992/6-2891	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1204	51731/6-2882	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1232	46897/6-2904	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1222	41737/6-2895	měšťanský dům	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1203	42020/6-2881	měšťanský dům, zv. kovárna	Nárožní patrový dům renesančního původu s obnoveným renesančním průčelím v severní frontě náměstí.
NMnM	NMnM	U Zázvorky	46003/6-2917	pilíř se sochou sv. Jana Nepomuckého	Socha sv. Jana Nepomuckého z počátku 18. století je hodnotnou ukázkou vrcholně barokní produkce v regionu. Jedno z četných časných zobrazení světce v období před jeho svatořečením.
NMnM	NMnM		14580/6-1823	pomník Aloise Jiráska	Pomník významného českého spisovatele, rodáka z Hronova, v podobě bysty na pilířku, zhotovený v r. 1930 J. Bílkem a stav. V. Hakaufem.
NMnM	NMnM	náměstí Republiky	46505/6-5210	pomník I. a II. světové války	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1209	16128/6-2887	radnice	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí	45001/6-2914	sloup se sochou Panny Marie	Roku 1696 vystavěný mariánský sloup je hodnotnou ukázkou barokní sochařské tvorby v regionu v období poslední čtvrtiny 17. století.
NMnM	NMnM	Husovo náměstí	45871/6-2915	sloup se sousoším Nejsvětější Trojice	Sloup se sousoším Nejsvětější Trojice, vystavěný roku 1767, je kvalitní a hodnotnou ukázkou pozdně barokní sochařské produkce v regionu z období druhé poloviny 18. století. Výrazný pohledový prvek na prostranství náměstí.
NMnM	NMnM	Na Zadomí	22725/6-2928	socha sv. Jakuba Většího	Zřejmě kolem poloviny 18. století vzniklá socha, zpodobňující spíše ojediněle v regionu zjištěnou samostatnou sochu apoštola sv. Jakuba Většího, je hodnotným příkladem barokního sochařství východních Čech.

NMnM	NMnM	Komenského 30	102595	spořitelna	
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1210	17544/6-2888	strážnice - Šatlava	
NMnM	NMnM		30083/6-1820	špitál kláštera Milosrdných bratří s kostelem Narození Panny Marie	
NMnM	NMnM	Ve Vilách 1138	36153/6-4563	vila	
NMnM	NMnM		33161/6-1824	výšinné opevněné sídliště - hradiště, archeologické stopy	pravěké hradiště (ze starší doby železné) opevněné valem a příkopem
NMnM	NMnM	Husovo náměstí č.p. 1201	31488/6-1818	zámek	Areál zámeckého sídla se složitým stavebním vývojem od pozdní gotiky, ukončeným úpravou zámku na poč. 20. století podle projektu arch. Dušana Jurkoviče. Urbanistická dominanta města a okolní krajiny.
Provodov-Šonov	Provodov		28141/6-1864	kostel sv. Václava	Areál starobylého kostelíka se samostatně stojící zvonicí. Dějiště sněmu v r. 1068 a bitvy v r. 1866. Důležitá krajinná dominanta.
Provodov-Šonov	Šonov u Nového Města nad Metují	č.p. 1	30270/6-1902	venkovská usedlost	Areál velké zemědělské usedlosti, vystavěné ve zděné podobě ve stylu lidového klasicismu v 1. polovině 19. století. Příklad vesnické zemědělské usedlosti v širší oblasti Náchodska.
Slavoňov	Slavoňov		16867/6-1880	areál kostela sv. Jana Křtitele	Ojediněle dochovaný areál roubeného renesančního kostela se zvonicí fortifikačního typu doplněného márnicí, ohradní zdí a kamenným Ukřižováním. Jeden z nejstarších dochovaných komplexů tohoto typu u nás, Kostel s lidovou výmalbou z r. 1705.
Slavoňov	Slavoňov	47	46293/6-1881	venkovský dům	Dům tvoří hodnotnou ukázku venkovské lidové architektury Podorlicka. Jedná se o malé stavení s jednoduchou lomenicí. Doklad podoby starší zástavby obce.
Slavoňov	Slavoňov	č.p. 61	41010/6-1878	venkovský dům	Dům patří k typickým ukázkám roubeného stavení podorlického typu se zděnou síní a později přistavěnou stodolou. Je typickým stavením pro oblast Novoměstska.
Slavoňov	Slavoňov	31	34215/6-1879	venkovský dům	Dům tvoří hodnotnou ukázku venkovské lidové architektury Podorlicka s boční pavlačí. Patří ke stavením typickým pro okolí Nového Města nad Metují.

Ochranné pásmo nemovitých kulturních památek

V roce 2012 vydal Městský úřad nad Metují jako orgán státní památkové péče územní rozhodnutí o ochranném pásmu tří nemovitých kulturních památek – Bartelmusova vila č.p. 1138 vč. domku zahradníka č.p. 1142, kostel sv. Barbory na Rezku a výšinné opevněné sídliště – hradiště, archeologické stopy, vše v k.ú. Nové Město nad Metují. Toto ochranné pásmo přímo navazuje na ochranné pásmo městské památkové rezervace.

Důvodem vymezení ochranného pásma je výjimečná kulturně-historická hodnota předmětu ochrany – dotčených nemovitých kulturních památek, ale zejména jejich přirozeného historicko-architektonického rámce, který významným způsobem determinuje vysoce hodnotný krajinný ráz.

Navržené ochranné pásmo záměrně zahrnuje území kolem zaniklého hradiště na vyvýšené terénní plošině, údolí s dominantou lázeňské budovy Rezek a kostel sv. Barbory a ohraničující přilehlou lokalitu „ve vilách“ s cennou výstavbou z počátku 20. století. Součástí kultivovaného přírodního rámce je nejen zmiňované bezprostřední okolí dotčených nemovitých kulturních památek, ale i širší územní celek a jeho krajinářské kvality, spoluvytvářející předmětnou krajinu. Zásadní je zachování přirozeného, nezastavěného reliéfu a respektování harmonické návaznosti na ochranné pásmo Městské památkové rezervace Nové Město nad Metují ve východní části, kde se vyskytuje již rozptýlená zástavba vesnického charakteru. Důležité je fixování stávající situace na hranici nezastavěného území a zalesněné plochy s přirozeným vztahem území k hodnotnému urbanistickému souboru vilové zástavby z počátku 20. století. Nejde tedy pouze o ochranu dochovaného obrazu jednotlivých dotčených nemovitých kulturních památek, ale i o zachování milieu prostředí širšího území (pohledové a průhledové kvality).

8.12.2 Městská památková rezervace

Ve správním území ORP NMnM se nachází jediná památková rezervace Nové Město nad Metují, prohlášená výnosem Ministerstva kultury ČSR dne 3. 12. 1969, zahrnující historické jádro města NMnM. Pro stavební činnost v této památkové rezervaci jsou stanoveny tyto podmínky: a) veškeré úpravy nemovitých kulturních památek musí být provedeny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty, přiměřenému společenskému využití a k dalšímu zhodnocování jejich výtvarných a dokumentárních funkcí; b) nové stavby, úpravy nechráněných staveb, úpravy terénní, parkové a jiné mohou být provedeny pouze s ohledem k památkové povaze rezervace a k jejímu kulturně politickému programu; c) výstavba v rezervaci zachovává a upravuje, popř. obnovuje hlavní historické prostory a soubory budov, především hlavní prostor náměstí, obvodovou komunikaci při hradebním okruhu zároveň s asanací dvorních přístaveb, zámecký areál se zahradou a hradební systém; d) nová výstavba v obvodu rezervace nesmí porušovat daný historický a výtvarný charakter rezervace a musí být hodnotným výrazem soudobé architektonické tvorby; e) veřejné osvětlení a reklamní zařízení musí být v souladu s architektonickým výrazem historického prostředí.

Dne 31. 3. 1987 bylo rozhodnutím Okresního národního výboru Náchod vyhlášeno ochranné pásmo památkové rezervace Nové Město nad Metují, které stanovilo následující podmínky ochrany. Při pořizování územně plánovací, přípravné a projektové dokumentace, při provádění staveb a stavebních úprav, zásazích do utváření terénu a zeleně je nutno dbát, aby nebyla změnami přírodních prvků a půdorysné, hmotové a výškové konfigurace zástavby použitím nevhodných stavebních materiálů oslabena nebo porušena historická urbanistická a architektonická struktura prostředí památkového ochranného pásma a měřítko a panorama městské památkové rezervace a státního zámku. Případné úpravy fasád domů a uličního interiéru v Komenského ulici je třeba podřídit požadavku ochrany a rehabilitace jejího dosavadního historického rázu. Zvláštní pozornost je třeba věnovat navrhování a výstavbě sídlišť a souborů občanské vybavenosti, jejich hmotovému působení s ohledem na panoramatické hodnoty městské památkové rezervace, konfigurace terénu a krajinnému prostředí rezervace. Předem je nutno projednat změny ve způsobu obhospodařování a využití nemovitostí v ochranném pásmu, eventuální změny v půdním a lesním hospodářství apod., které by se buď přímo, nebo ve svých důsledcích mohly projevit ve vzhledu a charakteru pásma. V ochranném pásmu nelze umísťovat zařízení a stavby, které by svými důsledky narušovaly stavební fond městské památkové rezervace. Jedná se zejména o stavby vodohospodářské, zakládání lomů, vedení vysokotlakých plynovodů a ropovodů, veškerá nadzemní vedení, znečišťování ovzduší a vod, únik škodlivých látek, hluk, vibrace, zápach, veškeré druhy záření, hromadění odpadků apod. Vlastnická práva ani dosavadní způsob obhospodařování nemovitostí v ochranném pásmu městské památkové rezervace nejsou dotčena. Vlastníci, popřípadě uživatelé objektů jsou povinni udržovat je v řádném stavu. Při změně vlastníků nebo uživatelů nemovitostí ležících v ochranném pásmu přecházejí podmínky ochrany i na nové uživatele nebo nabyvatele. Všechny zásahy, opatření a změny, které se buď přímo, nebo ve svých důsledcích dotýkají hodnot městské památkové rezervace a s ní souvisejícího prostředí je nutno předem projednat s výkonným orgánem státní památkové péče. Lze je provádět pouze s jeho souhlasem a za podmínek jím stanovených.

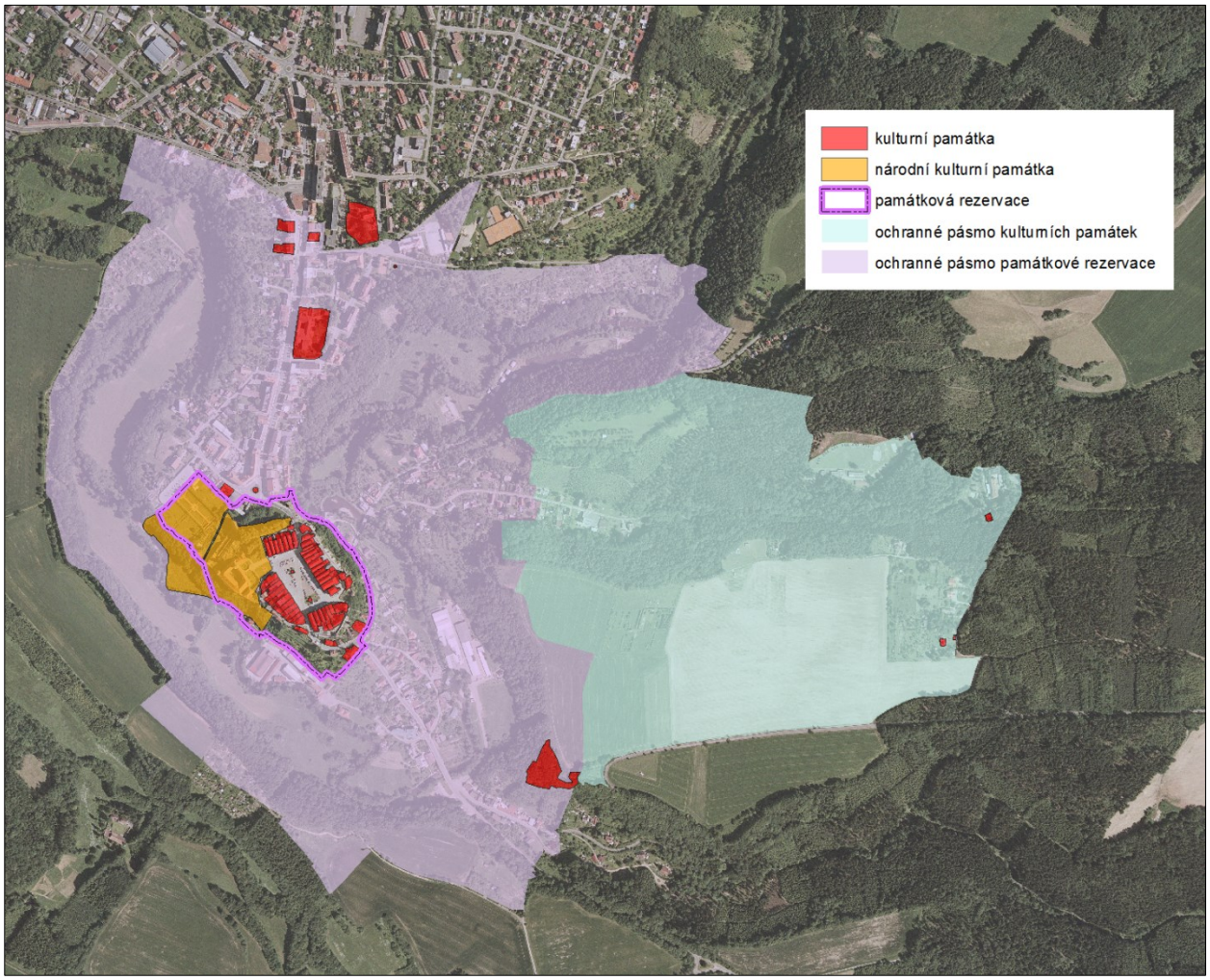

Obr. 99. Nemovité kulturní památky a městská památková rezervace s ochrannými pásmy v NMnM (zdroj: Národní památkový ústav).

Obr. 100. Jádro městské památkové rezervace NMnM – červeně kulturní památky, oranžově národní kulturní památka (zdroj: NPÚ, vlastní GIS analýza).

8.12.3 Válečné hroby

V rámci těchto územně analytických podkladů je nad rámec sledovaných jevů dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb. sledován i výskyt válečných hrobů. Ty definuje zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech takto: válečným hrobem je místo, kde jsou pohřbeny ostatky osob, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo ostatky osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války. Válečným hrobem může být hrob jednotlivce, hrob hromadný nebo osárium, včetně náhrobků a ostatního hrobového zařízení. Válečným hrobem je rovněž evidované místo s nevyzvednutými ostatky osob zemřelých v souvislosti s válečnou událostí, anebo jiný objekt, který je za válečný hrob považován v souladu s mezinárodní smlouvou, jíž je Česká republika vázána. Válečným hrobem je i pietní místo, kterým se rozumí pamětní deska, pomník, památník nebo obdobný symbol připomínající válečné události a oběti, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo oběti osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války.

Ve správním území ORP NMnM jsou kromě pietních míst zejména válečné hroby z prusko-rakouské války v roce 1866.

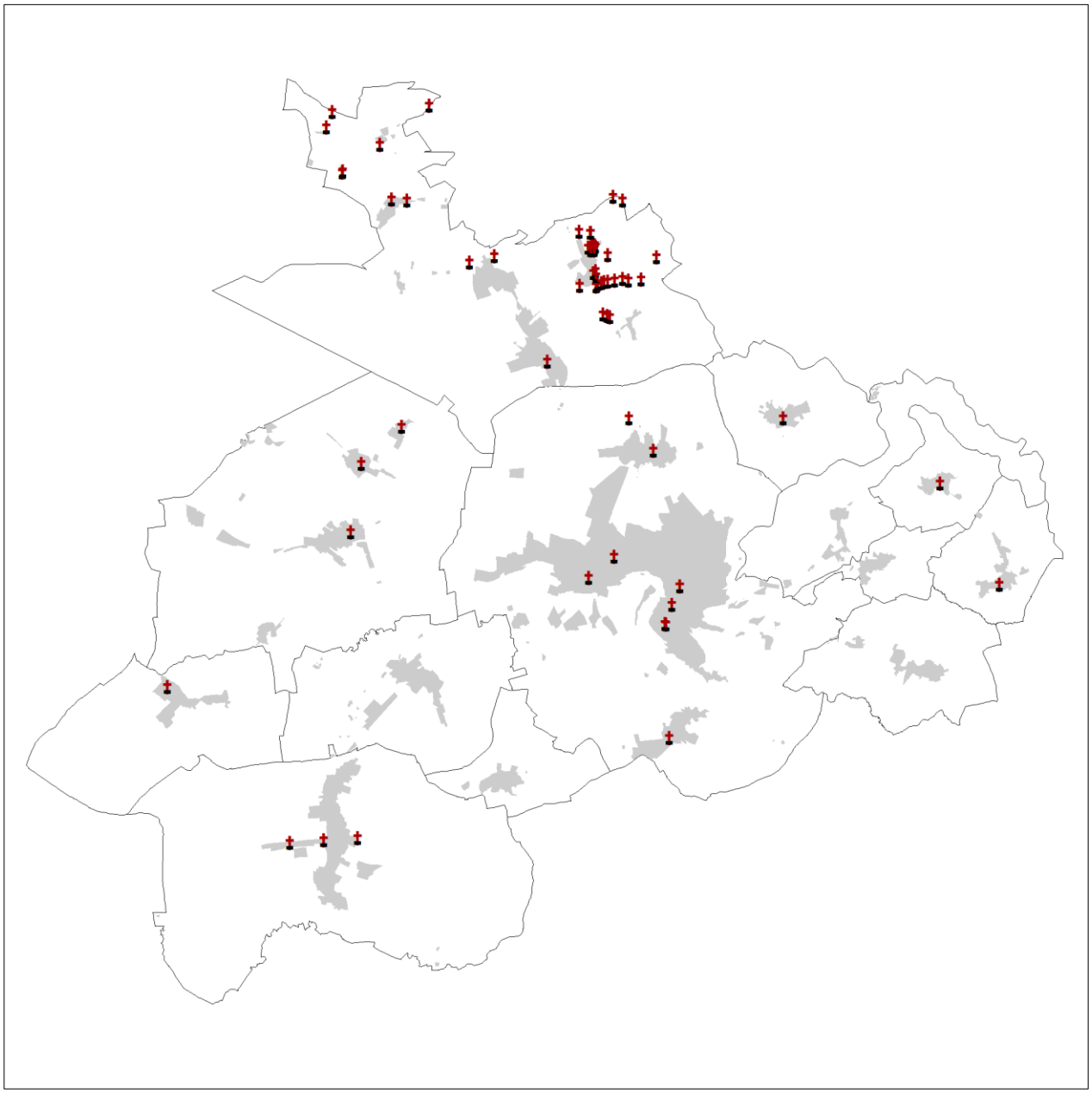

Obr. 101. Přehled válečných hrobů ve správním území ORP NMnM.

Na obrázku vidět jednoznačnou koncentraci válečných hrobů v katastrálním území Provodov a Šonov u Nového Města nad Metují, kde se odehrávala bitva za prusko-rakouské války v roce 1866. Podrobnější zobrazení tohoto území je v následujícím obrázku a současně v grafické části – výkresu hodnot.

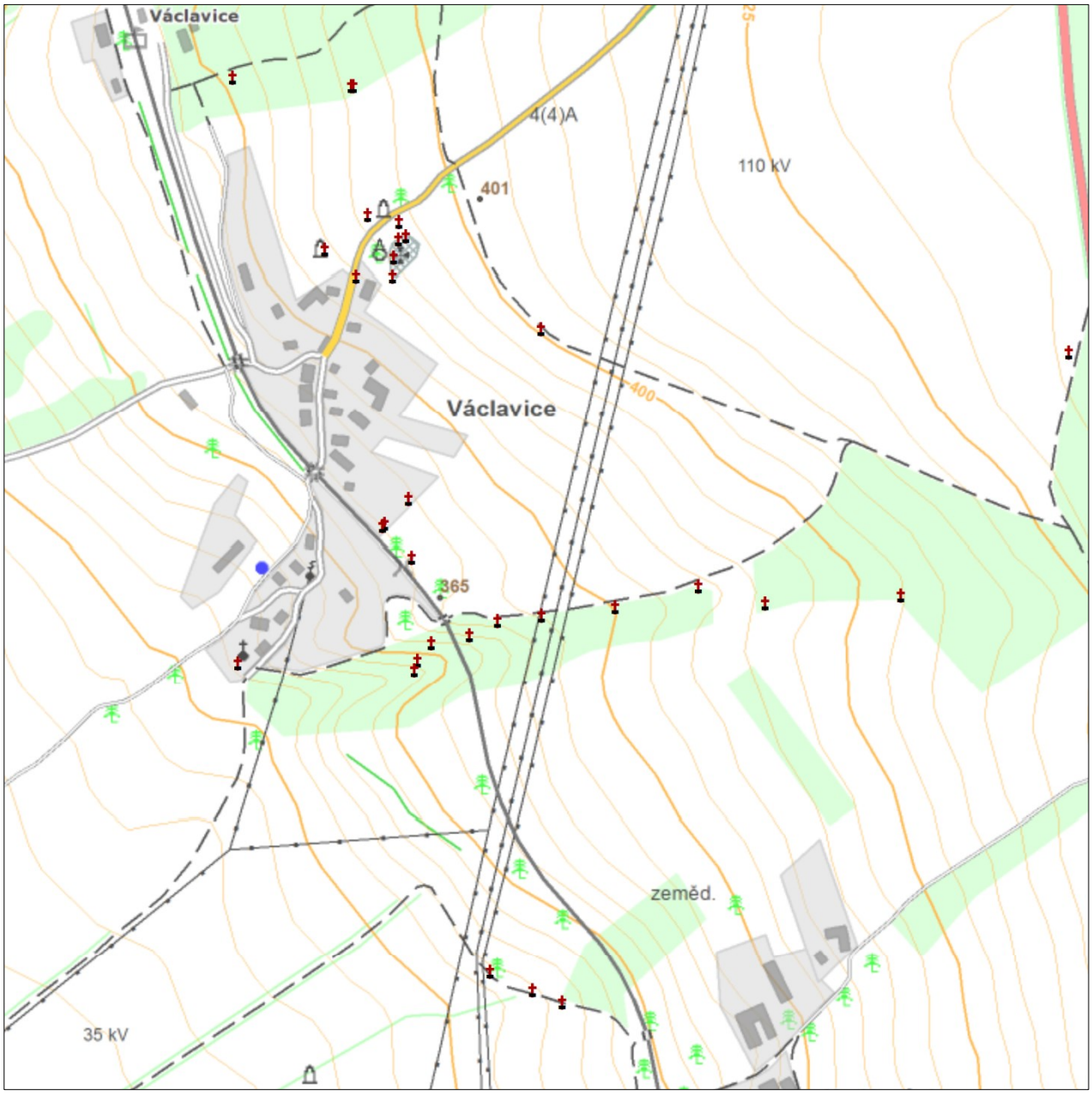

Obr. 102. Přehled válečných hrobů v katastrálním území Provodov a Šonovu u Nového Města nad Metují.

8.12.4 Další hodnoty území

V rámci územně analytických podkladů jsou sledovány jevy č. 11 (urbanistické hodnoty), č. 13 (historicky významná stavba, soubor), č. 14 (architektonicky cenná stavba, soubor) a č. 15 (významná stavební dominanta). Pro vymezení těchto hodnot na území správního obvodu ORP NMnM byl AD atelierem (Ing. Arch. Kateřina Sedláčková) proveden terénní průzkum a následné vyhodnocení.

Urbanistické hodnoty

Hranice kompaktního zastavění území: odpovídá hranici současně zastavěného území, a proto není v jevu č. 11 zahrnuta.

Vymezení jádra: plošné vymezení jádra zastavění jednotlivých sídel, ohniska prostorů sídel. V zásadě byl jako jádro definován významný veřejný prostor, který je prostorově vymezen objekty po svém obvodu. Toto jádro osídlení může mít různou podobu, která je odvislá od konkrétního typu sídla (náves, náměstí, ulice apod.).

Historická cestní síť: zahrnuty ty stávající cesty, které jsou totožné s historickou mapou území (mapování císařského otisku stabilního katastru 1840).

Aleje a stromořadí: dvouřadé aleje především vně kompaktně osídleného území – ve volné krajině, výrazně lemující buď komunikace, nebo vodní toky. Vysledované aleje jsou historicky doložené – na základě archivních fotografií nebo historických map.

Urbanistické celky: byly vymezeny dva hodnotné urbanistické celky, mimo jádra zastavění. Jedná se o oblasti v katastrálním území Nové Město nad Metují – tzv. „Masarykova čtvrť“ a plošná zástavba řadových rodinných domů v části „Na Františku“. Obě území představují oblasti souvislé zástavby s čitelným urbanistickým záměrem, který je dokladem urbanistického a architektonického uvažování své doby a který je přínosem pro mnohovrstevnatost zástavby celého města. Na území tzv. „Masarykovy čtvrti“ jsou situovány i architektonicky velmi cenné jednotlivé objekty (vily, činžovní domy), které přes svoji rozmanitost vytvářejí konzistentní celek.

Krajinné areály: jedná se především o obory, přírodní areály uměle vytvořené za účelem rekreace a hospodářství.

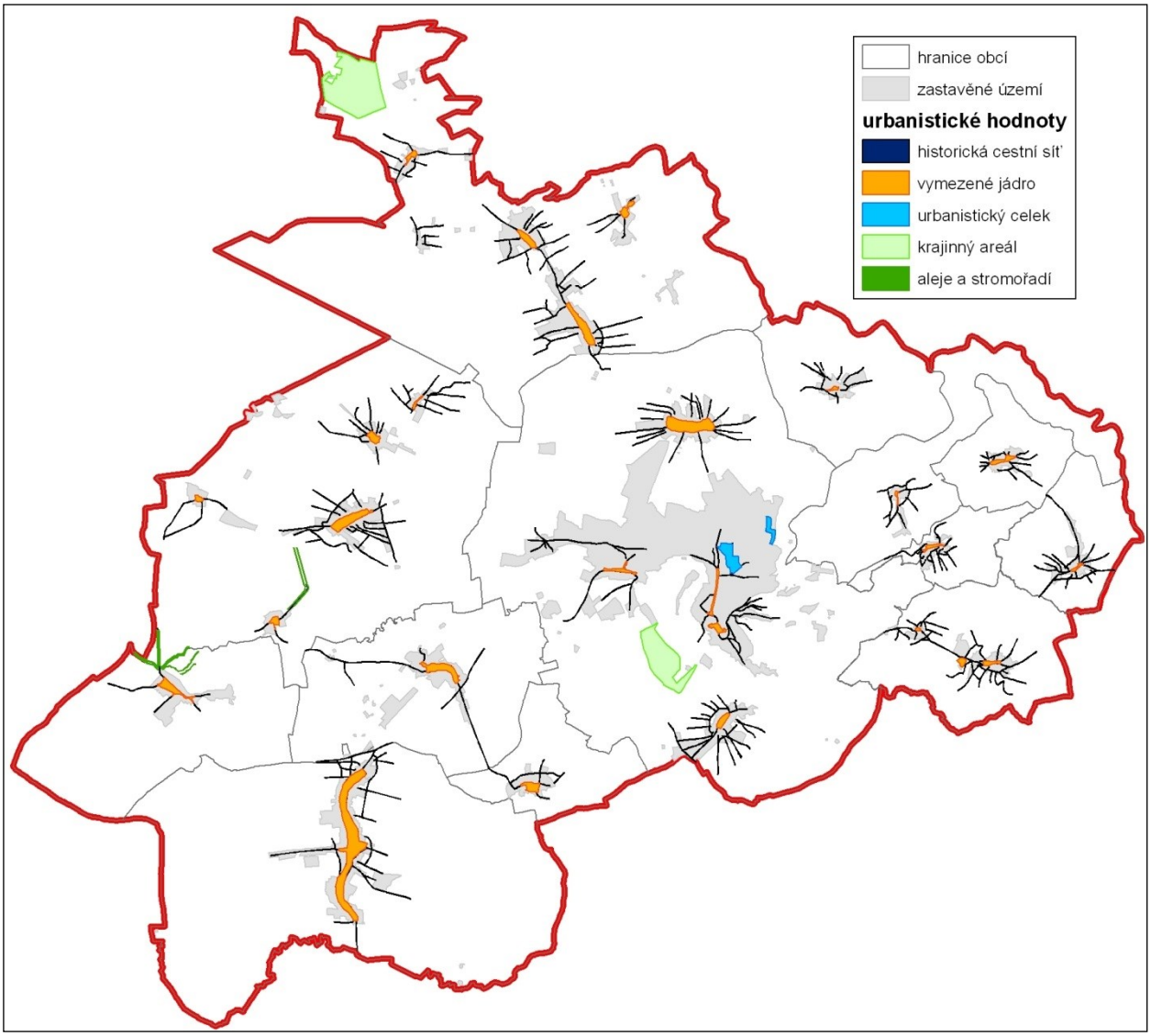

Obr. 103. Urbanistické hodnoty ve správním území ORP NMnM.

Historicky významná stavba nebo soubor

V rámci tohoto jevu byly označeny historicky významné stavby či soubory, které jsou v historickém kontextu naší země zajímavé, v neposlední řadě pak hodnotné z hlediska jejich historické a kulturní hodnoty v rámci regionu. Některé soubory staveb mají i přesah k výše uvedeným urbanistickým celkům. Jedná se převážně o různé křížky či zastavení, kaple, kostely, průmyslové stavby či stavby s hodnotou kulturní pro jednotlivé obce. Vesměs tyto stavby dokládají určité mezníky týkající se kulturního a technického vývoje obyvatel dané lokality i regionu. Ve většině případů se jedná zároveň o architektonicky cenné objekty.

Architektonicky cenná stavba nebo soubor

V rámci tohoto jevu byly označeny stavby, které nejsou v historickém kontextu zajímavé, jsou však dokladem architektonického vývoje svou dochovanou původní konstrukcí, hmotou, umístěním vůči komunikacím a sousedům či seskupením s jinými stavbami. Některé soubory staveb mají i přesah k výše uvedeným urbanistickým celkům. Většina takto označených staveb je významná svým urbanistickým situováním – je zachováno původní půdorysné a hmotové uspořádání, popř. umístění na parcele. V mnohých případech tyto stavby spoludefinují jádro osídlení (např. venkovské zemědělské usedlosti).

Významná stavební dominanta

V rámci tohoto jevu jsou v mapách zachyceny stavby výrazně umístěné v rámci krajiny. Tyto stavby slouží vesměs jako významné přirozené orientační body v rámci krajiny. Jedná se většinou o kostely či jiné dominanty, které i díky své poloze na vyvýšeném místě v krajině umožňují tuto orientaci a jsou v daném kontextu důležité. Většinou jsou situovány v ohnisku osídlení, často tvoří se sídlem jednotný celek v dálkových pohledech.

8.13 Záměry v území

8.13.1 Záměry vyplývající z Politiky územního rozvoje České republiky 2008

Z hlediska Politiky územního rozvoje České republiky 2008, která vymezuje koridory a plochy technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu, prochází správním územím ORP NMnM koridor pro propojovací plynovod VVTL (velmi vysokotlaký) DN 500 PN 63 vedoucí z okolí obce Olešná v kraji Vysočina na hranici ČR–Polsko do okolí hraničního přechodu Náchod–Kudowa Zdrój v Královéhradeckém kraji (viz následující obrázek).

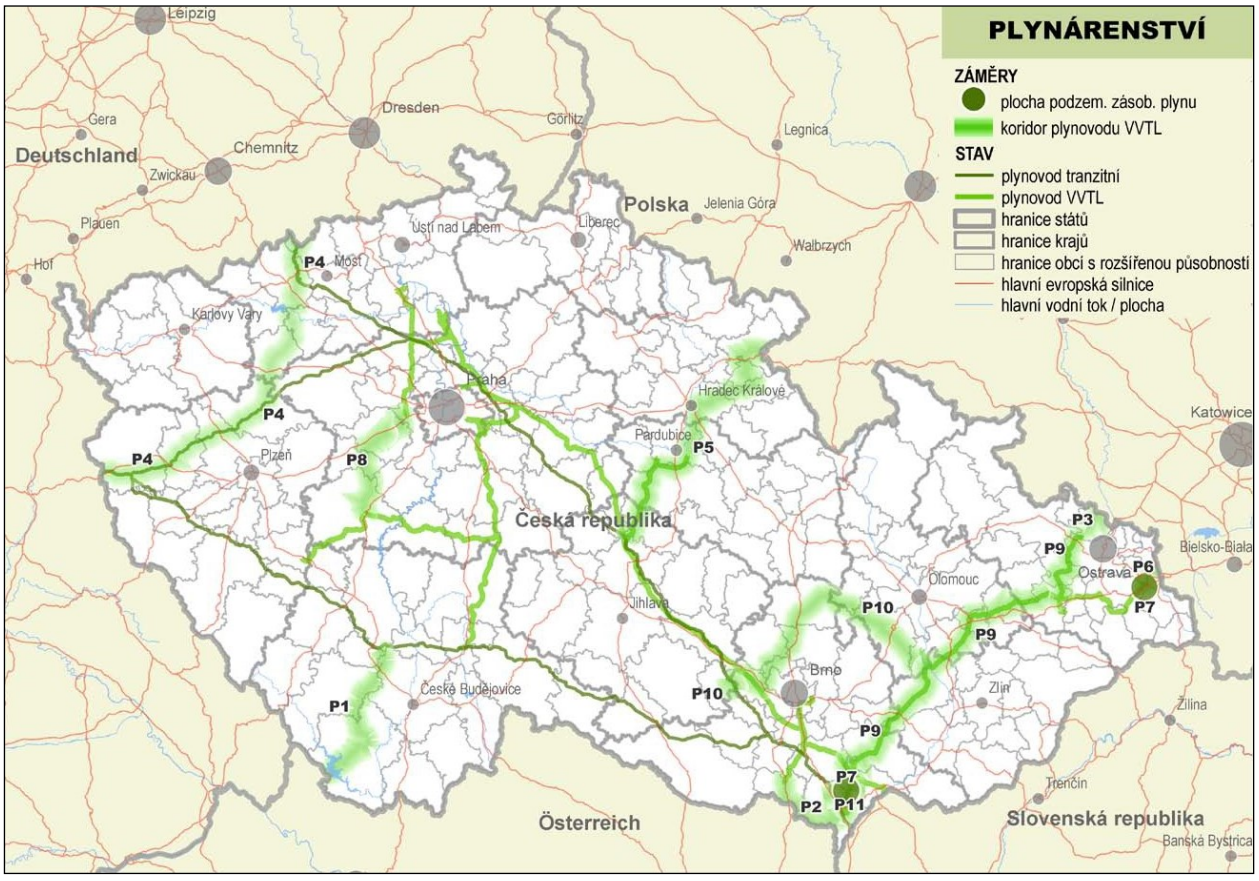

Obr. 104. Schéma plynárenství dle Politiky územního rozvoje České republiky 2008.

Důvodem vymezení je územní ochrana koridoru a tím umožnění budoucí výstavby propojovacího plynovodu mezi soustavami RWE Transgas Net a GAZ-SYSTÉM (dříve PGNiG) v královéhradeckém regionu, tj. propojení přepravních systémů ČR a Polska.

Účelem vymezení koridoru je vytvoření územní ochrany pro technickou infrastrukturu, která má vliv na rozvoj území České republiky, svým významem přesahuje území jednoho kraje a umožní propojení systémů technické infrastruktury se sousedními státy. Vedení jednotlivých systémů technické infrastruktury jsou mimo jiné i nositeli limitů využití území (ochranné režimy), a proto je nezbytná koordinace při jejich situování, a to jak v zastavěném území, tak i v nezastavěném území, zejména pak ve vztahu k dopravní infrastruktuře. V rámci územního plánování je žádoucí dlouhodobá výhledová ochrana území pro jejich lokalizaci.

8.13.2 Záměry vyplývající ze Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje

ZÚR Královéhradeckého kraje dále zpřesňují výše uvedený koridor pro propojovací plynovod VVTL DN 500 PN 63 vymezený v Politice územního rozvoje. Dotčenými obcemi správního území ORP NMnM jsou Nové Město nad Metují, Provodov-Šonov a Vršovka. Úkolem územního plánování podle těchto zásad je upřesnit a územně hájit koridor územní rezervy mezinárodního významu a dále zajistit ochranu území před jinými aktivitami, které by mohly ztížit nebo znemožnit budoucí realizaci propojení přepravních systémů ČR a Polska.

ZÚR dále vymezují tyto koridory nadmístního významu (buď jako návrh či územní rezervu), ovlivňující území více obcí, které spadají do správního území ORP NMnM (viz následující obrázek):

Doprava

- silnice I/14 – v prostoru Nového Města nad Metují (DS4p)
- silnice II/285(a), II/304(b) – v prostoru obce Nahořany (Městec) (DS8p)
- silnice II/308 – v prostoru Bohuslavic (DS35)
- silnice II/285 – v prostoru Nahořan (DS1pr) – územní rezerva

Zde je nutné zmínit schválenou Zprávu o uplatňování ZUR v uplynulém období (listopad 2011 – červen 2014), dle které vyplývá nový požadavek – zohlednit výsledky pořizované územní studie prověřující potřebu a územní nároky vedoucí ke zlepšení dopravní situace na silnici II/285 v úseku Jaroměř - Nové Město nad Metují. Tato územní studie je v současné době pořízena a vložena do evidence územně plánovací činnosti

Technická infrastruktura

- výše uvedený koridor pro propojovací plynovod VVTL DN 500 PN 63
- koridor nadzemního vedení 2x110 kV TR Neznášov – Jaroměř – Česká Skalice – TR Náchod (TE3p), včetně plochy pro TR 110/35 kV Jaroměř (TT3)
- přeložka VTL plynovodu Česká Skalice a VTL plynovod pro připojení regulační stanice (TP1) + VTL/STL regulační stanice Česká Skalice (TR1), tzv. Severní trasa

Obr. 105. Výřez z výkresu ploch a koridorů nadmístního významu ZÚR Královéhradeckého kraje (zdroj: Krajský úřad HK kraje).

Územní systém ekologické stability

Jak již bylo zmíněno v kapitole 8.4.5 Územní systém ekologické stability ZÚR dále vymezují nadregionální a regionální úroveň územního systému ekologické stability, který představuje veřejně prospěšné opatření.

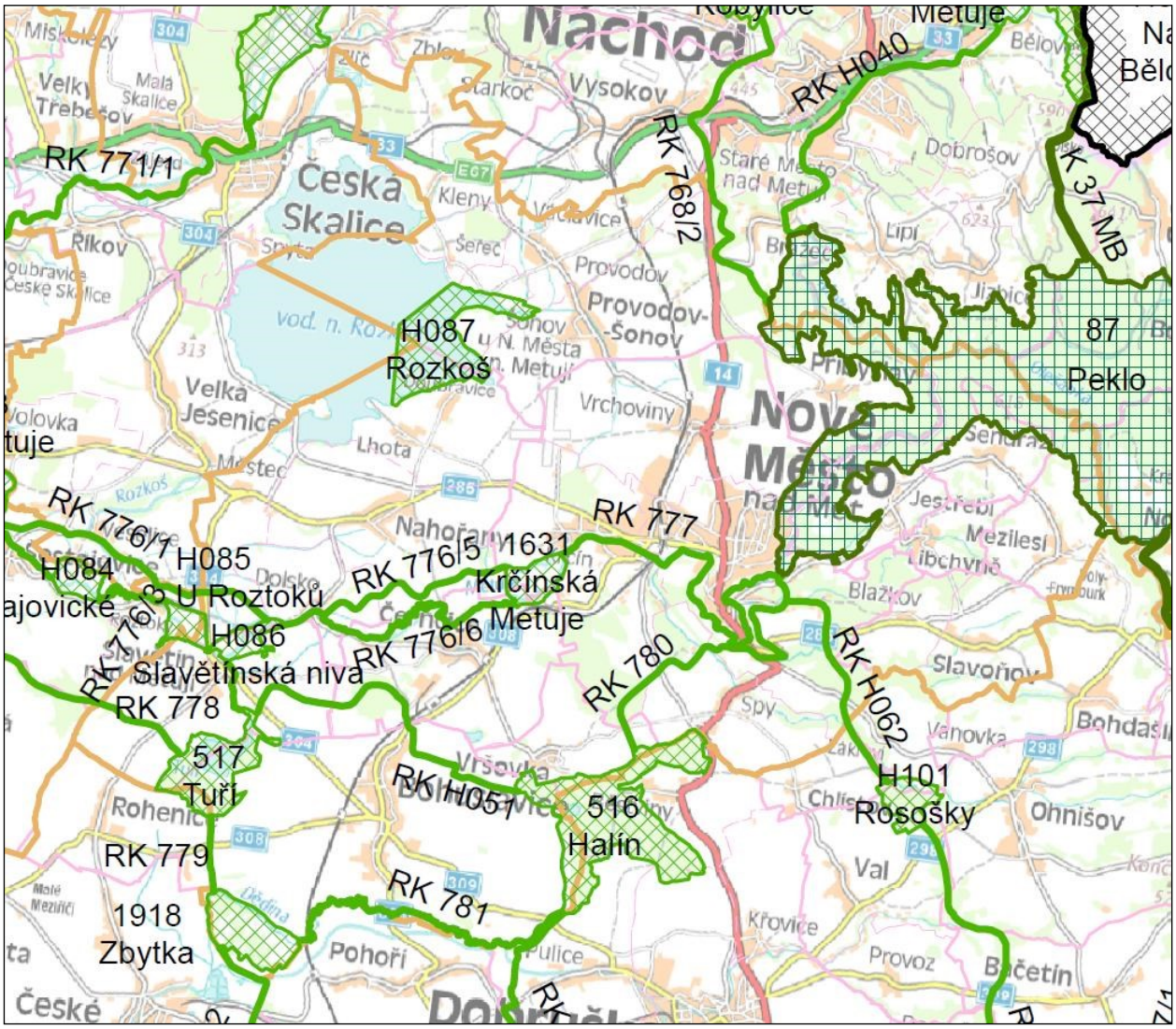

Obr. 106. Výřez z výkresu územního systému ekologické stability ZÚR HK kraje (zdroj: Krajský úřad HK kraje).

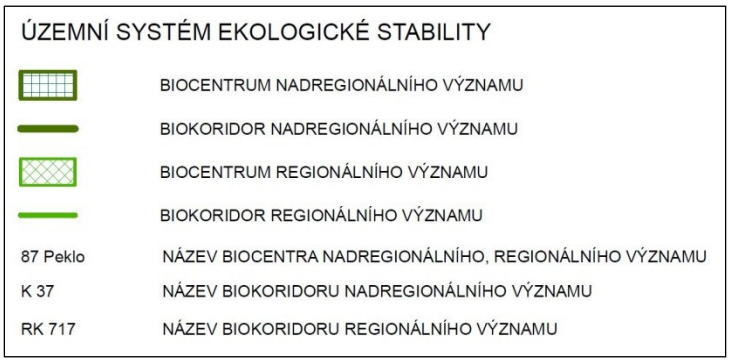

ZÚR určují tyto úkoly pro územní plánování:

- respektovat plochy a koridory pro biocentra a biokoridory ÚSES na regionální a nadregionální úrovni jako nezastavitelné, s využitím pro zvýšení biodiverzity a ekologické stability krajiny,
- plochy vymezených biocenter a biokoridorů v případě, že jejich současný stav odpovídá cílovému, všestranně chránit, v případě, že neodpovídá, podporovat jeho urychlenou realizaci,
- při zpřesňování vymezení skladebných částí nadregionálního a regionálního významu budou respektována následující základní pravidla:
    - u nadregionálních biocenter (NRBC) je třeba dbát především na zachování reprezentativnosti z pohledu zastoupených stanovišť a cílových ekosystémů pro příslušný bioregion a na zachování alespoň minimální požadované výměry;
    - u os nadregionálních biokoridorů (NRBK) je třeba v maximální možné míře preferovat trasování stanovišti odpovídajícími danému typu osy a dbát na zachování maximální přípustné délky jednotlivých úseků nepřerušených vloženými regionálními biocentry (RBC), a alespoň minimální požadované šířky, s výjimkami úseků, kde reálné podmínky využití území vymezení v této šířce a případně ani dodržení maximální přípustné délky neumožňují (zejm. u úseků nivních os NRBK v zastavěných územích sídel);
    - u RBC vložených do os NRBK je třeba dbát především na zachování reprezentativnosti z pohledu zastoupených stanovišť a cílových ekosystémů pro příslušné typy os NRBK a biochor a na zachování alespoň minimální požadované výměry (stanovené individuálně podle reprezentativnosti pro typy biochor a týkající se plochy cílových ekosystémů);
    - u ostatních RBC je třeba dbát především na zachování reprezentativnosti z pohledu zastoupených stanovišť a cílových ekosystémů pro příslušné typy větve regionálního ÚSES a biochor a na zachování alespoň minimální požadované výměry (stanovené individuálně podle reprezentativnosti pro typy biochor a týkající se plochy cílových ekosystémů);
    - u RBK je třeba v maximální možné míře preferovat trasování stanovišti odpovídajícími danému typu větve regionálního ÚSES a dbát na zachování maximální přípustné délky a alespoň minimální požadované šířky, s výjimkami úseků, kde reálné podmínky využití území vymezení v této šířce a případně ani

dodržení maximální přípustné délky neumožňují (zejm. u úseků regionálních biokoridorů (RBK) v zastavěných územích sídel);
- do os NRBK a RBK je třeba vložit biocentra lokálního významu tak, aby jednotlivé úseky os NRBK a RBK nepřerušené biocentry pokud možno nepřesáhly maximální přípustnou délku;
- v případech zásadnějších změn polohy a vymezení jednotlivých skladebných částí nadregionálního a regionálního významu či jejich navazujících souborů důsledně zvážit vlivy na fungování systému jako celku;
- v případech střetů s jinými zájmy na využití území, individuálně odborně posoudit vlivy eventuálních ústupků ve vymezení ÚSES na celkovou funkčnost systému, i na funkčnost jeho jednotlivých skladebných částí;
- dbát na zachování návaznosti místní úrovně ÚSES na regionální a nadregionální úroveň.

ZÚR dále určují tato kritéria a podmínky pro následné rozhodování o možných variantách změn v území a pro jejich posuzování zejména s ohledem na budoucí využití, význam, možná ohrožení, rozvoj a rizika:

- ani přechodně nelze do nefunkčních nebo částečně funkčních skladebných částí ÚSES umisťovat funkce, které by znemožnily jejich pozdější realizaci či zabránily uvedení plochy do požadovaného cílového stavu; všechny (i přechodné) zásahy do vymezených ploch skladebných částí ÚSES lze provádět pouze na základě odborného posouzení a souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody,
- stavby dopravní a technické infrastruktury v plochách a koridorech pro biocentra a biokoridory ÚSES připouštět v nezbytných případech za podmínky, že nedojde k významnému snížení schopnosti ekosystému odolávat znečištění, erozi či jiné fyzikální nebo chemické zátěži prostředí a zároveň nedojde k podstatnému snížení schopnosti bez dalších opatření plnit stabilizující funkce v krajině,
- skladebné části ÚSES je nutno prioritně stanovovat mimo plochy zjištěných a předpokládaných ložisek nerostů vzhledem k jejich nepřemístitelnosti; tam, kde to nebude výjimečně možné, respektovat při vymezování částí ÚSES na ložiscích stanovené dobývací prostory a dočasně stanovit části ÚSES s podmínkami rekultivace pro jejich finální vytvoření po ukončení těžby,
- střety mezi ložisky nerostných zdrojů a stávajícím ÚSES řešit v rámci zohlednění vzájemných potřeb využití území a zákonitostí, a to jak pro ÚSES, tak i pro těžbu, při kvalifikovaném zpracování postupu rekultivace území po ukončení těžby v rámci povolení

hornické činnosti nebo plánu dobývaní; plochy po těžbě nerostných surovin v území určeném pro vybudování ÚSES rekultivovat prioritně v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny; vymezení skladebných částí ÚSES v území ložisek tudíž není překážkou k případnému využití ložiska za podmínky, že pokud budou funkce ÚSES využitím ložiska nerostů dočasně omezeny, budou po ukončení těžby obnoveny v potřebném rozsahu,

- při řešení střetů (překryvů) ochrany nerostných surovin se skladebnými částmi ÚSES, tj. s obecnou ochranou přírody a krajiny, zohlednit tuto podmínku: akceptovat charakter částí ÚSES a podporovat jeho funkce v cílovém stavu, a to jak při samotné těžbě, tak i při ukončování těžby a rekultivaci těžbou dotčeného území ve prospěch ÚSES.

8.13.3 Záměry vyplývající z územně plánovacích dokumentací obcí

V následující tabulce jsou shrnuty výměry zastavitelných ploch vymezených v územně plánovacích dokumentacích jednotlivých obcí. V celém správním území ORP NMnM je takto vymezeno celkem 264 zastavitelných ploch s celkovou výměrou 230,6 ha. Ve srovnání s rokem 2014 s 278 zastavitelnými plochami o celkové výměře 224,8 ha je zde tedy patrný pokles ploch.

Struktura zastavitelných ploch

V následující tabulce je uveden rozbor zastavitelných ploch v rámci celého správního území ORP NMnM podle jejich typu – daného způsobu využití zastavitelné plochy. Jsou zde uvedena pouze ta základní a současně zcela převažující funkční využití.

Z uvedených dat je patrné, že většina zastavitelných ploch je vymezena pro funkci bydlení (76,2 %), následovaná plochami občanského vybavení (21,1 %). Ostatní funkční plochy jsou již zastoupeny řádově nižšími výměrami.

Tab. 40. Struktura vybraných zastavitelných ploch ve správním území ORP NMnM dle funkčního využití (vlastní GIS analýza).

Druh plochy	Výměra (ha)	Podíl ze všech zastavitelných ploch (%)
plochy bydlení	156,9	76,2
plochy smíšené výrobní	3,2	1,6
plochy občanského vybavení	45,6	22,1
plochy rekreace	1,6	0,8
plochy technické infrastruktury	2,6	1,3
plochy výroby a skladování	9	4,4
plochy vodní a vodohospodářské	0,7	0,3

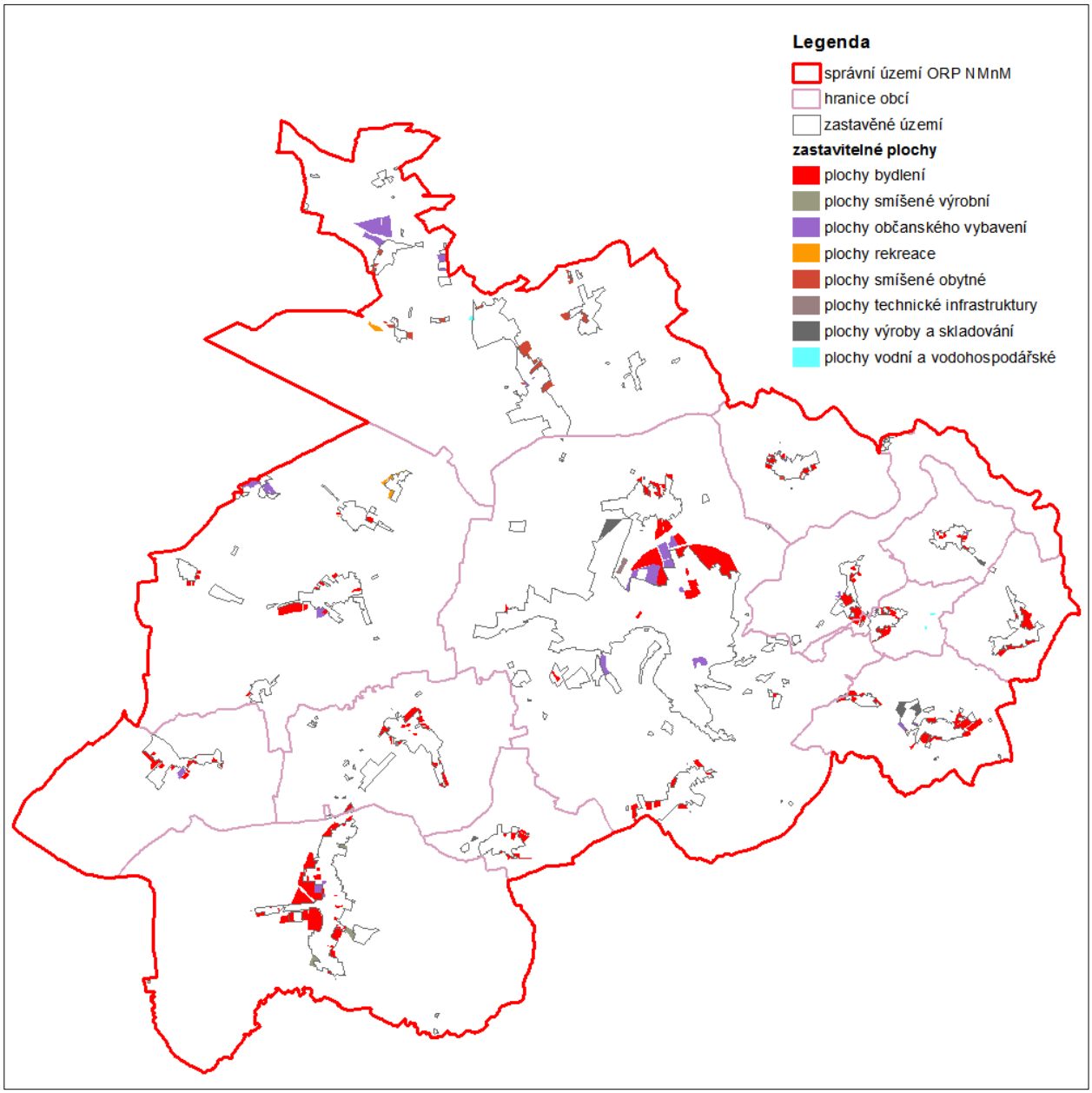

Obr. 107. Znázornění nejdůležitějších zastavitelných ploch dle územně plánovací dokumentace v jednotlivých obcích (vlastní GIS analýza).

8.13.4 Další záměry vyplývající z údajů o území

Z údajů o území, které se podařilo nashromáždit, je patrná cela řada dalších záměrů, které jsou zobrazeny v grafické části ve výkresu záměrů.

9 VYHODNOCENÍ ROZBORU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

Podle dnes všeobecně ustálené definice (na poli urbanismu šířeji používané od 90. let 20. stol. a přejaté i do současného znění stavebního zákona) udržitelný rozvoj uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života budoucích generací.

Udržitelný rozvoj území „spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé přírodní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území“ (ustanovení § 18 odst. 1 stavebního zákona). Z této definice udržitelného rozvoje se odvozují tři pilíře udržitelnosti – environmentální, ekonomický (hospodářský) a sociální. Udržitelný rozvoj území je možný pouze při dlouhodobé vyváženosti (rovnováze) těchto základních pilířů, která by měla být i cílem územního plánování. Mezi pilíři však existují horizontální vazby – jak pozitivní, tak negativní. Výrazný rozvoj v jednom pilíři může být v souladu s rozvojem v pilíři druhém, nebo naopak rozvoj v druhém pilíři výrazně potlačovat (např. ochrana přírody versus výstavba dopravní infrastruktury).

9.1 Metodika

Následující vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje území vychází z platné legislativy – z ustanovení § 26 až § 29 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, a dále z ustanovení § 4 prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, včetně její přílohy č. 1.

Dále vyhodnocení vychází z následujících metodických materiálů:

- Metodika Pořizování aktualizací územně analytických podkladů obcí a krajů, zveřejněná 9. 5. 2016
- Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí, Metodický návod k příloze č. 1, část A, vyhlášky č. 500/20016 Sb., zveřejněný 6. 6. 2016

Vlastní postup vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje území (vyhodnocení vyváženosti územních podmínek) spočívá v následujících krocích:

- jednotlivé tematizované SWOT analýzy se začlení do jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území (environmentální, sociální a ekonomický) – některé SWOT analýzy se mohou vyskytovat ve více pilířích
- na základě aktualizovaných SWOT analýz se pro každý pilíř udržitelného rozvoje území vyberou klíčové faktory a významné použité indikátory – některý faktor či indikátor se může uplatnit ve více pilířích
- současně jsou na základě veškerých informací vytipovány problémy k řešení v územně plánovacích dokumentacích
- dále se pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území provede zhodnocení stavu a kvality územních podmínek pro každou jednotlivou obec ve správním území ORP NMnM a souhrnný kvalitní resp. nevyhovující souhrnný stav územních podmínek v dané obci se označí znaménkem „+„ resp. „-“
- toto výsledné vyhodnocení územních podmínek v každé obci se odůvodní a uvedou se skutečnosti, které k tomuto ohodnocení vedly
- vyhodnocení územních podmínek jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území (+/-) se za každou obec napíše do tabulky, ve které se určí vyváženost územních podmínek pro

udržitelný rozvoj jako souhrn hodnocení podmínek za jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území

- na základě kombinace vyhodnocení územních podmínek se každá obec zařadí do jedné z osmi kategorií vyváženosti vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území a toto zařazení se následně znázorní v kartogramu

9.2 Začlenění témat analýz SWOT do jednotlivých pilířů

Z důvodu potřeby dojít k vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek z pohledu tří pilířů udržitelného rozvoje je nutné členit výstupy analýz SWOT právě s ohledem na tyto pilíře udržitelného rozvoje.

Tab. 41. Začlenění témat analýz SWOT do jednotlivých pilířů posouzení podmínek udržitelného rozvoje.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
• horninové prostředí a geologie • vodní režim • hygiena životního prostředí • ochrana přírody a krajiny • zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa	• veřejná dopravní a technická infrastruktura • sociodemografické podmínky • bydlení • rekreace	• hospodářské podmínky a rovněž relevantní údaje z témat • veřejná dopravní a technická infrastruktura • bydlení • rekreace

V následujících podkapitolách jsou uvedeny souhrnné SWOT analýzy pro každý jednotlivý pilíř, ve kterých jsou shrnuty všechny výroky z jednotlivých tematických analýz. Vypuštěny byly výroky, u kterých by došlo v tomto souhrnu k duplicitě vzhledem k jejich vícenásobnému zastoupení v jednotlivých tematických SWOT analýzách. Uvedené SWOT analýzy vyjadřují základní charakteristiky v rámci správního území ORP NMnM v oblastech příznivého životního prostředí, hospodářského rozvoje a sociální soudržnosti obyvatel území. Na základě těchto SWOT analýz jsou v následující kapitole formulovány klíčové faktory, které jsou následně použity pro vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje.

9.2.1 Environmentální pilíř

SILNÉ STRÁNKY

- není evidován dobývací prostor, chráněné ložiskové území ani ložisko nerostných surovin
- bohatá geomorfologie od rovinatých území v západní části území až po příkré a hluboké údolí řeky Metuje
- nízké radonové riziko v obcích Bohuslavice, Provodov-Šonov a Slavětín nad Metují

- velká část území (zejména obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka) se nachází uvnitř chráněné oblasti přirozené akumulace vod
- územím protéká významný vodní tok – řeka Metuje
- existence vodní nádrže Rozkoš
- existence zdrojů podzemní vody
- výskyt nivních půd okolo řeky Metuje západně od města NMnM a okolo Dědiny v jižní části území obce Bohuslavice
- existence zavlažovacího a odvodňovacího systému v nivě řeky Metuje (Černčice, Nahořany, NMnM, Slavětín nad Metují)
- dobré větrné a rozptylové podmínky na většině území vzhledem k charakteru krajiny
- nadprůměrná míra separace komunálního odpadu v obcích Černčice a NMnM
- nízké zatížení území intenzivní dopravou v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují, Slavoňov a Vršovka
- existence krajinného typu krajiny s výrazným zastoupením vodních ploch a lesní krajiny
- minimální bariérovost území obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a Vršovka
- přítomnost vodní nádrže Rozkoš, jejíž část je zároveň přechodně chráněnou plochou; vodní nádrž je největším hnízdištěm několika druhů racků (včetně zvl. chráněných druhů) v Královéhradeckém kraji, po stranách dělící hráze je poměrně silná populace raků
- existence 3 přírodních rezervací a 5 evropsky významných lokalit, zejména lokality Peklo
- existence významného regionálního biokoridoru podél toku řeky Metuje
- řada památných stromů
- vysoký koeficient ekologické stability v obcích Přibyslav, Sendraž a zejména Jestřebí a Mezilesí
- vyšší podíl zemědělské půdy v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka
- vyšší míra zornění v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka
- vysoký podíl ploch trvalých travních porostů v obcích Mezilesí a Sendraž
- vysoké zastoupení kvalitních zemědělských půd s I. a II. třídou ochrany v obcích Černčice, Nahořany a Vršovka

- existence významných ploch meliorací
- vysoká lesnatost na území obce Jestřebí a nadprůměrná lesnatost na území obce Přibyslav
- relativně nízká míra urbanizace ve většině obcí mimo NMnM

SLABÉ STRÁNKY

- nestabilní skalní podloží na území města NMnM (lokality přilehlé k historickému centru města), nutnost sanací a dlouhodobého monitoringu
- vyšší radonové riziko v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž a Slavoňov
- velké rozlohy sklonité orné půdy na územích obcí Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavoňov a na východní části území obce Provodov-Šonov, jižní a severní části města NMnM (k.ú. Spy a Vrchoviny)
- území obcí Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Provodov-Šonov, Slavětín nad Metují a Vršovka jsou klasifikována jako zranitelná oblast
- absence obecních ČOV u většiny obcí
- obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Provodov-Šonov, Slavětín nad Metují a Vršovka spadají do zranitelné oblasti
- výskyt záplavových území v obcích Nové Město nad Metují, Černčice, Nahořany (část Dolsko) a Slavětín nad Metují
- řeka Metuje jako hlavní tok v území ve III třídě jakosti vody
- existence starých ekologických zátěží na územích obcí Nahořany, Mezilesí, Provodov-Šonov, Přibyslav, Slavětín nad Metují a zejména NMnM
- vysoké zatížení území intenzivní dopravou v NMnM
- při inverzním rázu počasí v zimním období zvýšené znečištění ovzduší z lokálních topných zdrojů z důvodu absence plynofikace ve většině obcí
- podprůměrná separace komunálního odpadu v obcích Libchyně a Mezilesí
- velká část území s krajinným typem zemědělské krajiny
- vysoká bariérovost území obcí Černčice a Provodov-Šonov
- nedostatečně vymezen a doposud na řadě míst nefunkční územní systém ekologické stability

- nízký koeficient ekologické stability, zejména v obcích Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka
- naddimenzované zastavitelné plochy v obcích Bohuslavice, Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Slavětín nad Metují a Slavoňov
- nižší podíl zemědělské půdy v obcích Jestřebí a Přibyslav
- nižší míra zornění v obcích Mezilesí a Sendraž
- vyšší míra urbanizace v NMnM
- celkově nízký podíl trvalých travních porostů v rámci správního území ORP NMnM, zejména v obcích Bohuslavice a Vršovka
- výrazněji podprůměrné zastoupení kvalitních zemědělských půd s I. a II. třídou ochrany v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují a Slavoňov
- celkově nízká lesnatost z hlediska celého řešeného území a extrémně nízká lesnatost na územích obcí Bohuslavice, Nahořany a Slavětín nad Metují (pod 10 %)
- nízký podíl listnatých dřevin
- nevyvážené druhové složení lesních porostů ve prospěch smrku – monokulturní lesy

PŘÍLEŽITOSTI

- dokončit stabilizaci skalních masivů na území města NMnM
- zlepšení vodního režimu, snížení rizika lokálních povodní a odnosu půdy v územích s plochami zemědělsky využívané půdy na sklonitých pozemcích (volbou tvaru a velikosti pozemku, vegetačních pásů mezi pozemky, budováním ochranných hrázek, protierozních nádrží a proti-erozních cest
- dostavba chybějících centrálních obecních ČOV
- stavba protipovodňových poldrů
- zamezení možnosti nové výstavby v oblastech ohrožených povodněmi – zejména v obcích Nové Město nad Metují a Slavětín nad Metují
- vymezení údolní nivy jako nezastavitelného území
- detailní průzkum a následná sanace staré ekologické zátěže na území NMnM
- průzkum a sanace nezabezpečených skládek

- plynofikace zbývajících obcí
- zlepšit odpadové hospodářství – vymezení lokalit pro umístění kontejnerů a svoz separovaného odpadu i v menších obcích, zvyšování míry separace zejména u obcí Libchyně a Mezilesí
- využití nejlepších dostupných technologií především v zemědělství a při vytápění domácností
- využití vhodných typů obnovitelných zdrojů energie
- regulace automobilové dopravy (vybudování přeložky I/14 v NMnM a obchvatu Bohuslavic)
- upřesnění a vymezení územního systému ekologické stability
- opatření k zajištění funkčnosti prvků územního systému ekologické stability
- vytipování vhodných lokalit pro doplnění interakčních prvků v krajině, výsadba alejí podél cest a další zásahy vedoucí k zvýšení koeficientu ekologické stability
- registrace významných krajinných prvků
- vyhlášení dalších vhodných stromů za památné stromy
- hlubší analýza potřeby zastavitelných ploch v jednotlivých obcích s případným následným umenšením těchto ploch
- ekologizace zemědělství
- zvýšená péče o přírodní rezervace
- podpora fragmentace krajiny tvorbou remízku a výsadbou alejí a cest
- pěstování energetických plodin (především rychle rostoucích dřevin)
- zvýšení lesnatosti zalesněním vhodných pozemků na územích většiny obcí
- obnova hospodářských lesů s původní druhovou skladbou

HROZBY

- potenciální nebezpečí svahových deformací na severním okraji obce Černčice
- možnost svahových deformací až řícení skalních bloků na území města NMnM včetně ohrožení urbanizovaného území
- zvýšené riziko vzniku lokálních povodní, zejména v souvislosti s klimatickými změnami a častějším výskytem přívalových srážek

- vznik povodňových škod, zejména v obcích Nové Město nad Metují, Černčice a Slavětín
- vysychání, degradace a odnosu půdy v územích s plochami sklonité orné půdy
- ohrožení nivních půd nevhodným zemědělským obhospodařováním nebo dokonce zastavěním
- riziko znečištění povrchových vod v důsledku absence obecních ČOV u většiny obcí (ČOV má NMnM – mimo městských částí Spy a Vrchoviny, Bohuslavice, Provodov-Šonov, Slavětín)
- riziko dalšího kontaminace zdrojů podzemních vod starými ekologickými zátěžemi
- v současné době problematické odběry vody v lokalitě Zbytka (potřeba vody pro zásobování obyvatelstva vs. hrozba narušení vodního režimu)
- šíření kontaminace ze staré ekologické zátěže na území NMnM
- možnost kontaminace z nezabezpečených skládek s neznámým obsahem
- lokální zdroje znečištění – zdroje tepla využívající tuhá fosilní paliva
- znečištění ovzduší automobilovou dopravou
- zvýšený turistický ruch v přírodní rezervaci a evropsky významné lokalitě Peklo
- ohrožení evropsky významných lokalit nevhodným hospodařením v krajině
- v současné době problematické odběry vody v lokalitě Zbytka (potřeba vody pro zásobování obyvatelstva vs. hrozba narušení vodního režimu)
- rozšiřující se rekreační využití vodní nádrže Rozkoš (vodní sporty, kempy na březích) – likvidace doprovodných břehových porostů, využívaných pro hnízdění; vyrušování; znečišťování břehů
- větrná a vodní eroze půdy – riziko vodní eroze zemědělských půd v exponovaných územích, zejména při nevhodně zvoleném způsobu obhospodařování
- znehodnocování půdy intenzivním velkoplošným nebo nevhodným zemědělstvím – riziko se týká zejména kvalitních půd I. a II. třídy ochrany
- zastavitelné plochy na půdách I. a II. třídy ochrany – trvalý zábor (ztráta) těchto kvalitních půd
- nevhodně volená druhová skladba lesních porostů a nerespektování přirozené druhové skladby

9.2.2 Sociální pilíř

SILNÉ STRÁNKY

- dobré dopravní spojení se sousedními sídelními útvary Královehradeckého kraje i mezi jednotlivými obcemi správního území ORP NMnM
- relativně vysoká hustota silniční sítě v území
- dostupná železniční doprava v obcích Bohuslavice, Černčice, NMnM, Provodov-Šonov (místní část Václavice), nízká přepravní náročnost nákladní dopravy
- vysoká úroveň veřejné dopravy
- vnitrostátní veřejné letiště
- výborné podmínky pro rozvoj cykloturistiky, území je pokryto hustou sítí silnic III. a II. tříd a místních komunikací s relativně malým automobilovým provozem
- hustá síť značených cyklotras na většině území
- vysoká kvalita zdroje pitné vody z Polické křídové pánve
- dostatečná kapacita zdroje pitné vody pro potřebu celého správního území ORP NMnM v současnosti i ve výhledu do budoucna
- dostupná síť distribučního vedení NN, VN
- telefonní systém svojí kapacitou plně pokrývá současné i výhledové požadavky obyvatelstva a podnikatelské sféry
- rostoucí počet obyvatel ve většině obcí okolo NMnM
- existence MSSS Oáza poskytující terénní, ambulantní a pobytové služby pro seniory z celé ORP NMnM
- dostatečná kapacita základních škol v NMnM a široká nabídka učebních oborů v NMnM
- existence základní umělecké školy a zvláštních škol v NMnM, existence Domu dětí a mládeže „Stonožka“ s širokou a pestrou nabídkou činností
- téměř ve všech obcích přítomnost veřejné knihovny a hřiště
- vysoká atraktivita bydlení v NMnM
- vysoký podíl bytů v rodinných domech se zahradou (včetně NMnM)
- kvalitní životní prostředí včetně kvalitního přírodního zázemí v NMnM

- přítomnost návrhových ploch pro bytovou výstavbu v územně plánovací dokumentaci všech obcí
- trvale rostoucí počet domů i bytů, zejména v obcích NMnM, Nahořany a Provodov-Šonov
- vysoký potenciál rozvoje turistického ruchu
- atraktivní historické centrum NMnM se zámeckým areálem a cennou architekturou (městská památková rezervace)
- turisticky atraktivní krajina s možnostmi sportovního a rekreačního využití

SLABÉ STRÁNKY

- špatný technický stav silniční infrastruktury na mnoha místech území (vč. vysoce zatěžovaných úseků státních silnic II. třídy)
- vysoká intenzita dopravy na některých úsecích pozemních komunikacích, zejména v obcích Bohuslavice, Černčice, NMnM a mírněji též v obcích Nahořany a Provodov-Šonov
- vedení silnice I/14 přes centrum NMnM včetně jeho historického jádra – dosud není schválena přeložka silnice I/14
- nejsou řešeny cyklostezky, odklánějící cyklodopravu z nejvíce frekventovaných silnic
- vysoký podíl silniční nákladní dopravy
- kritická situace dopravy v klidu v některých částech NMnM
- části obce Nahořany (Dolsko, Doubravice a Lhota) nejsou napojené na veřejný vodovod
- ve většině obcí správního území ORP NMnM není vybudována centrální čistírna odpadních vod
- chybějící nebo špatný stav kanalizačních obecních stok
- kromě NMnM nejsou ostatní obce plynofikovány
- vysoký podíl obyvatel využívá nevyhovující zdroje energie
- klesající počet obyvatelstva v obcích NMnM a Slavoňov
- vysoký index stáří v obcích Jestřebí, Mezilesí a Sendraž
- nepříznivý demografický vývoj – postupné zvyšování počtu seniorů nevyvažované počtem dětí – růst indexu stáří, rychlejší než v Královéhradeckém kraji a ČR

- celkově nižší vzdělanost obyvatelstva ve vesnických sídlech ORP NMnM, zejména v obci Libchyně
- prakticky veškerá zdravotní péče soustředěna do NMnM
- úplná absence mateřských škol v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín, nad Metují a Vršovka
- úplná absence základních škol v obcích Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín, nad Metují, Slavoňov a Vršovka
- velká část dětí v NMnM v příslušném věku mimo docházkovou vzdálenost k mateřské resp. základní škole
- velké návrhové plochy v pro bydlení v obcích Nahořany, NMnM a Provodov-Šonov mimo docházkové vzdálenosti k mateřským školám
- velké návrhové plochy v pro bydlení v obcích NMnM a Provodov-Šonov mimo docházkové vzdálenosti k mateřským školám
- v řadě obcí minimální občanská vybavenost, zejména v obcích Jestřebí, Sendraž a Vršovka
- problematická situace pro jednotlivé potenciální stavitele rodinných domů – neexistence volných pozemků s inženýrskými sítěmi v NMnM
- naprosté minimum pozemků určené pro bytovou výstavbu v majetku řady obcí (Černčice, Bohuslavice, Jestřebí, Libchyně, NMnM, Sendraž, Vršovka)
- vysoké ceny nemovitostí v NMnM vč. bytů ve staré městské zástavbě v důsledku vysoké poptávky
- v některých lokalitách NMnM poddimenzované plochy pro parkování
- vysoký podíl neobydlených bytů v obcích Jestřebí, Libchyně a Slavoňov
- vysoký podíl starších bytů
- vysoký podíl bytů ve vyšších patrech v domech bez výtahu
- téměř žádné plynofikované byty mimo NMnM
- velká část bytů mimo NMnM bez napojení na kanalizační síť
- nerovnoměrné rozmístění turistických atraktivit – nízká hustota pěších turistických tras v obcích Bohuslavice, Černčice, Mezilesí, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka a nízká hustota cyklotras v obcích Bohuslavice, Libchyně, Přibyslav a Slavoňov

- nedostatečná nabídka turistických služeb ve venkovských obcích
- nedostatek turistických tras v západní části řešeného území – obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka
- nedostatek cyklo turistických tras v obcích Bohuslavice, Libchyně, Přibyslav a Slavoňov
- absence kvalitního a dostatečně velkého koupaliště v celém správním území ORP NMnM

PŘÍLEŽITOSTI

- rozvoj a zlepšování stavu silniční infrastruktury
- rozvoj kombinované přepravy – především kombinace silniční a železniční přepravy
- podpora a rozvoj železniční, veřejné či jiné dopravy šetrné k životnímu prostředí
- podpora cyklistické dopravy – dostavba cyklotras v některých obcích, návrh a výstavba nových cyklostezek
- zvýšení kapacity parkovacích ploch ve vybraných lokalitách NMnM
- dostavba veřejného vodovodu v částech obcí, kde dosud chybí
- výstavba nových ČOV v obcích, kde dosud chybí – nutnost vymezit a chránit pro ně územní rezervu
- plynofikace obcí, ve kterých není zavedena
- úprava nevyhovujících vedení distribuční sítě NN
- snížení spotřeby pevných paliv, nahrazení čistými energiemi (zákon o podpoře obnovitelných energií)
- prorodinná politika, zejména města NMnM (zajištění výstavby nových bytů, dostatku míst v mateřských školách ad.)
- zajištění péče o seniory ve všech obcích ORP NMnM (prostřednictvím MSSS Oáza) – nutnost finanční spoluúčasti jednotlivých obcí
- zlepšení občanské vybavenosti ve všech sídlech ORP NMnM
- většina obcí dosud plně nevyužívá služeb MSSS Oáza
- vymezení nových ploch občanské vybavenosti určených pro stavbu mateřských a základních škol v obcích bez těchto zařízení a rovněž v obcích s nepřiměřenou docházkovou vzdáleností velké části rozvojových ploch pro bydlení

- podpora bytové výstavby ze strany obcí, především v NMnM (oživení stávající bytové výstavby)
- vytvoření nabídky pozemků pro výstavbu se zavedenou technickou infrastrukturou (pozitivní pobídky ze strany obcí k majitelům příslušných pozemků)
- využití evropských i národních dotací a programů rozvoje k obnově, revitalizaci a regeneraci bytového fondu (např. program regenerace panelových sídlišť)
- zajištění cenově dostupného bydlení pro mladé rodiny (startovací bydlení) a v souvislosti se stárnutím populace též pro seniory – výstavba bezbariérových malometrážních bytů – zejména v NMnM
- využití areálu bývalých kasáren pro účely bydlení (revitalizace tohoto území)
- plynofikace a napojení bytů (domů) na kanalizační síť
- rozvojové programy a projekty financované z různých zdrojů
- tvorba a zkvalitnění turistické infrastruktury, zejména dobudování pěších turistických tras v západní části území
- rozvoj agroturistiky a jiných nových forem cestovního ruchu v obcích okolo NMnM

HROZBY

- rychlé opotřebení silniční infrastruktury vzhledem ke zvyšující se intenzitě silniční dopravy
- nedostatečná kapacita silniční infrastruktury v důsledku zvyšující se intenzity dopravy
- upřednostňování individuální automobilové dopravy před dopravou veřejnou
- problémy se schválením a následným dobudováním přeložky I/14
- zničení veřejných prostranství – městské zeleně v důsledku parkování osobních automobilů
- negativní vliv na životní prostředí v místech, kde není zajištěn odvod nebo čištění odpadních vod
- zvyšování spotřeby pevných paliv z důvodu zvyšování cen plynu a el. energie
- lokální zhoršování kvality ovzduší při užívání pevných paliv na vytápění
- pokračující stagnace obyvatel NMnM
- pokračující stárnutí obyvatelstva

- zvyšující se počet seniorů – vyšší nároky (vč. finančních) na sociální péči, zejména zajištění péče o seniory ve vzdálenějších obcích
- stagnace počtu obyvatel v obcích v důsledku absence základního občanského vybavení – mateřských a základních škol
- další rozvoj (výstavba) bydlení v nepřiměřené docházkové vzdálenosti k mateřským a základním školám v NMnM
- díky narůstajícímu počtu osobních automobilů postupně krizový nedostatek ploch pro parkování v některých lokalitách NMnM (Malecí, Luštinec)
- v důsledku stárnutí populace vrůstající problém seniorů s fyzicky náročnou dostupností vlastních bytů, vedoucí až k „domácímu vězení“ seniorů
- stárnutí, postupná degradace a dožívání bytového fondu
- odliv mladých lidí zakládajících rodinu z NMnM z důvodu nemožnosti výstavby RD či koupě vlastního bytu
- neefektivní využívání turistického potenciálu území
- stagnace cestovního ruchu vinou malého povědomí o zdejších atraktivitách

9.2.3 Ekonomický pilíř

SILNÉ STRÁNKY

- dlouhodobě nižší míra registrované nezaměstnanosti v rámci Královéhradeckého kraje
- existence NMnM a blízkost bývalého okresního města Náchod
- tradice textilního průmyslu, těžkého i lehkého strojírenského průmyslu v NMnM
- dobré dopravní spojení se sousedními sídelními útvary Královehradeckého kraje i mezi jednotlivými obcemi správního území ORP NMnM
- relativně vysoká hustota silniční sítě v území
- dostupná železniční doprava v obcích Bohuslavice, Černčice, NMnM, Provodov-Šonov (místní část Václavice), nízká přepravní náročnost nákladní dopravy
- vysoká úroveň veřejné dopravy
- vnitrostátní veřejné letiště

- výborné podmínky pro rozvoj cykloturistiky, území je pokryto hustou sítí silnic III. a II. tříd a místních komunikací s relativně malým automobilovým provozem
- hustá síť značených cyklotras na většině území
- vysoká kvalita zdroje pitné vody z Polické křídové pánve
- dostatečná kapacita zdroje pitné vody pro potřebu celého správního území ORP NMnM v současnosti i ve výhledu do budoucna
- dostupná síť distribučního vedení NN, VN
- telefonní systém svojí kapacitou plně pokrývá současné i výhledové požadavky obyvatelstva a podnikatelské sféry
- vysoká atraktivita bydlení v NMnM
- vysoký podíl bytů v rodinných domech se zahradou (včetně NMnM)
- kvalitní životní prostředí včetně kvalitního přírodního zázemí v NMnM
- přítomnost návrhových ploch pro bytovou výstavbu v územně plánovací dokumentaci všech obcí
- trvale rostoucí počet domů i bytů, zejména v obcích NMnM, Nahořany a Provodov-Šonov
- vysoký potenciál rozvoje turistického ruchu
- atraktivní historické centrum NMnM se zámeckým areálem a cennou architekturou (městská památková rezervace)
- turisticky atraktivní krajina s možnostmi sportovního a rekreačního využití
- vybudovaná síť cyklotras zasahující většinu obcí

SLABÉ STRÁNKY

- nedostatek pracovních míst v obcích, zejména v obcích Černčice, Jestřebí, Mezilesí, Provodov-Šonov, Přibyslav, Sendraž a Vršovka
- v důsledku výše uvedeného relativně vysoká míra vyjížďky do zaměstnání ve většině obcí, zejm. Jestřebí, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují, Vršovka
- nižší míra ekonomické aktivity v obcích Libchyně a Sendraž
- špatný technický stav silniční infrastruktury na mnoha místech území (vč. vysoce zatěžovaných úseků státních silnic II. třídy)

- vysoká intenzita dopravy na některých úsecích pozemních komunikacích, zejména v obcích Bohuslavice, Černčice, NMnM a mírněji též v obcích Nahořany a Provodov-Šonov
- vedení silnice I/14 přes centrum NMnM včetně jeho historického jádra – dosud není schválena přeložka silnice I/14
- nejsou řešeny cyklostezky, odklánějící cyklodopravu z nejvíce frekventovaných silnic
- vysoký podíl silniční nákladní dopravy
- kritická situace dopravy v klidu v některých částech NMnM
- části obce Nahořany (Dolsko, Doubravice a Lhota) nejsou napojené na veřejný vodovod
- ve většině obcí správního území ORP NMnM není vybudována centrální čistírna odpadních vod
- chybějící nebo špatný stav kanalizačních obecních stok
- kromě NMnM nejsou ostatní obce plynofikovány
- vysoký podíl obyvatel využívá nevyhovující zdroje energie
- problematická situace pro jednotlivé potenciální stavitele rodinných domů – neexistence volných pozemků s inženýrskými sítěmi v NMnM
- naprosté minimum pozemků určené pro bytovou výstavbu v majetku řady obcí (Černčice, Bohuslavice, Jestřebí, Libchyně, NMnM, Sendraž, Vršovka)
- vysoké ceny nemovitostí v NMnM vč. bytů ve staré městské zástavbě v důsledku vysoké poptávky
- v některých lokalitách NMnM poddimenzované plochy pro parkování
- vysoký podíl neobydlených bytů v obcích Jestřebí, Libchyně a Slavoňov
- vysoký podíl starších bytů
- vysoký podíl bytů ve vyšších patrech v domech bez výtahu
- téměř žádné plynofikované byty mimo NMnM
- velká část bytů mimo NMnM bez napojení na kanalizační síť
- nerovnoměrné rozmístění turistických atraktivit – nízká hustota pěších turistických tras v obcích Bohuslavice, Černčice, Mezilesí, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka a nízká hustota cyklotras v obcích Bohuslavice, Libchyně, Přibyslav a Slavoňov

- nedostatečná nabídka turistických služeb ve venkovských obcích
- nedostatek turistických tras v západní části řešeného území – obce Bohuslavice, Černčice, Nahořany, Slavětín nad Metují a Vršovka
- nedostatek cyklo turistických tras v obcích Bohuslavice, Libchyně, Přibyslav a Slavoňov
- absence kvalitního a dostatečně velkého koupaliště v celém správním území ORP NMnM

PŘÍLEŽITOSTI

- tvorba podmínek pro vznik pracovních míst přímo v obcích
- podpora agroturistiky
- rozvoj a zlepšování stavu silniční infrastruktury
- rozvoj kombinované přepravy – především kombinace silniční a železniční přepravy
- podpora a rozvoj železniční, veřejné či jiné dopravy šetrné k životnímu prostředí
- podpora cyklistické dopravy – dostavba cyklotras v některých obcích, návrh a výstavba nových cyklostezek
- zvýšení kapacity parkovacích ploch ve vybraných lokalitách NMnM
- dostavba veřejného vodovodu v částech obcí, kde dosud chybí
- výstavba nových ČOV v obcích, kde dosud chybí – nutnost vymezit a chránit pro ně územní rezervu
- plynofikace obcí, ve kterých není zavedena
- úprava nevyhovujících vedení distribuční sítě NN
- snížení spotřeby pevných paliv, nahrazení čistými energiemi (zákon o podpoře obnovitelných energií)
- podpora bytové výstavby ze strany obcí, především v NMnM (oživení stávající bytové výstavby)
- vytvoření nabídky pozemků pro výstavbu se zavedenou technickou infrastrukturou (pozitivní pobídky ze strany obcí k majitelům příslušných pozemků)
- využití evropských i národních dotací a programů rozvoje k obnově, revitalizaci a regeneraci bytového fondu (např. program regenerace panelových sídlišť)

- zajištění cenově dostupného bydlení pro mladé rodiny (startovací bydlení) a v souvislosti se stárnutím populace též pro seniory – výstavba bezbariérových malometrážních bytů – zejména v NMnM
- využití areálu bývalých kasáren pro účely bydlení (revitalizace tohoto území)
- plynofikace a napojení bytů (domů) na kanalizační síť
- rozvojové programy a projekty financované z různých zdrojů
- tvorba a zkvalitnění turistické infrastruktury, zejména dobudování pěších turistických tras v západní části území
- rozvoj agroturistiky a jiných nových forem cestovního ruchu v obcích okolo NMnM

HROZBY

- odliv obyvatel malých obcí do větších měst
- úbytek ekonomicky aktivních obyvatel v důsledku stárnutí obyvatelstva a odlivu mladých rodin do větších měst
- rychlé opotřebení silniční infrastruktury vzhledem ke zvyšující se intenzitě silniční dopravy
- nedostatečná kapacita silniční infrastruktury v důsledku zvyšující se intenzity dopravy
- upřednostňování individuální automobilové dopravy před dopravou veřejnou
- problémy se schválením a následným dobudováním přeložky I/14
- zničení veřejných prostranství – městské zeleně v důsledku parkování osobních automobilů
- negativní vliv na životní prostředí v místech, kde není zajištěn odvod nebo čištění odpadních vod
- zvyšování spotřeby pevných paliv z důvodu zvyšování cen plynu a el. energie
- lokální zhoršování kvality ovzduší při užívání pevných paliv na vytápění
- díky narůstajícímu počtu osobních automobilů postupně krizový nedostatek ploch pro parkování v některých lokalitách NMnM (Malecí, Luštinec)
- v důsledku stárnutí populace vrůstající problém seniorů s fyzicky náročnou dostupností vlastních bytů, vedoucí až k „domácímu vězení“ seniorů
- stárnutí, postupná degradace a dožívání bytového fondu

- odliv mladých lidí zakládajících rodinu z NMnM z důvodu nemožnosti výstavby RD či koupě vlastního bytu
- neefektivní využívání turistického potenciálu území
- stagnace cestovního ruchu vinou malého povědomí o zdejších atraktivitách

9.3 Výběr klíčových faktorů a indikátorů

Na základě výše uvedených SWOT analýz pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území jsou formulovány klíčové faktory, které tyto pilíře poměrně přehledně charakterizují a umožňují soustředit se při formulaci problémů na hlavní problémy. Klíčové faktory jsou dále doplněné o použité indikátory, které mají většinou kvantitativní charakter.

9.3.1 Environmentální pilíř

Klíčové faktory

- hospodaření s vodou
- hospodaření s půdou
- lesní hospodářství
- odpadové hospodářství
- příroda a krajina

Indikátory

- kategorie radonového indexu
- výskyt Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
- sklonitost orné půdy
- intenzita dopravy
- míra recyklace komunálního odpadu
- bariérovost území
- koeficient ekologické stability
- podíl zemědělské půdy
- míra urbanizace
- míra plánovaného růstu zastavěného území
- zornění
- podíl trvalého travního porostu ze zemědělské půdy
- relativní zastoupení kvalitních půd
- lesnatost

9.3.2 Sociální pilíř

Klíčové faktory

- demografický vývoj populace
- občanská vybavenost
- kvalita obytného a pracovního prostředí
- cestovní ruch

Indikátory

- hustota zalidnění
- relativní vývoj počtu obyvatel
- index stáří
- vzdělanostní struktura obyvatel
- podíl obyvatelstva žijícího v sídle s mateřskou a základní školou
- podíl zastavitelných ploch pro bydlení v dostupnosti mateřské a základní školy
- intenzita bytové výstavby
- poměr neobydlených bytů k celkovému počtu bytů
- zastoupení pěších a cyklo turistických tras

9.3.3 Ekonomický pilíř

Klíčové faktory

- pracovní příležitosti
- kvalita obytného a pracovního prostředí
- cestovní ruch

Indikátory

- míra ekonomické aktivity
- bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí

- míra nezaměstnanosti
- míra vyjížďky do zaměstnání
- intenzita bytové výstavby
- poměr neobydlených bytů k celkovému počtu bytů
- zastoupení pěších a cyklo turistických tras

9.4 Určení problémů k řešení a indikace střetů v území

Určení problémů k řešení

Na základě veškerých získaných informací, na základě znalostí o území v jednotlivých oborech (tématech) a na základě identifikovaných slabých stránek území jsou vytipovány problémy k řešení v územně plánovacích dokumentacích. Tyto problémy jsou členěny podle několika kritérií.

Základní členění problémů k řešení je dle jejich charakteru – na urbanistické, dopravní, hygienické, vodohospodářské a ekologické závady a dále ohrožení území.

Dále jsou problémy k řešení identifikovány dle hierarchické úrovně územně plánovací dokumentace, ve které je možné danou závadu řešit – zásady územního rozvoje, územní plán nebo regulační plán. Některé závady nesou řešitelné územně plánovací dokumentací žádné úrovně, nicméně pro jejich významnost (popř. synergický efekt s jinými faktory v území) zde jsou rovněž zahrnuty.

Jednotlivé závady jsou rovněž odlišeny dle toho, zda jsou již v nějaké úrovni územně plánovací dokumentace zahrnuty – je tam již navrženo jejich řešení či odstranění.

Pro úplnost jsou ještě zvýrazněny problémy, které jako nové byly identifikovány v rámci této úplné aktualizace rozboru udržitelného rozvoje území.

Na základě výše uvedeného jsou jednotlivé problémy označeny kódem jak v textové, tak v grafické části II.B.1 – Problémový výkres.

První písmeno kódu vyjadřuje tematický okruh:

- U urbanistická závada
- D dopravní závada
- H hygienická závada
- V vodohospodářská závada
- O ohrožení území
- E ekologická závada
- S střet záměrů v území

Druhé písmeno kódu označuje úroveň k řešení:

- Z zásady územního rozvoje
- U územní plán
- R regulační plán
- X problém není řešitelný územně plánovací dokumentací

Následující číslo znamená prosté pořadí problému (závady) dané úrovně a tématu, nevyjadřuje jeho významnost či rozsah.

Současné zapracování problému do některého ze stupňů územně plánovací dokumentace identifikuje barevné zvýraznění:

- modrý text – problém je zapracován do ÚPD
- černý text – problém není zapracován do ÚPD

Problémy, které byly jako nové identifikovány v rámci této úplné aktualizace rozboru udržitelného rozvoje území, jsou uvedeny v tučném řezu písma.

Indikace střetů v území

Současně, na základě známých záměrů v území, jsou rovněž identifikovány střety těchto záměrů, jednak mezi sebou a dále s jednotlivými hodnotami území a limity využití území. Byla použita jednoduchá geografická analýza bez hlubšího rozboru jednotlivých střetů. Proto je nutné tyto střety vnímat pouze informativně – jako indikátory potenciálního problému v území. Závažnost – váha každého jednotlivého střetu pak vyplyne až z podrobné analýzy (např. charakter střetu, jeho plošný rozsah ad.). Z výsledků pak byly vyřazeny střety, jejichž plošný rozsah byl menší než 1000 m^2.

Vzhledem k uvedenému jsou indikované střety klasifikovány pouze do několika typů dle jejich charakteru a nebyly vyhodnocovány z hlediska, jakým způsobem či zda vůbec je řešit (např. v kterém stupni územně plánovací dokumentace).

Vzhledem k charakteru záměrů dopravní infrastruktury se při indikaci střetů v území uvažuje s celým rozsahem jejich ochranného pásma.

Je možné, že některé střety se v rámci dané aktualizace nevyskytují. V tomto případě je tato informace uvedena v legendě Problémového výkresu.

9.4.1 Urbanistické závady

UU1 chybějící územně plánovací dokumentace – Sendraž

UU2 nevyužívaný prostor areálu bývalých kasáren – Nové Město nad Metují

UU3 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Černčice

UU4 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Jestřebí

UU5 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Mezilesí

UU6 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Provodov-Šonov

UU7 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Přibyslav

UU8 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Sendraž

UU9 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci – Vršovka

UU10 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Bohuslavice

UU11 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Jestřebí

UU12 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Libchyně

UU13 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Mezilesí

UU14 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Slavětín nad Metují

UU15 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Slavoňov

UX17 výrazná většina zdravotní péče soustředěna do Nového Města nad Metují

UU18 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Jestřebí

UU19 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Libchyně

UU20 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Mezilesí

UU21 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Přibyslav

UU22 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Sendraž

UU23 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Slavětín nad Metují

UU24 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Vršovka

UU25 absence základní školy (územní rezerv) v obci – Jestřebí

UU26 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Libchyně

UU27 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Mezilesí

UU28 absence základní školy (územní rezerv) v obci – Přibyslav

UU29 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Sendraž

UU30 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Slavětín nad Metují

UU31 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Slavoňov

UU32 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Vršovka

UU33 velká část dětí, resp. stávající zástavby mimo docházkovou vzdálenost k mateřské i k základní škole

UU34 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k mateřské škole – Nahořany

UU35 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k mateřské škole – Nové Město nad Metují

UU36 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k mateřské škole – Provodov-Šonov

UU37 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k základní škole – Nové Město nad Metují

UU38 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k základní škole – Provodov-Šonov

UU39 nedostatečná občanská vybavenost (územní rezerva) v obci – Jestřebí

UU40 nedostatečná občanská vybavenost (územní rezerva) v obci – Sendraž

UU41 nedostatečná občanská vybavenost (územní rezerva) v obci – Vršovka

UX42 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Bohuslavice

UX43 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Libchyně

UX44 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Přibyslav

UX45 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Slavoňov

9.4.2 Dopravní závady

DZ1 nevyhovující dopravní systém – Bohuslavice

DZ2 nevyhovující dopravní systém – Nahořany

DZ3 nevyhovující dopravní systém – Nové Město nad Metují

DU4 nedostatek ploch pro dopravu v klidu v některých částech Nového Města nad Metují

9.4.3 Hygienické závady

HU1 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Bohuslavice

HU2 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Černčice

HU3 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Jestřebí

HU4 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Libchyně

HU5 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Mezilesí

HU6 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Nahořany

HU7 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Přibyslav

HU8 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Sendraž

HU9 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Slavoňov

HU10 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Vršovka

HX11 omezená kapacita nízkotlaké plynovodní sítě – Nové Město nad Metují

HU12 nepřipojené domy, existující hlavní řad středotlakého plynovodu – Bohuslavice

HU13 neplynofikované území – Černčice

HX14 náročně plynofikovatelné území – Jestřebí

HX15 náročně plynofikovatelné území – Libchyně

HX16 náročně plynofikovatelné území – Mezilesí

HU17 neplynofikované území – Nahořany

HU18 neplynofikované území – Provodov-Šonov

HX19 náročně plynofikovatelné území – Přibyslav

HX20 náročně plynofikovatelné území – Sendraž

HU21 neplynofikované území – Slavětín nad Metují

HX22 náročně plynofikovatelné území – Slavoňov

HU23 neplynofikované území – Vršovka

9.4.4 Vodohospodářské závady

VU1 nevyhovující zásobování pitnou vodou místních částí Nahořan – Doubravice a Lhota u Nahořan

VU2 nevyhovující zásobování pitnou vodou místních částí Nahořan – Dolsko

9.4.5 Ekologické závady

EX1 vysoká bariérovost území obce – Černčice

EX2 vysoká bariérovost území obce – Provodov-Šonov

EU3 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Bohuslavice

EU4 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Černčice

EU5 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Nahořany

EU6 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Slavětín nad Metují

EU7 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Vršovka

EU8 extrémně nízká lesnatost na území obce – Bohuslavice

EU9 extrémně nízká lesnatost na území obce – Nahořany

EU10 extrémně nízká lesnatost na území obce – Slavětín nad Metují

EU11 nízký podíl interakčních prvků (např. zalesnění, remízky atd.) v západní části území správního obvodu ORP

EX12 nesoulad hranice přírodní rezervace Dubno s hranicí evropsky významné lokality Dubno

EU13 nesoulad hranice RC 1918 Zbytka s hranicí přírodní rezervace Zbytka

EU14 nesoulad hranice RC 517 Tuří s hranicí evropsky významné lokality Tuří

EU15 nesoulad hranice RC 516 Halín s hranicí evropsky významné lokality Halín

EX16 nesoulad hranice NC 87 Peklo, hranice evropsky významné lokality Peklo a hranice přírodní rezervace Peklo

EU17 nutnost vymezit popř. zpřesnit regionální a nadregionální prvky ÚSES

EU18 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Nahořany

EU19 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Libchyně

EU20 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Mezilesí

EU21 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Sendraž

EU22 nejasná funkčnost vodní nádrže Rozkoš z hlediska ÚSES

EU23 nejasná funkčnost přírodní rezervace a evropsky významné lokality Dubno z hlediska ÚSES

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

9.4.6 Ohrožení území

OX1 nestabilní skalní podloží na území Nového Města nad Metují

OU2 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Jestřebí

OU3 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Libchyně

OU4 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Mezilesí

OU5 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Nové Město nad Metují

OU6 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Provodov-Šonov

OU7 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Přibyslav

OU8 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Sendraž

OU9 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Slavoňov

OU10 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Dědina

OU11 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Metuje

OU12 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Rozkošský potok

OU13 ohrožení stávající zástavby zvláštní povodní pod vodním dílem Rozkoš na Rozkošském potoce

9.4.7 Střety záměrů v území

S1 střet zastavitelné plochy s navrhovaným prvkem ÚSES

S2 střet zastavitelné plochy s funkčním prvkem ÚSES

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S6 střet zastavitelné plochy se záplavovým územím

S7 střet zastavitelné plochy s územím potenciálně ohroženým sesuvem

S8 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem hřbitova

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

S10 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem záměru dopravní infrastruktury

S11 střet zastavitelné plochy s bezpečnostním pásmem záměru VVTL plynovodu

S12 střet záměru dopravní infrastruktury s funkčním prvkem ÚSES

S13 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S14 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S15 střet záměru dopravní infrastruktury s ochranným pásmem lesa

S16 nevhodné vedení lokálního biokoridoru zastavěným územím obce Bohuslavice

S17 nevhodné vedení lokálního biokoridoru zastavěným územím Nového Města nad Metují

S18 nevhodné vedení lokálního biokoridoru zastavěným územím obce Provodov-Šonov

9.5 Zhodnocení stavu územních podmínek

Na základě vybraných klíčových faktorů a indikátorů, které jsou uvedené v předchozí kapitole, je pro každý pilíř udržitelného rozvoje území stav územních podmínek ohodnocen jako kvalitní a označen znaménkem „+“, nebo jako nevyhovující a označen znaménkem „-“. U každého pilíře je uvedeno i odůvodnění, jaké skutečnosti vedly k danému ohodnocení. Následně je vyhodnocení územních podmínek jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území (+/-) pro každou obec vepsáno do tabulky.

9.5.1 Bohuslavice

Environmentální pilíř

Území obce představuje výrazně zemědělskou krajinu s intenzivním obhospodařováním. Z geologického hlediska je zde nízké radonové riziko a celé území se nachází uvnitř Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Jak je již z první věty patrné, je zde nízký koeficient ekologické stability, daný především vysokým podílem orné půdy a nízkým podílem trvalého travního porostu. K této situaci se dále přidává, že je zde vysoká míra plánovaného růstu zastavěného území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Sociální pilíř

V území je mírně vyšší hustota zalidnění, daná především samotnou velikostí sídla. Počet obyvatel zde v posledních letech stagnuje a obyvatelé dosahují mírně podprůměrného indexu stáří. V obyvatelstvu je nadprůměrné zastoupení obyvatel se středoškolským vzděláním a současně průměrné zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Jsou zde dvě ordinace praktického lékaře pro dospělé a jedna stomatologická ordinace. Nachází se zde mateřská i základní škola, do kterých je relativně dostatečná docházka z celé obce. Nicméně zde vzhledem k počtu obyvatel probíhá podprůměrná bytová výstavba v posledních letech. V území je nízké zastoupení pěších i cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje průměrné míry ekonomické aktivity. Je zde nadprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu. Adekvátně s tímto ukazatelem je v obci podprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Je zde průměrná míra nezaměstnanosti (rok 2011), při pohledu do minulých let míra nezaměstnanosti značně kolísala. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá podprůměrná bytová výstavba. V území je nízké zastoupení pěších i cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU10 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Bohuslavice

UX42 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Bohuslavice

DZ1 nevyhovující dopravní systém – Bohuslavice

HU1 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Bohuslavice

HU12 nepřipojené domy, existující hlavní řad středotlakého plynovodu – Bohuslavice

EU3 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Bohuslavice

EU8 extrémně nízká lesnatost na území obce – Bohuslavice

EU11 nízký podíl interakčních prvků (např. zalesnění, remízky atd.) v západní části území správního obvodu ORP

EU13 nesoulad hranice RC 1918 Zbytka s hranicí přírodní rezervace Zbytka

EU14 nesoulad hranice RC 517 Tuří s hranicí evropsky významné lokality Tuří

EU15 nesoulad hranice RC 516 Halín s hranicí evropsky významné lokality Halín

OU10 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Dědina

Souhrn střetů záměrů v území

S1 střet zastavitelné plochy s navrhovaným prvkem ÚSES

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S8 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem hřbitova

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

S13 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S16 nevhodné vedení lokálního biokoridoru zastavěným územím obce Bohuslavice

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 42. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Bohuslavice.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
-	+	+

9.5.2 Černčice

Environmentální pilíř

Celé území obce se nachází uvnitř Chráněné oblasti přirozené akumulace vod a je zde vysoký podíl orné půdy s výrazným zastoupením kvalitních půd. To předurčuje území k intenzivnímu zemědělskému využívání. Území je dále silně postiženo různými trasami dopravní infrastruktury, které tvoří bariéry v území. V obci je nadprůměrná míra separace komunálního odpadu.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Sociální pilíř

V území je mírně vyšší hustota zalidnění. Obyvatelstvo zde dosahuje mírně průměrného indexu stáří s průměrných zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním a mírně podprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nachází se zde mateřská i základní škola, do kterých je vzhledem k malé velikosti sídla celkem dostatečná docházka z celé obce. V obci se nenachází žádné zdravotnické zařízení, nicméně vzhledem k blízkosti a dobré dopravní obslužnosti tuto absenci kompenzuje NMnM. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá mírně podprůměrná bytová výstavba. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras, ale naopak vysoké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje vysoké míry ekonomické aktivity. Je zde podprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, nicméně přesto obec dosahuje podprůměrné míry nezaměstnanosti. Adekvátní těmto ukazatelům poté je i průměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá mírně podprůměrná bytová výstavba. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras, ale naopak vysoké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU3 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

HU2 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Černčice

HU13 neplynofikované území – Černčice

EX1 vysoká bariérovost území obce – Černčice

EU4 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Černčice

EU11 nízký podíl interakčních prvků (např. zalesnění, remízky atd.) v západní části území správního obvodu ORP

OU11 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Metuje

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S8 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem hřbitova

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

S13 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 43. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Černčice.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
-	+	+

9.5.3 Jestřebí

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde vysoké radonové riziko a celé území leží mimo Chráněnou oblast přirozené akumulace vod. Sice je zde vyšší podíl sklonité orné půdy, ale je zde rovněž vysoká lesnatost. Především díky té zde je vysoký koeficient ekologické stability. Území není postižené intenzivní dopravou a je zde rovněž nízká bariérovost území. Dále je zde nízká míra urbanizace, ale současně je zde vysoká míra plánovaného růstu zastavěného území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

Území je charakteristické nízkou hustotou zalidnění. Dále zde dochází k mírně negativnímu vývoji počtu obyvatel. Obyvatelstvo zde dosahuje vysokého indexu stáří s průměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním a nízkým zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nenachází se zde mateřská, ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledním desetiletí probíhá průměrná bytová výstavba, nicméně v posledních několika letech výrazně ožívá. Je zde vysoký poměr neobydlených bytů. Vzhledem k charakteru krajiny i poloze území zde je vysoké zastoupení pěších i cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje nízké míry ekonomické aktivity. Je zde nízká bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž odpovídá současně vysoká míra vyjížďky do zaměstnání. Přesto je zde průměrná míra nezaměstnanosti. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledním desetiletí probíhá průměrná bytová výstavba, nicméně v posledních několika letech výrazně ožívá. Je zde vysoký poměr neobydlených bytů. Vzhledem k charakteru krajina i poloze území zde je vysoké zastoupení pěších i cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU4 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

UU11 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Jestřebí

UU18 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Jestřebí

UU25 absence základní školy (územní rezerv) v obci – Jestřebí

UU39 nedostatečná občanská vybavenost (územní rezerva) v obci – Jestřebí

HU3 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Jestřebí

HX14 náročně plynofikovatelné území – Jestřebí

EX16 nesoulad hranice NC 87 Peklo, hranice evropsky významné lokality Peklo a hranice přírodní rezervace Peklo

OU2 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Jestřebí

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 44. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Jestřebí.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	-	-

9.5.4 Libchyně

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde vysoké radonové riziko a celé území leží mimo Chráněnou oblast přirozené akumulace vod. Sice je zde vyšší podíl sklonité orné půdy, ale je zde rovněž vysoká lesnatost. Území není postižené intenzivní dopravou a je zde rovněž nízká bariérovost území. Současně je zde ale vysoká míra plánovaného růstu zastavěného území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

V území je nadprůměrná hustota zalidnění, zejména vzhledem k malému správnímu území obce. Obyvatelstvo zde dosahuje průměrného indexu stáří s nízkým zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním s mírně podprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nenachází se zde mateřská, ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. V obci je prakticky nulová intenzita bytové výstavby v posledních letech, přesto je zde vysoký poměr neobydlených bytů. V území je nízké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje nízké míry ekonomické aktivity. Je zde podprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu. Zajímavé však je, že i přesto zde je nízká míra nezaměstnanosti a průměrná míra vyjížďky do zaměstnání. V obci je prakticky nulová intenzita bytové výstavby v posledních letech, přesto je zde vysoký poměr neobydlených bytů. V území je nízké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU12 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Libchyně

UU19 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Libchyně

UU26 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Libchyně

UX43 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Libchyně

HU4 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Libchyně

EU19 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Libchyně

OU3 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Libchyně

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 45. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Libchyně.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	-	-

9.5.5 Mezilesí

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde vysoké radonové riziko a celé území leží mimo Chráněnou oblast přirozené akumulace vod. Je zde vyšší podíl sklonité orné půdy, ale současně vysoký podíl trvalého travního porostu. Především díky němu je zde vysoký koeficient ekologické stability. Území není postižené intenzivní dopravou a je zde rovněž nízká bariérovost území. Současně je zde ale vysoká míra plánovaného růstu zastavěného území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

V území je nadprůměrná hustota zalidnění, nicméně zde dochází k negativnímu vývoji počtu obyvatel. Obyvatelstvo zde dosahuje velmi vysokého indexu stáří s nadprůměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním a průměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nenachází se zde mateřská ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Nicméně zde v posledních letech probíhá vzhledem k počtu obyvatel nadprůměrná bytová výstavba. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje nízké míry ekonomické aktivity. Je zde podprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž odpovídá současně i nadprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání a částečně i průměrná míra nezaměstnanosti. Přesto v obci v posledních letech probíhá vzhledem k počtu obyvatel nadprůměrná bytová výstavba. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU5 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

UU14 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Mezilesí

UU20 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Mezilesí

UU27 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Mezilesí

HU5 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Mezilesí

HX16 náročně plynofikovatelné území – Mezilesí

EU20 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Mezilesí

OU4 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Mezilesí

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 46. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Mezilesí.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	-	-

9.5.6 Nahořany

Environmentální pilíř

Celé území se nachází uvnitř Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Jedná se zde o zemědělskou krajinu s vysokým podílem orné půdy. Současně je zde významná část orné půdy kvalitní, a proto je intenzivně zemědělsky využívaná. Tyto skutečnosti mírně doplňuje přítomnost vodní nádrže Rozkoš.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Sociální pilíř

Území je charakteristické nízkou hustotou zalidnění. Obyvatelstvo zde dosahuje nízkého indexu stáří s nadprůměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním, nicméně s mírně podprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obci se nachází mateřská i základní škola. Nicméně vzhledem k rozsahu obce, která má několik samostatných a zcela oddělených částí, je docházková vzdálenost pro určitou část dětí problematická. Nenachází se zde žádné zdravotnické zařízení. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá nadprůměrná bytová výstavba. Vzhledem k charakteru území zde je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje průměrné ekonomické aktivity. Je zde nadprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž odpovídá jednak podprůměrná míra nezaměstnanosti, ale i podprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá nadprůměrná bytová výstavba. Vzhledem k charakteru území zde je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU34 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k mateřské škole – Nahořany

DZ2 nevyhovující dopravní systém – Nahořany

HU6 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Nahořany

HU17 neplynofikované území – Nahořany

VU1 nevyhovující zásobování pitnou vodou místních částí Nahořan – Doubravice a Lhota u Nahořan

VU2 nevyhovující zásobování pitnou vodou místních částí Nahořan – Dolsko

EU5 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Nahořany

EU9 extrémně nízká lesnatost na území obce – Nahořany

EU11 nízký podíl interakčních prvků (např. zalesnění, remízky atd.) v západní části území správního obvodu ORP

EU18 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Nahořany

EU22 nejasná funkčnost vodní nádrže Rozkoš z hlediska ÚSES

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

OU11 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Metuje

OU13 ohrožení stávající zástavby zvláštní povodní pod vodním dílem Rozkoš na Rozkošském potoce

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

S13 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S14 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S15 střet záměru dopravní infrastruktury s ochranným pásmem lesa

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 47. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Nahořany.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
-	+	+

9.5.7 Nové Město nad Metují

Environmentální pilíř

Toto území je ze všech ostatních nejpestřejší a proto se u něj také nejhůře hodnotí stav environmentálních podmínek udržitelného rozvoje území. Většina indikátorů zde dosahuje průměrných hodnot, tj. neindikují ani výrazně nevyhovující, ale ani výrazně kvalitní stav podmínek udržitelného rozvoje území. Lze říci, že výrazně vystupuje pouze velmi vysoká míra recyklace komunálního odpadu a dále postiženost území vysokou mírou urbanizace. Toto území je specifické v rámci celé ORP NMnM i velikostí samotného NMnM (toto se ještě silněji promítá v sociálním a ekonomickém pilíři). Nicméně je zde dostatečné zastoupení lesních pozemků a území je výrazně ovlivněné protékající řekou Metuje, podél které jsou v některých částech výrazné plochy nivních půd.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

Území je charakteristické vysokou hustotou zalidnění, nicméně zde probíhá negativní vývoj počtu obyvatel. Obyvatelstvo zde dosahuje nadprůměrného indexu stáří s průměrným podílem zastoupení obyvatel se středoškolským vzděláním a současně s vysokým poměrem zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nachází se zde Městské středisko sociálních služeb Oáza a celá řada zdravotnických zařízení. Zároveň je zde několik mateřských a základních škol. Nicméně je zde vysoký podíl zastavitelných ploch pro bydlení mimo dostupnost jak mateřských, tak i základních škol. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá podprůměrná bytová výstavba. Současně je zde nízký poměr neobydlených bytů. V území je vysoké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Město dosahuje průměrné ekonomické aktivity. Je zde vysoká bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž odpovídá i nízká míra vyjížďky do zaměstnání a částečně i průměrná míra nezaměstnanosti. Vzhledem k počtu obyvatel zde v posledních letech probíhá podprůměrná bytová výstavba.

Současně je zde nízký poměr neobydlených bytů. V území je vysoké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU2 nevyužívaný prostor areálu bývalých kasáren

UU33 velká část dětí, resp. stávající zástavby mimo docházkovou vzdálenost k mateřské i základní škole

UU35 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k mateřské škole – Nové Město nad Metují

UU37 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k základní škole – Nové Město nad Metují

DZ3 nevyhovující dopravní systém – Nové Město nad Metují

DU4 nedostatek ploch pro dopravu v klidu v některých částech Nového Města nad Metují

HX11 omezená kapacita nízkotlaké plynovodní sítě – Nové Město nad Metují

EX16 nesoulad hranice NC 87 Peklo, hranice evropsky významné lokality Peklo a hranice přírodní rezervace Peklo

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

OX1 nestabilní skalní podloží na území Nového Města nad Metují

OU5 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Nové Město nad Metují

OU11 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Metuje

Souhrn střetů záměrů v území

S1 střet zastavitelné plochy s navrhovaným prvkem ÚSES

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S6 střet zastavitelné plochy se záplavovým územím

S7 střet zastavitelné plochy s územím potenciálně ohroženým sesuvem

S8 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem hřbitova

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

S10 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem záměru dopravní infrastruktury

S11 střet zastavitelné plochy s bezpečnostním záměru VVTL plynovodu

S12 střet záměru dopravní infrastruktury s funkčním prvkem ÚSES

S13 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S14 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S15 střet záměru dopravní infrastruktury s ochranným pásmem lesa

S17 nevhodné vedení lokálního biokoridoru zastavěným územím Nového Města nad Metují

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 48. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území Nového Města nad Metují.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	+	+

9.5.8 Provodov-Šonov

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde nízké radonové riziko. Jedná se o zemědělskou krajinu s vysokým podílem orné půdy, která je intenzivně zemědělsky využívaná. Území je významně postižené dopravní infrastrukturou, která zde vytváří vysokou bariérovost území. Současně je zde vysoká míra plánovaného růstu zastavěného území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Sociální pilíř

V území je nadprůměrná hustota zalidnění s pozitivním vývojem počtu obyvatel. Obyvatelstvo zde dosahuje výrazně nízkého indexu stáří s nadprůměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním, nicméně s podprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obci se nachází mateřská i základní škola. Přesto vzhledem k rozsahu obce, která má několik samostatných a zcela oddělených částí, je docházková vzdálenost pro značnou část dětí problematická. S tím úzce souvisí, že zde je i vysoký podíl zastavitelných ploch pro bydlení mimo dostupnost mateřské a základní školy. Současně se zde nenachází žádné zdravotnické zařízení. Tuto skutečnost trochu kompenzuje blízkost a dobrá dopravní obslužnost NMnM i České Skalice. Vzhledem k počtu obyvatel zde je průměrná intenzita bytové výstavby v posledních letech.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje nadprůměrné ekonomické aktivity. Je zde podprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž odpovídá i nadprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání a částečně i průměrná míra nezaměstnanosti. Vzhledem k počtu obyvatel zde je průměrná intenzita bytové výstavby v posledních letech.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU6 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

UU36 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k mateřské škole – Provodov-Šonov

UU38 velké návrhové plochy pro bydlení v obci mimo docházkovou vzdálenost k základní škole – Provodov-Šonov

HU18 neplynofikované území – Provodov-Šonov

EX2 vysoká bariérovost území obce – Provodov-Šonov

EX12 nesoulad hranice přírodní rezervace Dubno s hranicí evropsky významné lokality Dubno

EU22 nejasná funkčnost vodní nádrže Rozkoš z hlediska ÚSES

EU23 nejasná funkčnost přírodní rezervace a evropsky významné lokality Dubno z hlediska ÚSES

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

OU6 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Provodov-Šonov

OU12 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Rozkošský potok

Souhrn střetů záměrů v území

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

S11 střet zastavitelné plochy s bezpečnostním pásmem záměru VVTL plynovodu

S14 střet záměru dopravní infrastruktury se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S15 střet záměru dopravní infrastruktury s ochranným pásmem lesa

S18 nevhodné vedení lokálního biokoridoru zastavěným územím obce Provodov-Šonov

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 49. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Provodov-Šonov.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
-	+	-

9.5.9 Přibyslav

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde vysoké radonové riziko a celé území leží mimo Chráněnou oblast přirozené akumulace vod. Je zde vyšší podíl sklonité orné půdy, ale současně území dosahuje vysoké lesnatosti a nízké míry urbanizace. Díky tomu je zde vysoký koeficient ekologické stability. Územní není postižené intenzivní dopravou a současně je zde nízká bariérovost území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

V území je průměrná hustota zalidnění s významně pozitivním vývojem počtu obyvatel. Obyvatelstvo zde dosahuje průměrného indexu stáří s mírně podprůměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním, ale také nadprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obci se nenachází mateřská ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Tuto skutečnost částečně kompenzuje blízkost NMnM. V posledních letech zde probíhá vzhledem k počtu obyvatel nadprůměrná bytová výstavba. Vzhledem k charakteru území je zde vysoké zastoupení pěších turistických tras, nicméně současně nízké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje vysoké míry ekonomické aktivity. Je zde nízká bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž současně odpovídá jak vysoká míra nezaměstnanosti, tak i vysoká míra vyjížďky do zaměstnání. V posledních letech zde probíhá vzhledem k počtu obyvatel nadprůměrná bytová výstavba. Vzhledem k charakteru území je zde vysoké zastoupení pěších turistických tras, nicméně současně nízké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU7 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

UU21 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Přibyslav

UU28 absence základní školy (územní rezerv) v obci – Přibyslav

UX44 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Přibyslav

HU7 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Přibyslav

HX19 náročně plynofikovatelné území – Přibyslav

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

OU7 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Přibyslav

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 50. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Přibyslav.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	+	-

9.5.10 Sendraž

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde vysoké radonové riziko a celé území leží mimo Chráněnou oblast přirozené akumulace vod. V území je vyšší podíl sklonité orné půdy, ale současně vysoký podíl trvalého travního porostu a rovněž vysoká lesnatost území. Díky tomu území dosahuje vysokého koeficientu ekologické stability. K tomu se dále přidává nízká intenzita dopravy a nízká bariérovost území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

Území dosahuje podprůměrné hustoty zalidnění, ovšem probíhá zde pozitivní vývoj počtu obyvatel. Obyvatelstvo dosahuje průměrného indexu stáří s průměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním a nízkým zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obci se nenachází mateřská ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Vzhledem k počtu obyvatel zde však probíhá nadprůměrná intenzita bytové výstavby v posledních letech. Vzhledem k charakteru území zde je vysoké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje podprůměrné ekonomické aktivity. Je zde nízká bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž současně odpovídá jednak vysoká míra nezaměstnanosti, ale i nadprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Vzhledem k počtu obyvatel zde však probíhá nadprůměrná intenzita bytové výstavby v posledních letech. Vzhledem k charakteru území zde je vysoké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU1 chybějící územně plánovací dokumentace

UU8 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

UU22 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Sendraž

UU29 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Sendraž

UU40 nedostatečná občanská vybavenost (územní rezerva) v obci – Sendraž

HU8 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Sendraž

HX20 náročně plynofikovatelné území – Sendraž

EU21 chybějící prvky lokálního ÚSES v obci Sendraž

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

OU8 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Sendraž

Souhrn střetů záměrů v území

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 51. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Sendraž.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	-	-

9.5.11 Slavětín nad Metují

Environmentální pilíř

Z geologického hlediska je zde nízké radonové riziko a celé území leží uvnitř Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Je zde ovšem velmi vysoký podíl zemědělské půdy s vysokým podílem orné půdy, která je intenzivně zemědělsky využívaná, což zásadně určuje charakteristiku celého území obce. To není postiženo intenzivní dopravou a je alespoň na části území specifické přítomností rozptýlené zeleně v krajině, která je zejména v okolí ramen vodního toku řeky Metuje a dalších zavlažovacích kanálů.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Sociální pilíř

Území dosahuje mírně podprůměrné hustoty zalidnění. Probíhá zde mírný nárůst počtu obyvatel. Obyvatelstvo dosahuje nízkého indexu stáří s průměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním, ale nadprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obci se nenachází mateřská ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Vzhledem k počtu obyvatel zde probíhá nadprůměrná bytová výstavba v posledních letech. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako vyhovující.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje podprůměrné ekonomické aktivity. Je zde podprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž současně odpovídá jednak nadprůměrná míra nezaměstnanosti, ale i nadprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Vzhledem k počtu obyvatel zde probíhá nadprůměrná bytová výstavba v posledních letech. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU14 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Slavětín nad Metují

UU23 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Slavětín nad Metují

UU30 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Slavětín nad Metují

HU21 neplynofikované území – Slavětín nad Metují

EU6 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Slavětín nad Metují

EU10 extrémně nízká lesnatost na území obce – Slavětín nad Metují

EU11 nízký podíl interakčních prvků (např. zalesnění, remízky atd.) v západní části území správního obvodu ORP

EU14 nesoulad hranice RC 517 Tuří s hranicí evropsky významné lokality Tuří

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

OU11 ohrožení stávající zástavby záplavovým územím na vodním toku Metuje

Souhrn střetů záměrů v území

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 52. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Slavětín nad Metují.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
-	-	-

9.5.12 Slavoňov

Environmentální pilíř

Z hydrogeologického hlediska se celé území nachází mimo Chráněnou oblast přirozené akumulace vod. Je zde vysoký podíl orné půdy, který je ovšem kompenzován současně vysokou lesnatostí území. Území není postižené intenzivní dopravou a současně je zde nízká bariérovost území. Mimořádným rizikem zde je ovšem velmi vysoká míra plánovaného růstu zastavěného území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Sociální pilíř

Území dosahuje nadprůměrné hustoty zalidnění. Probíhá zde mírně pozitivní vývoj počtu obyvatel. Obyvatelstvo dosahuje podprůměrného indexu stáří s nadprůměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním a s mírně podprůměrným zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nachází se zde mateřská škola, nicméně základní škola zde chybí. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Vzhledem k počtu obyvatel zde probíhá vysoká bytová výstavba v posledních letech, nicméně zde je vysoký poměr neobydlených bytů. Vzhledem k charakteru územní je zde vysoké zastoupení pěších turistických tras, ale naopak nízké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje podprůměrné ekonomické aktivity. Je zde průměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu a současně i průměrná míra nezaměstnanosti. Dále je zde nadprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Vzhledem k počtu obyvatel zde probíhá vysoká bytová výstavba v posledních letech, nicméně zde je vysoký poměr neobydlených bytů. Vzhledem k charakteru územní je zde vysoké zastoupení pěších turistických tras, ale naopak nízké zastoupení cyklo turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako kvalitní.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU15 naddimenzované zastavitelné plochy pro bydlení v obci – Slavoňov

UU31 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Slavoňov

UX45 nedostatek cyklistických turistických tras v obci – Slavoňov

HU9 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Slavoňov

HX22 náročně plynofikovatelné území – Slavoňov

OU9 výrazné rozlohy sklonité orné půdy na území obce – Slavoňov

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S4 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 2. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S8 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem hřbitova

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 53. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Slavoňov.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
+	+	+

9.5.13 Vršovka

Environmentální pilíř

Z hydrogeologického hlediska se celé území nachází uvnitř Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Je zde vysoký podíl orné půdy s významným zastoupením kvalitních půd. Tyto podmínky předurčují území k intenzivnímu zemědělskému využívání. Tomu odpovídá nízké zastoupení trvalých travních porostů. Důsledkem je nízký koeficient ekologické stability. Tyto skutečnosti mírně kompenzuje, že území není postižené intenzivní dopravou a současně je zde nízká bariérovost území.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Sociální pilíř

Území dosahuje podprůměrné hustoty zalidnění. Obyvatelstvo dosahuje průměrného indexu stáří s nadprůměrným zastoupením obyvatel se středoškolským vzděláním a nízkým zastoupením obyvatel s vysokoškolským vzděláním. V obci se nenachází mateřská ani základní škola. Stejně tak zde není žádné zdravotnické zařízení. Tuto skutečnost částečně kompenzuje blízkost NMnM. Vzhledem k počtu obyvatel zde probíhá velmi významná bytová výstavba v posledních letech. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Ekonomický pilíř

Obec dosahuje nadprůměrné ekonomické aktivity. Je zde podprůměrná bilanční rovnováha mezi populační a pracovištní velikostí vyjadřující soběstačnost lokálního pracovištního trhu, čemuž současně odpovídá i nadprůměrná míra vyjížďky do zaměstnání. Oproti tomu zde však je podprůměrná míra nezaměstnanosti. Vzhledem k počtu obyvatel zde probíhá velmi významná bytová výstavba v posledních letech. V území je nízké zastoupení pěších turistických tras.

Z těchto důvodů se souhrnný stav územních podmínek hodnotí jako nevyhovující.

Souhrn závad a ohrožení v území

UU9 nedostatečné podmínky pro zaměstnanost v obci

UU24 absence mateřské školy (územní rezervy) v obci – Vršovka

UU32 absence základní školy (územní rezervy) v obci – Vršovka

UU41 nedostatečná občanská vybavenost (územní rezerva) v obci – Vršovka

HU10 nedostatečný systém odkanalizování a zneškodňování odpadních vod – Vršovka

HU23 neplynofikované území – Vršovka

EU7 nízká ekologická stabilita krajiny na území obce – Vršovka

EU15 nesoulad hranice RC 516 Halín s hranicí evropsky významné lokality Halín

EX24 staré zátěže území a kontaminované plochy

Souhrn střetů záměrů v území

S3 střet zastavitelné plochy se zemědělskou půdou 1. třídy ochrany

S5 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem lesa

S9 střet zastavitelné plochy s ochranným pásmem dopravní infrastruktury

Souhrn pilířů udržitelného rozvoje území

Tab. 54. Zhodnocení souhrnného stavu územních podmínek na území obce Vršovka.

příznivé životní prostředí (environmentální pilíř)	soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř)	hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř)
-	-	-

9.5.14 Zhodnocení jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území

Na následujících obrázcích jsou znázorněny kartogramy souhrnných stavů územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území v jednotlivých obcích. Jednoznačná územní závislost je patrná především u environmentálního pilíře a dále je patrné shodné souhrnné hodnocení ve všech pilířích pro skupinu obcí Jestřebí, Libchyni, Mezilesí a Sendraž.

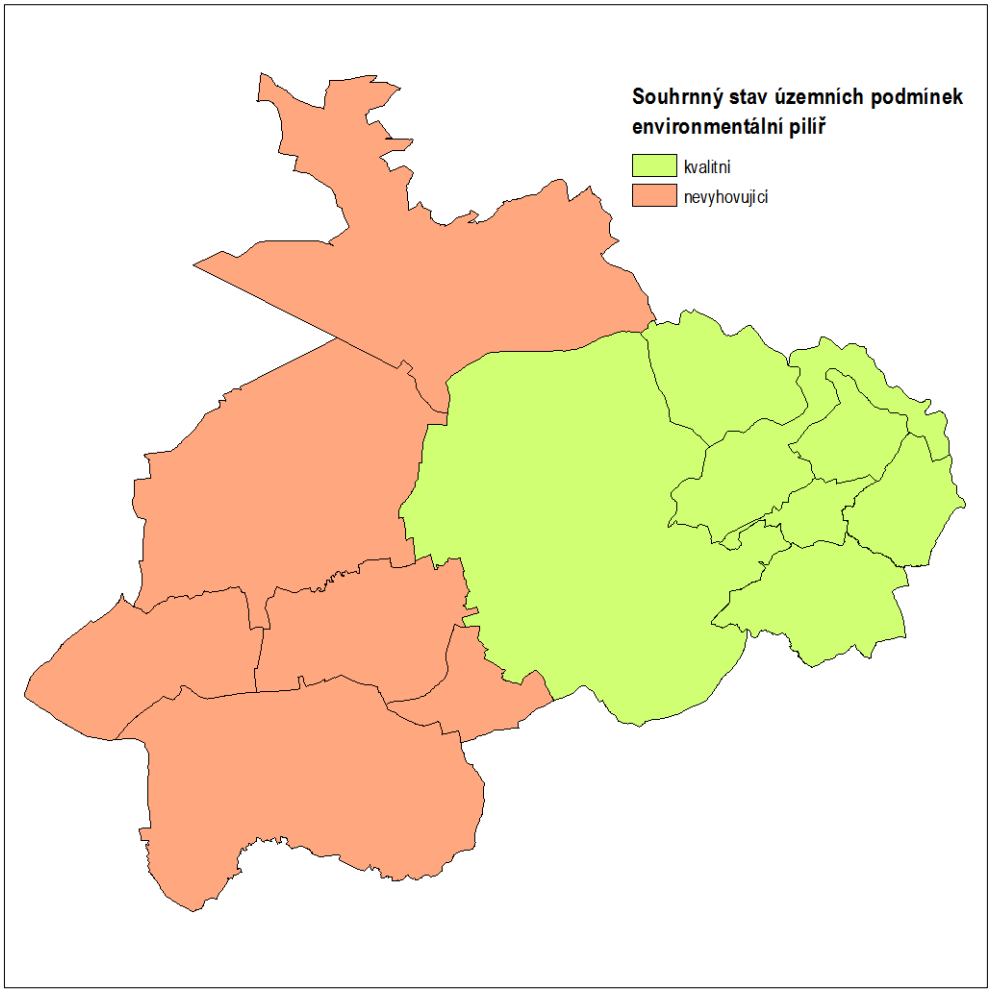

Obr. 108. Kartogram souhrnného stavu územních podmínek pro environmentální pilíř v jednotlivých obcích.

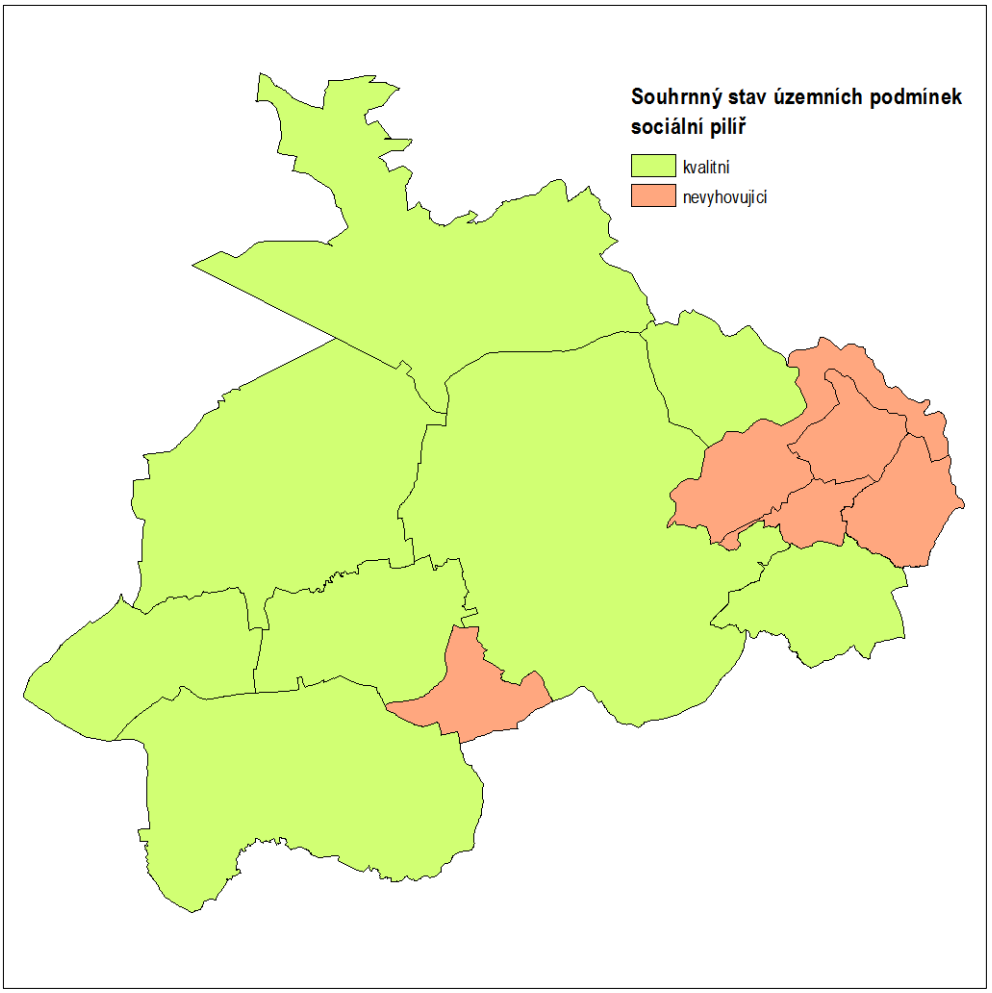

Obr. 109. Kartogram souhrnného stavu územních podmínek pro sociální pilíř v jednotlivých obcích.

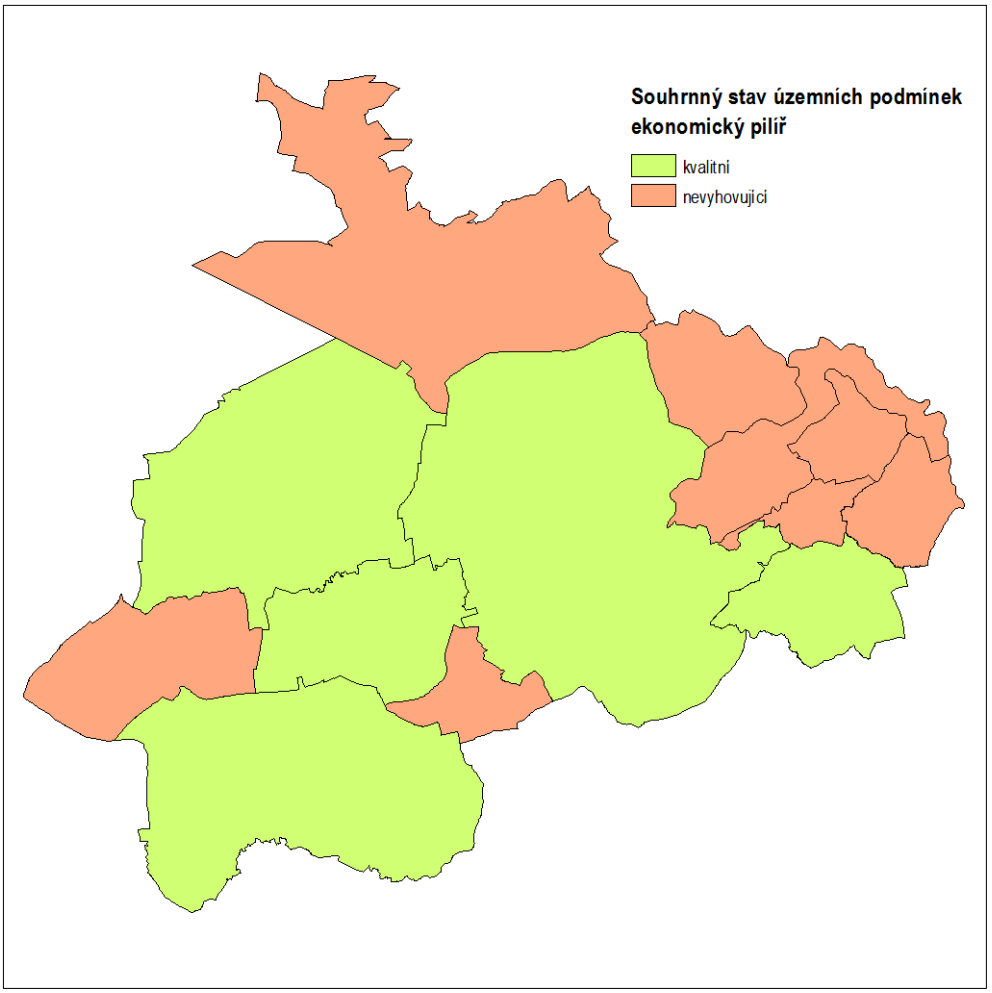

Obr. 110. Kartogram souhrnného stavu územních podmínek pro ekonomický pilíř v jednotlivých obcích.

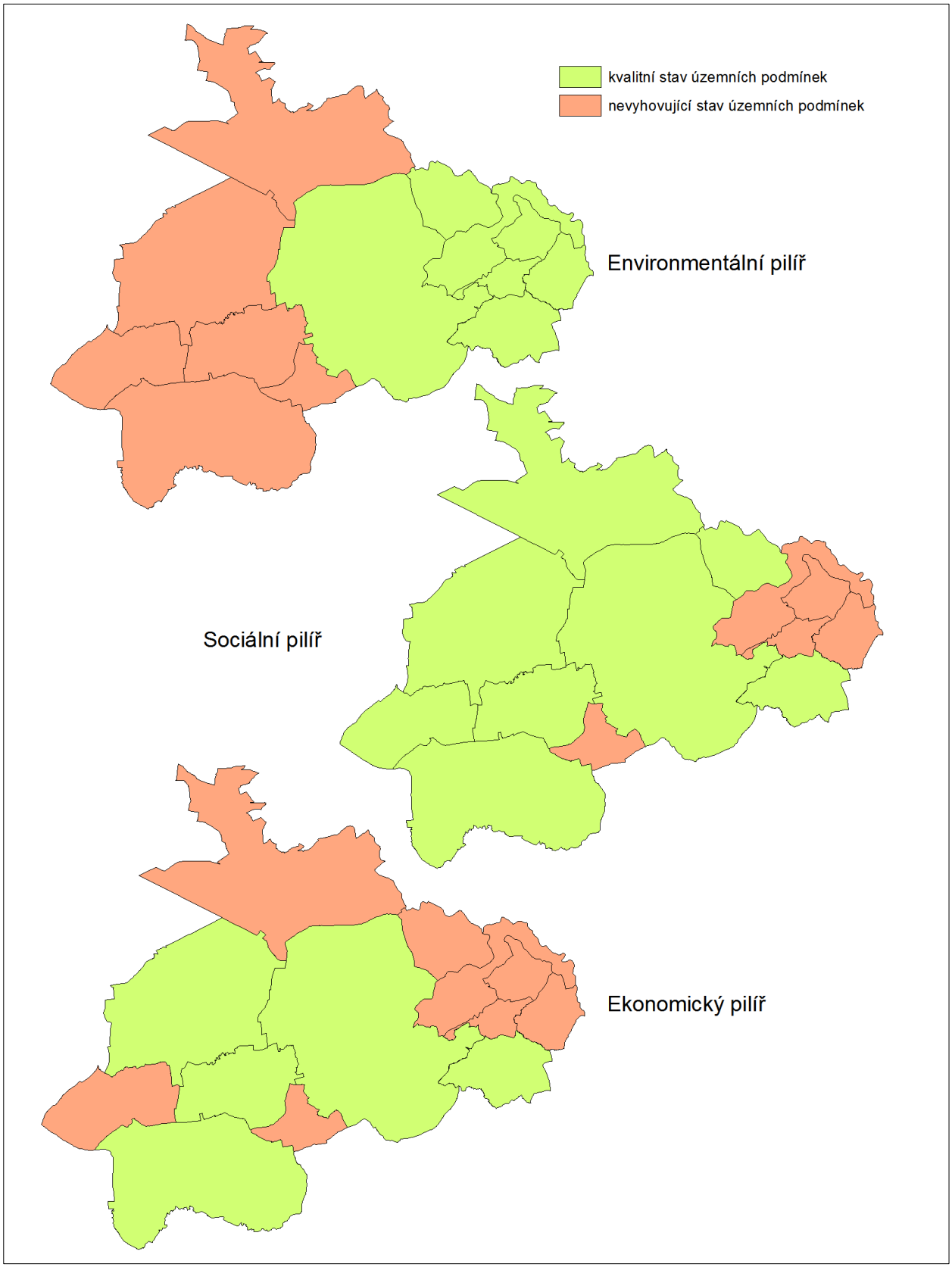

Obr. 111. Porovnání kartogramů souhrnných stavů územních podmínek všech pilířů v jednotlivých obcích.

9.6 Vyváženost územních podmínek pro udržitelný rozvoj území

Vyhodnocení územních podmínek jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území (symboly +/-) jsou za každou obec uvedeny v následující tabulce, ve které je určena vyváženost vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území jako souhrn hodnocení územních podmínek za jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území. Na základě kombinace vyhodnocení územních podmínek je každá obec zařazena do jedné z osmi kategorií vyváženosti vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území.

Tab. 55. Zařazení obcí do kategorií vyváženosti vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území.

Obec	Územní podmínky			vyváženost vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území		vyjádření v kartogramu
	pro příznivé životní prostředí	pro soudržnost společenství obyvatel	pro hospodářský rozvoj			
	Z	S	H	dobrý stav	špatný stav	
Bohuslavice	-	+	+	S, H	Z	Z
Černčice	-	+	+	S, H	Z	Z
Jestřebí	+	-	-	Z	S, H	S, H
Libchyně	+	-	-	Z	S, H	S, H
Mezilesí	+	-	-	Z	S, H	S, H
Nahořany	-	+	+	S, H	Z	Z
Nové Město nad Metují	+	+	+	Z, S, H	žádné	
Provodov-Šonov	-	+	-	S	Z, H	Z, H
Přibyslav	+	+	-	Z, S	H	H
Sendraž	+	-	-	Z	S, H	S, H
Slavětín nad Metují	-	+	-	S	Z, H	Z, H
Slavoňov	+	+	+	Z, S, H	žádné	
Vršovka	-	-	-	žádné	Z, S, H	

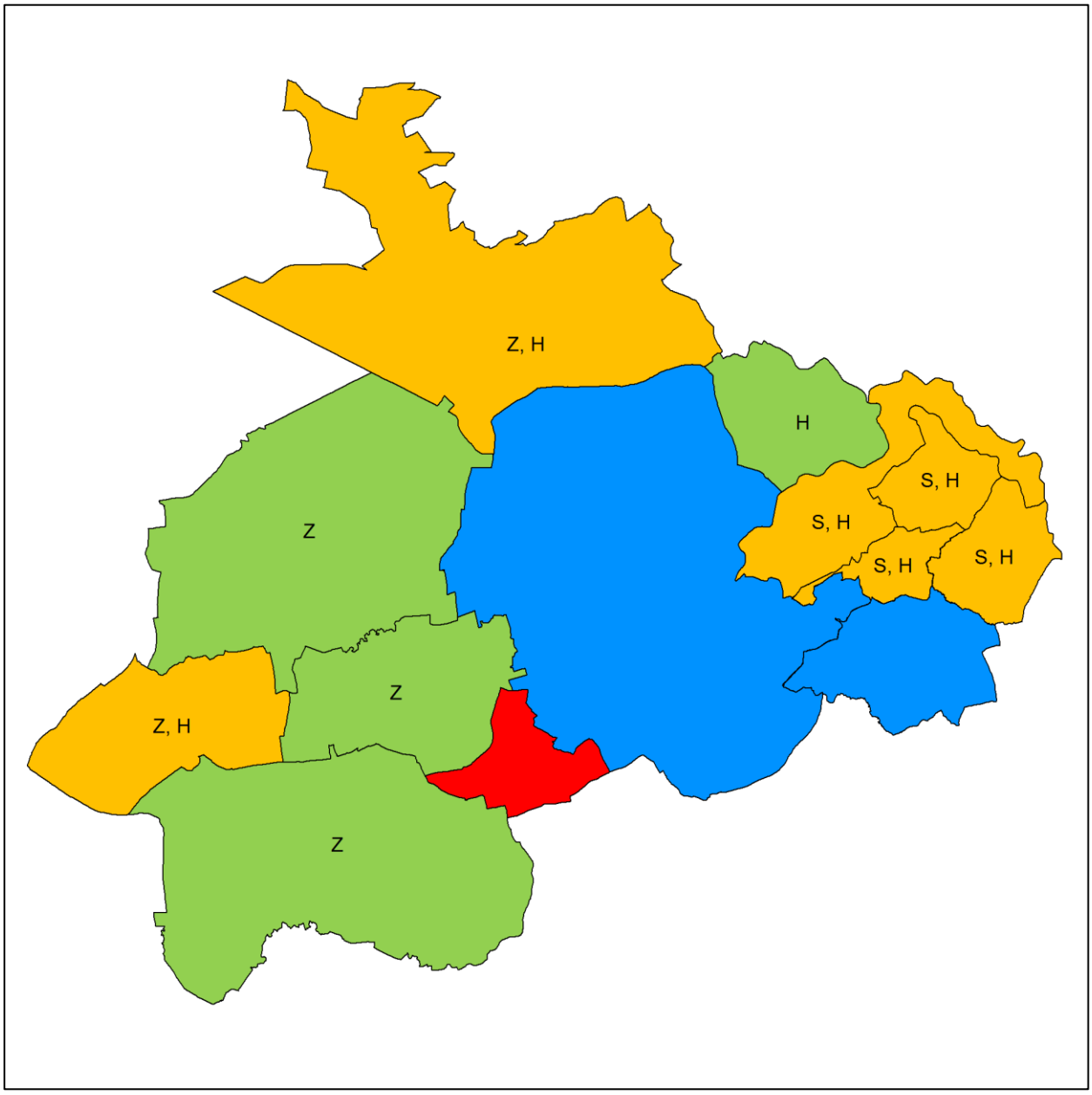

Obr. 112. Kartogram vztahu území obcí podle vyhodnocení vyváženosti územních podmínek pro udržitelný rozvoj území (legenda viz poslední sloupec předchozí tabulky).

10 POZNÁMKY PRO PŘÍŠTÍ ÚPLNOU AKTUALIZACI